

**ANALÝZA MEDIÁLNÍ REPREZENTACE
TÉMATU EMIGRAČNÍ VLNY Z ISLÁMSKÝCH
ZEMÍ DO EVROPY A REAKCÍ ČESKÉ
POLITIKY A SPOLEČNOSTI NA TUTO
EMIGRAČNÍ VLNU**

**(Část 3 dílčí zakázky č.1 na základě rámcové smlouvy o poskytování
analýz plnění požadavků zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu
ze dne 20. 10. 2015)**

PODAVATEL: MGR. RENÁTA SEDLÁKOVÁ, PH.D.

**ANALYTICKÝ TÝM:
MGR. RENÁTA SEDLÁKOVÁ, PH.D.
MGR. MAREK LAPČÍK, PH.D.
MGR. ZDENKA BUREŠOVÁ**

OBSAH

1. Zadání analýzy	2
2. Teoretický rámec studie	3
Teorie mediální konstrukce reality a teorie reprezentace, obraz „Druhého“ v médiích, teorie nastolování témat a zpravodajských hodnot, stereotyp a stereotypizace, teorie nálepkování a teorie morální paniky.....	3
Přehled zásadních poznatků analýz reprezentace emigrantů/emigrace v zahraničních médiích.....	8
Přehled poznatků z analýz obrazu migrace a žadatelů o azyl v českých médiích.....	11
Základní statistické údaje o počtu žadatelů o azyl v ČR	14
3. Metodika studie	16
Kvantitativní postupy: obsahová analýza.....	17
Výčet zkoumaných proměnných a jejich operacionalizace.....	17
Kvalitativní postupy: kombinace postupů kritické diskursivní analýzy, sémiotické analýzy a zakotvené teorie.....	21
4. Analytická část studie.....	25
Výsledky kvantitativní analýzy	25
ČRo Radiožurnál	25
ČRo Plus.....	39
Výsledky kvalitativní analýzy	47
Charakteristické rysy mediální reprezentace tématu migrace a způsoby jejich ustavování, udržování a rozvíjení v rámci diskursu ČRo	48
Případová analýza pořadu <i>Názory a argumenty</i>	70
Případová analýza pořadu <i>Den podle</i>	74
Případová analýza pořadu <i>Pro a proti</i>	77
5. Shrnutí klíčových poznatků analýzy a jejich tematizace v kontextu legislativního rámce fungování ČRo	83
6. Seznam použité literatury	87
7. Příloha: Ukázka přepisů analyzovaných příspěvků (přepis pořadu ČRo Radiožurnál <i>Hlavní zprávy ve 12</i> a <i>Hlavní zprávy ve 12 – rozhovory a komentáře</i>	90
8. Výzkumný tým.....	164

1. ZADÁNÍ ANALÝZY

Cílem analýzy je popsat, nakolik si ČRo během stanoveného období v určených pořadech počínal v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu (dále jen ZČRo), a v Kodexu Českého rozhlasu (dále jen Kodex). Zásadní zřetel necht' je brán k §2 ZČRo a k Preambuli a článku 6. Kodexu, kde jsou vymezeny hlavní úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání vážící se zejména k problematice:

a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů,

b) působení ČRo coby fóra pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat široké spektrum názorů a hledisek

2. TEORETICKÝ RÁMEC STUDIE

Teorie mediální konstrukce reality a teorie reprezentace, obraz „Druhého“ v médiích, teorie nastolování témat a zpravodajských hodnot, stereotyp a stereotypizace, teorie nálepkování a teorie morální paniky

Aby bylo možné podat smysluplný obraz „mediální reality“ uprchlické krize ve vybraných pořadech ČRo Radiožurnál a ČRo Plus, je nutné nejprve vysvětlit, jak lze na „mediální realitu“ nahlížet a jaký vztah má k realitě mimomediální, tedy k tomu, co je zpravidla označováno a považováno za „pravou“ realitu. Aktuální diskurz sociálních věd včetně mediálních studií se přibližně půl století domnívá, že svět, ve kterém žijeme, je vytvářený sociálně na základě interakcí jednotlivců, kteří v něm žijí. Tuto myšlenku na konci šedesátých let představili P. Berger a T. Luckmann (česky 1999). Zjednodušeně vyjádřeno, náš každodenní svět není danou realitou (ačkoli jej za takový pokládáme), ale má původ v našich myšlenkách a je jako reálný udržován naším jednáním. V současné informační společnosti jsou to kromě osobních interakcí především média, která jako další činitelé vstupují do nekončícího procesu strukturování a definování naší každodennosti. Mluvíme proto o tzv. mediální konstrukci reality. Nejčastěji bývá spojována se zpravodajskými žánry, ale současní autoři připouštějí, že se na ní podílejí i formáty fikční. V mediálních studiích je vztah médií a vnější skutečnosti konceptualizován jako proces mediace. Ta může být jak neutrální, tak ideologická, neboť média lze dobře využívat jako nástroje moci a kontroly i šíření hegemonie. Situace je o to komplikovanější, že současná média disponují schopností vydávat svá sdělení za „věrný obraz reality“ a značná část příjemců s nimi také takto pracuje, přizpůsobuje své pojetí reality obrazům, jež jim média předkládají¹. Již v polovině sedmdesátých let ukázal W. Schulz, že mediální obrazy se mohou stávat reálnými ve svém působení i důsledcích, neboť realita předkládaná médií supluje pro příjemce faktickou realitu. K velké části této „reálné“ reality nemají totiž jiný přístup, a proto s mediovanými sděleními pracují jako s fakty (cit. podle Kunczik 1995: 125).

Realita zobrazená v médiích má ale dva zdroje: události z vnějšího světa a vzorce jejich zpracovávání v mediálním systému. Přitom platí, že nikdy nemůže být medializováno vše, a status reálného (reality) získávají jen výseky skutečnosti stvrzené v mediálním zobrazení². Tato optika samozřejmě výrazně nabourává historickou představu, že média jsou objektivními zdroji informujícími o vnějším dění. Současně nelze a nemá smysl posuzovat, jak přesné nebo naopak nakolik pokřivené je mediální sdělení, protože existuje pouze ono samo, jako mediální

¹ Podrobněji např. McQuail (1999: 363).

² Srov. Reifová (2004: 107).

konstrukt. Ten je jako takový možno srovnávat s jinými mediálními či sociálními konstrukty (např. statistikami). Právě různá zobrazení skutečnosti nás mohou jako jediná přiblížit k „objektivnímu poznání“. Pravdivost a přijatelnost určitého výkladu je dána jeho použitelností jako východiska pro sociální jednání. Stejně tak objektivita se stává spíše nedosažitelným ideálem, kterému se novináři snaží přiblížit prostřednictvím intersubjektivně ověřitelného sdělování (Schulz 2000).

V otázce reprezentace jevů či osob, v daném případě imigrantů, je proto zcela zásadní právě to, jak jsou v médiích zobrazeny, neboť jejich mediální obrazy výrazně formují, jak budou vnímány širokou populací. To, jak média tyto soby pojmenovávají, v jakém kontextu o nich mluví, co naopak nezmiňují a jak je zobrazují, je základním stavebním kamenem sociálně vytvářené reality, jejíž jsou součástí. Jejich podíl na tomto procesu je o to zásadnější, že disponují možností jednou uvedené mnohanásobně opakovat. Mediální obsahy ale přetvářejí událost ze sociálního světa, jež byla jejím předobrazem, do zprávy, která musí vyhovovat tzv. mediálním rutinám³. Publikovaná sdělení jsou jen jedním z možných způsobů reprezentace události, která byla jeho předobrazem, a vždy ukazuje jen vybranou část sociální reality, a to z určitého úhlu pohledu.

Při analýze toho, jak jsou imigranti v pořadech ČRo zobrazováni, je tedy nutné zaměřit se nejen na celkovou podobu zpráv a relací, do nichž jsou témata spojovaná s uprchlíky zařazována, ale také na to, jak jsou zpracována, v jakém kontextu se imigranti v pořadech objevují a čím je úhel pohledu, z něhož je na ně nahlíženo. Např. teorie tzv. dveřníků – *gatekeepers* předpokládá v médiích existenci jedinců, kteří určují, o čem bude médium informovat, na základě jakých zdrojů a citací. Zpravodajství proto odráží představy svých tvůrců, co by mělo být mediováno, protože je to publikem poptáváno nebo to považují za důležité. Je otázkou, jakou realitu takto vytvářejí. Výrazný vliv má i marketingová strategie média, respektive jeho vlastníků.

Podle kritických teorií jsou důležitými kritérii ovlivňujícími výběr událostí ideologické faktory. Například J. Galtung a M. Rougeová (1973) ukazují, že událost má větší pravděpodobnost stát se zprávou, pokud vyhovuje určitému kulturním nebo „ideologickým“ hodnotám západní společnosti (těmito hodnotami, které „naše“ společnost obecně od zpráv očekává, jsou především negativita, kulturní či prostorová blízkost a zapojení osob či národů vnímaných v naší kultuře jako elitní). Zpravodajství, stejně jako jiné obsahy, zachycuje a šíří ve společnosti dominantní ideologie, soubory hodnot, norem a postojů, odrážejících zájmy dominantních skupin a osob (Cottle 1996). K jejich šíření a utvrzování navíc přispívá dlouhodobé opakování určitých preferovaných sdělovaných významů. Hodnotová stanoviska,

³ Podrobněji např. Jiráček – Köpplová (2003).

jež zprávy obsahují, ale neodráží vlastnosti reprezentovaných událostí či osob, nýbrž mínění těch, kteří mají v dané společnosti významný podíl na moci. Tak mediální zpravodajství zpravidla podporuje mocensky udržovanou dominantní kulturu a společenský status quo, jak tvrdil teoretik Birminghamské školy Stuart Hall (1973). Proto bychom se při analýzách zpravodajství neměli ptát, zda je mediovaný význam správný či nakolik je pokřivený, ale *čí* význam je komunikován (Hall 1999: 228). To dokládá, že média jsou šířiteli ideologií.

Existují témata, o kterých média informují více a opakovaně a jiná, která zdánlivě nezáměrně opomíjejí. V sedmdesátých letech tento proces popsali E. McCombsem a L. Shawem jako teorii nastolování témat (*agenda-setting*). Ukázali, jak média přitahují pozornost svého publika k vybraným tématům a tak směřují jeho uvažování, o čem má přemýšlet a v čem spíše „tápat“ (McCombs – Shaw 1991: 18). Význam, který je médiu připsán určitému jevu či osobě a způsob jeho zarámování ovlivňuje, jak je téma vnímáno publikem.⁴ Výrazně k tomu přispívá opakování ustálených vzorců sdělování i konkrétních sdělení samotných, které je jedním ze základních rysů současné mediální komunikace. Opakování má potvrzující funkci a tak přispívá k tomu, že publikum taková sdělení snáze přijímá a může je nahlížet jako samozřejmá a pravdivá. Opakování zároveň přispívá k prosazování norem a toho, co má mít status normality. Sdělované je současně definováním druhých a jejich umístěním do řádu světa. Opakované reprezentace druhých se tak stávají jejich dominantním vymezením, které se příjemci učí vnímat jako přirozené a jako normu jejich chování.

Na vnímání tématu imigrace a imigrantů ve společnosti významně působí také to, co je označováno jako tzv. druhý stupeň teorie *agenda-setting*. Ten upozorňuje, že způsob uchopení nějakého tématu v médiích bude mít na společnost tím větší dopad, čím menší osobní zkušenost bude mediální publikum s danou věcí či událostí mít. Z toho vyplývá, že názor posluchačů Českého rozhlasu například na úroveň českého zdravotnictví bude mediálním zobrazením českých lékařů ovlivněn méně, ale naopak jejich názory na imigranty, s nimiž se většina Čechů setkává jen výjimečně nebo vůbec ne, může být mediálním obrazem imigrace ovlivněn zcela zásadně.

Současně sdělení vytvářená rutinizovaným postupem často obsahují stereotypy. Ty lze obecně charakterizovat jako stabilní prvky vědomí, psychické a sociální mechanismy regulující vnímání, hodnocení určitých jevů či osob, ovlivňující naše názory, postoje a jednání, jež se jich dotýká (Velký sociologický slovník 1996: 1229). Stereotypy jsou rigidní prvky uvažování se schopností uspořádat realitu a vytvářet svět, kterému rozumíme. Dosahují toho ale zjednodušováním a selektivním přístupem k posuzovaným objektům, jimž paušálně připisují určité vlastnosti (nálepkování). Nejčastěji se jedná o skupiny, jejichž příslušníci jsou snadno

⁴ Podrobněji viz např. Trampota (2006).

identifikovatelní prostřednictvím fyzických, jazykových, náboženských nebo dalších znaků. Přitom značná část stereotypů je alespoň z části postavena na zkušenosti, kterou s danou skupinou někdo v minulosti učinil. Problém je v tom, že byla generalizována na celou skupinu, neboť stereotypy potlačují složitost a jsou postaveny na homogenizaci. Takto přiřazené charakteristiky jsou současně prezentovány jako přirozené. Děje se tak vždy z nadřazené mocenské perspektivy toho, kdo má možnost vypovídat a tím i rozhodovat o tom druhém. Podle Halla (1997) ukazují stereotypní reprezentace vždy jen polovinu pravdy. Ta zjevná slouží k zastření potlačených znepokojujících významů, které nemohou být vyjádřeny, neboť jsou nekorektní (rasistické, ageistické, sexistické apod.). Její druhá část, skrytý význam, leží v tom, co řečeno či zobrazeno není a odkazuje k implikované představě, která nemůže být zveřejněna otevřeně (Hall 1997: 263). Podobně tvrdí Theun van Dijk (2000), že jím popsany tzv. nový rasismus lze odhalit právě (a pouze) na latentní rovině sdělení. Podle něj rasistická sdělení z veřejného diskurzu nevymizela, ale převtělila se do skrytých symbolických praktik, které nejsou komunikovány otevřeně. Tyto významy nesené sociálně sdílenými stereotypními reprezentacemi, předsudky a etnocentrickou ideologií jsou často akceptované většinou a přítomné v každodenní konverzaci, včetně zpravodajství (van Dijk, 2000: 34n). Stereotypy jsou z větší části neuvědomované a v dané kultuře přijímané jako samozřejmé (a není výjimkou, když jsou přijímány i těmi, kterých se dotýkají). V důsledku toho mohou být v mediálních obsazích přítomny i navzdory snaze jednotlivých žurnalistů o co nejvyšší míru vyváženosti publikovaných sdělení.

Podle teorie etiketizace formulované H. Beckerem a K. Eriksonem je jako deviantní jednání v určité společnosti považováno to, které její členové vnímají jako odchylné, nenormální či asociální. Jedná se tedy o status, který mu připsala daná komunita. Jednající se stává deviantním až v momentu, kdy je ostatními takto označen; je mu připsána příslušná nálepka, jež jej stigmatizuje. Nejenže má proces nálepkování schopnost vyčlenit ty, kteří takto byli označeni, z majoritní společnosti, současně na označené tlačí, aby se s označením naučil žít. S nálepkou jedinec získává i nový status, podle kterého je posuzován. Bez ohledu na to, nakolik odpovídá jeho charakteristikám, se nálepka následně stává součástí jeho osobnosti. Jen málokdo je dostatečně odolný, aby nálepce dokázal vzdorovat; většina inkorporuje do svého dalšího jednání roli, jež mu takto byla připsána. Tak vzniká tzv. sekundární deviant (Komenda 1999). Ještě těžší je takovou nálepku ze sebe sejmout. Přitom deviantní je standardním sociálním konstruktem a je tedy sociálně, historicky a časově podmíněné. Chování určitých osob a skupin je přitom vystaveno posuzování jako odlišných či deviantních častěji, zvláště pokud se jedná o příslušníky nižších sociálních tříd, etnických či jiných menšin. Negativní a stereotypizované reprezentace publikované médii mohou vést k zvnitřnění těmi, o nichž

vypovídají. Nejde tedy jen o to, jak na ně budou nahlížet příslušníci majoritní populace, ale i o to, jak se budou vnímat oni samotní.

V souvislosti s vysokým počtem zpráv o imigrantech z oblasti Sýrie, Iráku a dalších zemích, kteří do Evropy přicházejí v posledních měsících, je nutné zmínit také teorii morální paniky. Tu představil na počátku 70. let 20. století Stanley Cohen v knize *Folk Devils and Moral Panics* (2002, třetí vydání). Jeho cílem bylo ukázat, jak se média podílejí na vytváření obrazu deviantního jednání prostřednictvím kriminalizace vybraných činů, jež si vyberou k prezentaci. Přitom často zobrazují události/jevy, jež se vyskytují poměrně ojediněle. Podle Cohena tak média vybrané skutečnosti zveličují a klasifikují je jako problematické a krizové. Opakovanou medializací pak přispívají k vytváření dojmu závažného narůstajícího problému, jež dále přitahuje pozornost. Tento specifický způsob mediální prezentace vzbuzuje u příjemců znepokojení a pocit ohrožení či pobouření a vede ke zjitření nálady ve společnosti. Přitom témata, která se stávají jádrem morální paniky, nejsou výrazně nová ani nepředvídatelná. Spíše se stávají zástupci hlubších problémů společnosti a výsledkem aktuálních společenských podmínek. Objekty, které se stávají zdrojem vzbuzování morální paniky, rozděluje Cohen do sedmi skupin, mezi nimiž se objevují právě i imigranti:

- i) dělnická mládež a mladí násilní muži;
- ii) násilí ve školách, šikana a střelba;
- iii) drogy: špatné návykové látky užívané špatnými lidmi na špatných místech;
- iv) zneužívání dětí, satanistické rituály a pedofilové;
- v) obviňování médií ze zobrazování sexu a násilí;
- vi) sociální podvody a svobodné matky samoživitelky;
- vii) utečenci a žadatelé o azyl, přetížení sociálních služeb „ekonomickými“ migranty (2002 viii-xxi).

Podstatné pro tuto teorii je označení paniky jako morální, tedy její spojení s určitými ve společnosti platnými etickými hodnotami. Současně Cohen zdůrazňuje nezbytnost rozlišovat specifický způsob medializace sdělení, a reakci příjemců, která může rysy paniky vykazovat. Tento specifický způsob fungování médií vykazuje následující znaky. Při reprezentaci vybrané události média určí její pachatele (osobu či skupinu), které označí jako deviantní, nebezpečné a ohrožující sociální hodnoty a přisoudí jim status postrachu veřejnosti (folk devils). Následně ke snadné identifikaci těchto viníků systematicky využívají určité stereotypizované znaky, jež se stanou klíčovými symboly s vlastním explanačním potenciálem. Ti, kteří tyto znaky vykazují, jsou pak automaticky považováni za příslušníky dané skupiny, aniž by k ní nutně museli patřit nebo o její existenci i jen vědět. Medializaci události a nastolené téma přebírají další média, intenzita jejího pokrytí stoupá. Médii vytvořený význam události se rychle dostává do obecného povědomí a spouští se koloběh pozornosti příjemců. Dojem závažnosti tématu je

umocněn přítomností médií na místě činu a dalšími reprezentacemi na dané téma. Zástupci veřejnosti apelují na politické představitele, aby byla zavedena protiopatření. Bez ohledu na potřebnost je často měněna i legislativa, která podobné jednání do budoucna staví mimo zákon, umožňuje proti němu a osobám, jež se ho dopouštějí, oficiálně zasahovat, kontrolovat je a sankcionovat. Informace o těchto opatřeních se stávají obsahem další vlny mediálního pokrytí a dále udržují pozornost u tématu.⁵ Přitom veřejným zastupitelům je zřejmé, že potenciální rizika jsou nepřiměřená, a ti, kteří byli označeni jako původci „zla“, jsou vystaveni neúměrné stigmatizaci, diskriminaci či poškození. Podle Cohena jsou na vině média, která šíří spíše fámy než faktické zpravodajství. Proto tuto formu medializace označuje jako over-reporting. Charakterizuje ji především používání specifického jazyka a emotivních příznakových označení (různé události jsou např. klasifikovány jako incident, výtržnost nebo problém) a zavádějící titulky, které se významem odlišují od obsahu sdělení nebo používají obecný plurál, ačkoli se událost stala jednotlivému subjektu. Cohen navíc zmiňuje i tendenci médií uvádět v případě morální paniky velká čísla a obecně zveličovat; příkladem jsou odhady počtu účastníků události, případně obětí, nebo výše způsobených škod, nakažlivosti choroby či míra rizika ztráty zaměstnání nebo nárůstu cen či daňového zatížení. A neopomínají ani publikování nepřesných i neúplných údajů z neověřených a nedůvěryhodných zdrojů (Cohen 2002: 19n).

Přehled zásadních poznatků analýz reprezentace emigrantů/emigrace v zahraničních médiích

V anglosaské mediálněvýzkumné tradici je od 80. let věnována poměrně systematická pozornost tomu, jak média referují o vybraných specifických skupinách, především různých menšinách, konkrétně ženách, náboženských uskupeních, menšinách etnických, sexuálních apod. Patří k nim i informování o cizincích, imigrantech a žadatelích o azyl, neboť na rozdíl od České republiky, potažmo střední Evropy, zde téma imigrace ani zdaleka není nové.

Jednou ze škol, která se od 70. let věnuje analýze britského televizního zpravodajství, je tzv. GUMG (Glasgow University Media Group). Pod vedením dlouhodobého ředitele analytické sekce Grega Phila (2011) zkoumala i způsob zobrazování imigrantů ve Velké Británii. Výsledky svých kvalitativních studií publikovali v roce 2013 v knize s názvem *Bad News for Refugees*. Ve dvoufázovém výzkumu analyzovali zpravodajství televizních stanic BBC1, BBC2, ITV a Channel 4 a deníky Daily Mail, Daily Express, Sun, Mirror, The Times,

⁵ Podle Cohena musí být situace definována tak, aby legislativní úpravy působily dojmem jediného v danou chvíli vhodného řešení. Tak, aby policie a státní orgány nevypadaly, že zanedbaly nějakou za svých povinností, ale aby se ukázalo, že jejich dosavadní nástroje či postupy, které mohli použít, byly pro řešení tohoto problému nedostatečné (Cohen 2002: 100).

Guardian a Telegraph uveřejněné ve vybraných obdobích v letech 2006 a 2011. K zásadním poznatkům, které zde předkládají, patří:

- Informování o migrantech a žadatelích o azyl je v celonárodních médiích dlouhodobě převážně nepřátelské.
- Média nerozlišují mezi informacemi o *uprchlících, žadatelích o azyl* a jiných *imigrantech*; dochází k mísení informací o žadatelích o azyl a ekonomických migrantech; používání označení uprchlík pro žadatele o azyl je spíše výjimkou.
- Sdělení spojená s tématem azylantů publikovaná v tisku byla zpravidla obecně spojována s ekonomickou migrací, bez rozlišování různých skupin migrantů.
- Označení *ilegální imigranti* je používáno jak pro migranty ekonomické, tak pro neúspěšné žadatele o azyl. Používají je přitom nejen všechna média, ale i veřejní představitelé, a to včetně zkratky *ilegálové* (illegals) ačkoli právo na azyl je zakotveno v Listině základních práv a svobod.
- V médiích v podstatě nejsou publikována vyjádření utečenců a těch, kteří je reprezentují; citovány jsou spíše oficiální britské zdroje.
- Řada sdělení pracuje s předpokladem, že nelegální imigrace je důsledkem zneužívání a problémů s nastavením systému udělování azylu.
- Není výjimkou, že uveřejněné statistiky nebyly v daných médiích oficiálně zdrojovány; protože žádné přesné statistiky ilegální imigrace do Spojeného království ani neexistují, jsou vše, co média publikovala, pouze různé odhady, které však takto nejsou uvedeny. Odhadované počty příchozích se v průběhu času navyšují, čímž je vzbuzován dojem akcelerace problému a pocit ohrožení.
- Tento stav je umocňován i používaným jazykem, především metaforami odkazujícími k přírodním katastrofám (*vlna, záplava, příliv*) nebo válečným stavům (*síla, invaze*). Tabloidy používají i označení *vyžírka* či *parazitě*.

Naopak podmínky, ve kterých žijí a důsledky, které má tato zkušenost na jejich osobní životy, nejsou zobrazovány. Autoři shrnují, že medializace tématu v britských médiích odpovídá tomu, co Cohen popsál jako vzbuzování morální paniky. Přispívají k tomu záběry z policejních zásahů a práce s imigranty. Oslabeny a ohroženy se cítí především nízkopříjmové skupiny obyvatel a sociálně slabí, kteří příchozí vnímají jako další konkurenty na poli získávání sociálních pomoci v oblasti zdravotnictví, vzdělání i bydlení, což destabilizuje i tyto komunity. Této situace využívají především radikální pravicoví populističtí politici propagující nacionalistickou politiku. Současně zájem veřejnosti spouští další opatření a zásahy namířené proti příchozím a mediální pokrytí legitimizuje nehumánní zásahy vůči těmto bezbranným osobám. Autoři ale zdůrazňují, že tento způsob informování má svůj dopad i na samotné

imigranty, které stigmatizuje a přispívá k jejich další izolovanosti. Současně legitimizuje nepřátelství a šikanování nově příchozích (Philo 2011: 165n).

Výše jsme představili teorii morální paniky Stanleyho Cohena. Také on se věnoval reprezentaci imigrantů v britských médiích. V předmluvě ke třetímu vydání knihy *Folk Devils and Moral Panics* (2002) označuje uprchlíky za jednu ze skupin, jež byla médií v posledních desetiletích prezentována jako postrach veřejnosti. I on opakuje, že média nerozlišují mezi imigranty, uprchlíky a žadateli o azyl. O všech se píše zpravidla společně v rámci debaty o imigraci, jež je zarámována obecnými kategoriemi rasy a etnicity. V průběhu 90. let se objevil nový diskurz, který odlišuje jakési *opravdové uprchlíky*, kteří si zaslouží soucit, a *falešné žadatele o azyl*, jež jsou motivováni hlavně ekonomickým ziskem. Zároveň se vžil předpoklad, že tito neudávají v řízení o poskytnutí azylu pravdivé údaje. Cohen (2002: xix) to označuje za kulturu nedůvěry. V jejím důsledku je urážející nálepka připisována všem, a to nejen v tabloidních novinách, ale stále častěji i v těch seriózních. Výjimkou nejsou ani otevřeně nepřátelská prohlášení vyzývající příchozí k návratu do zemí původu.

Zásadní roli při informování o tématu hraje jazyk a používaná metaforická označení, jakými jsou především *záplava*, *vlna*, *příliv*, případně *bažina*. Uprchlíci jsou reprezentováni jako kriminálníci, podvodníci a lháři vnášející do ulic britských měst násilí. Jsou to žebráci, kteří se snaží tzv. podojit štědrý liberální sociální systém, píše Cohen (2002: xx). Řada neziskových organizací se proto snaží zvrátit dlouhodobě hanobící styl informování britských médií a dekonstruovat mýty, jež o žadatelích o azyl šíří.

Podobné metafory, jež jsou používány při informování o imigraci v rakouských denících, popisuje El Refaie (2001 cit. podle Cohen 2002). Jsou jimi především *příliv*, *kriminálníci* a *invaze*. Vzhledem k tomu, že spojení těchto rámcových témat s informováním o uprchlících je velmi těsně propojeno, stávají se „přirozeným“ způsobem, jak o nich informovat, upozorňuje autor.

Pokud na téma nahlédneme z obecnějšího pohledu, připojme obecnější poznatky T. van Dijka (2000), který dokládá, že ve zpravodajství o etnických menšinách není řada významů vyjádřena explicitně, ale tzv. mezi řádky, protože kdyby tato sdělení byla formulována otevřeně, byla by označena za rasistická. Některé významy jsou proto komunikovány pouze implicitně na rovině latentního obsahu. Novináři k tomu využívají specifického jazyka a polysémických znaků nebo odkazů na v dané kultuře přítomné, sociálně sdílené stereotypy. Mediovaný obraz menšin je k jejich příslušníkům inherentně nepřátelský, neboť staví na sděleních o kriminalitě, sociálních problémech a potenciálních rizicích, jež představují pro majoritní společnost (van Dijk 1987). Pro takové reprezentace je typické prezentování událostí jako příběhů o dvou proti sobě stojících a tedy vzájemně neslučitelných skupinách, o nás

a o nich, těch Druhých⁶. Struktura těchto sdělení podléhá stabilním vzorcům, prezentuje normu, jak vypadá příslušník naší a cizí skupiny, zdůrazňuje vzájemné odlišnosti a vytyčuje mezi oběma skupinami rozdělovací hranice. Tím je současně implicitně vzbuzován odstup a posilována odlišnost od jiných skupin. Tento styl informování, který vede k pozitivní reprezentaci skupiny „my“ a naopak negativní reprezentaci skupiny „oni“ (zdůrazňuje „naše“ dobré vlastnosti a jednání a marginalizuje ty špatné, naopak zdůrazňuje špatné vlastnosti a jednání těch druhých a vyzdvihuje ty špatné) označuje van Dijk (1993) jako tzv. ideologický čtverec. Toto ideologické rozlišení mezi námi a jimi staví především na vymezení členství, kdo patří a kdo nepatří do naší skupiny, na jejíž soudržnost tímto apeluje.

Přehled poznatků z analýz obrazu migrace a žadatelů o azyl v českých médiích

Jakkoli je téma zobrazování etnických, národnostních i náboženských menšin v zahraničí aktuální již od 80. let minulého století, v České republice zatím rozboru mediální reprezentace migrace a žadatelů o azyl není věnována systematická pozornost. Výzkumné studie vznikají v podstatě nárazově, analyzována jsou hlavně tištěná média, především celostátní deníky. Výchozím rámcem studií je zpravidla teze o jinakosti cizinců jako osob z odlišného kulturního (sociálního a geografického) prostředí, což vzbuzuje nejistotu z neznámých druhých, neboť „cizinec“ je ze své podstaty ten, který se liší. To, že jej neznáme, v sobě nese strach a tedy i předpoklad, že je potenciálně podezřelý až nebezpečný⁷. Dokud jej blíže nepoznáme, není šance tyto přirozené obavy z odlišného výrazněji omezit. Jiný zdroj než média přitom zpravidla nemáme.

V širším kontextu výzkumníci studují obraz cizinců žijících v ČR, případně mediální reprezentaci imigrantů, uprchlíků či azylantů (žadatelů o azyl). Na počátku století se tématu věnoval výzkumný tým Kaderka a Karhanová z Ústavu pro jazyk český (2001), později Klvačová a Bitrich (2003), dále například projekt Multikulturního centra Praha, o. s. Cizinci, našinci a média (2007). Obecně lze říci, že o ne/legálně žijících „cizincích“ na území České republiky se píše spíše v negativním kontextu, v souvislosti s kriminalitou (krádežemi, podvody, ilegální přechod hranic, nemoci, žebrání, prostituce, práce na černo apod.) – což odpovídá výše popsaným konceptům stereotypizace, van Dijkova ideologického čtverce a do jisté míry i Cohenovy morální paniky. Jistou výjimku tvoří závěry Szczepanikové (2007), která tvrdí, že ti, kteří v ČR dostali povolení k trvalému pobytu, to sice „nemají lehké, ale snaží se a zatím s nimi nejsou problémy.“ Podle ní jsou v médiích prezentováni pozitivně

⁶ Podrobněji viz např. Sedláková (2008).

⁷ Podrobněji viz např. Baumann (1996).

až optimisticky a v širším spektru kontextů, což je ve výrazném kontrastu se závěry jiných analýz.

Nejpodrobnější studie Klvačové a Bitricha (2001) již před více než 15 lety upozorňovala, že informování o uprchlících je v tištěných médiích velmi selektivní a neúplné. Publikovaná sdělení neposkytují čtenářům k problematice migrace dostatečné množství relevantních informací, neboť nepřinášejí širší datový a faktický rámec a nejsou zasazena do širšího kontextu. Velká většina sdělení vychází z velmi omezeného spektra informačních zdrojů a cituje stále tytéž osoby (policejní mluvčí, úředníci, zastupitelé) a instituce (police). V publikovaných textech téměř chybí perspektiva samotných uprchlíků a životní příběhy konkrétních osob. Média opakovaně informují o přechodech hranic, případně situaci v utečeneckých táborech, ale jiné aspekty života cizinců v ČR zůstávají nemedializovány. To nedává čtenáři příliš prostoru pro porozumění ani nepodporuje snahu pochopit situaci utečenců a příčiny jejich jednání. Druhá studie těchto autorů (Klvačová – Bitrich 2003) zaměřená na obraz Vietnamců, Ukrajinců a Rumunů žijících v ČR v tištěných médiích na přelomu let 2001/2 přinesla analogické závěry. Konkrétně: „*O Vietnamcích se píše především v souvislosti se stánky a tržišti, o Ukrajincích se píše jako o dělnících nebo o členech skupin organizovaného zločinu a o Rumunech se píše jako o žebrácích, kapsářích a zlodějích.*“ (Klvačová – Bitrich 2003: 11) Nejvíce se o nich dočteme v krátkých zprávách z tzv. černé kroniky, které vznikly na základě informací od Policie ČR nebo státních zastupitelství. V důsledku toho řada textů opomíná či přehlíží hlubší souvislosti nebo zjevné rozpory, které jsou evidentní, když analyzujete publikovaná sdělení zpětně pohromadě. Cizinci samotní k prezentovaným událostem zpravidla nedostávají možnost se vyjádřit. Výjimku v informování o utečencích i cizincích představují děti. Autoři ukazují, že jsou to právě ony, kdo častěji než dospělí vypovídají v publikovaných textech. Podrobnější individualizované údaje o tom, proč přišly do České republiky, kde a s kým zde žijí, z čeho a v jakých podmínkách, zda navštěvují školy nebo lékařské prohlídky apod. nebo zda zde chtějí žít i v dospělosti zůstávají zpravidla nezodpovězené. Ačkoli jsou publikovány i články, jež se snaží ukázat cizince v „lepší světlo“, často implicitně utvrzují předpoklad, že obecně v Česku žijící cizinci dobří nejsou. Naopak výrazná většina textů je psána z generalizující až stereotyp vytvářející perspektivy.

Společným jmenovatelem poznatků, které přinášejí i další výzkumníci, je časté a nezdůvodněné spojování kategorie etnicity prezentovaných osob a jejich jednání (zpravidla kriminálního). Nekula (1995) mluví o titulkové xenofobii, neboť toto spojování se vyskytuje velmi často v titulku textů, který je proto příznakový, a etnicita se stává tzv. rématem textu, tedy jádrem výpovědi (Karhanová – Kaderka 2002). Častým opakováním tohoto souvýskytu dochází ke kategoriálnímu svázání etnicity a daného jednání, pro jehož vysvětlení následně stačí právě uvedená etnicita. Sděleními, která se tomuto schématu vymykají, jsou většinou jen

zprávy typu „human interest story“, které přibližují životní příběhy konkrétních příchozích, mezi nimiž jsou i vysokoškoláci, kněží a příslušníci dalších odborných profesí. Zmíněné studie se nezaměřují na náboženskou příslušnost zobrazovaných. Mezi imigrujícími do ČR jsou sice například i Afghánci, tedy velmi pravděpodobně muslimové, tato rovina ale není v analýzách zmiňována.

Nejaktuálnější studie na téma obrazu uprchlické krize v českém televizním zpravodajství vznikla na konci loňského roku (Tkaczyk – Macek 2016). Analyzovány byly Události a Televizní noviny z období 4. 3. až 30. 9. 2015. Obě televizní stanice nejčastěji informovaly o dopadech krize na ČR a o kvótách na počet uprchlíků, jež by jednotlivé evropské země měly přijmout. Minimum příspěvků prezentovalo situaci v zemích původu uprchlíků, což vytváří dojem, že příčinou krize jsou uprchlíci samotní. Pouze okrajově byla medializována také pomoc uprchlíkům a charakteristiky konkrétních migrujících jedinců (méně než 2 % u obou stanic). Jako nejčastější informační zdroje obě televize využívaly především politiky (jmenovitě ministra vnitra Chovance a premiéra Sobotku) a představitele bezpečnostních složek (policie, cizinecké policie aj.). Příležitost promluvit na kameru dostali přibližně v desetině příspěvků i samotní běženci, ale jejich výroky jsou často spíše výkřiky, příliš kusé, ne zcela srozumitelné a nepřeložené do češtiny). Nejčastěji byli uprchlíci prezentováni jako administrativní problém nebo objekt zásahu represivních složek, případně jako bezpečnostní hrozba a příjemci pomoci. Pouze desetina příspěvků je ukázala jako oběti tragických událostí. Na vytváření obrazu uprchlické krize se výrazně podílí jazyk zpravodajství. Nejpoužívanější v tomto kontextu zůstává metafora povodně (tedy označení jako vlna, masa, příliv, proud, tsunami) a invaze, která užívá vojenskou terminologii. *„Uprchlíci byli také často prezentováni v odosobňujícím jazyce, jako předměty, které jsou namačkány, nacpány a musí být zachyceny, dopadeny či někde umístěny.“* (Tkaczyk – Macek 2016: 7) Podle autorů zdůrazňuje dosavadní pokrytí uprchlické krize v hlavních zpravodajských relacích obou televizí bezpečnostní a administrativní rizika, což u příjemců může stvrzovat pocit ohrožení a poptávku po krátkodobých a silových řešeních situace a také zčásti vyznačuje rysy odpovídající výše popsané teorii morální paniky. Naopak opomíjení humanitárního hlediska a nedostatečné osvětlení politického pozadí v zemích emigrace výrazně omezují míru empatie diváků s migrujícími.

Aktuální obrazy šířené médii v souvislosti s migrací ze zemí Blízkého východu, Afriky i Asie jsou zpravidla značně v rozporu s tím, co vypovídají konkrétní osoby, např. novináři, jež byli přítomni v krizových oblastech na pobřeží Středozemního moře či na hranicích s Maďarskem. Na toto téma diskutovali například na konferenci na Fakultě sociálních studií MU v Brně 4. 2. 2015. Zatímco místní lidé často uprchlíky zvou domů, protože je vnímají jako osoby v nouzi, které utíkají před válkou, hladem a chudobou, české zpravodajství je často

reprezentuje jako anonymní dav, který je jednodušší „pacifikovat“. To odpovídá spíše snaze zveřejnit senzaci, jež přitáhne pozornost potenciálních příjemců. Šíření „rovnice“ co uprchlík, to muslim a tedy potenciálně nebezpečný terorista, není výjimkou ani v médiích, jež se označují jako seriózní. Migrující nejsou zobrazováni jako lidé v kritické životní situaci, ale jako „zakuklení šířitelé islámu“, kteří budou útočit na evropské hodnoty. Z takového zpravodajství je zřejmá zkratkovitost, nedostatek analytického vhledu a datového kontextu a možná i osobní zaujatosti jeho tvůrců.

Základní statistické údaje o počtu žadatelů o azyl v ČR

Rizika, která s sebou mediální reprezentace imigrantů nese, vyplývají z minimální osobní zkušenosti a přímého kontaktu obyvatel ČR s imigranty nejen současné „vlny“. To velmi jasně ilustrují údaje o složení české populace a o počtu žadatelů o azyl v ČR. Populace žijící na území České republiky je značně etnicky homogenní, přes 94 % obyvatel ČR se hlásí k české národnosti. Svůj podíl na tom má skutečnost, že do roku 1989 byla imigrace do České (a Slovenské) republiky zcela minimální. Od roku 1993 se ale počet zde žijících cizinců zvýšil ze 70 000 na 441 tisíc a cizinci dnes představují 4,1 % z celkové populace. Problematika národnostních menšin v České republice je řešena Zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Statut národnostní menšiny je v současné době přiznán čtrnácti menšinám – běloruské, bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, ukrajinské a vietnamské.

V roce 2014 muselo domov podle OSN celosvětově opustit nejvíc osob od konce 2. světové války, přesněji asi 59,5 miliónů lidí. Do Evropy jich ale přichází pouhý zlomek, o azyl zde požádalo přibližně 625 tisíc osob. V roce 2013 požádalo o azyl v Unii kolem 435 tisíc lidí, o rok později přes 626 tisíc. Asi dvacet procent žadatelů představovali uprchlíci ze Sýrie. Je však potřeba odlišovat migranty a žadatele o azyl. Zatímco počet migrantů v Evropě v posledních letech klesá, počet žadatelů o azyl v Evropské unii od roku 2012 mírně stoupá. Obecně však migrace není nový fenomén a dlouhodobě se v poměru k velikosti světové populaci pohybuje okolo 3 %.

Česká republika tradičně není cílovou zemí, ve které by váleční uprchlíci či ekonomičtí migranti chtěli zůstat. Naopak je hlavně zemí tranzitní, a v rámci Evropské Unie zde žádá o azyl nejméně osob. Od roku 1990 do konce prvního pololetí 2015 dosáhl celkový počet žádostí o azyl v Česku 94 153. V roce 2015 v ČR požádalo o mezinárodní ochranu 1525 cizinců, což je asi o čtvrtinu více než v roce 2014. V celé EU bylo evidovaných celkem 368805 žádostí. Dlouhodobě žádá o udělení azylu v ČR nejvíce osob ze zemí bývalého východního bloku, především Ukrajiny, bývalé Jugoslávie apod. V roce 2015 evidovalo Ministerstvo vnitra ČR nejvíce žádostí z Ukrajiny, následovali žadatelé ze Sýrie, Kuby a Vietnamu.

Tabulka č. 1: Počet žadatelů o azyl v ČR

rok	počet žadatelů o azyl v ČR	počet udělených azylů
1993	2207	250
1994	1187	116
1995	1417	59
1996	2211	162
1997	2109	96
1998	4085	78
1999	7220	79
2000	8788	133
2001	18044	83
2002	8484	103
2003	11400	208
2004	5459	142
2005	4021	251
2006	3016	268
2007	1878	191
2008	1656	157
2009	1258	75
2010	833	125
2011	756	113
2012	753	49
2013	707	95
2014	1156	82
2015	1525	71

Zdroj: Český statistický úřad, ministerstvo vnitra

3. METODIKA STUDIE

V předložené studii byly analýze podrobeny zadáním (Rady ČRo) vybrané pořady: *Hlavní zprávy ve 12*, *Hlavní zprávy ve 12 – rozhovory a komentáře, 60 minut*, *Den podle...*, *Pro a Proti* a *Názory a argumenty* vysílané v období 17. 8. až 18. 9. 2015.

V této části práce je třeba zmínit, že zvolený vzorek je značně nestandardní a ze samotného zadání není zřejmé, proč byl vybrán právě takto. Především vybrané zkoumané období sice jakoby postihuje jeden kalendářní měsíc (32 dnů), ale současně začíná ve zcela nahodilém dni. Volba právě tohoto termínu není nijak objasněna. Přitom nekoresponduje ani s nějakou událostí, jejíž pokrytí by bylo součástí sledovaného tématu, ani s žádnou nám známou změnou v redakci zkoumaného média apod. Ve standardních případech analýzy médií je vzorek volen buď náhodně, například technikou tzv. náhodného týdne (podrobněji viz např. Sedláková 2014) nebo naopak záměrně ve vztahu ke konkrétní události, jejíž reprezentace je zkoumána. Jedná se tedy zpravidla o výrazně větší vzorky a delší časová období, během nichž je pokrytí jevu zkoumáno. Tato skutečnost má nutně dopad i na širší platnosti zjištěných poznatků, respektive na možnost jejich zobecnění. Vzhledem k tomu, že se jedná o nezdůvodněně nahodilý⁸ výběr, níže uvedené poznatky jsou platné primárně pouze pro vybrané pořady stanice ČRo Radiožurnál a ČRo Plus v daném termínu. Jejich širší zobecnění je však z odborného hlediska problematické. Přesto lze, minimálně na základě dlouhodobé zkušenosti výzkumníků se sledovanými relacemi a jejich osobní znalostí, předpokládat, že jsou do značné míry platné obecně, tedy i pro jiné zpravodajsko-publicistické relace zkoumaných stanic.

Základní výzkumnou jednotkou byl v realizovaném šetření jeden příspěvek, tedy uzavřený celek promluvy moderátora či reportéra nebo jejich kombinace vztahující se k jednomu tématu či události. Příspěvek mohl být jak zpravodajského, tak publicistického rázu. Označení příspěvek, zpráva a sdělení v tomto textu nadále používáme jako synonyma a střídáme je čistě ze stylistických důvodů. Označení zpráva ale současně používáme pouze pro výzkumné jednotky ze zkoumaných zpravodajských relací.

Hlavním tématem analýzy byla reprezentace *tématu migrace* ve vybraných pořadech dvou stanic ČRo. Generickým označením (migrace) je míněn komplex událostí a všech jejich tematizovaných aspektů, které byly předmětem zadání této analýzy. Je tedy použit jako „neutrální termín“ označení zkoumaného jevu, bez ohledu na to, jakým způsobem je užíván v analyzovaných pořadech. Vzhledem ke konstruktivistickému charakteru jazyka se zcela záměrně vyhýbáme užívání označení jako uprchlická krize či imigrační vlna (tj. formulacím použitým v zadání analýzy) apod., jež považujeme za ideologicky podbarvené.

⁸ Nikoli náhodný (podrobněji viz Sedláková 2014).

V této studii reprezentace tématu migrace vybranými pořady dvou stanic ČRo byla použita kombinace výzkumných postupů, a to jak kvantitativních, tak kvalitativních (viz níže). Můžeme proto mluvit o provedení triangulace výzkumných metod, která má pomoci zkoumat vybrané jevy z více různých úhlů a jednotlivé poznatky tak současně vzájemně korigovat či naopak utvrzovat a přispět tím ke komplexnějšímu, validnímu a reliabilnímu objasnění a šířeji platným poznatkům.

Kvantitativní postupy: obsahová analýza

Obsahová analýza je tradiční technikou analýzy dokumentů vycházející z pozitivistické tradice zkoumání. Bývá charakterizována jako výzkumná technika pro kvantitativní, systematický a objektivní popis zjevného obsahu komunikace. Tak ji v padesátých letech 20. století charakterizoval americký sociolog a sociální psycholog Bernard Berelson. Tato technika staví na kódování manifestního obsahu sdělení a snaží se vystihnout jeho význam na základě kvantifikací jeho vybraných měřených prvků/proměnných. Zpravidla bývá rozlišováno kódování zjevného obsahu a případné kódování skrytého či latentního obsahu komunikace, na který výzkumníci usuzují z ne/přítomnosti určitých prvků (jazykových obrátů, použitých metafor, intertextových odkazů nebo ironie) textu. Přesto tento kvantitativní přístup zpravidla nedokáže postihnout drobnější významové nuance. Proto bývá často kombinován s kvalitativními analytickými technikami. Současně je ale obsahová analýza jedinou výzkumnou metodou, která umožňuje zpracovat a tak i vypovídat o cílových populacích čítajících stovky a tisíce výzkumných jednotek. Data, která obsahová analýza poskytuje, mají numerický charakter a vyjadřují frekvenci výskytu určitých témat, slov, klíší, obrazů apod. Ve srovnání s kvalitativními analýzami textů je poměrně schematická, neboť výzkumník vždy předem přesně specifikuje kategorie, na jejichž základě s textem pracuje. Na druhou stranu je obsahové analýze vytýkáno, že původní text rozměňuje do měřených kategorií. Je úkolem výzkumníka, aby při nahlížení textu skrze rastr kódovaných proměnných neztratil kontext celých sdělení i jejich širší sociokulturní rámec. Výhodou při realizaci obsahové analýzy je dobrá fyzická dostupnost zkoumaných materiálů i to, že nepodléhají času. Je však potřeba zohledňovat jejich stárnutí, aby nedošlo ke ztrátě kontextu, ve kterém vznikaly a působily.

Výčet zkoumaných proměnných a jejich operacionalizace

Kromě níže specifikovaných proměnných byla u každého příspěvku sledována délka dané relace a počet zpráv (příspěvků), které se v ní objevily, a samozřejmě i datum vysílání a konkrétní téma či jakýsi pomyslný titulek. Tyto tzv. identifikační sledované proměnné sloužily především ke snazšímu zpětnému dohledání analyzovaných příspěvků a ke statistickým účelům.

S ohledem na zadání a cíle analýzy (popsat, nakolik si ČRo během září 2015 počínal v souladu s povinnostmi média veřejné služby a zda ve spojení s migrací a migrujícími poskytoval vyvážené a všestranné informace a zastával roli fóra pro veřejnou diskusi s širokým spektrem názorů a hledisek) jsme se soustředili na tyto výzkumné otázky:

- Jaký je obraz migrace ve vybraných relacích ČRo Radiožurnál a ČRo Plus? A v čem se liší?
- Jaký prostor je věnován tématu migrace v porovnání s jinými tématy zmíněnými v daných pořadech?
- S jakými tématy je migrace v příspěvcích spojována?
- Jací mluvčí se v příspěvcích o migraci vyjadřují a jaký názor vůči ní zauímají?
- Dostávají v příspěvcích prostor pro vyjádření i sami migrující, případně jejich zástupci?
- Jsou migrující v příspěvcích spojováni s islámem a terorismem?
- Liší se příspěvky o migraci v publicistických a zpravodajských pořadech co do struktury témat, mluvčích a v míře poskytnutého prostoru pro vyjádření samotných migrujících?

Při obsahové analýze určených pořadů zaměřili na následující čtyři oblasti:

1. Prostor věnovaný tématu migrace v porovnání s jinými tématy;
2. Tematické uchopení příspěvků o migraci, způsob pohledu na migrující a spojování migrace s dalšími tematickými rámci;
3. Struktura mluvčích (zdrojů, komentátorů ap.) a jejich postojů k migraci a migrujícím, včetně prostoru pro vyjádření samotných migrujících.

Pro jednotlivé oblasti jsme definovali různé sledované proměnné a vhodné obory hodnot, jichž mohly dané proměnné nabývat, a to takto:

Ad 1) Prostor

Prostor pro migraci byl měřen jednak počtem příspěvků o migraci, jednak jejich rozložením v jednotlivých dnech a délkou příspěvku, který se migraci věnoval, v sekundách. U každého příspěvku bylo dále sledováno, zda se věnuje převážně migraci (a ta tvoří hlavní téma), zda je migrace spíše doplňujícím, vedlejším tématem, anebo zda se v příspěvku objevila jen formou náhodné zmínky, která příliš nesouvisí s hlavním probíraným tématem. Měřili jsme i pořadí analyzovaných příspěvků v rámci dané relace, neboť řazení v úvodu bývá považováno za signál většího významu a důležitosti dané zprávy.

Ad 2) Tematické uchopení příspěvků o migraci

Zaznamenávána byla lokace příspěvků, tedy to, zda se jedná o sdělení zaměřené na domácí či zahraniční dění (např. „jednání ve sněmovně“ vs. „demonstrace v Německu“), případně zda se probírá zahraniční téma s dopadem na ČR (např. „projednávání kvót na přerozdělení migrantů v Evropském parlamentu“) anebo o domácí téma s dopadem na zahraničí („jednání Visegrádské čtyřky v Praze o postupu vůči migrační vlně“). Tematická struktura příspěvků byla dále měřena na úrovni tematických kategorií, tzv. tematických rámců, do kterých novináři sdělení ukotvují. V takto velkém a pestrém vzorku zpravodajských a publicistických pořadů by bylo velmi náročné a nepříliš efektivní sledovat konkrétní události, o kterých referují, a proto byly příspěvky zařazovány do obecnějších tematických kategorií (například konkrétní témata „projednávání státního rozpočtu“, či „jednání Miloše Zemana s Barackem Obamou“ spadají pod obecnou kategorii „politika“, zatímco „soud s převaděči uprchlíků“ do kategorie „kriminalita“). Každý příspěvek byl kategorizován vždy do právě jedné tematické kategorie z těchto 12: politika, ekonomika, nehody a katastrofy, ekologie a zdroje, podnikání a finanční sektor, spotřebitelské zájmy, sociální a společenská témata, kultura, kriminalita, věda a medicína, tzv. human interest story a sport. V případě, že se v jednom příspěvku objevilo více témat, byl kategorizován do dominantního a nejvíce zastoupeného rámce (dobrým, ne však zcela spolehlivým ukazatelem byl například úvod příspěvku, tzv. framing, obsahující základní shrnující informace). Dále jsme analyzovali úhel pohledu na migrující. Pokud se příspěvek zaměřil na obecné údaje o migrační vlně a o uprchlících informoval pouze kvantitativně (počet příchozích, počet osob přidělených kvótami), byl v analýze označen jako zaujímavý makropohled. Naopak příspěvek, ve kterém se o migrujících mluvilo v souvislosti se stylem jejich života, zdravotním stavem, důvody k útěku z původní země nebo kde zazněl osobní příběh některého z nich, byl označen jako mikropohled. V případě, že byly oba typy pohledu v příspěvku kombinovány, byl kódován jako kombinace mikro- a makro pohledu. Zkoumali jsme i to, zda a jak je probírané téma spojeno s Českou republikou a přiblíženo tak českému posluchači, například zmíněním názorů českých politiků na danou věc nebo informacemi o opatřeních, jež se mohou dotknout i jeho osobně (např. jak zavedení hraničních kontrol v Rakousku omezí cestování Čechů do zahraničí).

Protože jedním z cílů analýzy bylo rovněž zjistit, zda není téma migrace uchopováno Českým rozhlasem stereotypizovaně, sledovali jsme v rámci analýzy také i to, jestli a jak často se ve sděleních o migrujících objevovaly zmínky o islámu, muslimech (případně „mohamedánech“) či terorismu.

Ad 3) Struktura mluvčích

U každého příspěvku bylo dále sledováno, kdo dostal prostor k vyjádření, a to jak přímý (živý či předtočený telefonát, případně rozhovor ve studiu), tak i nepřímý (vyjádření dané osoby přečtené moderátorem ve studiu, ale jasně označené jako citace, například: „Andrej Babiš se o tématu vyjádřil – a teď cituji...“). Pro potřeby analýzy byla zaznamenávána jak konkrétní jména mluvčích (aby bylo možno posoudit rozmanitost spektra Českým rozhlasem využívaných mluvčích), tak i jejich profesní či odborná příslušnost. Mluvčí byli děleni na žurnalisty, politiky, odborníky (sociolog, politolog, arabista, filosof atd.), úředníky a mluvčí úřadů, pracovníky neziskových organizací (případně individuální dobrovolníky pomáhající migrujícím), duchovní a běžné občany, a to buď české (domácí) nebo zahraniční. U každého mluvčího byl kódován jeho postoj k uprchlíkům, a to buď explicitně vyjádřený, nebo naznačený volbou argumentů a slov. Postoj mohl být pozitivní („pro“), negativní („proti“) nebo neutrální („pro i proti“). Pro vyjádření, která obsahovala například jen nehodnotící fakta nebo byla tak obecná či stručná, že v nich žádný postoj nebylo možné identifikovat, byla zavedena kategorie „nelze posoudit“. Aby bylo možné zhodnotit vyváženost mluvčích z různých stran politického spektra, byla u nich sledována politická inklinace k pravici či levici; i zde byla zavedena také kategorie „nelze určit“ pro ty osoby, jež se nehlásí k žádné politické straně ani názorovému proudu.

Podstatným bodem analýzy byla míra zapojení samotných migrujících do příspěvků ČRo o migrační vlně. Z tohoto důvodu jsme zařadili proměnnou prostor pro vyjádření migrujících. Předpokládali jsme, že se v příspěvku může objevit hlas migrující ženy či muže, a to buď představený vlastním jménem (tedy identifikovaný), nebo označený obecně jako „migrant“ (tedy neidentifikovaný), případně že se ke slovu dostanou v ČR či v Evropě již usazení migranti a jejich potomci. Za prostor pro vyjádření migrujících jsme v rámci analýzy pokládali i případ, kdy byly příběhy, názory či prožitky migrujících v příspěvku převyprávěny buď novinářem, nebo pracovníkem pomáhající neziskové organizace.

Během analýzy tak byly u jednotlivých příspěvků věnovaných migraci sledovány tyto kategorie:

- pořad a datum vysílání
- téma či titulek příspěvku
- délka příspěvku
- pořadí příspěvku v dané relaci
- významnost tématu migrace v příspěvku (hlavní, vedlejší, zmínka)

- tematický rámec příspěvku (politika, ekonomika, nehody a katastrofy, ekologie a zdroje, podnikání a finanční sektor, spotřebitelské zájmy, sociální a společenská témata, kultura, kriminalita, věda a medicína, human interest story, sport)
- lokace tématu (domácí, zahraniční, domácí s přesahem do zahraničí, zahraniční s přesahem do ČR)
- u každého zúčastněného mluvčího (přítomného ve studiu, přes telefon či někým jiným přímo citovaného): jméno (příjmení jméno), odbornost či profese (žurnalista, politik, úředník či mluvčí, odborník, pracovník neziskové organizace či dobrovolník, duchovní anebo občan – tyto kategorie byly dále ještě rozlišeny na „z ČR“ / „ze zahraničí“), politická inklinace (pravicová, levicová, nelze posoudit) a postoj k migraci (pozitivní, negativní, neutrální, nelze posoudit)
- kategorii každého migrujícího, kterému bylo dáno v příspěvku slovo (identifikovaný/neidentifikovaný muž/žena, neidentifikovaný migrující, usedlík v Evropě, usedlík v ČR, pracovník pomáhající organizace, novinář popisující ústní sdělení migrujícího)
- prezentace migrace a migrujících v příspěvku (mikropohled, makropohled, mikro- i makropohled zároveň)
- přítomnost zmínky o islámu, muslimech či terorismu v příspěvku (ano/ne)

Kvalitativní postupy: kombinace postupů kritické diskursivní analýzy, sémiotické analýzy a zakotvené teorie

Kvalitativní postupy analýzy textu jsou využívány pro jiné výzkumné otázky než postupy kvantitativní, které staví na hromadných datech. Zpravidla se používají pro tzv. případové studie, zaměřené na detailní rozbor pouze velmi omezeného množství zkoumaných jevů. Kvalitativně zaměřené postupy analýzy směřují pozornost spíše k latentnímu než ke zjevnému obsahu zkoumaných vzorků a při jeho odhalování a interpretaci se řídí méně přísnými kroky. Vzhledem k rozsahu zkoumaných materiálů nebylo možné je kvalitativními postupy obsáhnout všechny dopodrobna. Proto byly pro kvalitativní studie vybrány příklady, které podle členů výzkumného týmu dobře ilustrují způsob informování ČRo o tématu migrace ve zkoumaném období, jeho silné stránky i slabiny.

Vzhledem k zadání analýzy specifikujícímu dny, z nichž je složen zkoumaný vzorek, nebylo možné postupovat standardním způsobem (nebyla provedena vyčerpávající analýza jevu). Nicméně vzhledem k relativní rozsáhlosti množství zkoumaných dat (cca 900 stran přepisů záznamů vybraných relací) a tomu, že pro většinu analyzovaných jevů bylo v zásadě dosaženo

saturace dat, by apriorní stanovení rozsahu souboru nemělo vést k významnějším posunům získaných poznatků a omezením jejich zobecnění. Přesto je nutno mít na zřeteli, že předkládaná zjištění se primárně vztahují ke zkoumanému období 17. 8. – 18. 9. 2015 a vybraným pořadům.

V této studii byla použita kombinace výzkumných metod, a to především kvalitativní techniky studia textů: analýza narativní, analýza diskurzu a analýza sémiotická, ve spojení s postupy zpracování dat podle zakotvené teorie Strausse a Corbinové (1999).

Sémiotická analýza se snaží o porozumění sociálnímu používání znaků v různých kontextech. Snaží se identifikovat základní znaky textu a odhalit principy jeho uspořádání a na jejich základě vypovídat o jeho významu. Jejím cílem je ukázat, jak dochází k tvorbě významů ze vzájemných vztahů vybraných použitých znaků v rámci širšího znakového systému (často celé kultury). Přitom sémiotickou analýzu můžeme aplikovat na různé typy dokumentů, od statických vyobrazení po delší audiovizuální sekvence. Mluvíme o nich zpravidla obecně jako o textech, abychom zdůraznili, že se skládají ze znaků, jež zatupují něco jiného a nesou tedy význam. Sémiotická analýza bývá realizována paralelně s analýzou strukturální, jež se soustředí na prvky, z nichž jsou texty složeny, a na to, jaký vytváří narativ. Analýza narativu předpokládá kauzálně vystavěné dílo složené z jednotlivých událostí, jež na sebe v příčinném řetězci logicky navazují. Základním výchozím bodem většiny příběhů, i zpravodajských, je rovnovážný stav, jenž je narušen a následně opět rekonstruován. V každém epickém díle lze proto identifikovat tři základní fáze: výchozí situaci, konflikt a vyvrcholení. Společným cílem sémiotické a strukturální analýzy narativu je odhalit význam komunikovaný kombinací v textu použitých znaků. Interpretovaný význam je přitom výsledkem práce výzkumníka i toho, jaké znaky je schopen odhalit a v rámci jakých kódů a sociokulturního kontextu je zvýznamňuje. V principu kopírujeme analýzu prvního, druhého a třetího stupně označování, jak je identifikoval Roland Barthes (2005) a John Fiske s Johnem Hartleym (1996).⁹

Protože pro odpovídající zvýznamnění textů je podstatná kultura, ve které fungují, nelze při jejich analýze zohledňovat pouze samotný text, ale právě kulturu. Jinými slovy, význam mediálních sdělení je nezbytné rekonstruovat a interpretovat s ohledem na jejich kontext a další texty. O to se snaží právě analýza diskurzu odvozovaná od teoretických prací Michaela Foucaulta. V této studii navazujeme především na sociologizující pojetí vycházející z prací Theuna A. van Dijka a na postupy kritické diskurzivní analýzy Normana Fairclougha. Společným základem těchto různých tradic je sociální konstruktivismus, strukturalistická a poststrukturalistická lingvistika a důraz na vytváření kultury skrze jazyk. Diskurzivní analýza se pak snaží odhalovat, jak je sociální realita vytvářena, stvrzována a udržována pomocí

⁹ Podrobněji viz Sedláková (2014).

sociálního jednání/praxe. Jak vyplývá ze samotného označení „analýza diskurzu“, rozbor jednotlivých textů je pouze prostředkem ke zkoumání širšího diskurzu. Přitom je ale vyloučené zkoumat všechny texty, které jej tvoří, a to nejen proto, že diskurzy jsou ze své podstaty neukončené, neboť neustále produkují další tety. V této studii realizované analýzy se proto soustředí na analýzu v rámci diskurzu migrace, ale také diskurzu terorismu. Jak zdůrazňuje Theun A. van Dijk (1987, 1993, 2002), klíčovým cílem analýzy diskurzu je zkoumání reprodukce a legitimizace ideologií a dominance mocenských elit a jimi užívaných diskurzivních praktik udržování stávajícího statu quo.

Zakotvená teorie (grounded theory) vymezená A. Straussem a J. Corbinovou (1999) je standardním postupem analytické indukce, jež se snaží formulovat obecnější hypotetická tvrzení vyvozená ze zkoumaných dat. Současně specifikuje postupy, jak zpracovávat kvalitativní data, jež mají podobu dlouhých slovních výpovědí. Pracuje s několika rovinami jejich kódování (které rozlišuje na otevřené, selektivní a axiální) a kategorizace. Autoři přitom kladou důraz na datovou nasycenost vzorku tzv. saturaci dat, což znamená požadavek získání všech variant dat, jež se vztahují ke zkoumanému jevu. Jakkoli byl námi zkoumaný vzorek zvolen nestandardně a pokrýval jen krátké časové období, vzhledem ke značné míře stereotypizace mediálního diskurzu migrace v současných českých mainstreamových médiích byl tento požadavek i na relativně malém vzorku naplněn.

V provedené studii jsme uvedenou kombinaci kvalitativních analytických postupů použili především pro identifikaci narativních rutin zpravodajského diskurzu – konkrétně pro analýzu způsobů výstavby zkoumaných sdělení např. prostřednictvím citovaných zdrojů a užitých výpovědí, a pro analýzu postupů vedení interview (např. otáčení tématu moderátorem, podsouvání odpovědí prostřednictvím sugestivních otázek apod.), a dále i pro identifikaci ne/přítomnosti negativní kolokace, synonymizace, generalizace apod.

Kvalitativní část analýzy přitom pracuje s analytickým konstruktem ideálního posluchače¹⁰, který se soustřeďuje především na obsah (a formu) promluvy a významy odvozuje čistě z uvedeného obsahu se znalostí dalších aspektů prezentované tematiky. V mediálních studiích se tento postup dlouhodobě ustavil jako jediná možná optika analýzy obsahu, neboť při analýze nelze přihlížet k individuálním odlišnostem posluchačů, jejich diferencovaným znalostem, aktuálnímu kontextu poslechu a dalším faktorům ovlivňujícím jejich interpretaci (např. míra pozornosti apod.). Semiotická analýza se soustřeďuje na významy generované samotným

¹⁰ Podrobněji viz Eco (2000).

textem, přičemž interpretace, které jsou pro analýzu stěžejní, vycházejí z principu ekonomie interpretace¹¹.

Heuristické postupy užití v kvalitativní analýze:

- identifikace makropropozice zkoumaných textů a analýza „obecných“ implikací generovaných zkoumanými texty (identifikace ideologických pozic);
- identifikace narativních rutin zpravodajského diskurzu ČRo;
- identifikace kontextu – tematizace jednotlivých událostí;
- identifikace propozic spojených s problematikou uprchlíků – analýza jejich sémantiky a sémantické valence jak per se (jaké významy daný pojem v daném kontextu generuje), tak v kontextu širších celků (klíčových propozic daného textu) a ve vztahu k makropropozici textu;
- analýza konzistence sdělovaných informací s dostupnými fakty z jiných diskurzů;
- analýza tzv. missing cases – identifikace údajů, které alternativní zdroje uvádějí, ale analyzovaný text je zamlčuje;
- analýza sémantických/významových „posunů“ v textu – identifikace manipulativní výstavby výpovědi či celého textu, např. re-kontextualizace události či některého jejího aspektu „pro posílení určitého vyznění textu“, tzv. účelová argumentace atd.;
- analýza spektra potenciálních interpretací (na principu ekonomie interpretace) generovaných zkoumanými texty;
- analýza implikací spojených se způsobem reprezentace tématu migrace ve vybraných pořadech stanic Radiožurnál a Plus ČRo – identifikace diskurzu.

¹¹ Jedná se o Ecùv (2004) koncept, který staví na předpokladu, že určité významy jsou určitým textem generovány s větší pravděpodobností než významy jiné, a současně, že lze identifikovat nesprávné či bláznivé interpretace.

4. ANALYTICKÁ ČÁST STUDIE

Výsledky kvantitativní analýzy

ČRo Radiožurnál

„Co od nás v tuto dobu neuslyšíte, se buď nestalo, nebo to nestojí za řeč.“

(motto pořadu *Hlavní zprávy ve 12* na webu rozhlas.cz)

Na základě vypsané zakázky byly analyzovány tři pořady stanice Český rozhlas Radiožurnál, jmenovitě *Hlavní zprávy ve 12*, následující *Hlavní zprávy - rozhovory a komentáře* a relace *60 minut*, respektive jejich vydání odvysílané v období od 17. srpna do 18. září.

Hlavní zpravodajská relace je vysílána od pondělí do pátku v poledne pod sloganem „*Víme, co se děje!*“. Redakce avizuje přehled vybraných událostí dne, které její členové považují za nejdůležitější. V relaci s průměrnou délkou 8 minut zaznívá zpravidla 11 zpravodajských příspěvků; ve sledovaném období jich bylo v relaci nejméně zařazeno 10 a nejvíce 13.

Po této zpravodajské relaci následuje ve všední dny publicistický blok nazvaný *Hlavní zprávy - rozhovory a komentáře*. V jeho průběhu zaznívají rozhovory s odborníky, komentátory a spolupracovníky ČRo nebo jimi předem připravené analytické příspěvky. V průběhu přibližně 20 minut je věnována pozornost přibližně 4 tématům. Ve sledovaném období byla jednou celá relace zaměřena pouze na jedno téma (a to 28. srpna, na téma migrace), nejvíce bylo témat zařazeno pět.

Poslední analyzovaný pořad – *60 minut* má svůj vysílací čas ve všední dny v 21 hodin večer¹². Tato padesátiminutová zpravodajsko-publicistická relace opět přináší přehled dění, které redakční tým stanice považuje v daný den za nejdůležitější, současně na webové stránce ČRo deklaruje: „*Pomáháme vysvětlvat svět, ve kterém žijeme.*“ Proto snad lze očekávat pokročilé analytické příspěvky, které zasazují vybrané události do širšího kontextu. Součástí pořadu jsou opět rozhovory s analytiky, odborníky a komentátory a přehled hlavních či „zajímavých“ témat večerního zpravodajství televizních stanic. Ve sledovaném období bylo v pořadu rozebíráno v průměru 9 témat denně, minimálně se novináři věnovali 8 a maximálně 13 tématům.

Šéfredaktor Radiožurnálu Jan Pokorný citovaný na webu stanice tvrdí: „Šedesát minut, to je kondenzované zpravodajství a publicistika, kde rozebíráme nejen nejpodstatnější události dne, ale i to, na co se v denních zprávách a denních publicistických formátech nedostalo.“

¹² Od listopadu 2005 byl pořad přesunut na stanici ČRo Plus.

V hlavní zpravodajské relaci ČRo Radiožurnál *Hlavní zprávy ve 12* bylo ve sledovaném období odvysíláno 56 zpráv souvisejících s migrací. Dalších 33 sdělení bylo zařazeno do následující relace *Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře*.¹³ Do večerních relací pořadu *60 minut* bylo zařazeno 45 sdělení o tématu migrace. Vzhledem k tomu, že zkoumané období bylo tvořeno 33 kalendářními dny a s výjimkou zpravodajství jsou analyzované pořady vysílány pouze ve všední dny (analyzovali jsme 25 vydání), objevilo se téma v relaci téměř každý den, ve zpravodajské části téměř 2krát (přesně 1,7krát), v publicistické alespoň jedenkrát a ve večerní opět 1,9krát¹⁴. Podrobněji viz graf č. 1.

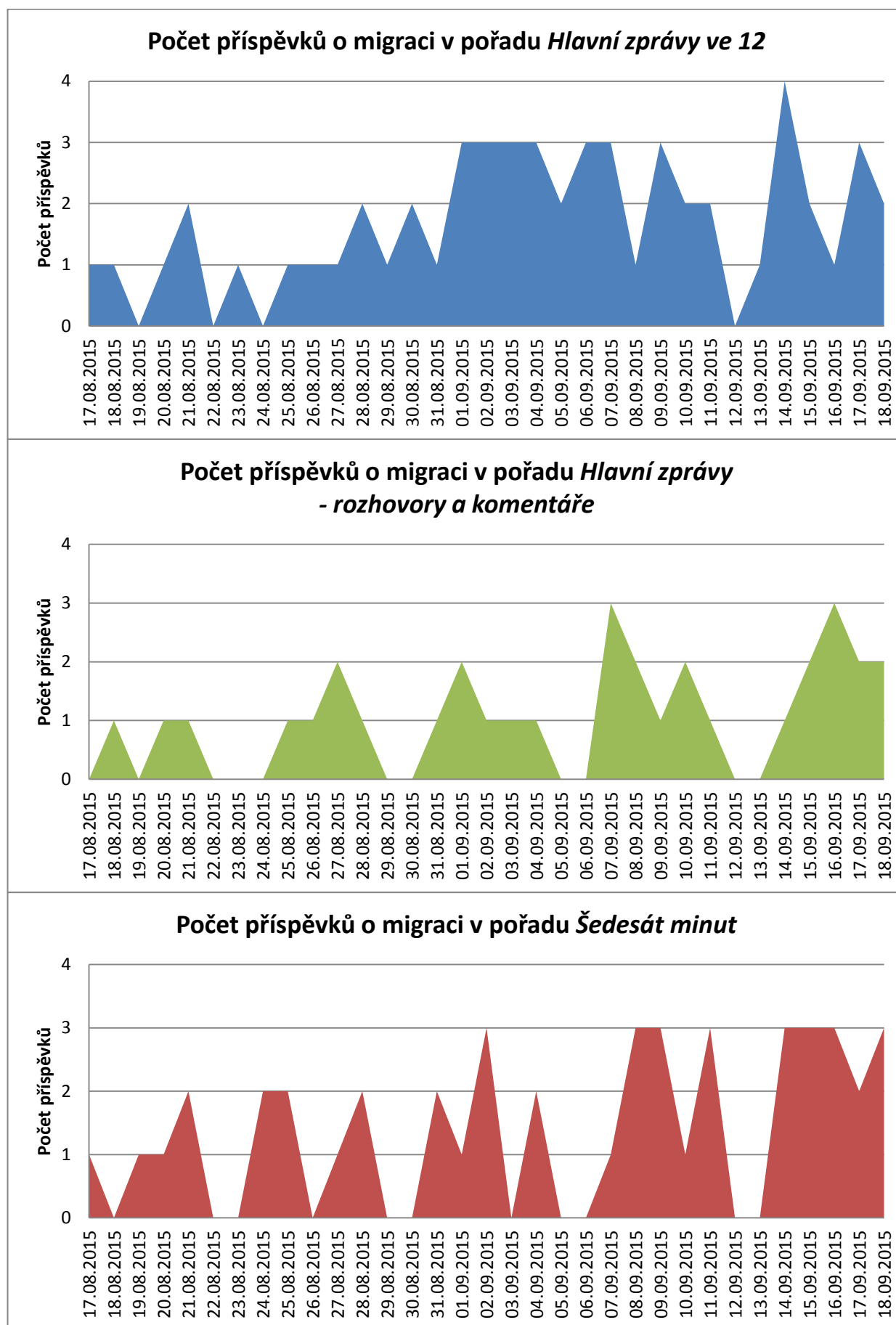
Z celkového počtu všech sdělení odvysílaných v daném období v jednotlivých relacích zaujímalo téma migrace 7 % *Hlavních zpráv ve 12*, které celkem přinesly 386 zpráv, a 5 % relace *60 minut*, ve které bylo celkem zařazeno 227 příspěvků. V pořadu polední publicistiky *Hlavní zprávy ve 12 – rozhovory komentáře* zkoumané téma tvořilo třetinu (33 %) všech 99 odvysílaných sdělení. To odpovídá zjištění výzkumné agentury MediaTenor (2016), podle níž byla v roce 2015 nejvíce medializovaným tématem právě migrace.

Samotná četnost příspěvků ještě zcela nevypovídá o míře pokrytí daného tématu. Proto jsme se zaměřili také na průměrný podíl příspěvků o migraci vzhledem k celkovému vysílacímu času jednotlivých zkoumaných relací. Zatímco v poledním zpravodajství *Hlavní zprávy ve 12* tvořilo téma migrace průměrně pětinu odvysílaného času (20 %) a ve večerních *60 minutách* zaujímalo více než jednu čtvrtinu (28 %), v poledních *Hlavních zprávách - názorech a komentářích* to bylo dokonce více než třetina (41 %) celkového vysílacího času dané relace. Sečteme-li délku všech analyzovaných zpráv, zjistíme, že o migraci coby hlavním nebo vedlejším tématu se během analyzovaného měsíce v poledních zprávách mluvilo zhruba 48 minut, v polední publicistice 3 hodiny a 3 minuty a v *60 minutách* dokonce 5 hodin a 10 minut – což jsou čísla vzhledem k poměrně krátkému zkoumanému časovému období dost výrazná. Pro lepší představu, celková délka relací činila přibližně 4,5 hodiny u pořadu *Hlavní zprávy ve 12*, takřka 8,5 hodin u *Hlavní zprávy - názory a komentáře* a 20 hodin pořadu *60 minut*.

¹³ Seznam včetně plných prepisů všech příspěvků obou poledních relací je součástí přílohy (kap. č. 7 v elektronické verzi této zprávy).

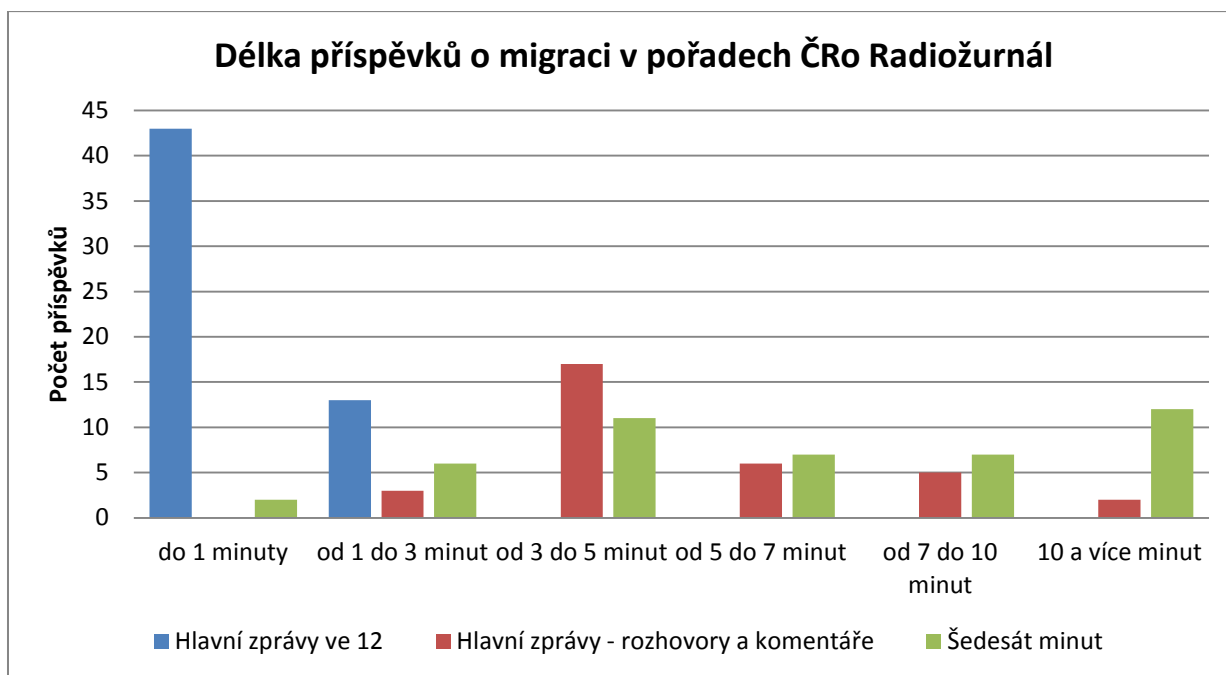
¹⁴ Analyzovali jsme jen 24 vydání relace *60 minut*, protože ve čtvrtek 3. září se nevysílala.

Graf č.1 – Vývoj počtu příspěvků o migraci v analyzovaných pořadech ČRo Radiožurnál v čase

Zatímco průměrná délka zpravodajských sdělení zaujímala necelou minutu, přesněji 51 vteřin (konkrétně příspěvky dosahovaly délky od 10 do 82 vteřin), příspěvky v publicistické části pořadu trvaly v průměru 5 minut a 33 vteřin a ve večerní relaci téměř 7 minut (6 minut 53 vteřin). V publicistických pořadech však byly výrazné rozdíly v délce jednotlivých příspěvků. Nejkratší sdělení v poledním bloku trvalo 2 minuty a 21 vteřin a nejdelší v délce 19 minut a 50 vteřin bylo výše zmíněnou výjimkou (v daném dni se relace cele věnovala jedinému tématu, a to migrační vlně a úmrtí uprchlíků zavřených v kamionu); ve večerní relaci měl nejkratší vstup 35 vteřin a nejdelší 16 minut a 58 vteřin. Tento velký rozptyl je u večerního pořadu způsobem především tím, že relace obsahuje jak krátké zprávy v délce do jedné minuty, tak delší analyticko-publicistické příspěvky. Z tohoto hlediska tedy platí, že pořady „Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře” a především pořad „Šedesát minut” nabízejí širší a důkladnější pohled na probíraná témata než běžné zpravodajství.

Graf č. 2 – Délka příspěvků o migraci v analyzovaných pořadech ČRo Radiožurnál

Důraz kladený českými médii na medializaci tématu migrace¹⁵ je zřejmý i v porovnání její pozice v rámci relace *Hlavní zprávy ve 12* vzhledem k času věnovanému ostatním tematickým okruhům. Tabulka č. 2 ukazuje zastoupení jiných události a okruhů ve zkoumaném období v polední zpravodajské relaci. Především je třeba si všimnout, že u většiny kategorií (řádků) se příspěvky do ní zahrnuté netýkaly jedné události, ale širšího tematického okruhu. Například v rámci informování o soudních kauzách zazněly údaje o kauze Krejčíř, Dahlgren, Semelová

¹⁵ Podle zjištění agentury MediaTenor (2016) byla migrace nejvíce zastoupeným tématem v televizním zpravodajství v uplynulém roce.

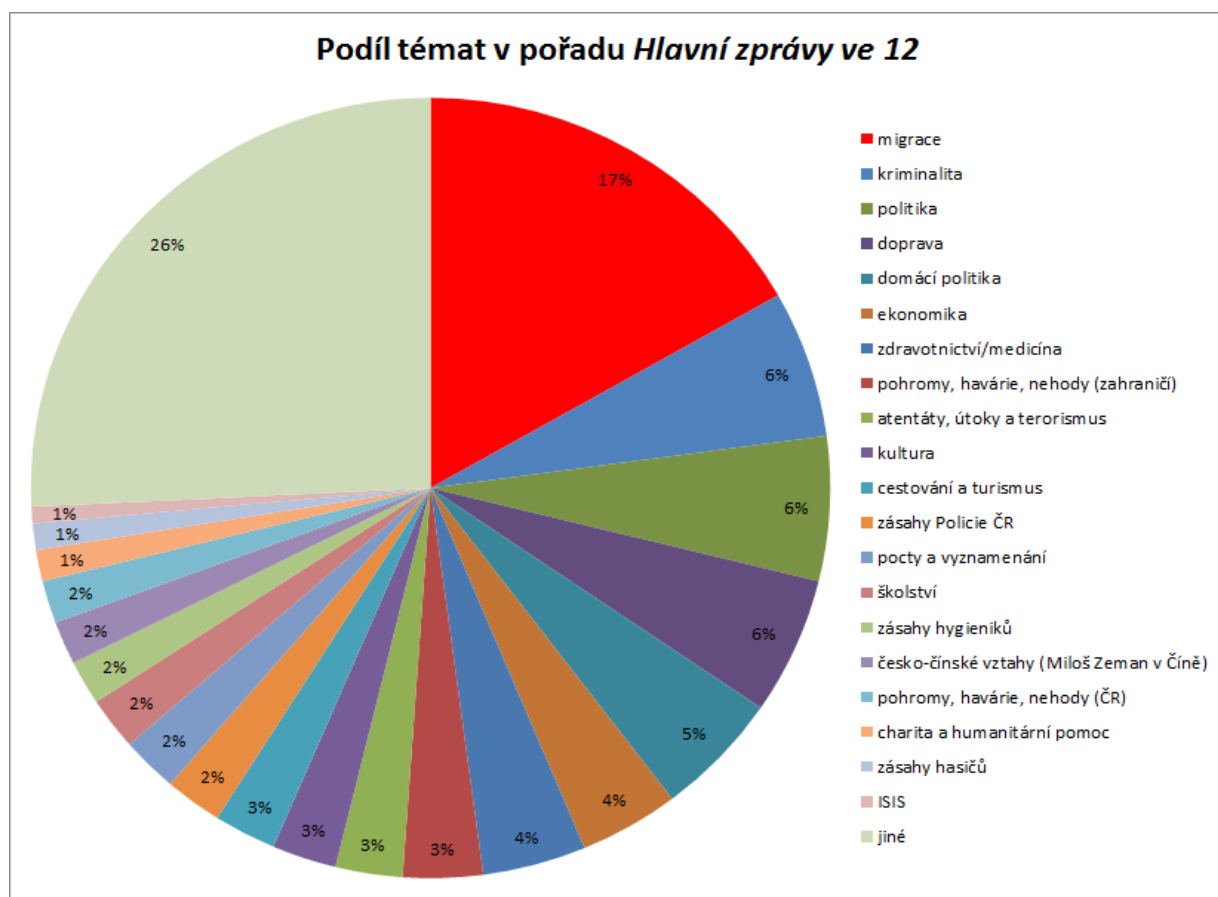
Analýza reprezentace tématu migrace

atd. Dominance pokrytí tématu migrace je zde téměř trojnásobná oproti druhé nejčetnější kategorii, kterou se stal soubor zpráv o probíhajících soudních kauzách.

Tabulka č. 2 – Obsahová skladba relace Hlavní zprávy ve 12

tematický okruh/událost	celková délka příspěvků v minutách	počet příspěvků
migrace	47:33	56
projednávání soudních kauz – kriminalita	17:15	22
politika (z toho evropská)	16:57 (9:26)	9 (12)
doprava – situace na silnicích, nehody, mýtné, zpoždění spojů (z toho tunel Blanka)	16:06 (2:51)	23 (3)
domácí politika (z toho budoucí pražská koalice)	14:35 (3:41)	19 (4)
ekonomika (z toho projednávání rozpočtu)	11:26 (3:09)	12 (3)
zdravotnictví/medicína (z toho financování)	11:52 (5:16)	12 (5)
živelní pohromy a technické havárie, nehody (zahraničí)	9:09	2
atentáty/útoky a terorismus	7:41	9
kultura – festivaly, koncerty, divadlo, film, knihy, Stardance	7:23	11
cestování a turismus – zajímavosti pro turisty, přehlídky	7:10	9
zásahy Policie ČR	6:36	8
pocty a vyznamenání hrdinů	6:31	7
školství – financování, nezaměstnanost učitelů, inkluze	6:10	7
zásahy hygieniků – závadné potraviny, kontaminovaná voda	5:11	6
česko-čínské vztahy a návštěva prezidenta Zemana v Číně	5:06	6
havárie a živelní pohromy (ČR)	4:59	7
charita a humanitární pomoc	3:40	4
zásahy hasičů a záchranářů	3:07	4
ISIS	1:56	4
jiné/různé	24:17	29
celkem příspěvků jiného tématu (bez migrace)	3:03:50	209

Graf č. 3 – Podíl témat v pořadu *Hlavní zprávy ve 12*

Při poslechu rozhlasového zpravodajství i publicistiky je zřejmé, že ne na všechna zmiňovaná témata je v příspěvcích kladen stejný důraz. Proto jsme se pokusili odlišit váhu sdělení vztahujícího se k migraci ve zkoumaných příspěvcích. Odlišili jsme příspěvky, kde se jedná o téma hlavní, pro daný příspěvek klíčové a zpravidla zaujímá jeho podstatnou část. Dále kategorii příspěvků vedlejších, které jsou přímo spojovány s tématem hlavním a dále jej doplňují či rozvíjejí. A kategorii doplňkovou, označovanou jako zmínka, do které jsou řazeny příspěvky, v nichž sice zazní klíčové slovo zkoumaného tématu, ale dále se s ním nepracuje a pro obsah příspěvku je dané téma zcela okrajové. V naprosté většině příspěvků odvysílaných v poledních relacích bylo téma migrace na pozici tématu hlavního (90 %), případně vedlejšího (9 % u *Hlavní zprávy ve 12*, 15 % v *Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře*). V každé části poledních hlavních zpráv byl jeden příspěvek, který odpovídal kategorii zmínka. Ve večerním pořadu *60 minut* bylo příspěvků typu zmínka 9 (17 %) a v sedmi se téma vyskytovalo na pozici vedlejšího (13 %); v ostatních případech bylo tématem hlavním (70 %). Zmínky o uprchlících se vyskytovaly v nejrůznějších typech zpráv - například ve zprávě o zahájení výstavy World Press Photo v Praze, o povinném očkování dětí v ČR či o debatách o asociačních dohodách EU a Ukrajiny.

Tabulka č. 3 – Pozice tématu migrace v rámci příspěvku¹⁶

pozice tématu migrace	Hlavní zprávy ve 12		Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře		60 minut	
hlavní	51	90 %	28	82 %	38	70 %
vedlejší	5	9 %	5	15 %	7	13 %
zmínka	1	2 %	1	3 %	9	17 %
celkem	57	100 %	34	100 %	54	100 %

Vzhledem k tomu, že příspěvky typu „zmínka“ byly věnovány odlišným událostem než migraci, čemuž odpovídalo i jejich tematické rámcování/ukotvení, zaměření, skladba mluvčích atd., byly v podrobnější analýze zohledněny pouze příspěvky, kde byla migrace hlavním nebo alespoň vedlejším tématem. Následující text tak informuje pouze o vlastnostech a podobě těchto příspěvků.

Takřka dvě třetiny (62 %) sdělení o migraci byly ve zpravodajském přehledu zveřejněny mezi prvními třemi příspěvky relace, která zpravidla obsahuje 12 zpráv. Publicistická část polední relace zahrnuje nejčastěji 4-5 příspěvků. Necelá polovina příspěvků o migraci zde zazněla hned v jejím počátku, další třetina jako druhé v pořadí. Mezi prvními třemi zprávami v tomto pořadí přitom byly výrazně častěji zařazovány příspěvky týkající se domácích událostí (bez započtení tématu migrace tvořily první tři příspěvky zhruba ze dvou třetin domácí témata, například soudnictví, schvalování rozpočtu, odhalení korupce či zvyšování minimální mzdy). To naznačuje, že na začátek relace jsou (v souladu s běžnou logikou výstavby zpravodajské relace) zařazovány zprávy výrazně se dotýkající života a dění v ČR. To lze označit za obecnější trend. Stejně tak jsou rámcovány a podávány i zprávy o migraci – tedy jako něco, co České republice hrozí a přímo se jí dotýká.

Tabulka č. 4 – Pořadí příspěvku o migraci v dané relaci

pořadí zprávy	Hlavní zprávy ve 12		Hlavní zprávy - rozhovory a komentáře		60 minut	
1.	12	22 %	13	40 %	18	40 %
2.	11	20 %	11	33 %	7	16 %
3.	12	22 %	7	21 %	5	11 %
4.	8	14 %	1	3 %	2	5 %
5.	6	11 %	1	3 %	0	0 %
6.	3	5 %	-	-	3	7 %
7.	1	2 %	-	-	4	9 %
8.	3	5 %	-	-	2	4 %
9.	0	0 %	-	-	1	2 %
10.	0	0 %	-	-	2	5 %
11.	0	0 %	-	-	1	2 %
celkem	56	100 %	33	100 %	45	100 %

¹⁶ Součet procentuálních údajů v této a následujících tabulkách se pohybuje v rozmezí 99-101 %. Nejedná se o chybu, nýbrž o důsledek zaokrouhlování na celá čísla.

I ve večerním shrnujícím zpravodajsko-publicistickém bloku byla sdělení o migraci nejčastěji hned v jejím počátku. Jako první nebo druhý příspěvek byla zařazena polovina z celkem odvysílaných. Z tabulky č. 4 je zřejmé, že téma bylo dále řazeno i na začátek druhé poloviny pořadu, tedy jako 6., 7. a 8. příspěvek.

Data v tabulce č. 5 ukazují, že výrazná většina zpráv týkajících se migrace informovala o dění mimo území ČR. Jejich převaha byla nejvýraznější v polední zpravodajské relaci (59 %). Jednalo se především o zprávy o cestách imigrantů přes Balkán, problémy na nádraží v Budapešti či o situaci uprchlíků v Německu či ve Skandinávii. Pouze večerní, více analytický pořad *60 minut* předkládal svým posluchačům častěji (32 %) informace o zahraničních událostech provázané s děním v České republice – tedy například informace o pohybu uprchlíků po Evropě s možností jejich příchodu do ČR, ale také jednání Evropské unie o možných kvótách na přerozdělení uprchlíků a o snížení evropských dotací pro „nesolidární státy“, jež by se dotklo i Česka.

Sdělení o událostech odehrávajících se výhradně v ČR bez dopadu na další státy tvořila ve všech pořadech sice vždy přibližně čtvrtinu ze všech vysílaných zpráv o migraci, ale napříč pořady se mírně odlišovala svým tematickým zaměřením. Zatímco v poledním zpravodajství a publicistice se takové zprávy věnovaly především politickým tématům (podmínky pro azylové řízení v ČR, záchytná zařízení ap.), v *60 minutách* se do éteru častěji dostala témata spojená s názory českých politiků i občanů a s jejich odmítnutím či naopak ochotou přijímat v ČR uprchlíky.

Tabulka č. 5 – Lokace příspěvků o migraci

lokace zprávy	Hlavní zprávy ve 12		Hlavní zprávy - rozhovory a komentáře		60 minut	
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)
zahraniční	33	59 %	14	42,5 %	10	22 %
domácí	11	20 %	9	27,5 %	10	22 %
zahraniční s domácím přesahem	8	14 %	7	21 %	17	38 %
domácí se zahraničním přesahem	4	7 %	3	9 %	8	18 %
celkem	56	100 %	33	100 %	45	100 %

Na zprávy, které informovaly o migraci i v kontextu ČR, jsme se zaměřili podrobněji a pokusili se zachytit, s jakým děním na domácí scéně jsou spojovány. Nejčastěji je téma aktualizováno odkazem na výroky českých politiků k mezinárodnímu dění, na údaje o ostraze hranic a připravenost státu na přijetí či umístění žadatelů o azyl a stav azylových zařízení. Takové uchopování tématu naznačuje, že v analyzovaných pořadech ČRo Radiožurnál je migrace rámcována jako záležitost čistě politická, netýkající se konkrétních lidí, kteří potřebují pomoc (podrobněji k této problematice viz níže).

Tabulka č. 6 – Vztahení příspěvků k České republice

	Hlavní zprávy ve 12		Hlavní zprávy - rozhovory a komentáře		60 minut	
připravenost ČR na přijetí (azylová zařízení)	9	16 %	8	24 %	6	13 %
postoje českých politiků	6	10 %	6	18 %	13	30 %
ostraha hranic	4	7 %	2	6 %	2	4 %
počet žadatelů o azyl	0	0 %	1	3 %	1	2 %
mezinárodní jednání a vztahy ČR	2	4 %	2	6 %	0	0 %
pomoc uprchlíkům	2	4 %	3	9 %	4	9 %
jiné	0	0 %	0	0 %	3	7 %
názory Čechů, xenofobie	0	0 %	0	0 %	3	7 %
hrozba pro ČR	0	0 %	0	0 %	1	2 %
žádné	33	59 %	11	33 %	12	27 %
celkem	56	100 %	33	100 %	45	100 %

Další klíčovou kategorií, která vypovídá o kvalitě novinářské práce, je práce s informačními zdroji to, komu je dán prostor se ve vysílání vyjádřit. Jak ukazuje tabulka č. 7, nejvíce vyjádření různých mluvčích zaznělo v pořadu *60 minut*. Jedná se ale také o časově nejvíce dotovanou relaci v délce celé hodiny. Je poměrně logické, že v pořadech s publicistickými příspěvky je pro citování více prostoru než ve standardním zpravodajství. V přepočtu na počet odvysílaných příspěvků s tématem migrace bylo nejvíce mluvčích zařazeno v příspěvcích publicistické relace *Hlavní zprávy - rozhovory a komentáře*, a to tři. V relaci *60 minut* to bylo ale jen nepatrně méně (2,9 mluvčích). V *Hlavních zprávách* vypovídali v každém příspěvku zpravidla dva (2,2) mluvčí. Pokud ale zohledníme celkový čas této relace, pak zde byly jejich výpovědi ve vysílacím čase koncentrovány nejvíce. Z opačného pohledu ale také byly vzhledem k celkově kratším příspěvkům ve zpravodajství kratší. To současně znamená nejvíce útržkovité a vytržené z kontextu.

Analýza ukázala, že zdaleka nejčastěji citovanými zdroji jsou samotní čeští novináři, komentátoři či spolupracovníci ČRo¹⁷. Druhými nejvíce využívanými mluvčími jsou čeští politici. Jejich vyjádření zaznělo ve více než desetině (12 %) zpravodajských sdělení a v pětině (21 %) publicistických příspěvků. Jen o málo méně byli citováni mluvčí českých úřadů nebo samotní úředníci. Ve zprávách již zpravidla žádné další osoby prostor k vyjádření nedostávají, a pokud, tak jsou to spíše jedinečné případy. Publicistické příspěvky, také vzhledem ke své délce, dávají možnost citovat mluvčích více. Polední relace využívaly i vyjádření odborníků (26 %), pracovníků neziskových organizací a dobrovolníků pomáhajících uprchlíkům (18 %). Skoro pětina příspěvků (18 %) citovala také zahraniční politiky (např. Viktora Orbána, Jean Claude Junckera a další politiky ze zemí EU), případně zahraniční úředníky a tiskové mluvčí vlády a státních úřadů. Také večerní pořad *60 minut* nejvíce „vytěžoval“ vlastní novinářské zdroje. Téměř v polovině příspěvků ale zazněl i názor nějakého českého politika (46 %) nebo

¹⁷ Seznam nejčastějších mluvčích viz níže.

odborníka (43 %) na danou tematiku. V necelé pětině (17 %) příspěvků jako mluvčí vypovídali politikové zahraniční nebo čeští občané.

Celkově se v relacích Radiožurnálu mezi odborníky vyjadřovali Petr Robejšek (2 příspěvky), Václav Bělohradský, Jiří Cienciala, Jan Čuřík, Jaromír Feiwald, Vladimír Handl, Lukáš Jelínek, Jan Konvalinka, René Motlak, Michaela Němečková, Přemysl Rosůlek, Jan Sokol, Richard Stojar, Ivo Šlosarčík, Tomáš Šmíd, Petr Špiroch, Filip Tesař, Tomáš Tožička, Michal Uhl a Tomáš Weiss (1krát), zaznělo i vyjádření Mikuláše Beka, rektora Masarykovy univerzity (2krát). Z řad politiků se ke slovu nejčastěji dostali Bohuslav Sobotka (4krát), Michal Hašek, Milan Chovanec, Miroslav Poche, Martin Stropnický a Lubomír Zaorálek (2krát) a Pavel Bělobrádek, Marek Černochoch, Jiří Dienstbier, Jaroslav Foldyna, Jan Hamáček, Martin Košatka, Helena Langšádlová, Jiří Maštálka, Luděk Niedermayer, Jiří Pospíšil, Milan Štěch, Roman Váňa a Tomáš Zdechovský (1krát).

Tabulka č. 7– Mluvčí citovaní v příspěvcích¹⁸

mluvčí	Hlavní zprávy ve 12		Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře		60 minut	
žurnalista ČR	102	182 %	56	170 %	65	144 %
politik ČR	6	11 %	6	18 %	21	47 %
úředník či mluvčí ČR	4	7 %	6	18 %	5	11 %
odborník ČR	1	2 %	8	24 %	19	42 %
politik zahraniční	3	5 %	6	18 %	8	18 %
pracovník NGO či dobrovolník pomáhající imigrantům ČR	1	2 %	6	18 %	3	7 %
odborník zahraniční	1	2 %	2	6 %	1	2 %
úředník či mluvčí zahraniční	0	0 %	5	15 %	1	2 %
občan ČR	2	4 %	0	0 %	6	16 %
duchovní	1	2 %	1	3 %	0	0 %
žurnalista zahraniční	0	0 %	1	3 %	2	4 %
občan zahraniční	0	0 %	1	3 %	0	0 %
pracovník NGO zahraniční	0	0 %	0	0 %	1	2 %
migrující a žadatelé o azyl	0	0 %	0	0 %	0	0 %
celkem mluvčích	121		98		132	
celkem příspěvků	56	100 %	33	100 %	45	100 %
průměrný počet mluvčích na relaci	2,2		2,99		2,9	

U citovaných mluvčích z oblasti politiky jsme sledovali i jejich politickou orientaci na pomyslném pravolevém spektru. Ve všech analyzovaných zprávách ČRo Radiožurnál převažovali mezi citovanými politici orientovaní levicově nad těmi pravicovými a to téměř dvojnásobně (v poledním zpravodajství bylo 5 % mluvčích hlásících se k levici a 2 % z pravicových stran, v polední relaci publicistiky byl poměr 8 % ku 4 %, u pořadu *60 minut* pak poměr 13 % ku 7 %). To naznačuje, že volba citovaných mluvčích redaktory

¹⁸ Protože v každém příspěvku mohlo zaznít vyjádření více mluvčích, přesahuje součet všech jejich výpovědí celkový počet v relacích odvysílaných příspěvků.

pravděpodobně neprobíhá podle předem stanoveného politického klíče nebo naopak, že je záměrně mírně levicově vychýlená.

Ani ve zpravodajské, ani v publicistické části hlavního zpravodajství stanice ČRo Radiožurnál ani ve večerní zpravodajsko-publicistické relaci ale nezaznělo žádné přímé vyjádření žadatele o azyl či migrujícího. Jak ale ukazuje tabulka č. 8, zcela bez hlasu tyto osoby také nezůstávají. Při velmi podrobné analýze je především v publicistických příspěvcích možné jejich projev zaznamenat – hlas či příběh nějakého migranta zazněl ve 4 z 34 analyzovaných zpráv polední publicistiky a v 9 z 54 analyzovaných zpráv pořadu *60 minut*. Nešlo však o výroky mluvčích v pravém slova smyslu tak, jak byli představeni výše. Zkušenosti, zážitky či názory migrantů totiž byly většinou volně převyprávěny česky mluvícím pracovníkem pomáhající organizace nebo samotným pracovníkem ČRo, případně byl záznam hlasu migrantů použit jako „ruch“, tedy zvukový podkres sdělení, jehož primární funkcí je dokreslovat přibližovanou situaci a podporovat zdání autentičnosti a aktuálnosti novinářského produktu.

Tabulka č. 8 – Prostor pro vyjádření migrujících

prostor pro vyjádření	Hlavní zprávy ve 12	Hlavní zprávy - rozhovory a komentáře	60 minut
žádný	54	29	36
muž identifikovaný	1	1	1
muž neidentifikovaný	1	0	2
žena identifikovaná	0	0	1
pracovník pomáhající organizace	0	5	6
uprchlík neidentifikovaný	0	0	1
novinář/ka popisující ústní sdělení uprchlíků	0	0	1
celkem příspěvků	56	33	45

Ne vždy je ale použití takového podkresu vhodné. Například ve zprávě Radiožurnálu odvysílané v hlavní zpravodajské relaci 23. 8. 2015 v příspěvku reportéra Petra Vavroušky vypovídá dobrovolník Richard Souček pracující na řecko-makedonské hranici. Zatímco pracovník říká: „*To nejsou teroristi, to není invaze Islámskýho státu. Zrovna tady ty lidi, co jsou na cestě, potřebujou naši pomoc, určitě,*“ v pozadí nahrávky zní pokřik lidí (použitý jazyk nelze snadno určit), pravděpodobně migrujících. V konfrontaci s pozitivními slovy dobrovolníka nepůsobí překřikování úplně nejlépe, významově ani akusticky. Je proto otázkou, zda nebylo použito zcela záměrně s cílem výpověď dobrovolníka devalvovat či zcela zpochybnit. Bez konfrontace redaktora o tom však můžeme pouze spekulovat. Je navíc možné i to, že si dehonestující účinek v pozadí slyšitelného „šumu“ při přípravě příspěvku neuvědomil, to ale nesvědčí ve prospěch jeho profesionality jako informátora z krizových oblastí.

V rámci provedené analýzy jsme sledovali i postoje mluvčích k migraci a migrujícím s cílem posoudit, zda Český rozhlas nestraní jedné z názorových skupin, které se (nejen v ČR) ve spojitosti s migrací ustavily. Posuzování postoje mluvčího však není jednoduché – lze jej určit buď na základě explicitní formulace samotného mluvčího, nebo s menší přesností podle toho, zda mluvčí tematizuje pouze negativní či naopak pouze pozitivní aspekty migrace (tj. odpůrce např. upozorňuje na ekonomické důvody migrace, odmítá kvóty navrhované Evropskou unií, požaduje ostrahu českých hranic a varuje před zničením naší národní kultury, na opačné straně spektra stojí mluvčí, jenž zmiňuje válku a nebezpečí, před kterým uprchlíci utíkají, odvolává se na lidská práva, upozorňuje na vzdělanost prchajících Syřanů atd.), případně zda zmiňuje argumenty či vlastní postoje z obou úhlů pohledu (například upozorňuje na válečný stav, z něž Syřané utíkají, ale připouští i možná bezpečnostní rizika z toho plynoucí)¹⁹. V rámci analýzy nebylo možné určit postoj všech mluvčích. Do kategorie „nelze posoudit“ byly zařazeny takřka všechny výroky moderátorů a zpravodajů Českého rozhlasu, kteří informovali o aktuálních událostech (např. růst počtu uprchlíků na hranicích Maďarska či fakt, že ubývá míst v německých ubytovnách pro migranty) v souladu s Kodexem ČRo, tedy nezaujatě a nestranně. Z tohoto důvodu je procentuální zastoupení mluvčích, kteří nějaký postoj zaujímali či jej svými slovy naznačovali, oproti těm „neurčitelným“ velmi nízký. Pro naši analýzu je však mnohem důležitější poměr těch, kteří se vymezili pro či proti migraci a migrujícím. Z tohoto hlediska čtvrtina citovaných v publicistických formátech prezentuje postoje k migraci vstřícné, chápající či smířlivé. Přibližně desetina mluvčích uvádí jak argumenty pro, tak proti migraci a podobný je i podíl těch, kteří se k tématu stavějí negativně. Celkový počet těch, kdo nějaký názor či postoj vyjádřili či naznačili, byl logicky vyšší v publicistice, zatímco analyzované zpravodajství si udrželo poměrně vysokou míru neutrality.

Tabulka č. 9 – Postoj mluvčího k migraci a migrantům

postoj mluvčího	Hlavní zprávy ve 12		Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře		60 minut	
	počet	procento	počet	procento	počet	procento
pozitivní, „pro“	6	5 %	26	27 %	35	27 %
neutrální, „pro i proti“	4	3 %	9	9 %	13	10 %
negativní, „proti“	7	6 %	7	7 %	15	11 %
nelze posoudit	104	86 %	56	57 %	69	52 %
celkem mluvčích	121	100 %	98	100 %	132	100 %

¹⁹ Podrobněji o vymezení měřených kategorií viz kapitola výčet zkoumaných proměnných a jejich operacionalizace.

Tematická analýza

Z obecnějšího pohledu byla výrazná většina sdělení tzv. rámcována do oblasti politické (84 % v *Hlavní zprávy ve 12*, 85 % v *Hlavní zprávy - rozhovory a komentáře*, 73 % v *60 minut*). Sdělení s jiným „pozadím“ byla ve zpravodajství i publicistice spíše okrajová. Doplňkovými tematickými rámci pro sdělení o migraci byla jednak oblast sociální (tedy sdělení primárně o výzkumech veřejného mínění Čechů, vývoji počtu obyvatel ČR, ale také obecně o sociální situaci migrujících, tj. například o dobrovolnické pomoci, plnosti ubytoven ap.), a také kriminalita, a to v drtivé většině kriminální činy páchané na migrujících (úmrť 71 osob v kamionu, soudy s převaděči), jen v jednom případě šlo o kriminalitu spáchanou migrujícími (střety s makedonskou policií). Pouze ve večerních *60 minutách* zaujímal podíl sociálního tématu větší podíl, a to více než osminu (13 %) odvysílaných sdělení.

Tabulka č. 10 – Tematické rámce sdělení o migraci

tematický rámec	Hlavní zprávy ve 12		Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře		60 minut	
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)
politika	47	84 %	28	85 %	33	73 %
sociální a společenská témata (veřejné mínění, aspekty běžného života občanů jako školství a zdravotnictví, svátky, historie ap.)	5	9 %	3	9 %	8	17 %
kriminalita	4	7 %	2	6 %	2	4 %
human interest story	0	0 %	0	0 %	1	2 %
podnikání a finanční sektor	0	0 %	0	0 %	1	2 %
celkem	56	100 %	33	100 %	45	100 %

Je nutné podotknout, že spektrum témat, s nimiž byla migrace spojována, bylo poměrně úzké a část sledovaných tematických kategorií zůstala při analýze zcela nezastoupena. Jednalo se například o tematické rámce „kultura“, „spotřebitelské zájmy občanů“, „nehody a katastrofy“, „věda, medicína a technologie“, ale poněkud překvapivě rovněž „ekonomika“.

V analyzovaných příspěvcích bylo nejčastěji (79 % v *Hlavní zprávy ve 12*, 64 % v *Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře*, 58 % v *60 minut*) o migraci a migrujících informováno z makro pohledu, tedy spíše obecně bez referencí ke konkrétním jedincům. To bývá jednou z hlavních položek, která je českým médiím v souvislosti s pokrytím tématu migrace vytýkána. Na základě takových sdělení je pro posluchače mnohem obtížnější se s migrujícími ztotožnit, vyjádřit jim vlastní podporu či empatii, představit si jejich životní podmínky i možné další vyhlídky apod., neboť migrující jsou zde prezentováni jako objekty politických rozhodnutí, zásahů policie či armády. Pověštinou není využíván ani prostor polední publicistické relace pro to, aby přinášela informace z mikro perspektivy. Objevují se zde pouze ve třetině příspěvků.

Absence mikroperspektivy informující o všednodenních událostech byla zřejmá i v příspěvcích večerního pořadu *60 minut*, kde taktéž nedosáhla ani desetiny (9 %) příspěvků.

Tabulka č. 11 – Obecnost versus specifická pohledu na migraci v příspěvcích

pohled na migraci	Hlavní zprávy ve 12		Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře		60 minut	
	četnost	podíl (%)	četnost	podíl (%)	četnost	podíl (%)
makropohled	44	79 %	21	64 %	26	58 %
makro- i mikropohled	8	14 %	8	24 %	15	33 %
mikropohled	2	4 %	3	9 %	4	9 %
nelze určit	2	4 %	1	3 %	0	0 %
celkem	56	100 %	33	100 %	45	100 %

Zajímalo nás, do jakého kontextu jsou sdělení o migraci a imigrantech zasazována a zda jsou propojována také s tématem „islámu“, případně „terorismu“. V hlavní zpravodajské relaci bylo takových příspěvků zařazeno 5, tedy necelá desetina (9 %), v publicistickém poledním bloku 6, což je zhruba sedmina (18 %) zde odvysílaných sdělení. Ve večerní relaci Radiožurnálu 8 (18 %).

K poměrně podstatným řadíme zjištění, že ve vysílání ČRo se téměř neobjevují slovní spojení *islámští imigranti*, *muslimští migranti*, *imigranti z muslimských zemí* apod. V řadě případů je navíc redaktoři a moderátoři používali s odvoláním na jiné mluvčí, již je vyslovili. Tím nejčastěji zmiňovaným je v tomto kontextu prezident republiky Miloš Zeman, který se opakovaně vyjadřoval o *islámských imigrantských džiháditech*. Například 31. 8. 2015 ve vysílání Radiožurnálu v relaci Hlavní zprávy - rozhovory komentáře, moderátor Petr Dudek uvádí: „Prezident v neděli ve vysílání *Frekvence 1* mimo jiné řekl, že *islámští imigranti by pro naši společnost mohli představovat trojí riziko. (...) Pane Foldyno, jak vnímáte prezidentovy výroky, týkající se rizik spojených s migranty z islámských zemí? (...) „A jak byste dekódoval to, že si prezident poměrně často bere do úst muslimské džihádisty, jak jim říká, mluvil o nich teď o víkend, před časem varoval, že džihádisté mohou také vyhodit do povětří Pražský hrad a tak podobně.“* Je samozřejmě na zvážení samotných novinářů, zda dané označení budou používat a dále reprodukovat. V uvedeném případě bylo možné se tomuto označení vyhnout.²⁰

Pokud bylo ve zpravodajské relaci *Hlavní zprávy ve 12* ve zprávě o migraci současně použito klíčové slovo s kořenem „islám“ nebo „teror“, jednalo se 2x o součást informace o postupu proti Islámskému státu a 3x o citovaný výrok zdůrazňující, že migrující nejsou zločinci či teroristé a nejsou ani mezi těmi, kteří byli zadrženi v České republice. V rámci publicistické relace *Hlavní zprávy - rozhovory, komentáře* zaznělo spojení migrantů s islámem, respektive tzv. muslimskými zeměmi jedenkrát v návaznosti na výroky prezidenta republiky (viz výše), dvakrát ve spojitosti s popisem zkušeností zemí, ve kterých již imigranti z těchto států žijí, dvakrát v návaznosti na plánované vojenské operace proti Islámskému státu. Ve

²⁰ Použitý hovorový obrat „prezident si poměrně často bere do úst“ necháváme v tomto kontextu bez komentáře.

všech uvedených případech se jednalo pouze o dílčí část příspěvku. Jedenkrát ale byla spojitost migrace a potenciální bezpečnostní hrozby příchodích řešena jako nosné téma příspěvku. Jednalo se o rozhovor s Helenou Langšádlovou a Romanem Váňou zařazený do vysílání 10. září, kdy české úřady zveřejnily informaci, že migranti pobývající na území ČR nemají kontakty na Islámský stát a radikální skupiny. Oba zpovědaní v návaznosti na položenou otázku o bezpečnostní hrozbě naznačují, že ji nelze vyloučit, a konstruují obraz možného nebezpečí. Poslankyně za TOP 09 dále uvádí: „z velké části se radikalizují ti, kteří vlastně již v Evropě žijí již dlouhodobě, ale dokonce nepocházejí ani jenom z té muslimské komunity.“ Poslanec za ČSSD implicitně naznačuje, že mezi žadateli o azyl jsou podvodníci, kteří o sobě a svých příčinách migrace neuvádějí pravdivé údaje: „Němnohdy pokud se jedná o velmi velké množství uprchlíků, tam už potom skutečně je velmi těžké zjišťovat o těch lidech jakékoliv relevantní informace. Navíc, když je sami aktivně utajují, byť třeba ne proto, že jsou teroristi, ale proto, že chtějí azyl v nějaké jiné zemi, nebo že předstírají, že pochází ze země, která má právo na azyl a oni jsou ve skutečnosti ze země jiné. Takže osoby bez totožnosti, bez dokladů, bez toho, že by přiznali třeba jen svůj věk, to je realita.“

Ve večerním pořadu *60 minut* se spojení s islámem a terorismem objevilo celkem 8x. Z toho sedmkrát v pojmenování *Islámský stát*, který byl spojován s terorismem obecně i útokem v Tunisku, organizováním nelegální migrace, pácháním válečných zločinů (např. v Sýrii), narůstajícím mezinárodním napětím a bezpečnostními riziky pro Evropu i svět, ale také imperialismem Ruska. V tomto kontextu jsou zmiňováni jako potenciální zdroj obav i českých občanů také potomci imigrantů z arabských zemí žijící ve Francii ve druhé či třetí generaci (2x) a současně je zdůrazňováno, že na území ČR podle dostupných informací nejsou sympatizanti radikálních uskupení a džihádismu (2x). Druhým kontextem, zastoupeným ve 4 příspěvcích, byl tzv. antiislamismus či islamofobie, ve spojitosti s uskupením *Blok proti islámu* a jeho spoluprací s parlamentní stranou *Úsvit*, diskuse o xenofobii české populace, jejím iracionálním strachu z neznámého (islámu, migrantů) a projevech nesnášenlivosti, ale i s jejich potenciálem jako vlivným faktorem ve volbách.

ČRo Plus

Z vysílání stanice Český rozhlas Plus byly do analýzy zadáním stanoveny 3 pořady: *Den podle...*, *Názory a argumenty* a *Pro a proti*. Ve všech případech se jedná o pořady publicistické. Poslední jmenovaný má však oproti všem ostatním analyzovaným (i ze stanice Radiožurnál) jednu zásadní odlišnost. Zatímco vysílací čas ostatních relací je vždy rozdělen do prostoru věnovaného více různým tématům, relace *Pro a proti* diskutuje vždy pouze téma jediné, což je pro ni specifické a určující. Hosté jsou zde vždy dva a snahou redakce je, aby hájili odlišný názor. Pořad je vysílán ve všední dny v délce 25 minut. Současně to ale

komplikuje srovnání dat o tomto pořadu s těmi zbývajících. Ale i ta mají svá specifika. Především pořad *Den podle...* je tzv. autorským. To znamená, že jeho obsah je do značné míry připravován na základě osobní volby jeho moderátora v daný den, co považuje za klíčové a jaké osoby si pro spolukomentování vybraných zpravidla 6 témat zvolí (alespoň tak je to stanicí deklarováno). Ve sledovaném období se a mikrofonem se v průběhu času střídali Barbora Tachecí, Tomáš Pavlíček, Petr Šimůnek, Libor Dvořák a Ondřej Konrád. Nejméně se v jednom pořadu věnovali 5 a nejvíce 8 tématům. *Den podle...* začíná krátce po 17. hodině a trvá přibližně 50 minut.

Pořad *Názory a argumenty*, který se zaměřuje na analýzu aktuální politické situace, je vysílán od pondělí do pátku v délce 30 minut, v sobotu a v neděli má 50 minut. Všednodenní a víkendový formát pořadu je navíc odlišný. Zatímco během týdne jsou jeho obsahem především analýzy, rozhovory a komentáře současného dění, v sobotu a neděli je vysílána debata více hostů. Ve svém webovém profilu pořad deklaruje: „*pohled pod povrch událostí doma i ve světě*“, pokrytí širokého názorového spektra a spolupráci s řadou odborníků a novinářů z jiných médií, včetně zahraničních žijících v ČR. Hlavní těžiště pořadu tvoří rozhlasové komentáře a analýzy aktuální politické situace, přičemž důraz je kladen na komentování zahraničních událostí. V průměru se pořad soustředí na 8 témat, nejméně jsme zaznamenali témata 3 a nejvíce 12.

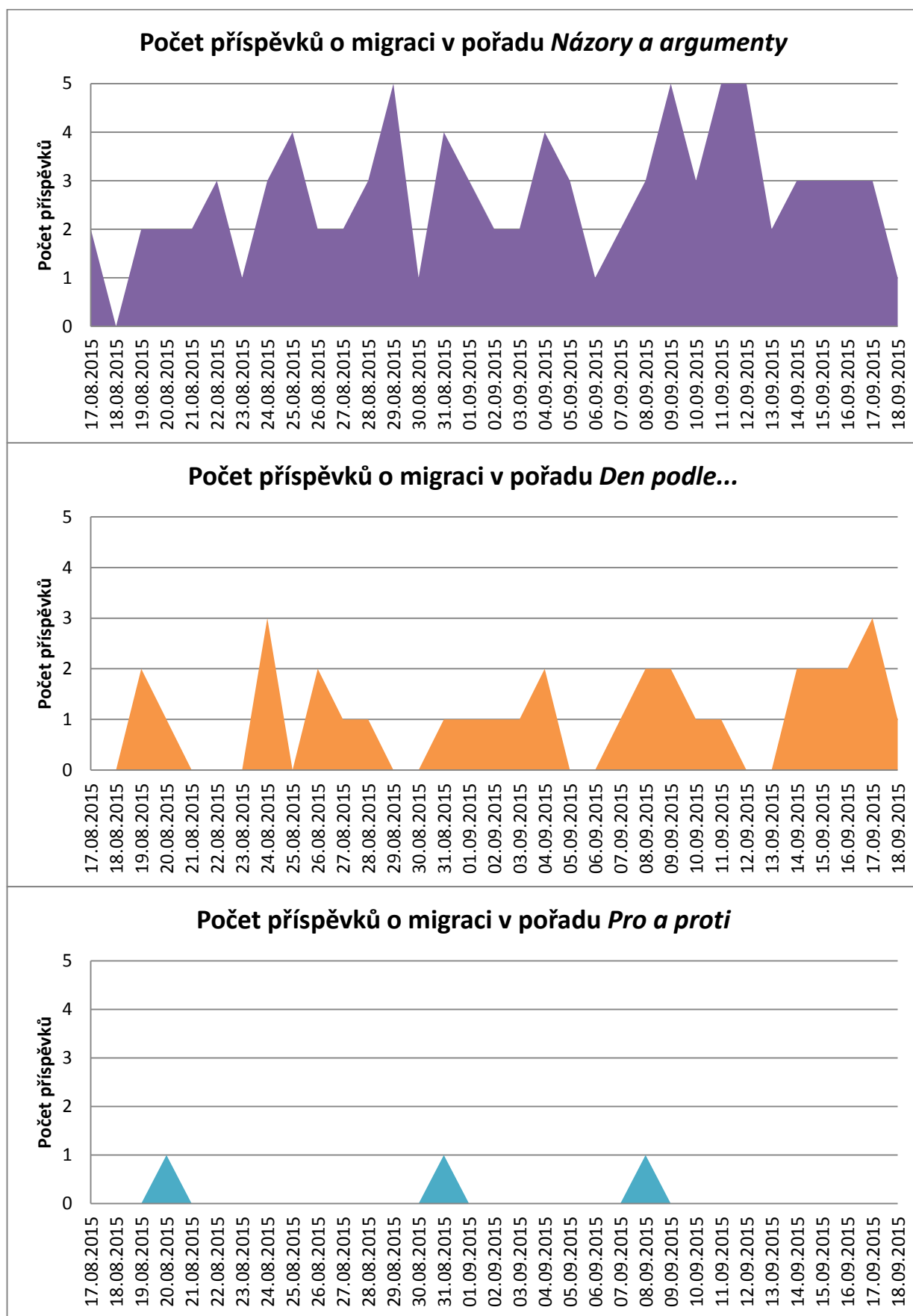
Následuje přehled kvantifikovaných zjištění o obsahu pořadů vztahujícím se k tématu migrace. Vzhledem k výše uvedeným odlišnostem relace *Pro a proti* od dvou zbývajících budeme uvádět jen některé údaje a následně pořad přiblížíme více samostatně.

V pořadu *Den podle...* jsme ve sledovaném období od 17. srpna do 18. září 2015 zaznamenali 43 a v relaci *Názory a argumenty* 107 příspěvků vztahujících se k tématu migrace, z nich ale jen 33 příspěvků v *Den podle...* a 89 v *Názory a argumenty* se migraci věnovalo coby hlavnímu či vedlejšímu tématu. Ve zbylých 10, respektive 18 příspěvcích se migrace objevila jen jako zmínka. Současně byly odvysílány 3 pořady na toto téma v rámci diskusního bloku *Pro a proti* a v jednom vysílání byla migrace zmíněna okrajově.

Tabulka č. 12 – Pozice tématu migrace v rámci příspěvku

pozice tématu migrace	Den podle...		Názory a argumenty		Pro a proti	
hlavní	25	58 %	70	65 %	3	75 %
vedlejší	8	19 %	19	18 %	0	0 %
zmínka	10	23 %	18	17 %	1	25 %
celkem	43	100 %	107	100 %	4	100 %

Graf č.4: Vývoj počtu příspěvků i migraci v analyzovaných pořadech ČRo Plus v čase

Jak už jsme uváděli výše, vzhledem k tomu, že s výjimkou relace *Názory a argumenty* jsou zkoumané pořady vysílány pouze ve všední dny, kterých bylo během zkoumaného období 25, znamená to, že posluchači relace *Den podle* byli o tématu migrace informováni každý den vysílání v průměru 1,3 příspěvku. Posluchači *Názorů a argumentů* 3,6 příspěvků. Jedná se však pouze o zprůměrovanou hodnotu, přesné datum odvysílání příspěvků a jejich rozložení během zkoumaného období ukazuje *graf č. 4*.

V průměru zabíraly v analyzovaném období příspěvky věnované migraci třetinu (35 %) vysílacího času pořadů *Den podle... a Názory a argumenty*.²¹ Z hlediska počtu příspěvků tvořil podíl těch o migraci více než pětinu (21 %) příspěvků v relaci *Den podle...* a třetinu (33 %) v pořadu *Názory a argumenty*.

I v těchto pořadech bylo téma nejčastěji umísťováno hned do jejich úvodu. V *Den podle...* byly mezi prvními dvěma příspěvky odvysílány více než dvě třetiny (70 %) příspěvků, na místě třetím a čtvrtém téměř celá zbývající třetina (27 %). Jak ukazuje tabulka č. 13, nejvíce bylo téma rozprostřeno v relaci *Názory a argumenty*, kde i na pozici pátého, šestého, sedmého a osmého tématu zazněla celá čtvrtina všech příspěvků.

Tabulka č. 13 – Pořadí příspěvku o migraci v dané relaci²²

pořadí zprávy	Den podle...		Názory a argumenty	
1.	15	46 %	17	19 %
2.	8	24 %	21	24 %
3.	6	18 %	16	18 %
4.	3	9 %	10	11 %
5.	0	0 %	5	6 %
6.	0	0 %	9	10 %
7.	1	3 %	4	4 %
8.	0	0 %	5	6 %
9.	-	-	1	1 %
10.	-	-	1	1 %
11.	-	-	0	0 %
celkem	33	100 %	89	100 %

Podobně jako v pořadech stanice Radiožurnál, i v těch vysílaných na ČRo Plus převažovalo informování o událostech zahraničních, případně byly vztaženy k České republice. Čistě domácí sdělení tvořila jen zhruba sedminu (15 %) odvysílaných příspěvků v *Den podle...*, naopak výrazně častější byla v pořadu *Názory a argumenty* (čtvrtina příspěvků, 27 %). V tabulce č. X, která rozložení lokace příspěvků ukazuje, není uveden pořad *Pro a proti*. U něj

²¹ U pořadu *Pro a proti* nedává vzhledem k jeho zaměření vždy jen na jedno téma vyjádření podílu smysl.

²² V pořadu *Den podle...* se v analyzovaném období vyskytovalo maximálně 8 zpráv v jedné relaci, proto jsou vyšší pořadí proškrtuta.

totiž nebylo možné vzhledem k jeho specifické formě lokaci přesně určit – během půlhodinové relace je řešené téma většinou probráno z různých úhlů pohledu a tak se stává, že v první polovině pořadu je problém prezentován jako „domácí“, zatímco v druhé polovině jako „zahraniční“.

Tabulka č. 14 – Lokace příspěvků o migraci

lokace zprávy	Den podle...		Názory a argumenty	
zahraniční	11	33 %	38	43 %
domácí	5	15 %	24	27 %
zahraniční s domácím přesahem	14	42 %	21	24 %
domácí se zahraničním přesahem	3	9 %	6	7 %
celkem	33	100 %	107	100 %

Přestože převládala zahraniční témata, zhruba dvě třetiny všech příspěvků v obou pořadech byly nějak vztaženy k ČR či jejím politikům ap. Nejčastěji jako propojení příspěvku s českým prostředím sloužila zmínka o postojích českých politiků vůči migraci, migrantům či kvótám na jejich přerozdělení (39 % v *Den podle...* a 34 % u *Názorů a argumentů*), případně se probíraly názory českých občanů a míra jejich případné xenofobie (9 % v *Den podle...* a 12 % v *Názorech a argumentech*). Celá třetina (33 %) příspěvků věnovaných migraci v *Den podle...* a tři pětiny (57 %) v *Názorech a argumentech* však nebyly s ČR propojeny žádným způsobem.

Stejně jako v případě pořadů stanice Radiožurnál, i zde jsme se soustředili na vytěžení a strukturu citovaných mluvčích. I v těchto publicistických relacích je z dat v tabulce č. zřejmá převaha citací českých novinářů, kteří jsou využíváni ve všech příspěvcích těchto relací. Jejich dominance na tomto poli je nejvíce zřejmá z pořadu *Názory a argumenty*, ve kterém zazněla výpověď dalšího žurnalisty (kromě toho ve studiu) téměř v každém příspěvku. Dalšími citovanými jsou čeští politikové a odborníci, především z řad politologů, méně často historiků a zástupců jiných vědních oborů.

V *Názorech a argumentech* se nejčastěji objevovali politologové Lukáš Jelínek (4 příspěvky), Jiří Pehe (4 příspěvky), Josef Mlejnek (3 příspěvky), Roman Joch (2 příspěvky), historik Jaroslav Šebek (1 příspěvek) a také politolog Jaroslav Šonka, který dostal prostor v pěti příspěvcích, ale ve dvou z nich byl prezentován jako komentátor a žurnalista a nikoli jako politolog. Do pořadu *Den podle...* byli z odborníků nejčastěji přizváni Lukáš Macek (2 příspěvky) a Jaroslav Šonka (2 příspěvky, v obou byl představen jako komentátor, žurnalista), ostatní (Jiří Pehe, Jacques Rupnik, Petr Robejšek, Ivo Šlosarčík aj.) dostali prostor jednou. Zastoupení českých politiků v pořadu *Den podle...* bylo poměrně pestré - během září v souvislosti s migrací promluvili Andrej Babiš a Milan Chovanec (oba 3 příspěvky), Bohuslav Sobotka (2 příspěvky), Pavel Bělobrádek, František Bublan, Jiří Dienstbier, Martin Kupka,

Helena Langšádlová, Luděk Niedermayer, Stanislav Polčák, Roman Váňa a Jan Zahradil (1 příspěvek).

Z tabulky č. 15 je dále zřejmé, že další mluvčí jsou vytěžováni téměř výjimečně, zcela pak ve vysílání chybějí mluvčí zahraniční a v neposlední řadě nezaznívá ani jeden hlas samotných migrujících. Jakkoli jsou místa koncentrované imigrace právě mimo území České republiky, žádný z analyzovaných pořadů ČRo, ani zpravodajský ani publicistický, svým posluchačům neposkytuje názory a výpovědi jedinců, kteří v těchto místech s migrujícími přicházejí do kontaktu. Nezaznívají ani hlasy veřejných činitelů, ani mluvčích oficiálních orgánů, ani sdělení zahraničních žurnalistů. To se zdá pro podobu reprezentace migrace v pořadech obou stanic ČRo zcela zásadní. Její obraz je konstruován především názory „domácími“, tedy bez širšího přehledu a dlouhodobé zkušenosti s fenoménem nebo na základě intenzivního pobytu v „postižených“ lokalitách. Prostor dostávají nanejvýš pracovníci Českého rozhlasu reportující z místa dění, případně pracovníci organizací pomáhajících migrantům (Člověk v tísni, Sdružení pro integraci a migraci) a dobrovolníci, kteří se zapojili do humanitární pomoci. Nicméně ani tito lidé nemohou poskytnout jinou než osobní krátkodobou zkušenost a nemohou při budování komplexního obrazu migrace nahradit názory a postoje zahraničních politiků a jiných osob s dlouhodobým přímým kontaktem s migrujícími a migrační vlnou. Tato skutečnost je o to paradoxnější/grotesknější, že většina odvysílaných příspěvků, jak jsme ukázali výše (viz tabulka č. 14), informuje o dění mimo území ČR.

Tabulka č. 15 – Mluvčí citovaní v příspěvcích²³

mluvčí	Den podle		Názory a argumenty		Pro a proti	
žurnalista ČR	28	85 %	85	96 %	1	100 %
politik ČR	19	58 %	0	0 %	1	67 %
odborník ČR	11	33 %	16	18 %	6	200 %
občan ČR	1	3 %	0	0 %	0	0 %
politik zahraniční	9	27 %	0	0 %	0	0 %
úředník či mluvčí ČR	2	6 %	0	0 %	0	0 %
pracovník NGO, aktivista ČR	8	24 %	0	0 %	0	0 %
pracovník NGO zahraniční	1	3 %	0	0 %	0	0 %
žurnalista zahraniční	0	0 %	0	0 %	0	0 %
odborník zahraniční	0	0 %	0	0 %	1	33 %
úředník či mluvčí zahraniční	1	3 %	0	0 %	0	0 %
občan zahraniční	0	0 %	0	0 %	0	0 %
duchovní	1	3 %	0	0 %	0	0 %
celkem mluvčích	81		101		9	
celkem příspěvků	33		89		3	
průměrný počet mluvčích v relaci	2,4		1,1		3	

²³ Protože v každém příspěvku mohlo zaznít vyjádření více mluvčích, přesahuje součet všech jejich výpovědí celkový počet v relacích odvysílaných příspěvků. Tabulka uvádí počet mluvčích bez moderátorů pořadu - pokud by byli zahrnuti i oni, byla by převaha žurnalistů-mluvčích ještě výraznější.

Tabulka č. 16 – Prostor pro vyjádření migrujících

	Den podle		Názory a argumenty		Pro a proti	
žádný	33	100 %	88	99 %	3	100 %
muž identifikovaný	0	0 %	0	0 %	0	0 %
muž neidentifikovaný	0	0 %	0	0 %	0	0 %
žena identifikovaná	0	0 %	0	0 %	0	0 %
pracovník pomáhající organizace	0	0 %	0	0 %	0	0 %
uprchlík neidentifikovaný	0	0 %	0	0 %	0	0 %
novinář popisující ústní sdělení uprchlíků	0	0 %	1	1 %	0	0 %
celkem	33	100 %	89	100 %	3	100 %

Postoje mluvčího k tématu migrace nelze vždy z uvedené výpovědi posoudit, protože se může vztahovat k obecnějšímu prohlášení týkajícímu se např. politiky Evropské unie apod. Pokud je ale názor na migrující vyjádřen, pak se častěji jedná o názor migraci podporující. Popřípadě mluvčí uvádí jak souhlasné, tak odporující argumenty. Jednoznačně negativní sdělení jsou vysílána velmi ojediněle.

Tabulka č. 17 – Postoj mluvčího k tématu migrace

postoj mluvčího	Den podle...		Názory a argumenty		Pro a proti	
pozitivní „pro“	28	35 %	54	53 %	4	44 %
neutrální (pro i proti)	18	22 %	14	14 %	1	11 %
negativní „proti“	11	14 %	3	3 %	3	33 %
nelze posoudit	24	30 %	30	30 %	1	11 %
celkem	81	100 %	101	100 %	9	100 %

Podobně jako v analyzovaných pořadech na stanici ČRo Radiožurnál, i v těch na Plusu převažovalo informování o tématu migrace z makropohledu, tedy spíše obecně. Příkladem může být sdělení o nových opatřeních týkajících se ochrany hranic států EU nebo nové postupy aplikované v procesu vyřizování žádostí o azyl, bez jejich propojení a dopady na život konkrétních migrujících nebo obyvatel daných států či příhraničních oblastí, v nichž se počet migrujících koncentruje apod.

Tabulka č. 18 – Obecnost versus specifická pohledu na migraci v příspěvku

pohled	Den podle...		Názory a argumenty		Pro a proti	
makropohled	19	58 %	68	76 %	1	33 %
makro- i mikropohled	13	39 %	17	19 %	2	67 %
mikropohled	0	0 %	3	3 %	0	0 %
nelze určit	1	3 %	1	1 %	0	0 %
celkem	33	100 %	89	100 %	3	100 %

Tematická analýza

Jak je zřejmé z tabulky č. 19, i v publicistických pořadech vysílaných na stanici ČRo Plus dominoval pokrytí migrace širší tematický rámec politiky. Jeho převaha je zřejmá jak z pořadu *Názory a argumenty*, tak v *Den podle...* V tabulce chybí údaje o tematickém rámci příspěvků o migraci v rámci pořadu *Pro a proti*. V něm totiž většinou není možné identifikovat pouze jednu tematickou kategorii. Námi analyzované relace se během zhruba 30 minut věnovaly například postoji Čechů k islámu a ne/odůvodněnosti obav z něj, petici českých vědců proti xenofobii, smysluplnosti Schengenského prostoru, názorům českých politiků, dopadu migrační vlny na nadcházející volby v ČR, kvótám či vzdělanosti a pracovní uplatnitelnosti Syřanů přicházejících do Německa. Tematické agendě pořadu *Pro a proti* bude proto věnován prostor především v rámci kvalitativní části naší analýzy.

Tabulka č. 19 – Tematický rámec příspěvků o migraci na ČRo Plus

tematický rámec	Den podle...		Názory a argumenty		Pro a proti	
	27	82 %	67	75 %	0	0 %
politika	27	82 %	67	75 %	0	0 %
sociální a společenská témata (veřejné mínění, aspekty běžného života - školství a zdravotnictví, svátky, historie ap.)	4	12 %	17	19 %	3	100 %
kriminalita	1	3 %	2	2 %	0	0 %
human interest story	0	0 %	3	3 %	0	0 %
kultura	1	3 %	0	0 %	0	0 %
celkem	33	100 %	107	100 %	3	100 %

Stejně jako při tematické analýze pořadů Radiožurnálu, i zde zůstala řada sledovaných kategorií nezastoupena. Oproti Radiožurnálu se objevilo spojení migrace s kulturním rámcem a naopak opomínuta zůstala kategorie „podnikání a finanční sektor“. Témat, o kterých se posluchači obou stanic nedozvědí, je celá řada. Patří k nim i ty týkající se běžných každodenních záležitostí, např. kde a jak si migrující obstarávají jídlo a pití, kde spí a zda mají dostatek přikrývek či matrací, jaké mají možnosti hygieny, kolik litrů vody na den mohou spotřebovat, zda mají k dispozici toaletní papír a jiné hygienické pomůcky (pleny pro děti), kam se mohou schovat v případě nepříznivého počasí, jestli mají deštníky či nepromokavé boty a oblečení, jaké mají možnosti si své oblečení vyprat apod. Toto poměrně úzké tematické ukotvení spolu s minimálním či žádným prostorem pro vyjádření samotných migrujících a jejich zástupců a současně s velmi úzkou skupinou citovaných mluvčích (a minimálním zastoupením zahraničních zdrojů s přímou zkušeností s migrační „vlnou“) na obou stanicích výrazně omezuje naplňování funkce Českého rozhlasu coby platformy pro prezentaci všestranného okruhu názorů a informací a fóra pro veřejnou diskusi – zakotvené i v Kodexu ČRo.

Výsledky kvalitativní analýzy

Výsledky kvalitativní analýzy jsou vzhledem k zadání zpracovány jako syntetizující souhrn zjištění komplexního rozboru určených pořadů v celém analyzovaném období. Pro standardní formy a postupy kvalitativní analýzy je analyzovaný materiál příliš rozsáhlým souborem²⁴, hlavní pozornost se proto soustředila na následující základní výzkumnou otázku:

Prostřednictvím jakých charakteristických prvků a principů je konstruována mediální reprezentace migrace ve vysílání ČRo (schémata výstavby reprezentace, diferenciací rolí různých typů mluvčích, způsoby užívané narativizace atd.)?

Zkoumané jevy odvozené z této otázky byly současně v souladu se zadáním analýzy posuzovány ve vztahu k legislativnímu a etickému rámci fungování Českého rozhlasu (dále jen LER).

Níže uváděné charakteristiky jsou výsledkem série dílčích „pracovních“ případových analýz.²⁵ V pasážích, u kterých by podstata uváděné charakteristiky nemusela být zcela jednoznačná, jsou vřazeny příklady. Použité příklady mají primárně argumentační a ilustrativní funkci, dokládají výskyt popisovaných jevů, a to (s ohledem na přijatelný rozsah studie) pouze jednu z jeho variant. U příkladů je kromě pořadu, ve kterém zazněly, a data vysílání uváděn i přibližný počáteční čas celého výroku (ve formátu minuty:vteřiny²⁶).

Ve zprávě jsou prezentována syntetizovaná zjištění za celé zkoumané období, neboť každý z popisovaných jevů je založen na sémiotickém rozboru jeho jednotlivých výskytů a popis každého z nich by vyžadoval značný prostor.²⁷ V tomto smyslu je proto nutno předznamenat, že jde o souhrnné charakteristiky a nelze je tedy vztahovat výlučně ke konkrétním jednotlivým dnům či relacím. Jednotlivé popisované jevy se v různých dnech a v různých relacích vyskytovaly s různou četností a v různé intenzitě, jsou však identifikovatelné napříč všemi relacemi a vytvářejí tak konzistentně strukturovaný diskurz dané události bez ohledu na specifika jednotlivých relací.

Na tomto místě považujeme za důležité zmínit, že některá níže uvedená zjištění se nemusí zcela krýt s daty kvantitativní části, protože jsou výsledkem jiné analytické procedury a popisují jiný aspekt téhož jevu. Například *Petice vědců* nemusí být z hlediska četnosti a prostoru pro její reprezentaci v rámci kvantitativní analýzy identifikována jako jeden

²⁴ Rozsah analyzovaného materiálu dosahoval 800 normostran přepisů záznamů zkoumaných relací.

²⁵ Na vyžádání je možné konkrétní z nich zpracovat do podoby samostatné analytické zprávy.

²⁶ Uvedený čas je pouze přibližný, protože záleží na tom, jak byl nastaven začátek záznamu v archivu vysílání. Jedná se proto o čas měřený od začátku záznamu, nikoli od celé hodiny.

²⁷ V případě potřeby je možno analýzu konkrétních případů výskytu daného jevu dodat v samostatné analýze (je nutno zohlednit, že taková analýza má charakter interpretativní procedury, tzn. analýzy spektra potenciálních interpretací každé z výpovědí dotčeného narativu, potenciálních implikací, analýzy kontextualizace v rámci celkového diskursu dané stanice atd.).

z klíčových parametrů reprezentace, protože počet zmínek o ní nepřevyšoval jiné, ale v rámci kvalitativní analýzy (viz dále *tracking discourse*) je navíc zohledněna skutečnost, že tato událost je využita pro tematizaci jiných a nabývá tak specifického významu.

Jak již bylo uvedeno výše, vypovídají všechny níže uvedené poznatky primárně o vybraných zkoumaných pořadech *Hlavní zprávy ve 12*, *Hlavní zprávy ve 12 - rozhovory a komentáře*, *60 minut*, *Den podle...*, *Pro a Proti* a *Názory a argumenty* odvysílaných v období od 17. 8. do 18. 9. 2015.²⁸ Pro zjednodušení textu tuto skutečnost nebudeme dále explicitně opakovaně uvádět. Pokud dále není výslovně uvedeno jinak, vztahují se explikace sledovaných jevů na všechny analyzované pořady a obě zkoumané stanice ČRo (Radiožurnál, Plus).

Charakteristické rysy mediální reprezentace tématu migrace a způsoby jejich ustavování, udržování a rozvíjení v rámci diskursu ČRo

Na základě provedené analýzy jsme identifikovali několik často vzájemně se doplňujících charakteristických postupů/způsobů výstavby narací zpravodajských i publicistických příspěvků, které nabývají až povahy každodenně užívaných rutin, a vzorců ustavujících a reprodukujících základní parametry vytvářené mediální reprezentace tématu migrace. K typickým postupům informování o tématu migrace ve zkoumaných pořadech na obou stanicích ČRo patří:

- synonymizace pojmů označujících aktéry migrace a jejich sémantická generalizace;
- naturalizace negativní valence výrazu *i/migrant*;
- narativizace tématu migrace jako problému ohrožujícího občany ČR;
- selektivní a disproporční reprezentace:
 - aspektů, atributů a kontextů migrace,
 - způsobu tematizace a výstavby jednotlivých narativů,
 - různých typů aktérů diskursu migrace²⁹.

V následujícím textu se jednotlivým jevům budeme věnovat podrobněji. Následně se zaměříme na jednotlivé relace stanice ČRo Plus, které podrobíme případové analýze. Každý z pořadů přitom bude analyzován jinými postupy a bude tak ilustrovat jiné aspekty informování o tématu migrace v rámci zpravodajsko-publicistického diskursu ČRo.

²⁸ Z hlediska optiky kvalitativní analýzy představuje analyzované období dostatečně rozsáhlý časový úsek a lze předpokládat, že ačkoliv bude narativizace či reprezentace partikulárních aspektů dané události v čase mírně variovat, stěžejní prvky a charakteristiky budou vykazovat formu standardizovaných rutin a s vysokou mírou pravděpodobnosti se tedy budou objevovat i v širším než zkoumaném období - a budou tak charakteristické pro reprezentaci tématu migrace ve vysílání ČRo obecně.

²⁹ Aktéry diskursu migrace jsou zde míněni nejen samotní účastníci prezentovaných událostí, ale i aktéři, kteří se podíleli na její reprezentaci (reportéři, komentátoři, experti, kteří se události vyjadřovali, politici atd.).

Označování migrantů – synonymizace pojmů a sémantická generalizace

Mezi nejproblematičtější charakteristiky reprezentace tématu migrace patří způsob identifikace (označování) aktérů dané události a s ním spojené konsekvence. Reprezentace migrace byla v rámci zkoumaného období³⁰ takřka ve všech příspěvcích obou stanic ČRo charakteristická synonymním užíváním sémanticky i fakticky odlišných výrazů pro označování „subjektů“ reprezentovaných událostí. Zcela ekvivalentně byla používána označení *uprchlík*, *běženec*, *migrant*, *imigrant*, *žadatel o azyl*, *azylant* a současně řada slovních spojení, jež tyto subjekty označuje na základě popisu jejich jednání a místa původu, ale i dalších metaforických označení a eufemismů (viz následující příklad).

Názory a argumenty, 24. 8. 2015

A. Tolčinský (1:20): „...pro **osoby, které prchají před válkou** ... pronikly do země stovky **migrantů** ...úřady vypravily pro **utečence** Jestliže Maďarsko skutečně zrealizuje svůj záměr vybudovat na hranici se Srbskem 175 kilometrů dlouhý a téměř 4 metry vysoký plot proti **přílivu ilegálních migrantů**, budou Srbsko a Makedonie zavaleny **přílivem statisíců lidí**. ... O víkendu překročilo makedonsko-srbskou hranici 7000 **migrantů**, dnes se očekává minimálně dalších 70 autobusů s nimi, tedy okolo 1500 **lidí**. V Bělehradě, jehož parky jsou už přeplněné **uprchlíky**, mezitím pro **imigranty** zřizují informační centra,... Srbský státní tajemník pro **uprchlíky** Vladimír Cucič potvrdil, že od počátku roku přišlo do Srbska 90 000 **migrantů... na intenzitě přílivu migrantů** podepsala rychlost, s jakou Maďarsko buduje zmíněný plot proti **ilegální imigraci**... počet **migrantů** může dramaticky narůst.. S originálním řešením **přeplněnosti** Srbska **uprchlíky... má prý migranty... upřímnost této starosti o osud štvanců... připravenost přijmout uprchlíky... Jenže s uprchlickou krizí podobných rozměrů ... Slovinsko oznámilo, že je připraveno přijmout 500 uprchlíků.“**

Taková synonymizace, ačkoliv je pochopitelná z hlediska mediálních rutin (neboť odráží snahu neopakovat stejná slova, která je zakotvena v Kodexu ČRo), je v tomto případě vysoce problematická, protože se týká „signálních“ výrazů (identifikujících téma/událost/subjekt události) a nabývá v mnoha ohledech potenciál *labellingu* neboli nálepkování určitých skupin stereotypními označeními. Ke každému z uvedených označujících je vázán jiný sémantický potenciál (okruh možných významů) a synonymizace tak vytváří prostor pro libovolné významové implikace.

Z hlediska ustálených slovních spojení (kolokací) by patrně na mnoho posluchačů mohlo působit nepřírozně spojení „ekonomický uprchlík“ podobně jako „válečný migrant“ (stejně jako je principiální sémantický rozdíl mezi *imigrantem* a *emigrantem*). Tyto diference jsou však synonymním užíváním výrazů *uprchlík*, *běženec*, *migrant*, *imigrant*, *azylant* atd. zcela zastírány a mohou mít (a s vysokou mírou pravděpodobnosti vzhledem k dominantní orientaci

³⁰ Na základě rámcového screeningu dalších náhodně zvolených relací předcházejícího i následujícího měsíce analýzy lze tuto charakteristiku považovat za obecně platnou.

mainstreamového mediálního diskursu i mají) diskvalifikační potenciál vzhledem označovaným aktérům.

Zatímco pojmy *migrant* a *imigrant* mají samy o sobě relativně neutrální povahu (jde o termíny převzaté z odborného diskursu) a nejedná se navíc o pojmy souřadné, takže jejich synonymizaci lze označit za projev nekompetence mluvčího, pojmy *běženec* stejně jako *uprchlík* jsou kolokačně (a současně sémanticky) spojovány s vynuceným jednáním. Směšování různých typů migrantů prostřednictvím synonymního užívání různých výrazů je nepatřičně generalizuje a v případě „problémů“ s jednou určitou skupinou migrantů vytváří prostor pro „valenčně neutralizované generalizace“ jako *problémy s uprchlíky* apod., a to s výrazně xenofobním potenciálem.

V některých příspěvcích bylo taktéž identifikováno synonymní užívání slov, jež synonymy v pravém slova smyslu nejsou a jde tedy spíše o jakési „záměnné označování“, například u výrazů *migrant/i* a *ilegální imigrant/i*, přičemž z dané situace je zjevné, že nejde o rozlišení dvou různých skupin osob. Naopak zde generalizované označení *ilegální imigranti* označuje i uprchlíky chráněné ženevskými úmluvami. Kromě faktické nesprávnosti tohoto označování (uprchlíci, kteří podle dostupných údajů tvoří naprostou většinu migrantů, nemohou být ani *de facto* ani *de iure* označeni za *ilegální* migranty) jde o principiální dezinterpretaci prezentované situace, navíc s významnými konsekvencemi pro celkový obraz migrace předkládaný posluchačům ČRo. Tento způsob reprezentace má totiž v rámci zpravodajského diskursu migrace potenciál (opakovaným užíváním) zavádět a naturalizovat negativní konotace původně neutrálního pojmu. Užití těchto označení je ve vysílání zpravodajského média veřejné služby velice problematické a ukazuje na zásadní pochybení redaktorů stanice. Kromě toho je lze považovat za explicitně xenofobní.

Názory a argumenty, 22. 8. 2015

A. Tolčinský (8:41): *„Faktem ovšem je, že se situace v Evropě s ilegálními imigranty stále dramatizuje. Francie a Velká Británie podepsaly ve čtvrtek dohodu o spolupráci při potírání ilegální imigrace. Co se týče takzvané balkánské cesty, hranice mezi Makedonií a Řeckem zavalily tisíce migrantů, kteří se chtějí dostat do západní Evropy. Makedonská policie proti nim v pátek nasadila slzný plyn. V Makedonii platí od čtvrtka mimořádný stav, úřady plánují i nasazení armády. V Maďarsku parlament plánuje zpřísnit trestní zákoník tak, aby nelegální migranty a jejich převaděče bylo možno uvěznit na tři až čtyři roky. No a vláda se chystá vyslat na jižní hranici kudy přichází denně už přes patnáct set migrantů tisíce policistů několik rot takzvané jednotky pohraničních lovců. Budou doopravdy lovit – ptá se v poznámce náš budapešťský spolupracovník Gregor Martin Papucsek.“*

Podobně problematické je užívání spojení *ekonomický migrant*, jež je vágní konstrukcí politického a žurnalistického diskursu bez jakéhokoliv právního či jinak zpřesňujícího zakotvení. Jeho aktuální použití (nejen ve vysílání ČRo) stejně jako jeho „obsah“ variuje v závislosti na intencích konkrétních mluvčích. V souvislosti s jeho užitím lze identifikovat

další velmi sporný moment (který je také možno označit za potenciálně xenofobní), a tím je nadreprezentace a akcentování možné ekonomické motivace některých skupin migrantů. V důsledku výše popsaných, při tvorbě zpravodajství rutinně užívaných postupů (synonymizace, naturalizace negativní valence výrazu *i/migrant*) dochází k dalšímu stvrzování sémantických posunů a implikací vázaných na označení aktérů migrace. Neboť synonymizace prostřednictvím častého opakování naturalizovaného užívání některých slovních spojení s hodnotícím nábojem tuto sémantickou valenci přenáší na ostatní synonymně užívané pojmy. Tento aspekt je hypertrofován skutečností, že v daném období nebylo ani jednou použito obrácené slovní spojení legální migranti/imigranti/uprchlíci/běženci.

Ve výše uvedeném příkladu jsou zmíněny pouze negativní přívlastky (*ilegální/nelegální*) a následně je tato valence přenášena i na označení bez záporného adjektiva, protože z celého příspěvku vyznívá, že jsou míněni stále stejní aktéři. Předpokládá se, že jejich ilegálnost už ani nemusí být verbalizována, protože se tzv. rozumí sama sebou.

Za pozornost stojí i paradoxní důsledky synonymního užívání výše zmíněných výrazů, které v mnoha případech vedou až ke znejasnění smyslu výpovědi. Ilustrací mohou být i některé úseky následujícího příkladu. Jde o tytéž aktéry, nebo dvě různé skupiny?

Názory a argumenty, 24. 8. 2015

A. Tolčinský (1:20): „V Bělehradě, jehož parky jsou už přeplněné uprchlíky, mezitím pro imigranty zřizují informační centra, [...] Jestliže Maďarsko skutečně zrealizuje svůj záměr vybudovat na hranici se Srbskem 175 kilometrů dlouhý a téměř 4 metry vysoký plot proti přílivu ilegálních migrantů, budou Srbsko a Makedonie zavaleny přílivem statisíců lidí, se kterými si nebudou umět poradit.“

Jde o ironickou formulaci (implikující neadekvátnost maďarských aktivit /staví plot proti *přílivu ilegálních migrantů*, ale činí tak zbytečně, protože nejde o ilegální migranty, ale uprchlíky, kteří mají nárok na azyl?), nebo o naznačení neoprávněnosti maďarských aktivit (protože neoprávněně identifikují uprchlíky jako *ilegální migranty*, a proto je - neoprávněně - nepouštějí do země a tito uprchlíci musejí zůstat v Srbsku a Makedonii, přičemž autor akcentuje skutečnost, že jde o „lidi“ a jejich četnost, a právě to, že jde o lidské bytosti, o něž je potřeba se postarat, způsobí zmíněným zemím nepřekonatelné potíže)?

Podstatnou je také skutečnost, že na problematičnost synonymního užívání obsahově i významově odlišných pojmů bylo v průběhu zkoumaného období upozorňováno i některými mluvčími, kteří tak de facto napravují chyby moderátorů ČRo. Např. 29. 8. 2015 v pořadu Názory a argumenty J. Brož upozorňuje: „*Přitom, a to je důležité, se slovo „uprchlík“ stále zaměňuje za jakékoliv jiné, přitom právě ono má silný symbolický význam...*“ Současně je však nutno dodat, že se tato upozornění objevují ve zcela minimálním počtu příspěvků (v řádu jednotek). Zásadní ale je, že nejsou redaktory ČRo nijak dále zohledňována a synonymní užívání výše zmíněných pojmů nedoznává ve vysílání ČRo žádné znatelné změny.

Naturalizace významů spojovaných s aktéry migrace

Synonymizace věcně i sémanticky odlišných termínů pro identifikaci aktérů migrace představuje současně specifickou formu irelevantní generalizace coby jedné z klíčových strategií výstavby zkoumaného diskursu. Tu lze interpretovat jako jeden ze základních rétorických postupů sytících daný diskurs za účelem jednak *zvěčňování* ve smyslu objektivizace (v níž se subjekt/aktér stává předmětným či zpředmětnělým objektem) a/nebo zároveň za účelem *odosobňování*, které umožňuje emocionálně neutrální popis i tragických událostí (popis osudů konkrétních jednotlivců substituuje popisem abstraktních jevů). Tento postup je současně posilován dalším rutinně používaným postupem, jímž je naturalizace užití složených výrazů *uprchlická vlna*, *příliv imigrantů* apod., který emocionální odstup od prezentovaného navzdory popisovaným reáliím dále hypertrofuje (viz níže).

Jak již bylo naznačeno, synonymní užívání výrazů *migrant*, *imigrant*, *uprchlík*, *běženec*, *azylant* apod. je navíc postupně naturalizováno ve spojení se zpředměťujícími slovy *vlna*, *příliv*, *záplava* apod. Užívání zmíněných výrazů představuje parazitní sémantickou implikaci. Jde o výrazy spojené s přírodními jevy a jejich metaforické/metonymické užití v diskurzu migrace vytvářeném ČRo pracuje s původními asociacemi a implikacemi (živelností, kterou nelze ovládat: *příliv* nastává a není to možno nijak ovlivnit) a a priori negativní povahou daného jevu (*záplava*), kterému je potřeba se bránit. Výstavba narativu tak operuje s explicitním nebezpečím – *vlna/záplava/příliv* aktérů nehledá bezpečí, ale ohrožuje nás.

Názory a argumenty, 1. 9. 2015

J. Bednář (0:52): „*Uprchlíci ze Sýrie, Afghánistánu a Eriteje, ale i mnoha dalších zemí, proudí do Evropy ve stále větším počtu a jejich proud nejde nijak zastavit ... v srpnu byl příval běženců možná ještě větší... Proud uprchlíků přichází a je potřeba se o ně hned postarat.*”

Názory a argumenty 10. 9. 2015

P. Hartman (1:00): „*... zastavení uprchlické vlny valící se do Evropy S uprchlickou krizí... Řeč je o snaze zabránit dalšímu masivnímu přílivu migrantů a hlavně zvládnutí náporu desítek tisíc uprchlíků, kteří už se na území Evropské unie nacházejí. Byť tato invaze není úplně překvapivá...*”

Narativizace tématu migrace jako problému ohrožujícího občany ČR

Výše popsaná výstavba narativu nejenže silně podporuje (až hypertrofuje) dehumanizující a zvěčňující reprezentaci dané události, jež umožňuje užívat „neutrální“, nezaujatý či emocionálně neangažovaný/odtažitý popis následků tragických událostí (*imigrační vlna* je něco jiného než *desítky tisíc zbídačených vyhladovělých mužů, žen a dětí utíkajících před hrůzami války* apod.), ale umožňuje implikaci dalších negativních konotací, akcentujících rozměr dané události ve smyslu rizika/ohrožení. V tomto kontextu je nutno vzhledem k zadání analýzy

zdůraznit, že uvedená spojení jsou v diskursu analyzovaných pořadů užívána jako zcela standardní lexikální struktury (stejně jako v mainstreamovém mediálním diskursu) a lze je interpretovat jako jeden ze základních nástrojů naturalizace spojení migrace a rizika, ohrožení, nebezpečí, tedy neosobních neovladatelných jevů, jimž je potřeba čelit.

Kontextualizace a rámování výstavby zpravodajských i publicistických narací s užitím generalizujících výrazů umožňuje výstavbu sdělení zastírajících podstatu dané události – už nejde o utrpení konkrétních jednotlivců či jejich skupin přecházejících před válečným konfliktem, ale o anonymizovanou entitu vykonávající „nějakou“ činnost; takto „neutralizované“ aktéry lze snadno rekontextualizovat a učinit je součástí či zdrojem problému (*problémy s uprchlíky, migrační krize* atd.), který je následně tematizován na principu (generalizované) opozice MY vs. ONI. Zatímco ONI jsou ztotožněni s příčinami problému, MY, ačkoliv jsme jej nezpůsobili (alespoň podle naprosté většiny reprezentací), musíme jej řešit.

Právě spojování s pojmem *problém* (v naprosté většině případů v negativním smyslu), který je potřeba vyřešit, je jednou z nejužívanějších tematizací diskursu migrace vytvářeném ČRo. Například 25. 8. 2015 v pořadu *Názory a argumenty* J. Brož (8:48) označuje migraci za *uprchlický rébus*, 19. 8. 2015 v pořadu *Názory a argumenty* uvádí P. Hartman (13:27): „*Německá spolková kancléřka hodlá změnit přístup k řešení problémů s uprchlíky...*” Podstatné je, že formulace nezní *řešení problematické situace* případně *řešení problémů, které mají uprchlíci*, ale *problémy s uprchlíky* (na místo sémanticky neutrálnějších vyjádření). Identifikace aktéra už v sobě nese problematičnost, přestává být jeho neutrálním označením, opomíjí jeho problémy a jeho životný status, zvětňuje jej a tak naturalizuje spojení *uprchlík = problém*. V naprosté většině případů užití jde o problémy, které uprchlíci působí NÁM, nikoliv které mohou mít ONI, před kterými ONI utíkají atd. Jednání NÁS je pak zejména v těchto souvislostech narativizováno jako obrana/reakce proti akci JICH.

Den podle..., 24. 8. 2015

B. Tachecí (6:27): „*Dobrá večer, policie na některých místech pohraničí použila slzný plyn v jednom ze středisek pro uprchlíky vypukly nepokoje, máte podrobnější zprávy z těchto míst?*“

Gregor Martin Papucsek (6:40): „*Ano, to se stalo dnes před polednem v prostoru města Röszke, to je hraniční přechod ze Srbska do Maďarska. Proti migrantům **musela policie nasadit slzný plyn**, protože protestovali proti pomalému vyřizování. Policie a úředníci jednoduše nestáli, protože jako jste i vy vzpomínali, včera přešlo do Maďarska ze Srbska více než 2500 lidí, což je opravdu další rekord. **Migranty museli usměrnit do hangárů, kde se nahromadilo skutečně mnoho lidí, kterým se nezdál ani zvýšený zájem novinářů ani to, že museli poskytnout otisky prstů a nesměli prostor opustit, takže se jakože vzbouřili proti nim a k upokojení musela policie nasadit ten slzný plyn.***“

Výsledkem uvedených charakteristik užívaných rutin při přípravě příspěvků je převažující tematizace migrace orientovaná na atributy/kontexty/aspekty událostí, které je možno označit

jako negativní a implikující růst rizika, pocit ohrožení, a často spojující *migrující* s kriminálními jevy (převaděčstvím, terorismem apod.; viz příklad 01 níže), případně s tendencí k nalezení a nacházení sporného/problematického aspektu (příklad 02 níže). Tato orientace je posilována stylistickou výstavbou a volbou lexika jak v rámci uvádění reportáží moderátory ve studiu, tak konstrukce otázek v rámci rozhovorů a diskusí v redakci (příklad 03).

příklad 01 - rozhovor L. Dvořáka s R. Hokovským (ředitel Evropských hodnot) v pořadu *Den podle...* 24. 8. 2015, kde uprchlíci byli implikativně spojováni s terorismem, radikálním islámem a Islámským státem a jejich obraz je sycen konstruováním rizika působeného z jejich strany. Aspekt ohrožení je akcentován i samotnou povahou události (první ročník Internal Security Forum Prague, jehož se účastnili ředitel Europolu, koordinátor boje proti terorismu, ředitel nadace boje proti extremismu)

LD (1:26): „...Počátkem září se do Prahy sjedou Evropské špičky v oblasti boje s islamismem a samotným Islámským státem. Půjde tedy o bezpečnost, o niž se tolik chvějeme v souvislosti s masivní uprchlickou vlnou především právě z Islámských zemí...”

(...)

LD (4:34): „Pane Hokovský, problém infiltrace Evropy bojovníky Islámského státu je spojován s tou současnou masivní uprchlickou vlnou hlavně z Islámských zemí. Existují nějaké signály, že mezi těmi statisíci lidí mohou být právě i utajení aktivisté Islámského státu?”

příklad 02 – relace *60 minut*, 16. 9. 2015, moderuje V. Kroc, hostem Filip Tesař (představený jako odborník na Balkán) – významnou část rozhovoru o situaci v Chorvatsku tvoří směřování moderátora k „problému s minami“

VK (1:36): „A když mluvíme o Chorvatsku, jak hodnotíte ten tamní přístup? Jak s nimi, tedy myslím s utečenci, podle Vás zacházejí tamní úřady?“

FT: „Tak jak úřady, tak nejvyšší politici, premiér, prezidentka, tak i obyčejní lidé, veřejnost to už několik dní očekávali, protože bylo jasné, že v Srbsku ti uprchlíci jen tak nezůstanou a do Maďarska se už nedostanou. V Chorvatsku převažuje víceméně vlídný náhled na ty uprchlíky, spousta lidí, jak politici, tak běžní občané zdůrazňují vlastní zkušenost z války v 90. letech, kdy země musela se starat o stovky tisíc uprchlíků, jak vlastních občanů, tak potom z Bosny a Hercegoviny. Třeba starosta Záhřebu ten vyzval obyvatele Záhřebu, aby tu, kdo může, tak se připravil na to, aby se postaral o, o jednu uprchlickou rodinu a tvrdil, že v Záhřebu jsou do 48 hodin schopni se postarat o 2000 uprchlíků. Problém je spíš v tom, že Chorvatsko se zatím připravilo a má teda vlastní síly na to, aby se připravilo podle vlastních slov až na 3000 uprchlíků, případně na víc, ale bere to jako humanitární krizi, to znamená, zatím vůbec netuší, jak případně na to reagovat dlouhodobě.“

VK (3:28): „A povězte, jak vážným problémem jsou ta minová pole, která jsou na hranicích od srbsko-chorvatského konfliktu a údajně před nimi varovaly i zahraniční média.“

FT: „Samozřejmě to je chytlavé téma a víte, jednak...“

VK (3:44 skáče FT do řeči): „Proto se ptám, jestli je to opravdu reálný problém?“

FT: „No samozřejmě problém to je už léta nebo spíš desítky let, všechny ta pole jsou označena, označena velmi srozumitelně páskami, ta která teda nejsou odminována, páskami s lebkou a zkříženými hnáty. Osobně si nemyslím, že by tady mělo dojít k nějakým problémům, protože to by Chorvatsko se muselo snažit taky nějak hermeneuticky tu hranici utěsnit, zatím se o to nesnaží ani ničím, nic jako nevěšit, že by se o to snažilo, jinak lidé chodí normálně po silnicích, po cestách, jo, případně po vyšlapaných stezkách, tady by opravdu museli jít někudy, kde to třeba deset, patnáct let opravdu jako nebylo, vlastně víc pětadvacet, nebylo oseto, nikdo tam jako neprošel, není to pokosené a tak, jo.“

VK (4:51): „Jasně, rozumím, čili není to až tak velký problém, proto jsou ty oblasti označeny (celou dobu mluví přes FT). Filip Tesař, odborník na Balkán, děkuju Vám, na shledanou.“

příklad 03 – na rozhovor uvedený v příkladu 01 navazuje další popisující aktuální „situaci“, opět ze strany moderátora narativizovanou v pojmech rizika, ohrožení /paradoxně uvozenou rétoricky diskvalifikující metaforizací označením události za „epopej“

LD (6:50): „A uprchlická epopej pokračuje. Do Evropy dál proudí tisíce běženců denně. Migrační vlna rozhodně nepolevuje a největší nápor teď zažívají balkánské státy, které příliv migrantů zvládají jen s velkými obtížemi. Náš zpravodaj Petr Vavrouška teď absolvoval celou trasu běženců z Řecka přes Makedonii, Srbsko až na hranici s Maďarskem. To, co zažil, a jeho bezprostřední dojmy se vám pokusíme teď nabídnout.“

Stereotypizovaná a ve všech zkoumaných relacích standardně užívaná narativní výstavba a rétorické prostředky tak ustavují a současně legitimizují v rámci české kultury široce akceptovatelnou opozici MY vs. ONI. Alternativní výstavba narativů o migraci, která by například vůči *relativně bohatým Evropanům žijícím ve spotřebním světě* stavěla do opozice *hladem umírající syrské děti potýkající se s hrůzami války* by patrně byla posluchači přijímána jen stěží.

Narativ konstruování rizika/ohrožení je často spojen s volbou lexikálních/stylistických prostředků, které mají implikovat to, že jakékoliv jednání NÁS je nutno vnímat jako „pozitivní akt“. V případě, že by valenci našeho aktu bylo možno vnímat jako spíše negativní, je rétoricky spojována s nezbytností, vynucenou jednáním JICH, legalitou či legitimitou našeho jednání atd. Parametry opozice MY vs. ONI – tedy akcentování a nadreprezentace našich kladných a jejich záporných vlastností/jednání a zamlčování a podreprezentace našich negativních a jejich kladných vlastností, tak jak je popsal v ideologickém čtverci van Dijk (viz teoretická část studie), tak zůstávají zachovány.

Příkladem může být narativní výstavba příspěvku M. G. Papucseka (viz níže) identifikující aktéry jako příčinu vynucené reakce silových složek. Danou situaci však lze vnímat i obráceně, tedy protesty uprchlíků jako reakci (což se následně objevilo i v deklaracích oficiálních zdrojů, které kritizovaly jak vzniklou situaci, tak samo použití slzného plynu), nicméně výstavba reportérovy narace lexikálně i stylisticky implikuje pochybení na straně protestujících.

Den podle.... 26. 8. 2015

G. M. Papuczek (6:40): „...*Proti migrantům musela policie nasadit slzný plyn, protože protestovali proti pomalému vyřizování. Policie a úředníci jednoduše nestíhali, protože jako jste i vy vzpomínali, včera přešlo do Maďarska ze Srbska více než 2500 lidí, což je opravdu další rekord. Migranty museli usměrnit do hangárů, kde se nahromadilo skutečně mnoho lidí, kterým se nezdál ani zvýšení zájem novinářů ani to, že museli poskytnout otisky prstů a nesměli prostor opustit, takže se jakože vzbouřili proti nim a k upokojení musela policie nasadit ten slzný plyn.*“

O negativní orientaci diskursu migrace na ČRo a tomu odpovídající podobě reprezentace událostí s ní spojovaných svědčí i svou četností marginalizované, ale přesto se vyskytující příspěvky, které tematizují i jiné než pouze negativní aspekty. V takových případech však není výjimkou, že je tento „alternativní diskurs“ vzápětí potlačen a je využit jako prostředek/impuls k re-tematizaci řečeného s výrazně negativní rétorikou. Příkladem může být moderátorský úvod v pořadu *Názory a argumenty* z 22. 8. 2015 navazující na komentář I. Hoffmana, který tzv. Petici vědců tematizuje v širší souvislosti včetně příčin migrace (5:28) „...*migranti snaží uniknout, tedy strachem z násilí, bídy, beznaděje...*“). Následný moderátorský vstup A. Tolčinského je příkladem narativizace pomocí kontradikčního „můstku“, který Hoffmanem alternativní výpověď diskvalifikuje (8:41): „*Faktem ovšem je, že se situace v Evropě s ilegálními imigranty stále dramatizuje. Francie a Velká Británie podepsaly ve čtvrtek dohodu o spolupráci při potírání ilegální imigrace.*“

Selektivní a disproporční reprezentace aspektů, atributů a kontextů migrace

Mezi další dominantní charakteristiky výstavby reprezentace migrace přítomné ve většině analyzovaných příspěvků patří selektivní a disproporční reprezentace aspektů, atributů a kontextů migrace celku, stejně jako konkrétních dílčích událostí s ní souvisejících *per se*³¹ či vzájemně narativně kontextualizovaných³². Z logiky věci lze tyto charakteristiky vnímat ve vztahu k LER jako vysoce problematické.

Výběr, tematizace a reprezentace konkrétních aspektů/atributů/kontextů události a naopak opomíjení či podreprezentace jiných představuje klíčovou strategií utváření tzv. *orientace diskursu*³³, která ustavuje jistou formu jeho identity a současně pomyslnou „optiku“ náhledu na téma i konkrétní události. Ve zkoumaném období lze tyto disproporce identifikovat coby nejzákladnější princip, jímž je strukturována mediální reprezentace tématu migrace produkovaná ČRo, a to v rámci všech zkoumaných relací. Zevrubná analýza ukázala, že

³¹ Např. jednotlivé etapy vývoje migrace apod.

³² Příkladem může být narativ založený na konstruování rizika/ohrožení usouvztažením uprchlické krize s tematikou terorismu (viz výše).

³³ Vzhledem k hodnotícímu náboji výrazu „zkreslení“ či „tendence“ odpovídající anglickému termínu „bias“ používáme označení *orientace diskursu*.

z širokého spektra potenciálně reprezentovatelných aspektů/atributů/kontextů události³⁴ jsou v rámci zkoumaného období výrazně nadreprezentovány aspekty události s (výrazně) negativní valencí, přičemž míra jejich nadreprezentace vzrůstá s jejich geografickou (či kulturní) blízkostí³⁵ k ČR.

Typickým příkladem disproporční reprezentace může být nadstandardní pozornost věnovaná nálezům obětí v kamionu na maďarsko-rakouských hranicích. Opakovaná, různě tematizovaná a několik dnů kontinuálně rozvíjená reprezentace této dílčí události ostře kontrastuje s reprezentací souběžné a v mnoha ohledech srovnatelné události nálezů 200 těl utonulých u břehů Libye. Informace o této události zazněla ve vysílání ČRo pouze 28.8.2015 v autorském pořadu *Den podle...*, do kterého sdělované události vybírá moderátor, a podruhé o den později 29. 8. 2015 v pořadu *Názory a argumenty*, kde však bylo uvedeno: „*neštěstí si vyžádalo nejméně sto obětí*“, což lze označit minimálně za nepřesné.

Přestože jsou jakákoli referenční data vzhledem k povaze dané události (migrace) pouze přibližná a často varíují v závislosti na jejich zdroji, dávají alespoň rámcovou představu o rozměrech události jako celku, stejně jako jejich attributech. Zatímco se nalezených více než 70 obětí v kamionu na maďarsko-rakouských hranicích dočkalo v rámci analyzovaného diskursu výrazné a kontinuální pozornosti novinářů českých médií, téměř žádná referenční data ve sledovaném období ve vysílání ČRo nezazněla. Jen pro ilustraci: UNHCR uvádí k 28. srpnu 2015 počet utonulých 2900, *The Economist* 2600 utonulých (k 3. září 2015)³⁶ [zdroj: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/home>, <http://www.economist.com/>].

Reprezentace faktů a referenčních informací ve vysílání ČRo vykazuje ještě jeden trend. Zatímco souhrnné početní údaje o příchozích, legitimizující narativ rizika a ohrožení (viz výše), jsou nadreprezentovány (například počty uprchlíků na hranicích, počty uprchlíků v Německu a odhady dalšího vývoje imigrace³⁷), počty neodpovídající orientaci diskursu, které naopak narativ rizika a ohrožení vylučují³⁸, jsou zmiňovány výjimečně. Nadreprezentovány jsou tak dílčí události spjaté s „naším“ kontextem, zatímco širší kontext události je výrazně podreprezentován (např. počet sdělení o opatřeních v ČR x absence o aktivitách jinde, např. v Africe; počty migrujících v EU vs. podreprezentace údajů o jejich počtech jinde).

³⁴ Soubor těchto potenciálně reprezentovatelných aspektů/atributů/kontextů byl u vybraných událostí sestaven na základě rámcové analýzy mediální reprezentace dané události v širším spektru informačních zdrojů.

³⁵ V souladu s konceptem zpravodajských hodnot Galtunga a Rugeové (1973).

³⁶ Počet obětí konfliktu (zabitých) v Sýrii dosáhl podle *Syrian Network for Human Rights* 215.454 k červnu 2015, OSN uvádí jejich počet k únoru 2016 250.000, *Syrian Centre for Policy Research* 470.000 a *Syrian Observatory for Human Rights* 271.138. Přes značný rozptyl uváděných dat se i většina dalších zdrojů shoduje na čtvrtmilionové spodní hranici odhadu počtu přímých obětí.

³⁷ Např. Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře, 17. 9. 2015 (13:54): „V Německu .. odhady pro tento rok mezi 800tis. a 1 mil. uprchlíků.“

³⁸ Např. Hlavní zprávy ve 12, 18. 9. 2015 (0:49): „do ČR „dnes jich přišlo zatím jen 5.“ (uprchlíků)

V referenčních kontextech, které nejsou konzistentní s orientací diskursu migrace, jsou navíc velmi často užívána povšechná a tedy nekonkrétní vyjádření (např. *velká část* apod.), umožňující různé interpretace, anebo zde nejsou údaje (ani samotné aspekty dané události) zmiňovány vůbec (např. údaje o počtech mrtvých v místě konfliktu nebo při překonávání Středozemního či Egejského moře (viz výše)). Posluchači se každodenně dozvídají, kolik uprchlíků dorazilo na hranice EU, ale nikoli kolik jich při tom zahynulo. Přes problematickou relevanci mnoha zdrojů tohoto typu dat je nutno zdůraznit, že disproporcionální uvádění dat konzistentních a nekonzistentních s orientací diskursu jsou významně potlačovány některé podstatné referenční aspekty tématu migrace. Úplná rezignace na uvádění těchto údajů zase vytváří prostor pro dezinterpretaci a je sama o sobě zkreslující, což je opět v rozporu s LER.

S uvedeným souvisí i další rovina, v níž ČRo coby médium veřejné služby selhává. Ačkoliv bylo ve zkoumaných relacích identifikováno relativně vysoké množství unikátních informací, které se v „mainstreamovém diskursu českých médií“ vůbec neobjevily nebo byly výrazně podreprezentovány, význam této skutečnosti byl potlačen tím, že naprostá většina z těchto informací se ve vysílání objevovala velmi ojediněle a nebyla dále tematizována a rozvíjena. A to i přesto, že řada z těchto informací zásadním způsobem rozšiřovala omezený rámec „mainstreamové reprezentace uprchlické krize“³⁹. Mezi unikátní, avšak výrazně podreprezentované informace patřily ve sledovaném období zejména tematizace příčin migrace (viz například rozhovor s V. Bělohradským a J. Sokolem – *60 minut*, 11. 9. 2015, 39:50), informace o vývoji politické situace ve státech, z nichž migrující odcházejí, ale i zevrubnější popis aktuálního vývoje migrace v širším geografickém kontextu (viz například rozhovor s arabistou J. Čuříkem – *60 minut*, 9. 9. 2015, 12:01)⁴⁰, které lze považovat za nezbytné pro komplexnější podobu reprezentace dané události. Neschopnost podchytit v rámci vysílání co nejvíce aspektů, atributů a kontextů reprezentovaných události lze přitom považovat za selhání v naplňování jednoho z klíčových pilířů LER (vyvážená reprezentace atd.).

S předcházející charakteristikou výstavby mediální reprezentace migrace je úzce svázána selektivní re/prezentace konkrétních faktů, údajů a dat relevantních pro vyvážený či komplexnější popis dané události, která posiluje ustavenou *orientaci diskursu*. Mezi

³⁹ Označením „mainstreamové reprezentaci uprchlické krize“ je zde míněn mediální obraz dané události konstruovaný napříč tzv. mainstreamovými médii, tj. zpravodajstvím celoplošných televizních stanic, celostátními deníky a jejich zpravodajskými servery, který ačkoliv je do značné míry intuitivním konstruktem, je odvoditelný z jiných dostupných analýz, rámcového srovnání spektra informací (nad)prezentovaných v mainstreamových médiích a naopak těch, které v něm zcela chybějí nebo jsou podreprezentovány, ačkoliv jsou dostupné prostřednictvím alternativních zdrojů (alternativní zpravodajské servery, zahraniční zpravodajské servery, stejně jako zahraniční oficiální zdroje atd.).

⁴⁰ Například na rozdíl od opakovaně reprezentovaných údajů o počtech uprchlíků na území Evropy nebo EU zazněly informace o násobně vyšších počtech uprchlíků v blízkovýchodních zemích (Libanon, Jordánsko) jen sporadicky. (Paradoxní konsekvence má tato disproporce v případě Turecka, na jehož území byla odhadována přítomnost 2 milionů syrských uprchlíků, avšak většina zmínek o Turecku ve vysílání ČRo se vztahovala k tomu, že přes jeho území uprchlíci „proudí“ do Evropy.)

podreprezentované či přímo absentující patří zejména konkrétní údaje, které vyjadřují vzájemnou proporcionalitu mezi různými aspekty dané události. Pokud zaznívají, tak v naprosté většině případů v souvislosti s tematizací v podobě negativní valence: často jsou zmiňovány například počty uprchlíků dorazivších do konkrétní lokality (k hranicím jednotlivých států apod.), které konkretizují rizika a problémy plynoucí z dané události, jež jsou konsonantní s celkovou tematickou orientací reprezentace migrace coby „nás“ ohrožujícího rizika (viz výše). Naopak údaje, které by posluchačův dojem z uváděných čísel vztahovaly k odpovídajícímu rámci, se neobjevují vůbec nebo v chybné podobě⁴¹ (paradoxně opět v kontextu typické výstavby reprezentace založené na konstruování rizika/ohrožení).

Den podle..., 28. 8. 2015

Petr Šimůnek (6:21): „*O situaci uprchlíků v Srbsku a Makedonii jsme se bavili s Emanuelou Mackovou, koordinátorkou Člověka v tísní, která na těch místech byla. A v o trochu širším kontextu té **uprchlické vlny** se teď budu bavit s Robertem Stojanovem ...*“

(6:47): „*Je něco, co tuhle tu **vlnu**, kterou teď **zažíváme**, **může vůbec zastavit?**“*

(7:32): „*... dá se to, co vidíme dnes, tu **uprchlickou vlnu**, na začátku už jsem říkal, že přijelo k břehům Evropy, a snaží se dostat do Evropy 300 tisíc lidí, dá se to s něčím srovnat...*“

(8:44): „*Když se na to podíváme, **na tu celou diskuzi, kterou obestírá strach z toho, co se s námi stane s Evropou, Českem když sem přijde tolik lidí**. Čistě demografický argument. V Africe i na blízkém východě se rodí plus minus třikrát více dětí než v Evropě. Evropa přitom potřebuje novou pracovní sílu, tak nějakou imigraci vítá, na druhé straně určitě bude růst taky tlak těch lidí z těchto oblastí, aby se do lépe situované Evropy dostali. Může tohle něco udělat z dlouhodobého hlediska s demografií Evropy? Že tito lidé budou na jednu početnější, než jsou evropští obyvatelé dnes?*“

(11:45): „*Dá se podle nějakých modelů odhadnout, když se podíváme na ta čísla v loni 219 tisíc za celý rok, teď za půl roku 300 tisíc, to znamená když to budeme extrapolovat, tak více než půl milionu lidí stoprocentně za letošní rok. Dá se nějak odhadnout kolik lidí by to muselo být, aby to bylo ohrožení pro Evropu? Protože **přeci jenom Evropa má kolik, 300 milionů lidí, plus minus?**“*

Výše uvedený přepis příspěvku z pořadu *Den podle...* ukazuje, že posluchač nedostává odpovídající faktický referenční rámec a milion uprchlíků v EU se mu jeví jako velké číslo (což je podpořeno rétorikou všech relací, politiků atd.) V případě, že posluchač nepřesný údaj o počtu obyvatel Evropy⁴² zaznamená, nepochybně to výrazně ovlivní jeho vnímání ČRo jako důvěryhodného a poučeného zdroje informací.

Reprezentace různých aktérů migrace aneb MY vs. ONI

Selektivní a disproporční charakter mediální reprezentace migrace lze ve zkoumaných relacích identifikovat také v odlišných způsobech reprezentace různých aktérů událostí. Základní strategií byla výstavba narácí na principu více či méně explicitní opozice MY vs.

⁴¹ Např. uvedení chybného počtu obyvatel Evropy (viz výše).

⁴² Moderátor uvedl 300 mil. namísto zhruba 750 mil. obyvatel Evropy, resp. 500 mil. obyvatel EU.

ONI, která patřila v analyzovaném materiálu mezi nejčastěji využívané. Přičemž dominantním mechanismem strukturování opozice byla generalizace aktérů spadajících do kategorie „ONI“.⁴³

Níže uvedený příspěvek o přistavení trajektu k ostrovu Kos ze 17. 8. 2015 relace *60 minut* ilustruje kombinaci několika postupů, jimiž je ustavován rozdílný status jednotlivých aktérů a které byly ve větší či menší míře identifikovány v převážné většině zpravodajských či publicistických příspěvků⁴⁴, ale i rozhovorů. Ačkoliv událost sama o sobě nemá žádnou inherentní valenci (přistavení trajektu coby provizorního ubytování pro část uprchlíků a současně zjednodušení registračního procesu lze tematizovat mnoha různými způsoby), její reprezentace v daném příspěvku ČRo je vystavěna s využitím principů tzv. ideologického čtverce akcentujícího pozitivní vlastnosti/jednání NÁS a negativní vlastnosti/jednání JICH a naopak upozadujícího negativní vlastnosti/jednání NÁS a pozitivní vlastnosti/jednání JICH⁴⁵. Narativ reprezentace dané události pracuje s principem vytváření opozice MY vs. ONI, která zakládá či posiluje odlišné způsoby pohledu na vlastnosti a jednání NÁS a JICH, stejně jako jejich hodnocení. Zatímco kategorii ONI identifikuje silná generalizace odvozená z atributu aktérů (*uprchlíci* jako kategorie bez hlubšího rozlišení) a specifikovaná opět generalizací odkazem na národnost (*syrští*), kategorie MY je ustavována jako komplement JICH a spadá do ní široké spektrum aktérů institucionální povahy (policie, řecké úřady, humanitární organizace).

60 minut, 17. 8. 2015

Lead:

V. Kroc (25:20): *„Trajekt u řeckého ostrova Kos, který má zmírnit tamní uprchlickou krizi, se pomalu plní. Provizorní ubytování na lodi má zabránit konfliktům mezi uprchlíky z odlišných zemí. Plovoucí útočiště odlehčí i policii na Kosu, která je zahlcena papírováním při registraci uprchlíků.“*

Reportáž:

25:36 zvuk z místa reportáže (šum + někdo mluví neznámým jazykem)

V. Berger, dále VB (25:41): *„Obvykle se na něm vozí auta, tentokrát je ale trajekt Eleftherios Venizelos připravený přijmout až dva a půl tisíce uprchlíků. K břehům ostrova Kos ho nechala přistavit řecká vláda, aby zmírnila složitou situaci běženců. Na přístupovém molu k lodi jich čekají stovky, polehávají nebo uspávají své malé děti. Vědí ale, že na palubu se všichni nedostanou.“*

26:01 mluví uprchlíci (nesrozumitelné – lámaná angličtina)

VB (26:04): *„Tihle syrští uprchlíci, oslovení agenturou Reuters, právě dorazili na Kos, a pokud jde o místo na lodi, mají štěstí – řecké úřady totiž Syřany kvůli občanské válce v jejich zemi automaticky*

⁴³ Tato strategie patří k základním charakteristikám projevu tzv. nového rasismu v současném nejen mediálním diskursu, jak jej popsal van Dijk (2000).

⁴⁴ Zde je nutno zdůraznit, že každý z ilustrovaných postupů je možno optikou LER vnímat jako problematický.

⁴⁵ Viz teoretická část studie.

Analýza reprezentace tématu migrace

považují za uprchlíky z humanitárních důvodů a právě syrští běženci, hlavně rodiny s dětmi, mají při umístění na palubu trajektu přednost. Ve frontě ale stojí i další.“

Irácký uprchlík (26:24) (prvních 6 sekund - lámanou angličtinou – na pozadí šum; posledních 9 sekund opět v originále + šum): „*Když jim řeknu, že jsem z Iráku, tak mě vyhodí, stejně to ale zkusím, oni si myslí, že v Iráku se nic neděje, že tam není žádná válka.“*

VB (26:50): „*Nalodování naplánovaly úřady na noc, kdy středomořské teploty aspoň trochu klesnou. Uprchlíci na ostrově se běžně musejí registrovat na policii, čekací lhůty jsou dlouhé, vedro velké a zásobování pitnou vodou ne vždy dostatečné. I kvůli tomu se do sebe o vikendu pustily desítky Afghánců, Pákistánců a Iráčanů před jednou z policejních stanic.“*

Uprchlice (27:10) (první 4 sekundy a poslední 2– lámaná angličtina): „*Tenhle systém opravdu není dobrý, já už tu stojím týden, můj kamarád 20 dní, bez jídla, bez vody bez ničeho. Je to nebezpečná situace.“*

VB (27:25): „*I když uprchlíkům na ostrově pomáhají humanitární organizace, některé z nich už jsou na pokraji svých sil. Podle odhadů je na ostrově Kos momentálně asi 7000 běženců, většina z nich žije v provizorních příbytcích, ve stanech, nebo na ulicích. Vojtěch Berger, Radiožurnál.“*

Schematizace reprezentace pozitivních/negativních vlastností a jednání NÁS/JICH

	MY	ONI
pozitivní vlastnosti/jednání	+ zmírnit uprchlickou krizi + plovoucí útočiště (pro NĚ od NÁS) + zmírnění složité situace JICH + automatické přijetí z humanitárních důvodů + priorizování rodin s dětmi + ohleduplné plánování nalodování + humanitární organizace pomáhají i na pokraji sil	X
negativní vlastnosti/jednání	X	- tendence ke konfliktům - příčina zahlcení policie - snaha ignorovat pravidla (uprchlík) - stížnosti a zpochybňování pozitivního jednání NÁS (irácký uprchlík + uprchlice) - konflikt mezi NIMI - nespokojenost

Diference v reprezentaci NÁS/JICH

	MY	ONI
identita aktérů	institucionální	generalizovaná případná specifikace podle (abstraktně generalizujícího /národnostního/) principu
aktéři	policie řecké úřady humanitární organizace	(generikum) <i>uprchlíci</i>
jednání aktérů	pomáhající	negativně stigmatizující uprchlíky jako celek (nespokojenost se situací, již jsou původci, konfliktnost)

Charakter události *per se* a její reprezentace

inherentní valence události	neutrální
reprezentace události	pozitivní pro NÁS negativní pro NĚ

Z výše uvedeného přepisu je zřejmých několik charakteristik, které se podílejí jak na samotné výstavbě narativu události, tak na akcentování preferované interpretace⁴⁶. Již v rámci moderátorského uvedení je prostřednictvím generalizující identifikace aktérů (*uprchlíci různých národností*) a zdůraznění jejich negativního jednání ustavena stigmatizace jedné kategorie aktérů. Takto vystavěný narativ, nezohledňující konkrétní aktéry, ale pouze jejich příslušnost k národnostní skupině implikuje tendenci ke vzájemným konfliktům na základě národnostního principu. Proto jej lze jednoznačně označit za nekorektní a nadto nijak dále nezdůvodněný.

Lze se domnívat, že v příspěvku vystavěná opozice *konfliktních desítek uprchlíků a NÁMI nabízeného řešení* může být posluchači vnímána jako legitimní. Pozornější recepce však odhalí to, že řešení (trajekt pro syrské uprchlíky) a problém (konflikt mezi Afghánci, Pákistánci a Iráčany) spolu nijak nesouvisí.

Za problematickou (a zavádějící) je však možno označit i samu narativizaci funkce trajektu – *zabránění konfliktů mezi uprchlíky z odlišných zemí*. Podle dostupných informací byly primárními funkcemi ostatní dvě v příspěvku zmíněné (provizorní ubytování a usnadnění registračního procesu).

I další informace uvedená v reprezentaci události je symptomatickou ilustrací orientace diskursu migrace ve vysílání ČRo. Zatímco v reportáži zmíněná agentura Reuters hovořila s uprchlíky na lodi (kteří pravděpodobně mohli vyjádřit větší spokojenost s danou situací), ČRo aktéry reprezentuje prostřednictvím dvou negativně vyznívajících výpovědí aktérů (uprchlíků) (z nichž jedna dokonce verbalizuje předpověď budoucího nerespektování stanovených pravidel).

Za problematické momenty uvedeného příspěvku je možno označit celou řadu dalších využitých prvků a principů (a jejich možných konsekvencí pro celkovou podobu mediální reprezentace dané události). Tyto principy jsou patrné v úrovni výstavby narace tj. na úrovni volby lexikálních a stylistických prostředků. Jedná se o:

- intenzifikaci opozice (*poskytnutí útočiště a vstřícnost úřadů* atd. kontra *komplikace způsobené uprchlíky, jejich množství i nespokojenost aktérů*);

⁴⁶ Ke konceptu preferované interpretace viz Hall (1973)

- (generalizující) stigmatizace na principu národnosti (je využita redundantní identifikace národnosti potenciálně implikující „konfliktní povahu“ jedinců s touto národností a současně zmíněn konflikt (pouze) desítek jedinců (nikoli národa);
- posílení stigmatizace prostřednictvím výroku aktéra, který se chystá porušit pravidla pomoci atd.

Ve vztahu k LER lze sporné momenty narace příspěvku identifikovat i na úrovni diskursu migrace jako celku, konkrétně prostřednictvím kontextových implikací. Jedním z dominantních významů ustavovaných narativem příspěvku je tak implikace, že s růstem počtu uprchlíků roste riziko vzniku konfliktů - konfliktů mezi NIMI, ale i potenciálně vůči NÁM, již lze odvodit ze zveřejněné výpovědi o plánování podvodu. Reprezentace dílčí události v tomto příspěvku se v kontextu celkové reprezentace tématu migrace, jejíž jednou z ústředních charakteristik je konstruování rizika/ohrožení, stává její „verifikací“. Dílčí událost reprezentující konflikt, který vznikl koncentrací několika tisíc uprchlíků (způsobený podle sdělení ČRo jejich a priorní národnostní nesnášenlivostí a negativními vlastnostmi atd.), což implikuje očekávání dalších potenciálních rizik, jež jsou či budou spojena s přítomností statisíců uprchlíků.

Kromě odlišné reprezentace jednotlivých aktérů migrace je další typickou charakteristikou jejich disproporční zastoupení v diskursu mediální reprezentace *migrace* a naprostá absence aktérů dané události, kterou odhalila i kvantitativní část analýzy (viz výše). V rámci všech analyzovaných relací lze identifikovat (byť v různé míře v závislosti na typu pořadu) diferencovaný podíl zastoupení a výpovědí jednotlivých typů aktérů migrace. Je logické, že spektrum jednotlivých typů aktérů výrazným způsobem strukturuje celkovou podobu obrazu dané události i způsoby výstavby jeho mediální reprezentace. V obecné rovině lze diskurs migrace v ČRo označit jako poměrně *uzavřený*, ve smyslu přístupu do vysílání, neboť je založený na privilegizaci:

- určitých typů aktérů⁴⁷ – jejich nadreprezentace na úkor jiných zásadně posiluje ustavenou orientaci diskursu a eliminuje reprezentaci alternativ; konkrétních aktérů, u nichž lze již předem očekávat jejich postoj k dané události, který pravděpodobně byl i jakýmsi vstupním filtrem pro jejich zahrnutí do diskursu (příkladem je třeba omezené spektrum hostů pořadu *Názory a argumenty* - viz případová analýza tohoto pořadu) – moderátoři/editoři tak mohou cíleně ovlivňovat (či přesněji petrifikovat) orientaci diskursu dané události.

Pro Českým rozhlasem vytvářený diskurs migrace je typický extrémně vysoký podíl citací institucionálních zdrojů (politici, policie, úřady atd.) a/nebo narací na základě těchto vyjádření

⁴⁷ Jak četností jejich vystupování v jednotlivých relacích, tak prostorem, který dostávají, i v podobě různého způsobu vedení interview ze strany moderátora.

vytvářených (tj. často užívaných jako argumentační nebo faktografická báze⁴⁸ pro výstavbu narace). Zejména v případě zpravodajských příspěvků je nadstandardně vysoký podíl výpovědí institucionálních zdrojů či novinářských výpovědí na těchto zdrojích založených. Ačkoliv jde o jednu z nejtypičtější mediálních rutin, popírá jednu z nejpodstatnějších sebe-legitimizací diskursu zpravodajství jako takového (který sám sebe deklaruje coby zdroj informací o realitě/událostech apod.) a zpravodajství média veřejné služby ještě více. Dominance výpovědí institucionálních zdrojů lze paradoxně identifikovat i v případě výpovědí novinářů z místa události, které jsou často založeny na „prostém citování“ či reprodukování výpovědi oficiálního zdroje.⁴⁹ Navíc se v důsledku těchto postupů ústředním aktérem strukturujícím diskurs migrace kromě výše zmíněných moderátorů/editorů stává „institucionální“ diskurs. Dokládají to následující citace.

Hlavní zprávy ve 12 a Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře, 5. 9. 2015

(0:44): moderátor/ka: „*německá policie očekává...*“

reportér/ka (v místě události): „*rakouská policie očekává...*“

(1:43): moderátor/ka: „*podle Maďarska... v Lucemburku to řekl maďarský min. zahraničí*“

reportér/ka (v místě události /Lucemburku): „*...podle maďarského ministra zahraničí začali chovat agresivně...*“

Hlavní zprávy ve 12, 6. 9. 2015

(2:38): moderátor/ka: „*rakouská policie hlásí...podle rakouských drah ...*“

reportér/ka (v místě události): „*...Maďarsko ohlásilo...v podobném duchu se vyjadřují rakouské a německé úřady...*“

(3:28): moderátor/ka: „*oznámil to ministr vnitra*“

reportér/ka (v místě události): „*...doprovází je i policejní prezident ...který řekl, že situaci mají pevně pod kontrolou...*“

(4:19): moderátor/ka: „*...řekl to australský premiér...*“

reportér/ka : „*...Austrálie zastává...podle premiéra...*“

Tato skutečnost silně kontrastuje jednak s výraznou podreprezentací dalších typů aktérů (o nichž by bylo možno předpokládat, že jejich výpovědi posílí komplexitu a především vyváženost jednotlivých narací, např. aktéři s připsaným statutem experta, aktéři participující v dění události atd.) a jednak s naprostou absencí prostoru pro výpovědi samotných

⁴⁸ Novináři tak zcela rezignují na jednu z ústředních sebe-deklarovaných funkcí – být tzv. hlídacími psy demokracie. Vyjádření oficiálních zdrojů jsou totiž de facto vždy konstatována jako fakt, který není potřeba dále verifikovat.

⁴⁹ Nabízí se tak otázka, jestli je nutno být přítomen v místě události, pokud jsou citovány výpovědi institucionálních zdrojů, které je možno převzít z agenturního zpravodajství nebo tiskových materiálů těchto institucí.

migrujících, kteří v podstatě nejsou citováni vůbec (viz výsledky kvantitativní analýzy výše). Nadužívání této rutiny, především nadreprezentace tzv. oficiálních zdrojů, tím nabývá potenciálu hegemonní strategie.

Pro publicistiku ČRo je dále charakteristická vysoká míra seberefrenční uzavřenosti diskursu. Jinými slovy, reprezentace událostí je z dominantní části vytvářena samotnými novináři (včetně jejich osobních subjektivních názorů). Například ve vysílání Radiožurnálu v publicistické části poledních *Hlavních zpráv* byla 4. 9. 2015 reprezentace aktuálního vývoje migrace založena na postupném několikanásobném rozhovoru moderátorky se třemi novináři⁵⁰, z nichž jeden je redaktorem jednoho z privátních českých médií. Současně je tato seberefrenční uzavřenost hypertrofována relativně omezeným spektrem novinářů, kteří mají přístup do příslušného pořadu. Typickým příkladem je institut zahraničních spolupracovníků, jejichž poměrně četné vstupy zcela subjektivně konstruují obraz konkrétní země. Základním legitimizačním prvkem jejich kompetence je přitom pouze jejich přítomnost v dané zemi (příkladem může být J. Jůn ve Velké Británii), nicméně způsobem vedení interview je v mnoha případech implikován jejich expertní status.

Specifickou, a poměrně značně užívanou variantou legitimizace výpovědi novináře, jež je přítomen v místě události představují zahraniční reportéři či zahraniční spolupracovníci. V řadě případů, je ale z formátu a obsahu konkrétních narací zřejmé, že nejsou přímo v místě události a jejich výpovědi byly s velkou mírou pravděpodobnosti vytvořeny na základě jiných zdrojů, přičemž aspekt legitimizace odkazem na blízkost místu události zůstává. Viz následující příklad, v němž relativně podrobný popis události kontrastuje s domicilem v závěru výpovědi:

Hlavní zprávy ve 12, 6. 9. 2015

Petr Vavrouška, redaktor (2:38): „*Od páteční půlnoci překročilo až deset tisíc migrantů bez jakékoliv kontroly a identifikace hranici do Rakouska. V příhraniční obci Nickelsdorf pro ně policie zajistila autobusy a vlakové spoje, které je odvezly do Vídně. Odtud naprostá většina lidí pokračovala dál do Německa především do Mnichova. Rakouská policie nechala otevřené hranice s Maďarskem i dnes. Maďarsko už oznámilo, že transport tisíců lidí k hranicím byl zcela ojedinělý a nebude se opakovat. V podobném duchu se vyjadřují i rakouské a německé úřady. Už zítra budou v Bratislavě o migrační krizi jednat premiéři Slovenska, Česka a Rakouska. Z Bratislavy Petr Vavrouška, Radiožurnál.“*

Ačkoliv jsou v některých případech údaje z institucionálních zdrojů re-tematizovány (kriticky reflektovány, zasazovány do širšího případně alternativního kontextu atd.), děje se tak povětšinou v publicistických pořadech, což lze považovat za problematické vzhledem k požadavkům vyplývajícím z LER. Především proto, že je „primární“ informace (prezentovaná ve zpravodajství a současně odvozovaná z institucionálních zdrojů) brána jako východisko a následující tematizace se musí vůči ní vymezit. Novináři tak víceméně podléhají

⁵⁰ Byli jimi: interní redaktor ČRo O. Houska, redaktor Lidových novin R. Schuster a tzv. zahraniční spolupracovník ČRo J. Jůn.

oficiálnímu diskursu, který ustanovuje klíčové body, kolem nichž bude (a to jen v některých případech) vedena následná diskuse, místo toho, aby témata nastolovali oni sami, případně vytvářeli prostor pro ustavování parametrů této debaty na více typech aktérů. Současně je třeba počítat s tím, že posluchači přikládají jinou míru kredibility zpravodajství a jinou publicistice⁵¹. Je také nutno počítat s tím, že publicistické pořady neposlouchají všichni posluchači, kteří poslouchali zpravodajství, a reprezentace události, kterou jim poskytl ČRo, je tedy disproportionální ve prospěch „oficiální“ – institucionální reprezentace, což rovněž nelze považovat za konzistentní s LER.

Vzhledem k tomu, že výše naznačené skutečnosti mají poměrně zásadní konsekvence, jsou podrobněji rozpracovány a ilustrovány na příkladu relace *Názory a argumenty* (viz níže), která z povahy svého formátu a dokonce i názvu skýtá relativně široký prostor pro naplňování požadavků vyplývajících z LER.

Migrace bez migrujících

Podstatnějším problémem než již výše uvedené charakteristiky výstavby diskursu migrace ve vysílání ČRo může být absence samotných *aktérů události*, či reprezentace jejich pohledu, a to jak v podobě vystupujících, tak v samotném obsahu komentářů. Kromě zjevné disproportionální povahy utváření diskursu (hlas aktérů – uprchlíků⁵² – není nijak reprezentován) může, zejména s ohledem na povahu dané události, být zdrojem zvěcnělé (ve smyslu objektivizace, v níž se subjekt stává objektem) a „de-humanizované“ reprezentace migrace, jakožto abstraktního jevu, který je možno popisovat „neutrálním“ jazykem umožňujícím emocionálně neutrální popis sebevíce tragických reálií (viz výše). V celém analyzovaném období byl zaznamenán prostor pro vyjádření samotných aktérů události pouze jednou (!) v krátkém úseku reportáže, a to v podobě převyprávění osobního příběhu redaktorem (*60 minut*, 8. 9. 2015, 5:21).⁵³ Tato skutečnost má z logiky věci (reprezentace uprchlíků, jejich jednání i jeho motivů, aniž by své jednání a motivy mohli popsat/objasnit oni sami) pro celkovou podobu mediální reprezentace tématu migrace produkovanou ČRo vysoce diskvalifikační potenciál (i jen z toho důvodu, že obstarat vyjádření aktérů události bylo

⁵¹ Lze předpokládat, že mohou vycházet z představy, že zpravodajství je vytvářeno faktograficky, zatímco publicistika je názorová a zatímco s názorem je možno nesouhlasit, fakt je nutno akceptovat per se (Chauvel 1997).

⁵² Označení *aktér události/uprchlík/migrant* zde bude užíváno jako generické bezpříznakové označení (bez jakýchkoliv významových konotací).

⁵³ Jediný příběh uprchlíka odvysílaný ČRo ve zkoumaném období je zkratkovitý a navíc vykresluje dobrotu NÁS. Současně se ptá, jak je možné, že migrující jsou dobře oblečení a čistí, a implikuje, že patrně nestrádají. Ostatní výskyty mají formu partikulární reprezentace (*60 minut*, 17. 8. 2015, 27:10): *Tenhle systém opravdu není dobrý, já už tu stojím týden, můj kamarád 20 dní, bez jídla, bez vody bez ničeho. Je to nebezpečná situace*) a často slouží jako verifikace či legitimizace reportérový narace či přítomnosti v místě dění. Záznam hlasů migrujících byl přítomný ještě v několika příspěvcích, avšak většinou byl využit jako zvuková kulisa (viz kvantitativní část studie).

vzhledem k deklarované přítomnosti mnoha reportérů v místě události velmi snadné). Situace je o to tristnější, že nejde o vyloučení alternativních „hlasů“, ale o vyloučení těch, kteří jsou předmětem reprezentace a v důsledku toho jsou také dominantně zpředmětněle reprezentováni.⁵⁴ Ačkoliv lze konstatovat, že tento způsob reprezentace migrace je pro mainstreamový mediální diskurs jako celek standardní, současně je nutno zdůraznit, že právě v tomto aspektu (alternativě vůči mainstreamovému diskursu dominantně strukturovanému komerčními médii) lze spatřovat jednu z nejdůležitějších funkcí médií veřejné služby a ČRo ji zcela opomíjí.

Instrumentalizace tématu migrace v pořadech

V rámci zkoumaného období byly v diskursu migrace identifikovány dvě výrazné tendence (navíc kontradikční), které výrazně ovlivňovaly vývoj jeho průběhu/výstavby a vedly k instrumentalizaci tématu migrace.

První tendence je založena na signifikantních „zlomech“ ve výstavbě diskursu dané události, vzniknuvších v souvislosti s jinou událostí (většinou *dílčí* událostí *migrace* nebo událostí, která s ní vykazuje nějakou souvislost). Tyto *dílčí události* se následně stávají dominantním prvkem výstavby reprezentace tématu migrace a z povahy věci tak nezbytně vedou k její distorzi a stávají se prvkem, který v následujícím období významně ovlivňuje celkový další vývoj diskursu (jeho tematizaci, nadreprezentaci některých dílčích událostí a jejich vztahu k tématu migrace a naopak potlačuje ostatní). Následně se tato postupná re-strukturace odráží ve všech základních charakteristikách utváření mediální reprezentace dané události jako celku, stejně jako v reprezentaci jejích jednotlivých aspektů, atributů a dílčích událostí. Představuje tedy postupnou „instrumentalizaci“ původního tématu (migrace), které se stává spíše pozadím pro tematizaci jiných událostí (postupný pokles zájmu o určité téma, či dlouhodobě probíhající událost představuje jednu z nejtypičtějších charakteristik výstavby zpravodajského diskursu, nicméně právě média veřejné služby by měla být těmi, které budou upřednostňovat širší parametry jakékoliv události než jen její novost či předpokládanou přitažlivost pro své potenciální příjemce atd.).

V analyzovaném období byly takovými událostmi (1) tzv. petice vědců, (2) nález udušených uprchlíků v kamionu na maďarsko-rakouských hranicích a (3) návrh EU na kvóty v „přidělování“ uprchlíků. Ve sledovaných relacích bylo možno v návaznosti na zmíněné tři události identifikovat signifikantní odklon od dosavadní tematizace migrace a její instrumentalizaci do podoby „pozadí“ pro reprezentaci či tematizaci jiných událostí. Ústředním tématem už tak není sama „teematika uprchlíků“, ale tato slouží jako nástroj pro popis či

⁵⁴ Představa mediální reprezentace například politických stran v podobě, kdy by nebyl dán prostor pro vyjádření politikům, je absurdní, v případě tématu migrace to však evidentně neplatí.

komentář jiných jevů, které překrývají původní událost a oslabují pozornost jí věnovanou (bez ohledu na její vývoj). Tento charakter má ale ještě jednu podstatnou konsekvenci. Protože se dvě z výše uvedených konkrétních událostí („petice vědců“, „kvóty“) bezprostředně týkaly ČR, téma migrace se stalo „pozadím“ pro reprezentaci/tematizaci vnitropolitických událostí.

Pozornost dílčím událostem, které výrazně ovlivnily podobu výstavby reprezentace migrace, je na jednu stranu „pochopitelná“ (korespondují jak s mediálními rutinami, tak s konceptem zpravodajských hodnot), současně se však – v kontextu statusu veřejné služby dané stanice – mohou stát zdrojem kritiky. Implicitně totiž potvrzují, že míra pozornosti dané události (kterou lze vzhledem k její povaze vnímat jako zásadní či důležitou atd.) je i v rámci média veřejné služby do značné míry odvislá od jejího vztahu k České republice, nikoliv od její vlastní povahy prezentovaných událostí a naznačuje tak „etnocentrickou orientaci“ daného diskursu. Obě zmíněné skutečnosti (jak disproporcionalita, tak over-reporting blízkých událostí) mohou být interpretovány jako nekonzistentní s *LER*. A to jak v samotné podstatě (nevyvážený přístup vůči různým událostem), tak ve smyslu určité rezignace na specifické úkoly média veřejné služby a příklonu k mainstreamové mediální reprezentaci migrace, která byla zásadní měrou strukturována komerčními médii. („*Desítky tisíc obětí v Sýrii, či tisíce utonulých ve Středozemním moři*“ mají menší mediální pokrytí, protože jsou ČR více kulturně i geograficky vzdáleny, než sedm desítek obětí, které byly objeveny v sousední zemi. Tuto disproporcionalitu posiluje i následný over-reporting obětí z kamionu.)

Druhou identifikovatelnou tendencí je naopak vnášení tématu migrace či některého z jejích aspektů do reprezentace jiných událostí. Tato strategie má spíše dlouhodobější charakter, ale intenzita jejího užití zjevně stoupá v případě „vzniku zlomové události“. Ačkoliv lze v mnoha případech tohoto užití tématu migrace najít různé formy souvislostí s hlavní tematizovanou událostí (geografická blízkost, vztah ke stejným aktérům atd.), v principu ji lze v mnoha případech vnímat jako nevhodnou pro obě propojované události (jednak proto, že je tematizuje vůči sobě navzájem i v případech, kdy by bylo možno identifikovat „relevantnější souvislosti“, a jednak proto, že omezuje reprezentaci každé z těchto událostí *per se*). V jistém smyslu může být spojování migrace (vzhledem k jejímu over-reportingu, „dramatickému rozměru“ atd., který je mnoha médii zřetelně vnímán jako divácky atraktivní) s právě reportovanou událostí projevem snahy o zatraktivnění události, která je předmětem aktuální reprezentace.

Popsanou strategii nelze interpretovat ani jako specifickou formu extenze reprezentace v případech, kdy jsou souvislosti mezi tématem migrace a jinou událostí logické, relevantní apod. Důvodem jsou samy (výše popsané) charakteristiky mediální reprezentace tématu migrace a vnášení fragmentů či prvků reprezentace tématu migrace do reprezentace jiných událostí znamená v naprosté většině případů hypertrofování a multiplikaci výše reflektovaných

problematických aspektů mediální reprezentace tématu migrace. Popsané ilustruje následující příklad:

60 minut, 20.8.2015, téma: **Jednání předsednictva Bezpečnostní rady v kauze České pošty**

V. Kroc (5:01): „Využiju toho, že teď mluvím s ministrem obrany a chci se zeptat na dnešní rozhodnutí vlády, že by mohlo být vysláno až 2600 vojáků k ochraně hranic před uprchlíky (5:10 – MS: No). Kdy by taková situace nastala?“

60 minut, 20.8.2015, téma: předčasné volby v Řecku

(rozhovor má být o demisi, ale větší podíl leadu je věnován tematizaci *uprchlické krize*)

9:12 – VK: „Další turbulentní den dnes zažilo Řecko, potýkající se s obrovskými dluhy, ale také nekončícím přívalem uprchlíků. V podvečer řecký premiér Alexis Tsipras oznámil, že jeho vláda podává demisi. Zemi tak čekají už druhé předčasné volby v tomto roce. Ráno do řeckého přístavu Pireus u Atén doplul trajekt s téměř dvěma a půl tisíci uprchlíky, kteří předtím dorazili z Turecka na ostrovy v Egejském moři. Většina běženců následně podle svých možností vyrazila všemi dostupnými prostředky na sever země, aby se pak mohla přes Makedonii takzvanou balkánskou cestou dostat až do západní Evropy. Kvůli zvýšenému přílivu migrantů pak dnes Makedonie začala uzavírat zcela propustné hranice. Do Atén jsme zavolali náš spolupracovníci v Řecku Soňu Dorňákovou Stamu, dobrý večer.“

10:00 – SDS: „Dobrý večer.“

10:01 – VK: „Premiér AT a jeho vláda se rozhodli podat demisi, proč se k tomuto kroku rozhodl?“

...

11:41 – VK: „Pojďme ještě k uprchlické krizi, podle dostupných informací situace v Makedonii tak vážná, že vyhlásila v pohraničí na severu a na jihu země mimořádný stav a v plánu je prý i nasazení armády?“

11:53 – SDS: „Tak já mohu hovořit o tom, co se děje v Řecku.“

V kontextu výše popsáných makrotendencí byl v rámci analýzy vývoje výstavby diskursu identifikován ještě jeden moment, který je možno vzhledem podobě mediální reprezentace migrace a jejího souladu s požadavky LER vnímat jako značně problematický. V některých relacích bylo možno až ve druhé půli zkoumaného období identifikovat příspěvek, který se významněji věnuje hlavní podstatě příčin migrace – situaci v Sýrii⁵⁵ (například v případě pořadu *60 minut* to bylo v příspěvku Černého 4. 9. 2015 8:35).

Podreprezentace tematizace příčin dané události je však charakteristická pro celý vývoj diskursu ve zkoumaném období, a to napříč všemi relacemi. Naopak nadreprezentace sekundárních událostí (pohyb uprchlíků po Evropě, způsoby překonání středozemního moře, překračování hranice jednotlivých evropských států atd.) bez zmiňování příčin jsou pro reprezentaci uprchlické krize zcela dominující. Problematickou se tak stává skutečnost, že

⁵⁵ Ačkoliv bylo národnostní složení uprchlíků relativně různorodé, podle dostupných dat představovali jednoznačně dominující národností uprchlíci ze Sýrie.

opomíjení či podreprezentování „primárních“ událostí (válečný konflikt v Sýrii, stejně jako problematická situace v Afghánistánu, Iráku atd.) zakládá „zástupný prostor“, kdy jsou „sekundární události“ komentovány dekontextualizovaně a dochází k významným sémantickým posunům reprezentace dané události (se všemi souvisejícími důsledky). Migrace není reprezentována (a tím pádem ani vnímána posluchači) jako důsledek situace v uvedených lokalitách a jednání migrujících je reprezentováno samo o sobě (překračování hranic, generování problémů pro místní úřady atd.), nikoliv jako následek nějakých příčin.

Obecně platí, že ani jednu z výše popsaných tendencí a strategií není možno interpretovat v souladu s požadavky vyplývajícími z LER, protože téma migrace vyprazdňuje, to znamená, že redukuje její komplexitu i podstatu a zintenzivňuje distorzi její reprezentace.

Případová analýza pořadu *Názory a argumenty*

Vzhledem ke skutečnosti, že pořad *Názory a argumenty* je z dominantní části tvořen komentáři zvaných hostů, může se zaštiťovat legitimizací, že jím konstruovaný obraz tématu migrace není výsledkem intence dramaturgů/editorů pořadu, ale názorového spektra, prezentovaného jednotlivými hosty. Tato (potenciální) legitimizace je však pouze zdánlivá. Klíčovým parametrem, které ustavují rámec konstruování diskursu konkrétní události je právě dramaturgie ve smyslu výběru hostů, jejichž příspěvky budou prezentovány. Tento parametr principiálně strukturuje hranice způsobu výstavby obrazu migrace a migrujících, protože je zjevné, že na základě dosavadních zkušeností s jednotlivými příspěvateli/komentátory může dramaturg/editor pořadu principiálně ovlivňovat způsob reprezentace (nejen) konkrétní události. Tomuto předpokladu nasvědčuje i relativně omezené spektrum hostů, kteří v daném období dostávali prostor, ať už coby autoři jednotlivých komentářů, tak coby účastníci diskusí, jichž se simultánně účastnilo více hostů. Výsledkem je do značné míry vnitřně konzistentní podoba reprezentace migrace (s relativně často zmiňovanými fakty, které implikují, že jde o klíčové parametry dané události a stávají se tak charakteristikou dané události v čase) se signifikantními standardizovaně užívanými prvky v podobě výběru argumentační optiky a způsobů narativizace⁵⁶, do značné míry korespondujících jednotlivým mluvčím. Současně, a to je problematické, je však tato vnitřní konzistence vytvářena uměle redakcí pořadu.

Kromě uvedeného je však nutno zdůraznit dva klíčové principy, které strukturují jak samotnou podobu pořadu, tak i analyzovaný jev. Těmi jsou relativně vysoká míra uzavřenosti (přístupu do) diskursu pořadu a typizace jeho aktérů. Tyto charakteristiky se nezbytně odrážejí

⁵⁶ Způsobem narativizace je myšlena vyšší rovina organizace souboru užívaných lexikálních a syntaktických prostředků, ve smyslu výběru konkrétních slov, naturalizace jejich užívání v určitých kontextech a ve spojení s určitými aspekty dané události.

ve způsobu tematizace, kontextualizace, narativizace a způsobu interpretace konkrétních reprezentovaných událostí.⁵⁷

Signifikantní pro diskurz relace *Názory a argumenty* je naprostá absence samotných aktérů reprezentované události (podobně jako v celém diskurzu migrace, viz výše). Současně jej lze charakterizovat jako dominantně žurnalistický.⁵⁸ Mezi aktéry, kteří se k migraci vyjadřují, jednoznačně dominují „žurnalisté“⁵⁹. A to bez ohledu na to, že dané téma je natolik komplexní, že jeho artikulace/reprezentace by vyžadovala interpretaci expertní, tedy interpretaci odborníkem⁶⁰ na danou problematiku (arabistu, balkanologa, romanistu atd.). Do jisté míry „diskvalifikačně“ může působit i to, že v některých případech se vystupující v rámci jedné relace vyjadřují k více mnohdy velmi odlišným událostem (což vzhledem k omezenosti spektra vystupujících identifikují i nepravdiví posluchači). Například 23. 8. 2015 byl pořad složen z debat na 4 různá témata (výročí 21. 8., život a smrt Egona Bahra, současná migrační vlna a tzv. výzva vědců), přičemž většina hostů se účastnila více než jednoho tématu (J. Šebek 4 témat stejně jako J. Šonka; R., Seemann 3 témat a K. Sedláček 2 témat).

Okruh vystupujících v pořadu je navíc poměrně omezený, přičemž u naprosté většiny z nich lze vysledovat vysokou míru názorové transparentnosti ve smyslu snadno identifikovatelného (a v komentářích často nijak neskrývaného) hodnotícího postoje k tématu migrace. Vzhledem k formátu pořadu (signalizovanému i samotným názvem relace) by tato skutečnost nebyla sama o sobě zvlášť problematická, avšak výsledkem omezeného okruhu vystupujících je poměrně snadno identifikovatelná vzájemná názorová konzistence většiny z nich a tedy i vysílaného obsahu. Tím dochází ke stále většímu uzavírání diskursu, což v sobě nese řadu rizik vyplývajících z nevědomí vystupujících o „absenci protistrany“ s alternativním či opačným názorem. Některé z takových důsledků (výše popsaných v obecné rovině) byly identifikovány i v relaci *Názory a argumenty*. Patří k nim tyto:

- posluchačům nejsou prezentovány alternativní názory či kontra-argumenty a i v případě, že zazní alternativní, či kontradikční reprezentace/interpretace, není nijak dále rozvíjena/zohledněna;

⁵⁷ Tematizací je míněno spektrum atributů a aspektů dané události které jsou re/prezentovány; kontextualizací je míněno rámování dané události do konkrétních tematických rámců; narativizací způsoby výstavby výpovědí (viz výše) a způsob interpretace odkazuje k ideologické, názorové atd. optice, kterou je daný jev popisován

⁵⁸ Tato charakteristika není míněna hodnotícím způsobem. Naznačuje pouze problémy spojené s uzavřeností přístupu do daného diskursu, tomu odpovídající standardizaci či někdy až rutinizaci způsobů reprezentace (nejen) zvoleného tématu.

⁵⁹ Ačkoliv někteří z komentátorů mají specializované odborné vzdělání a nelze zpochybňovat jejich dílčí nadstandardní kompetentnost pro určité oblasti (např. Šonka pro komentování německých reálií) velmi často vystupují jako odborníci i mimo tuto oblast, tedy nad rámec své specializace.

⁶⁰ V analýze je užíváno označení expert pro specialisty na danou problematiku a není tím zpochybňována erudice konkrétních komentátorů).

- tendence k nekorektní argumentaci vystavěné nevěcně nebo založené na selektivním uvádění faktů (falešná argumentace statistikou), a selektivní diskvalifikaci tvrzení či protiargumentů nepřítomného či imaginárního oponenta, dále neadekvátní generalizace (viz dále – příklad s příspěvkem J. Jůna 27. 8. 2015) apod., jež jsou důsledkem absence korektivu v podobě názorového oponenta, který by tyto postupy problematizoval (funkci korektivu by měl v takových případech plnit moderátor, avšak v případě rozhovorů se zahraničními zpravodaji/spolupracovníky dominuje ze strany moderátorů vysoce kooperativní modus vedení rozhovoru);
- aktéři s přístupem do diskursu se navzájem utvrzují ve svých stanoviscích, čímž se snižuje potřeba prohlubování či rozšiřování argumentace mluvčích. I potenciální názoroví oponenti se v důsledku povědomí o naladění diskursu jako celku zpravidla tzv. drží zpátky (příkladem v analyzovaném souboru může být diskuse v pořadu *Názory a argumenty* z 13. 9. 2015, jíž se účastnil i R. Joch známý svými vyhraněnými protiuprchlickými názory, který vystupoval nečekaně konsensuálně s obecným naladěním debaty a orientací diskursu migrace ČRo);
- tematizace události směřuje pouze na některé aspekty/roviny události nebo jsou do ní naopak vnášeny prvky, které s ní souvisí méně než ty, které absentují, nejtransparentnější je to formou absence aktéra události.

Absence expertů vypovídajících v daném pořadu se projevuje i ve specifické (pro žurnalistický diskurs typické) konstrukci narativu, kdy jsou fakta (někdy ne příliš korektním způsobem) využívána pro stvrzení výpovědi, kterou dokreslují či legitimizují, zatímco expertní přístup je založen na prezentaci faktů, z nichž je interpretace vyvozena. Tato zdánlivě jemná nuance má ovšem pro konstruování obrazu události podstatné konsekvence. V analyzovaném diskursu migrace tak dominuje žurnalistický přístup a relevantní fakta se v něm objevují, avšak protože jsou součástí komentáře, úvahy apod. nejsou už dále zohledňována a tematizována. Příkladem může být ojedinělé uvádění faktografických údajů o migraci (informace o počtech uprchlíků v Turecku, Libanonu a Jordánsku⁶¹ 13. 9. 2015 Petrem Schwarzem /20:27/), které stojí v kontrastu s běžnou narativní výstavbou implikující ekonomickou motivaci uprchlíků migrovat do EU (např. 27. 8. 2015 /4:38/ J. Jůn: „... *Jelikož však Sýrii údajně opustily čtyři miliony běženců a značná část do Evropy směřuje ...*“ nebo narativní konstruování obrazu množství prostřednictvím metaforických označení (*záplava, příliv*, viz výše).

Výjimku, která ilustruje možnost využití expertní /faktografické/ optiky i samotnými novináři, je příspěvek K. Hvižďaly z 25. 8. 2015 (11:30) sestavený převážně z faktografických

⁶¹ Uváděné počty korespondují s údaji zveřejněnými OSN.

údajů publikovaných v týdeníku *Die Zeit*, které na základě statistických dat vyvracejí *základní nepravdy* šířené o imigraci v Německu.

Naopak příkladem velmi problematicky vystavěného komentáře může být příspěvek J. Jüna z 27. 8. 2015, obsahující několik postupů lexikální i narativní manipulace. Text, který je předkládán jako popis „postoje Britů“, je reálně založen na kombinaci: 1) citace několika údajů z jiného zdroje, 2) z těchto údajů nijak nevyplývajících interpretací, 3) spekulativních tvrzení⁶² a dezinterpretování (či čistě narativizačním relativizování) jiných všeobecně dostupných faktů bez jakékoliv argumentační či datové opory. Rétoriku některých pasáží lze označit za diskriminačně založenou na národnostním principu (formou generalizace na základě původu reprezentovaných aktérů):

*„Z unie jsou pak oblíbení **Poláci**, kterých je v Británii 853 000 a z přespolních třeba **Indové**, kterých je 793 000. Co je ovšem spojuje, je pracovitost a minimální nezaměstnanost, což je jaksi mimo zmíněné statistiky. S tím **kontrastují imigranti z muslimských zemí**, kterým je často vytýkáno, že se prý nechtějí asimilovat a tvoří ghetta.“*

Oslabení významu výpovědi prostřednictvím relativizace „prý“ nic nemění na faktu, že je ustavena opozice mezi pracovitými a zaměstnanými imigranty (Poláci, Indové) a imigranty z muslimských zemí. Příspěvek tak použitými generalizacemi nabývá povahy explicitně rasistického projevu. Týmž způsobem manipulativně generalizující formulací označuje celé národnosti jako ekonomické běžence: „...zbytek, tedy Pákistánci, Afghánci, Iráčany, Etiopany, Nigerijce a další subsaharské či asijské ekonomické běžence pak deportovat ...“. Jünem užitá výstavba příspěvku navíc může posluchačům implikovat, že i výše zmíněné teze o „pracovitosti“ případně podřazení celých národností do skupiny „ekonomických migrantů“ jsou převzaty z v úvodu citované studie, což není pravda. Paradoxně ačkoliv se v první části příspěvku odkazuje na oficiální zdroje, v jiné části data z tohoto typu zdrojů (např. statistiky OSN) relativizuje (označuje jako *údajně*) a narativizace je vystavěna na principu konstruování nebezpečí (výraz *značná část* implikuje významný podíl, ačkoliv podle oficiálních dat ¾ syrských uprchlíků zůstávají v příhraničních zemích, což ostatně zazní i v jednom z komentářů jiného autora): „...Sýrii údajně opustily čtyři miliony běženců a značná část do Evropy směřuje...“. V příspěvku lze identifikovat i další nekorektní postupy, jako například lexikálně-narativní diskvalifikaci obrazu aktérů: „...Co je však zjevně bude do Evropy ještě více vábit...“

Obecně pro pořad *Názory a argumenty* platí i již výše obecně uvedené, tedy synonymizace výrazů *uprchlík – běželec – migrant – imigrant – azylant* (viz výše), která byla (jednou za celé

⁶² Tento autor používá manipulativní narativizaci častěji, viz například *Názory a argumenty*, 4. 9. 2015: „Mnohým se ovšem Cameronův postoj nezdá dost vstřícný..., což podle mnohých – prý i samého Camerona – přívál běženců a operace pašeráckých gangů v Asii i Africe jen posiluje ... Jak je však známo, Evropa i bohaté arabské státy dosud postrádaly odvahu.“

sledované období) problematizována v komentáři Brože 29. 8. 2015. Analogickým případem je nadreprezentování některých aspektů (typicky těch, které vyvolávají dojem větší souvislosti s ČR) a současné opomíjení jiných, byť povahou srovnatelných (příkladem může být výrazná pozornost věnovaná nálezům mrtvých uprchlíků v kamionu v Rakousku (28. 8., 29. 8., 30. 8., 2. 9., 3. 9. 2015) v kontrastu s opomíjením řádově vyšších počtů obětí ve středozezemním moři, stejně jako v oblastech původu migrantů.

Na druhou stranu je potřeba zdůraznit, že většina v relaci *Názory a argumenty* zařazených příspěvků byla vystavěna argumentačně korektně, odkazována ke zdrojům, které jsou vnímány jako věrohodné atd., avšak principiálně reprezentují relativně omezenou část spektrum názorů.⁶³

Případová analýza pořadu *Den podle...*

V teoretické části zprávy jsme nastínili koncept Stanleyho Cohena známý jako teorie morální paniky. Zde se na příkladech z pořadu *Den podle...* pokusíme ukázat, že způsob informování o událostech souvisejících se současnou migrací do Evropy vykazuje řadu rysů, jež odpovídají těm popsaným Cohenem (2002) v 70. letech. Cohen tento způsob informování médií označuje jako *over-reporting*. Patří k nim především používání specifického jazyka a emotivních příznakových označení. Oba tyto jazykové jevy byly ve zkoumaném období přítomny ve vysílání všech analyzovaných pořadů obou stanic ČRo. Situace kolem migrace do Evropy je novináři ve zkoumaných pořadech označována jako *krize* či *krizová a problémová*. Jak již bylo řečeno výše, osoby, o kterých se mluví, jsou rutinně označovány libovolnou směsicí označujících, od *ilegálních běženců* přes *uprchlíky* a *migranty* až k *žadatelům o azyl, lidí v nouzi* či *lidí mířících do Evropy za lepším životem*, a to bez ohledu na to, z jakého státu přicházejí a proč. Při medializaci sdělení o migraci moderátoři i novináři obou stanic ČRo používají mnoha metafor k charakterizování jejich aktérů i samotného dění. K těm nejčastějším patří: *vlna*, případně *tsunami*, *záplava*, *přiliv*, *přival*, *lavina* apod., které *proudí* a *zaměstnávají státy EU* apod. Libor Dvořák 24. 8. používá ještě květnatější označení: *uprchlická epopěj*. Podobně (nevhodně) poetický je i Petr Šimůnek 28. 8., když mluví o Evropě jako *pevnosti* či *ráji*.

Dalším podstatným rysem je uvádění velkých čísel hraničící se zveličováním. Také s těmi se posluchači ve vysílání ČRo setkávají v podstatě denně. Současně proces vzbuzování mediální paniky pracuje s očekáváním a predikcí budoucího stavu. Součástí médií uveřejňovaných sdělení je vždy implicitní předpoklad, že co se přihodilo jednou, nevyhnutelně

⁶³ Tato skutečnost je relativně snadno vysledovatelná i v debatách, jichž se účastní více hostů – v daném období mezi nimi nebyl zaznamenán žádný výraznější názorový střet (opět je tuto charakteristiku vnímat v širší souvislosti: názorové střety nejsou samy osobě odrazem názorové plurality, nicméně opačná – v daném pořadu jako dominující identifikovaná – varianta zakládá riziko stále uzavřenější interpretace).

se odehraje znovu. Řada těchto sdělení tak nabývá charakteru sebenaplňujících se proroctví. Ani tato ve vysílání ČRo nechyběla, např. Petr Šimůnek 28. 8. (05:19-05:27): „*Co by měla dělat Česká republika, protože dřív nebo později z logiky věci a z té trasy se ten uprchlický proud objeví na našem území?*“

Ukažme si rysy typické pro informování ve stylu vzbuzování morální paniky na konkrétních promluvách z analyzovaného vysílání. Zcela záměrně vybíráme pasáže, jejichž autory jsou moderátoři pořadů, kteří měli možnost si je předem připravit a zformulovat.

Např. v pořadu *Den podle...* 26. 8. 2015 moderovaném Barborou Tachecí (05:34–06:23):

<i>„Jen během dnešního dopoledne zadržela maďarská policie dalších 1300 migrantů.</i>	uvádění velkých čísel (velmi pravděpodobně ne zcela přesných)
<i>Včera překročil srbsko-maďarské hranice dokonce rekordní počet,</i>	stupňování intenzity
<i>více než 2500</i>	uvádění velkých čísel
<i>migrantů převážně ze Sýrie, Afghánistánu a Pákistánu.</i>	identifikace objektů morální paniky (veřejného zla)
<i>Budapešť celé měsíce</i>	zdůrazněno, že se jedná o dlouhodobý stav, nikoli jednorázovou událost
<i>údajně marně upozorňovala na vážnou situaci na tzv. balkánské uprchlické trase</i>	okrajový stát EU, který v tomto diskurzu supluje veřejnost, apeloval na politické zastupitele a vyzýval je k jednání, zavedení protiopatření
<i>a Brusel prý nereagoval.</i>	dosavadní použité postupy byly pro řešení problému nedostatečné/neúčinné
<i>A tak Maďarsko nemá jinou možnost než</i>	sugeruje bezvýhodnou situaci – dříve používané postupy a opatření nefungovaly – tak je vzbuzován dojem, že se jedná o jediné v danou chvíli možné a účinné řešení.
<i>podnikat jednostranné kroky, jako je stavba plotu, řekl maďarský ministr lidských zdrojů Zoltán Balog. Náčelník maďarské policie Károly Papp oznámil, že ostrahu hranic se Srbskem 5. září posílí</i>	komunikuje následná opatření vyžádaná zvýšeným tlakem veřejností u politiků; využívá prohlášení politiků, jak budou postupovat
<i>dalších více než 2000 policistů.“</i>	stupňování intenzity a uvádění velkých čísel

Dále relace 28. 8. 2015, moderovaná Petrem Šimůnkem, kde zazněly tyto promluvy moderátora:

(06:47-06:49): „ <i>Je něco, co tuhle tu vlnu, kterou teď zažíváme,</i>	standardizované použití metafory, která jako metafora přestává být vnímána
<i>může vůbec zastavit?</i> “	sugeruje nevladatelnost a neukončenost děje
(08:44-09:25): „ <i>Když se na to podíváme, na tu celou diskuzi, kterou obestírá strach z toho, co se s námi stane, s Evropou, Českem,</i>	spekuluje o náladě ve společnosti, verbalizuje potenciální obavy veřejnosti z veřejného nepřítele (migrantů) a budoucího vývoje
<i>když sem přijde tolik lidí.</i>	pracuje s predikcí, která není opodstatněná ani podložená daty
<i>Čistě demografický argument. V Africe i na Blízkém východě se rodí plus mínus třikrát víc dětí než v Evropě.</i>	uvádění velkých, ale nepřesných čísel (údaje jsou pro jednotlivé státy značně rozdílné, navíc není zmiňována výrazně vyšší úmrtnost, včetně novorozenecké, kojenecké a dětské apod.)
<i>Evropa přitom potřebuje novou pracovní sílu, tak nějakou imigraci vítá, na druhé straně určitě bude růst taky tlak těch lidí z těchto oblastí, aby se do lépe situované Evropy dostali. Může tohle něco udělat z dlouhodobého hlediska s demografií Evropy? Že tito lidé najednou budou početnější, než jsou evropští obyvatelé dnes?“</i>	pracuje s predikcí budoucího stavu ohledně jednání objektu označeného za veřejné zlo
(10:31-10:47): „ <i>Když se podíváme třeba do Británie, v Británii je nejpopulárnějším mužským jménem jméno Mohamad, což vypovídá o tom, kolik dětí se kde rodí a komu. Historicky zažila Evropa už někdy něco podobného? Že by z jiného kontinentu a z jiných oblastí přicházelo tolik lidí?“</i>	pracuje s vytvářením dojmu ojedinělého stavu, unikátní situace, která nemá historické obdoby; současně obsahuje implicitní sdělení, že příchozí Evropu změní, pošlámští, neboť muslimům se rodí více dětí, a tak pracuje s hrozbou budoucího vývoje

Spouštěčem vzbuzování morální paniky je zpravidla okrajová záležitost, kterou média vyzdvihnou, a ty, jež označí za její pachatele (osobu či skupinu), současně zvýznamní jako nebezpečné a ohrožující sociální hodnoty dané společností. Proto šíření morální paniky nahrává nízká mediální gramotnost příjemců, jejich neznalost a malá osobní zkušenost s osobami a jevy, jež byly označeny za veřejný postrach. V morální panikou zjištěné společenské atmosféře veřejnost očekává více a více informací a medializovány jsou tak

i marginální události a prohlášení, které by zpravidla pozornost novinářů nezískaly. V neposlední řadě je podstatným faktorem vzbuzování a šíření morální paniky opakování a reprodukování jednou médií vytvořeného a zpravidla stereotypního obrazu nebezpečného původce zla. Šíření mediálních obsahů prostřednictvím on-line médií a jejich sdílení prostřednictvím sociálních sítí umožňující vysokou míru intermedializace a intertextualizace jejímu vzbuzování dále nahrává. Na druhou stranu dopad a životnost panik je v porovnání se stavem ještě na přelomu tisíciletí mnohonásobně kratší. Jakkoli mohou být vzbuzeny exponenciální rychlostí s téměř lavinovitým průběhem, mohou stejně rychle vymizet nebo být překryty jinými.

Připomeňme ještě podnětný doplněk k teorii morální paniky od Davida Garlanda (2008). Upozorňuje, že morální paniky odkazují k obecnějším rysům společnosti a jejich objekty jsou často obětními beránky stvrzování sociálního řádu dané společnosti. V řadě případů jde o umělé vyvolávání paniky s cílem odvedení pozornosti od jiných, pro danou společnost aktuálních problémů. Možná bychom se proto měli spíše zaměřit na to, od jakých problémů odvádějí pozornost sdělení o migraci, jež podle českých médií a analyzovaných pořadů Českého rozhlasu ohrožuje Českou republiku?

Případová analýza pořadu *Pro a proti*

Pro a proti je publicistický diskusní pořad se dvěma hosty. Snahou přípravného týmu je pravděpodobně zvát takovou dvojici, která bude názorově odlišná. To má plnit nejen snahu o prezentování co nejširšího spektra postojů, ale také zajistit dynamiku pořadu. Z realizovaných vysílání ve zkoumaném období je zřejmé, že se to ne vždy daří a i hosté, kteří nesli potenciál střetu, ve vysílání nacházejí „společnou řeč“. Podobně informace o pořadu na webu ČRo avizuje v obsahu anketu a kladení otázek mezi mluvčími navzájem, na které v analyzovaných vysíláních nedošlo. Hodnocení struktury pořadu a výběru hostů však nebylo našim hlavním cílem, i když se k němu ještě vrátíme níže. V návaznosti na zadání jsme se proto soustředili na informování o imigraci v tomto pořadu v období od 17. srpna do 18. září 2016.

V tomto období byla migrace tématem tří vysílání, konkrétně:

20. 8. 2015 o xenofobii, kritice islámu a postojích Čechů k imigrantům diskutovali arabista Petr Pelikán, honorární konzul v Súdánu (muslim), a člen *Bloku proti islámu* Petr Hampl;

31. 8. 2015 o názorech Čechů na přijímání uprchlíků a o výročíh prezidenta M. Zemana mluvili analytik think tanku *Evropské hodnoty* Jakub Janda a poslanec a místopředseda *Hnutí Úsvit* Karel Fiedler;

8. 9. 2015 o ne/zvládnuté roli elit v uprchlické krizi se přeli politolog a ekonom Petr Robejšek a politolog a publicista Jiří Pehe;

V rolích moderátorů se střídaly Lucie Vopálenská (20. 8. 2015) a Renata Kalenská (31. 8., 8. 9., 17. 9. 2015).

Protože se jedná o publicistiku, nelze na obsah pořadu jednoduše aplikovat posouzení vyváženosti sdělovaných informací a nelze ani problematizovat údaje, které zaznívají, neboť jejich autory nejsou „zaměstnanci“ ČRo a redakce stanic Plus či Radiožurnál, ale zvaní hosté. Vzhledem k tomu, že pořad není vysílán ze záznamu, ale živě, nemají tvůrci příliš možnost ovlivnit sdělované, s výjimkou výběru mluvčích. Spíše než na fakticitu, jež je závislá na konkrétních mluvčích a jejich vyjádřeních, se tedy zaměříme na formát jako celek, na v daných dnech kladené otázky a na práci moderátorky. Pokusíme se ukázat, že zvolený styl vede k vytváření takzvaných pseudoudálostí, jak je na začátku 60. let vymezil Daniel Boorstin v knize *The Image. Guide to Pseudo-events in America*.

Debaty o postojích Čechů k imigrantům jako vytváření pseudoudálostí

Již na začátku 20. století americký politický komentátor a liberální teoretik Walter Lippmann označil novináře a tisk za nástroj šíření a vytváření významů ovlivňujících, jak veřejnost vnímá to, co si myslí, že se událo. Přestože se o většině událostí dozvídáme zprostředkovaně, reagujeme na ně jako na skutečné. Mezi žitou realitu a člověka se tak vkrádá pseudo-prostředí tvořené mediálními reprezentacemi. Boorstin (1977) zavádí termín *pseudoudálost* - označuje tak událost nebo činnost, jejíž vznik byl zinscenován v zájmu vlastníků médií, těch, kteří chtějí přitáhnout pozornost médií, nebo původci sdělení s cílem jejich vlastní propagace. Pseudoudálost charakterizuje především to, že není spontánní⁶⁴, ale byla naplánována a vytvořena s cílem medializace. Přitom je inscenovaná tak, aby byla „líbivá“, zajímavá a dramatická. Protože byla vytvořena v zájmu někoho, kdo se chce mediálně zviditelnit, je měřítkem jejího úspěchu rozsah tohoto pokrytí. Pseudoudálosti lze inscenovat opakovaně a tímto způsobem dále stvrzovat jednou vytvořený dojem.

Pseudoudálost nemá jiný cíl než zviditelnit ty, o kterých vypovídá. Snad nejtypičtějším příkladem pseudoudálostí jsou podle Boorstina tiskové konference či předvolební mediální debaty politických kandidátů⁶⁵, ale označuje tak i záběry, na kterých politici (ale třeba i skupina či rodina) „pózuje“ médiím s jediným záměrem - být zachycen a medializován. Boorstin naznačuje nejen to, že média zpravidla informují o událostech podle toho, jaký jejich průběh očekávají, ale navíc že samotná existence médií vzbuzuje tendenci inscenovat

⁶⁴ Podle Boorstina pseudoudálost nemá reálný předobraz v události žitého světa.

⁶⁵ Z hlediska kontextu vzniku teorie pseudoudálostí můžeme připomenout předvolební televizní debatu R. Nixona a J. F. Kennedyho v roce 1960, které bývá připisován klíčový vliv na výsledek prezidentských voleb. Ani v politických debatách už nejde o fakta, ale o vytváření dojmu a schopnosti vzbuzovat zdání, stěžuje si Boorstin.

skutečnost tak, aby byla dobře mediálně uchopitelná. Vytváření pseudoudálostí přitom není výsadou „informačního průmyslu“, který vytlačuje spontánní dění z obsahu médií i povědomí veřejnosti a nahrazuje je znalostí jmen (celebrit), značek, log a sloganů, ale stává se charakteristikou modernity. Proto se důležitější otázkou než „co se stalo“ stává „proč byla pseudoudálost inscenována, v čím zájmu, a jaký byl její záměr“.

Jak souvisí teorie pseudoudálosti s pořadem *Pro a proti*?

Obsahem pořadu není informovat i vlastním jednání, znalostech či zkušenostech nebo zveřejnit tematicky relevantní nové či podstatné informace či poznatky. V realizovaném čase se vlastně „nic neděje“, zaznívají čistě názory dvou mluvčích, jejichž profesní relevance k tématu je více či méně sporná a kteří byli zvoleni právě proto, že svými postoji stojí na odlišné straně názorového spektra. Jejich uvedení v pořadu jim tak dává možnost sebevymezení a deklarace vlastních pozic, což může vést k naplňování jejich profesních či politických ambicí apod.. Není výjimkou, když tito pořad využívají ke kritice vládních představitelů České republiky nebo Evropské unie a naopak posilování vlastní rétoriky⁶⁶.

Abychom nezůstávali pouze na spekulativní rovině, podívejme se na příklady z obsahu pořadu *Pro a proti*. Teze o tom, že odpovídá vytváření pseudoudálosti, lze dobře ilustrovat především na vysílání z 31. 8. a 8. 9. 2015 moderovaných R. Kalenskou, která se při kladení svých otázek velmi často odvolává na výroky druhých (nejen politiků). Předmětem diskuse jsou v tom případě nikoli migranti nebo situace v postižených oblastech, ale samotné citované výroky. Za pozornost stojí i to, že otázky směřují n *pocity* dotazovaných, případně názory, nikoli na faktickou rovinu. Konkrétním a snad nejnázornějším příkladem je otázka R. Kalenské položená v pořadu 7. 9. 2015: „*Když jsme u těch českých elit – Václav Klaus se stává nedílnou součástí české občanské společnosti, bývalý prezident inicioval novou petici proti imigraci. „Vyzýváme vládu České republiky ke třem věcem: a) aby zabezpečila vnitřní bezpečnost a nedotknutelnost (vnější nedotknutelnost) našich hranic a nedopustila vznik chaosu, jaký nastal v některých sousedních zemích, b) žádáme naši vládu, aby na úrovni Evropské unie naše vláda nepřijímala jakékoliv kvóty a aby trvala na dodržování platných mezinárodních smluv jak Schengenského prostoru, tak azylových smluv, které jsou východiskem.“ Tolik tedy bývalý prezident Václav Klaus o své nové petici. Pánové, jak ji hodnotíte? A jak hodnotíte Klausovo tvrzení, že česká vláda dostatečně nečelí narůstajícímu tlaku lídrů evropských velmocí?*“

⁶⁶ Např. Karel Fiedler ve vysílání 31. 8. 2015 „*Evropský parlament a Evropská komise nereagovaly na to, jaká roste vlna uprchlíků. [...] Já se ptám, kam jde tuším 1,5 miliardy Eur ročně na řešení imigrační politiky, když EU není schopna zabezpečit své hranice?*“ (stopáž 3:39–5:16); „*My jsme tady pro občany, my máme zastupovat zájmy občanů, tedy to, co naše vláda nedělá.*“ (stopáž 8:00–8:08); „*Hlavním podnětem nebo příčinu té radikalizace společnosti vidím právě v tom, že vláda nekoná, vláda nečiní, vláda neuvádí reálná fakta, vláda podvádí občany [...]. Jinak chci podotknout a zdůraznit, že s takovými radikálními xenofobními názory naše hnutí zásadně nesouhlasí.*“ (stopáž 9:08–10:13).

Tématem pořadu 31. 8. měla být diskuse o migraci, hosté ale mluví o jednání A. Babiše, Miloše Zemana či rektora Univerzity Karlovy, o petici podepsané vědci a umělci nebo populismu české politické reprezentace. Podobně v dalším pořadu 7. 9. bylo avizováno hodnocení chování elit v době krize - přitom ani ze samotného názvu není zcela jasné, co by mělo být obsahem, a není tedy překvapivé, že pořad neinformuje o žádných faktech a aktuální údaje o migraci zůstávají upozaděné.

Následující příklady jsou záměrně vybírány pouze z jednoho vysílání pořadu Pro a proti, a to z relace 31.8.2015 (níže otázky z relace odvysílané 7. 9. 2015). Jejich cílem je ukázat, v jak vysoké míře jsou hosté pořadu žádáni o komentování vyjádření někoho jiného, případně jeho jednání. Nejedná se přitom o zahraniční aktéry, kteří by byli přítomni v lokalitách zvýšené migrace, ale o české politiky.

- *„Andrej Babiš prohlásil, že okamžitě potřebujeme uzavřít Schengenský prostor a zabránit tomu, aby sem chodili běženci. Pavel Bělobrádek ho za to označil za populistu. Pánové, je Andrej Babiš populistou?“* (3. minuta vysílání.)
- *„Pánové, Miloš Zeman v rozhovoru pro Blesk o uprchlících řekl: „Nikdo vás sem nezval.“ Prezident dodal, že by imigranti měli dodržovat naše pravidla a zákony a dodal: „Pokud se vám to nelíbí, běžte pryč.“ Stejnou rétoriku volí dlouhodobě i Tomio Okamura, zakladatel a bývalý člen hnutí Úsvit: „Zdravím všechny imigranty, uprchlíky či nepřizpůsobivé obyvatele České republiky. Musíte si uvědomit, že Vy, nikoliv Češi se musí přizpůsobit. Buď to akceptujete, nebo ne, ale potom se nedivte, že ponese te důsledky.“, to byl tedy Tomio Okamura se svým vzkazem na svém facebookovém profilu. Pane Fiedlere, rezonuje to s vašimi pocity? Řekl byste to stejně jako bývalý šéf vaší strany?“* (14. minuta vysílání)
- *„Pane poslanče: „V Turecku je třeba zřídit obrovský uprchlický tábor a dělat selekci na ty, co potřebují humanitární pomoc (hlavně matky s dětmi) a na ty, kteří jsou ekonomickými uprchlíky.“ To jsou slova Andreje Babiše. Vy máte tedy stejný názor?“* (18. minuta vysílání)
- *„Teď tedy k prezidentu Miloši Zemanovi. Naopak nadšená je z prezidenta Konvičkova xenofobní skupina Islám v ČR nechceme. Na svém facebookovém profilu zveřejnila nejzásadnější část Zemanova rozhovoru právě z deníku Blesk a k tomu napsala: „Děkujeme, pane prezidente.“ Poděkoval byste stejně, pane Fiedlere?“* (19. minuta vysílání)

- „*Premiér Bohuslav Sobotka k tomu řekl. Cituji: „Prezident Miloš Zeman nemá důvod se podbízet těm nejhorším pudům a nahrávat šíření nevraživosti vůči uprchlíkům.“ Pane Jando.*“ (23. minuta vysílání)
- „*Univerzita Karlova nabídla uprchlíkům ubytování na koleji a studium v angličtině zdarma. Po úspěšných přijímacích zkouškách si budou moci vybrat obor, na čtyřech pražských fakultách a Univerzita Karlova není jediná vysoká škola, která toto nabízí nebo se rozhodla, že zajistí. Souhlasíte s tím, pane Jando?*“ (24. minuta vysílání)

7. 9. 2015

- „*Jak se v uprchlické krizi chovají evropské a české politické elity?*“ (1. minuta vysílání)
- „*Takže já ocituji filozofa a bývalého politika Daniela Kroupu: „Opravdu vznikla petice proti imigrantům, kteří k nám stejně nechtějí? Opravdu ji předložil ten, kdo má velkou zásluhu na tom, že k nám nechtějí? Nepředložil tu petici spíše proto, že chce kandidovat na prezidenta a pak tu naši zemi zprotivit nejen imigrantům? Pane Robejšku.*“ (12. minuta vysílání)
- „*Pánové, to téma by potřebovalo mnohem více času, nedostali jsme se ani k tomu, že papež vyzval evropské farnosti, aby přijímaly uprchlíky. Jenom ještě zmíním úplně v závěru myšlenku, kterou tady řekl Petr Robejšek. „Západ je na hranici své existence a neexistence.“ Je to skutečně tak vyhrocená situace?*“ (29. minuta vysílání).

Jakkoli jsou nejen ve zpravodajských médiích v posledních letech stále více přítomné pořady postavené na rozhovoru s jedním nebo více hosty, je otázkou, za pořad *Pro a proti* v analyzované dny v souvislosti s tématem migrace poskytl svým posluchačům nějaké podstatné informace, které do té doby v programu stanice ČRo Plus nezazněly. Publicistické pořady, jejichž cílem je na základě poučené analýzy komentovat aktuální dění, jsou jistě nosnou částí rozhlasové publicistiky. Proto také stanice disponují týmem oborově specializovaných analytiků a komentátorů, kteří dokáží jednotlivé události propojit a poskytnout tak posluchači odpovídající kontext. To však není případ pořadu *Pro a proti*, přinejmenším ne v námi analyzovaných relacích. Jednak zvaní hosté až na naprosté výjimky nejsou (političtí) komentátoři, jakkoli např. politology by za ně v určitých případech bylo možné považovat. Podstatné ale je, že to, co v pořadu povětšinou (nikoli výlučně) zaznívá, jsou osobní názory diskutujících. Názory, které se nevztahují k určitým událostem, ale zpravidla k výroky jiných aktérů politické scény. Nepřinášejí tak nové pohledy na aktuální události v zónách „postižených“ zvýšenou mírou migrace, ani je nevysvětlují, ale „opoznámkovávají“

řečové akty druhých. V daném pořadu se jedná o interpretaci druhého či vyššího stupně, což v tomto případě neznámá, že jsou pokročilejší, obsáhlejší či obecnější, ale naopak, že jsou pouze výpověďmi o výpovědích jiných, kteří mluvili o událostech, popřípadě opět o výrocích někoho jiného. (např.: *mluvčí prezidenta Jiří Ovčáček oznámil, že Miloš Zeman vyjadřuje lítost, že ... apod.*).

Připomeňme, že pozadí vzniku pořadu neznáme, na základě jeho poslechu si ale můžeme klást otázky jako:

- kdo navrhl do programu v dané dny téma související s migrací a jaká jiná témata byla v tu dobu „v nabídce“?
- kdo vybíral diskutující a podle jakého klíče?
- je možné, že si oponenta v pořadu může zvolit/navrhnout host, který je přípravným týmem pořadu osloven jako první? A co když si volí právě někoho, vůči komu se potřebuje/chce vymezit a potažmo tak získat „politické body“?
- do jaké míry lze na uvedený pořad nahlížet jako na prostor, jež poskytlo médium veřejné služby dvěma vybraným hostům k sebezprezentaci, obhajování osobních postojů a posilování vlastní pozice?

5. SHRnutí KLÍČOVÝCH POZNATKŮ ANALÝZY A JEJICH TEMATIZACE V KONTEXTU LEGISLATIVNÍHO RÁMCE FUNGOVÁNÍ ČRO

Na stanicích ČRo Radiožurnál a ČRo Plus bylo ve sledovaném období 17. srpna až 18. září 2015 ve zkoumaných pořadech *Hlavní zprávy ve 12*, *Hlavní zprávy ve 12 - rozhovory a komentáře*, *60 minut*, *Den podle...*, *Pro a Proti* a *Názory a argumenty* 256 sdělení s tematikou migrace. V kontextu míry pokrytí jiných událostí a témat se v daném období jedná o jednoznačně nejvíce exponované téma.

Kvantitativní i kvalitativní analýza byla zaměřena na identifikaci klíčových charakteristik, mechanismů, procedur a postupů vytváření mediální reprezentace tématu migrace ve sledovaných relacích. Je nutno zdůraznit, že vzhledem ke značnému rozsahu zkoumaného vzorku jsou zde prezentována pouze klíčová zjištění. Současně však rozsah analyzovaných dat umožnil všechna tato zjištění dostatečně podložit. Vzhledem k zastoupení zkoumaných jevů v rámci zkoumaného období a identifikaci všech popsanych jevů napříč všemi zkoumanými relacemi je možno tato zjištění vnímat jako standardizované (či dokonce naturalizované) charakteristiky výstavby diskursu migrace a lze předpokládat, že jejich užívání přesahuje samo zkoumané období a analyzované relace.

Klíčovým parametrem reprezentace tématu migrace na obou stanicích ČRo je způsob výstavby jednotlivých výpovědí i ukotvení dílčích událostí do již nastaveného tematického rámce. Děje se tak především v důsledku několika vzájemně propojených a navzájem se doplňujících či posilujících se postupů:

- privilegovaného přístupu určitých typů mluvčích na úkor jiných;
- selektivní a disproporční reprezentace aspektů, atributů a kontextů daného tématu jako celku, stejně jako dílčích událostí, jež jsou k němu vztahovány;
- selektivní re/prezentace konkrétních faktů, údajů a dat relevantních pro vyvážený či komplexnější popis dané události.

Selektivní a disproporční charakter mediální reprezentace tématu migrace lze ve zkoumaných relacích identifikovat také ve způsobu tematizace a výstavbě jednotlivých narativů a to v podobě:

- akcentace konfliktnosti události a preferování událostí s negativními konotacemi;
- akcentování aspektů či dílčích událostí s prvky negativity;

- „instrumentalizace“ reprezentace tématu migrace pro tematizaci dílčích událostí či pouze souvisejících událostí (migrace se stává pozadím, na němž je vystavěna reprezentace jiné události, s migrací více či méně ne/související);
- sémanticky manipulativní povaha označování aktérů – synonymizace (zcela ekvivalentně jsou používána označení *uprchlík – běželec – migrant – imigrant – žadatel o azyl – azylant* a současně řada slovních spojení, které je označuje na základě popisu jejich jednání a místa pohybu, ale i dalších metaforických označení a eufemismů);
- stereotypizace aktérů a naturalizace vztahu mezi jejich identitou a implikovanými (negativními) vlastnostmi prostřednictvím hodnotově zbarvených metaforických označení (*záplava, příliv*);
- absence narativů vystavěných na hlasu obou (resp. všech) stran reprezentovaných událostí (pro vytvářený diskurs je typický extrémně vysoký podíl citací institucionálních zdrojů (politici, policie, úřady atd.) a/nebo narací na základě těchto vyjádření vytvářených);
- vztahování tématu migrace k ČR – „národní optika“ - které operuje se s koncepty rizika a ohrožení pro „nás“ ;
- sdělení o migraci jsou konstruována do opozice MY vs ONI.

Na základě kvantitativního rozboru tématu migrace musíme konstatovat, že jakkoli se zvýšená migrace odehrává v jiných částech Evropy, mimo území České republiky, téma je na obou stanicích ČRo prezentováno v úzkém vztahu s domácím prostředím. Přes multidimenzionalitu a „plastičnost“ dané události, ať už vzhledem k jejímu nadnárodnímu charakteru, dlouhodobosti atd., trpí stanicemi ČRo vytvářený diskurs migrace výrazně marginalizovaným přístupem expertů a především zcela absentujícím přístupem samotných aktérů události. Novináři využívají minimální část spektra možných informačních zdrojů. Nejen že ve vysílání neznějí takřka žádné hlasy migrujících (včetně těch, kteří již v Evropě žijí), ale téměř nejsou citováni ani zahraniční informátoři, zastupitelé institucí, politici, pracovníci zahraničních pomáhajících organizací apod. Odborníci ze sociálních věd či pomáhajících profesí jsou i v publicistických pořadech jako informační zdroje využívání zcela minimálně. Z vysílání ČRo tak lze získat představu, že největšími odborníky na migraci jsou samotní novináři a spolupracovníci ČRo. Paradoxně úroveň připravenosti některých moderátorů analyzovaných vydání daných pořadů odhaluje jejich nízkou odbornou erudici

a tedy i nekompetenci k vedení diskuse o tomto tématu. S tím souvisí i někdy sporná volba hostů⁶⁷ vyjadřujících se k tématu.

Za základní poznatky kvalitativní části analýzy považujeme zjištění, že obsah zkoumaných relací na obou stanicích ČRo vykazuje ve sledovaném období disproporce v reprezentaci tématu migrace, a to co do aspektů, atributů i kontextů zveřejňovaných událostí. Tyto disproporce lze označit za nejsignifikantnější princip strukturující informování o tématu migrace v rámci všech zkoumaných relací. Provedená analýza ukázala, že z širokého spektra potenciálně reprezentovatelných aspektů/atributů/kontextů události jsou v rámci zkoumaného období výrazně nadreprezentovány události s negativní zpravodajskou hodnotou, přičemž míra jejich nadreprezentace vzrůstá s jejich geografickou (či kulturní) blízkostí.

Současně lze ve výrazném podílu výpovědí k tématu identifikovat jejich tematizaci způsobem, jež nelze považovat za akceptovatelný pro médium veřejné služby a který reprezentaci události významově posouvá a zkresluje. Děje se tak prostřednictvím narativní výstavby založené na konstruování opozice MY vs. ONI (popsanou van Dijkem 2000), stigmatizaci reprezentovaných aktérů a v důsledku toho vytváření stereotypizovaného a sémanticky vysoce „zatíženému“ obrazu aktérů události.

Přestože vzhledem k povaze reprezentované události není myslitelná její „zcela vyčerpávající“, „zcela komplexní“ a „zcela vyvážená“ reprezentace, především kvalitativní analýza ukázala, že její výsledná podoba vytvářená sledovanými pořady ČRo je výrazně disproporční a nenaplnuje požadavky vyplývající z LER. Ačkoliv lze v mnoha případech identifikovat snahy či pokusy o korekci jednostranně zatíženého obrazu tématu migrace, příspěvky s „alternativní narativizací“ jsou natolik podreprezentovány⁶⁸, že nemohou být považovány za dostatečné pro vytváření komplexního obrazu dané události tak, aby identifikované disproporce a zkreslení vyvážily.⁶⁹ Na druhou stranu je nutno zdůraznit, že většina odvysílaných příspěvků je vystavěna argumentačně korektně, odkazována ke zdrojům,

⁶⁷ Je například otázkou, zda by médium veřejné služby mělo poskytovat prostor a vysílací čas mluvčím se zpochybnitelnou nebo ne zcela jasnou legitimitou (zástupci okrajových hnutí či politických stran s minimální voličskou podporou, zastánci extremistických či nekonvenčních názorů ap.)? Případně zda by pro výběr hostů a osob komentujících mediované události neměl ČRo využívat transparentnější postupy, než je výběr na základě toho, že jsou ochotni či se chtějí k tématu vyjádřit, a nevyužívat primárně síť vlastních kolegů a spolupracovníků.

⁶⁸ Významnější (nicméně stále ne vyvažující) podíl mají pouze v rámci pořadů *60 minut* a *Názory a argumenty*. Navíc mají často personifikovanou povahu, to znamená, že se vztahují ke konkrétním mluvčím (typickými příklady mohou být J. Šonka, K. Hvižďala) a lze se domnívat, že přinejmenším jedním z důvodů jejich alternativní narativizace události je jejich dlouhodobá zahraniční zkušenost s některými z aspektů dané události.

⁶⁹ Zde je potřeba zdůraznit, že (zejména v případě publicistických příspěvků) hrají významnou roli v „eliminaci“ alternativních narativů narativy prezentované samotnými moderátory (diferencovaným způsobem vedení interview s různými typy aktérů, způsobem tematizace události ve studiovém leadu ap.). Předpokládat lze i výrazný vliv editorů a dramaturgů (či jiných pracovníků), kteří mohou ovlivňovat výběr mluvčích (zejména hostů a komentujících), jejichž spektrum je (přinejmenším v rámci zkoumaného období) relativně omezené a prostřednictvím povědomí o jejich postojích a názorech lze udržovat *orientaci diskursu* migrace v požadovaných intencích.

kteřé jsou vnímány jako věrohodné atd., avšak principiálně reprezentují relativně omezenou část spektrum názorů.

Obecně lze většinu charakteristik reprezentace tématu migrace na stanicích ČRo Radiožurnál a ČRo Plus popsaných výše označit v kontextu požadavků vyplývajících z legislativního a etického rámce fungování ČRo jako více či méně problematické. Přestože lze mezi jednotlivými zkoumanými pořady identifikovat diference a přestože v rámci samotného vývoje diskursu migrace ve zkoumaném období četnost, intenzita a forma identifikovaných charakteristik variuje, vypovídají o zkoumaném vzorku jako celku. V celém jeho rozsahu lze identifikovat jak vysoce signifikantní (a tedy i posluchačsky transparentní) orientaci diskursu migrace na ČRo, která výrazně tenduje k vytváření vysoce stereotypizovaného obrazu dané události. Oběma stanicemi ČRo vytvářený diskurs tématu migrace lze označit za vysoce uzavřený, poskytující prostor pro reprezentaci pouze části informací, faktů, názorů a postojů na danou tematiku a dílčí události, jež jsou k ní vztahovány.

Jakkoli získané poznatky o charakteru reprezentace tématu migrace na obou stanicích ČRo ve vybraných relacích v období od 17. 8. do 18. 9. 2015 naznačují nedostatky vzhledem k naplňování legislativního rámce fungování ČRo, provedená analýza nedokáže odpovědět na otázku, zda k uvedeným prohřeškům dochází ze strany novinářů ČRo vědomě a záměrně, nebo jsou výsledkem vlivu tzv. mediálních rutin, jak je popsala např. G. Tuchmanová (1978), na jejich každodenní práci.

Ve vztahu k zásadám vymezeným Kodexem ČRo můžeme na základě výše uvedeného konstatovat, že při informování o tématu migrace ČRo ne zcela naplňuje svou zákonem vymezenou funkci – přestože na úrovni jednotlivých zpráv se může snažit o vyváženost a všestrannost poskytnutých informací, z celkového pohledu jsou témata příspěvků i spektrum v nich vystupujících mluvčích velmi omezené a neslouží tak jako fórum „pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyvažovat široké spektrum názorů a hledisek“⁷⁰. S ohledem na omezenou tematickou agendu můžeme tvrdit, že selhává i v poskytování „ve svém celku vyvážených a všestranných informací“.

⁷⁰ Viz Kodex Českého rozhlasu a rovněž zadávací dokumentace pro tuto analýzu („Příloha č.1 - Specifikace požadovaných analýz, s.3).

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BARTHES, R. 2005. *Mytologie*. Praha: Doplněk.
- BAUMANN, Z. 1996. *Myslet sociologicky*. Praha: Slon.
- BERGER, P. – LUCKMANN, T. 1999. *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
- BOORSTIN, D. J. 1972. *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. NY: Atheneum.
Cit. podle Reifová, I. 1998. *Média – ztracený ráj? Problém reprezentace reality v masových médiích*. Disertační práce. Praha: Fakulta sociálních věd.
- COHEN, S. 2002. *Folk devils and Moral Panics*. London: Routledge (3. vydání).
- COTTLE, S. 1997. *Television and Ethnic Minorities: Producers' Perspectives*. USA: Ashgate Publishing.
- ECO, U. 2000. *Mysl a smysl*. Praha: Moraviapress.
- ECO, U. 2004. *Meze interpretace*. Praha: Karolinum.
- FISKE, J. – HARTLEY, J. 1996. *Reading Television*. London: Routledge.
- GALTUNG, J. – ROUGEOVÁ, M. H. 1973. „Structuring and selecting news”. In COHEN, S. - YOUNG, J. (eds.) *The manufacture of news*. London: Constable, Beverly Hills: Sage.
- HALL, S. 1973. *Encoding and decoding in the television discourse*. Birmingham: Centre for Cultural Studies, University of Birmingham.
- HALL, S. 1997. *Representation: Cultural Representations and Signifying practices*. London: Sage.
- CHAUVEL, L. 1997. „The media contract.“ In: Noth, W. (ed.). 1997. *Semiotics of the media. State of the art, projects, and perspectives*. Berlin: Mouton de Gruyter. Pp. 99–107.
- KADERKA, P. – KARHANOVÁ, K. 2002. *Obraz cizinců v médiích: Zpráva o projektu za rok 2002* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR [cit. 26. 10. 2014]. Dostupné z: http://www.cizinci.cz/files/clanky/122/Obraz_cizincu_v_mediich_Zprava_o_projektu_za_rok_2002.pdf
- KARHANOVÁ, K. – KADERKA P. 2001. *Obraz cizinců v médiích: Zpráva o projektu za rok 2001* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR [cit. 2. 10. 2006]. Dostupné z: http://bluesimba.net/img_upload/c5618853bfbeef8dd1de5668410ec138/Obraz_cizincu_v_mediich_Zprava_o_projektu_za_rok_2001.pdf.

KARHANOVÁ, K. – KADERKA, P. 2001. *Obraz cizinců v médiích*. [online] Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR. [cit. 2. 10. 2006] Dostupné z: <<http://cizinci.mpsv.cz/clanek.php?lg=1&id=121>>.

KLVAČOVÁ, P. – BITRICH, T. 2001: *Jak se (ne)píše o uprchlících: Analýza článků o uprchlících v českém tisku*. Praha: Multikulturní centrum. [online] Praha: Multikulturní centrum. [citováno 2002]. (již není dostupné).

KLVAČOVÁ, P. – BITRICH, T. 2003: *Jak se (ne)píše o cizincích*. Praha: Multikulturní centrum. [online] Praha: Multikulturní centrum. [citováno 15. 1. 2006]. Dostupné z: <http://aa.ecn.cz/img_upload/bacca6403f52f8f0f60667687afefbf5/Jak_se__ne_pise_o_cizincich_2003.pdf>.

Kol. autorů. 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum.

KOMENDA, A. 1999. *Sociální deviace*. Olomouc, Universita Palackého.

KŘÍŽKOVÁ, M. 2007. Neviditelná menšina – analýza mediálního obrazu českých muslimů. In: *Cizinci, našinci a média: Mediální analýzy*. Praha: Multikulturní centrum.

KUNCZIK, M. 1995. *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum.

LIPPMANN, W. 1922. *Public Opinion*. New York: Harcourt, Brace and Company.

MEDIATENOR 2016 – prohlášení v ČT 5. 1. 2016 od 17:06 [online, citováno 6.3.2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10101491767-studio-ct24/216411058280105>

MCCOMBS, M. - SHAW, B. 1991. „The Agenda Setting Function of Mass Media.“ In *Agenda Setting – Readings on Media Public Opinion and Policy making*. Hillsdale, Hove, London: Lawrence Erlbaum associates Publishers.

NEKULA, M. 1995. Titulková xenofobie. *Čeština doma a ve světě*. 1995, 3, pp. 269–270.

PHILO, G. 2013. *Bad news for refugees*. London: Pluto Press.

PICKERING, M. 2001. *Stereotyping*. Basingstoke: Palgrave.

REIFOVÁ, I. a kol. 2004. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál.

SEDLÁČKOVÁ, L. 2010. Islám v médiích: Mediální reprezentace sporu o karikatury islámského proroka Mohameda v Mladé frontě DNES. Liberec: Nakladatelství Bor..

SEDLÁKOVÁ, R. 2008. Mediální konstrukce reality – reprezentace druhých. In: FORET, M. – LAPČÍK, M. – ORSÁG, P. (eds.) *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Pp. 145–160.

SEDLÁKOVÁ, R. 2014. Výzkum médií. Nejpoužívanější metody a techniky. Praha: Grada.

SCHULZ, W. 2000. „Masová média a realita ‚Ptolemaiovské‘ a ‚Kopernikovské‘ pojetí.“ In JIRÁK,

J. - ŘÍCHOVÁ, B. *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum. Pp. 24–40.

STRAUSS, A. L. – CORBINOVÁ, J. M. 1999. *Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert.

SZCZEPANIKOVÁ, A. 2007. „Zatím s nimi nejsou problémy.’ Mediální obraz azylantů a jejich integrace do české společnosti.” In: MULTIKULTURNÍ CENTRUM. [online] Praha: Multikulturní centrum. [citováno 1. 2. 2016]. http://www.mkc.cz/uploaded/download/Cizinci_nasinci_a_media.pdf. Pp. 37-47.

THE ECONOMIST. [online] Dostupné z: <http://www.economist.com/>

TKACZYK, M. – MACEK, J. – POSPĚCH, P. 2015. Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize. Brno: Masarykova univerzita.

TRAMPOTA, T. 2006. *Zpravodajství*. Praha, Portál.

TUCHMANOVÁ, G. 1978. *Making News. A Study in the Construction of Reality*. New York: The Free Press.

UNHCR.ORG (The UN Refugee Agency). [online] Dostupné z: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/home>

VAN DIJK, T. A. 1987. *Communicating Racism: Ethnic Prejudice in Thought and Talk*. London: Sage.

VAN DIJK, T. A. 1993. „Principles of critical discourse analysis.“ In: *Discourse and Society*[online]. Vol. 4, 1993, pp. 249–283 [cit. 22. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.discourses.org/OldArticles/Principles%20of%20critical%20discourse%20analysis.pdf>

VAN DIJK, T. A. 1998. *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. London: Sage, 1998.

VAN DIJK, T. A. 2000. „New(s) Racism: a Discourse Analytical Approach.“ Pp. 33-49 In: Cottle, S. *Ethnic Minorities and the Media*. Buckingham, Philadelphia: Open University Press.

7. PŘÍLOHA: UKÁZKA PŘEPISŮ ANALYZOVANÝCH PŘÍSPĚVKŮ (PŘEPIS POŘADU ČRO RADIOŽURNÁL *HLAVNÍ ZPRÁVY VE 12 A HLAVNÍ ZPRÁVY VE 12 – ROZHOVORY A KOMENTÁŘE*

ČRo Radiožurnál, 17. 8. 2015, „Hlavní zprávy ve 12:00“

Moderuje: Jana Petrová - JP

Reportér: Vojtěch Berger – VB

Téma: Uprchlíci na ostrově Kos

5:16 Jana PETROVÁ, moderátorka:

Na řeckém ostrově Kos nastupují další uprchlíci ze Sýrie na loď, která slouží jako provizorní ubytovna. Na palubu se přednostně dostanou rodiny s dětmi, které tam počkají na vyřízení registračních dokumentů. Ostrov Kos leží nedaleko Turecka. Odhaduje se, že právě teď je na něm asi 7 tisíc migrantů. Většina z nich bez pevné střechy nad hlavou.

5:38 Vojtěch BERGER, redaktor:

Stovky uprchlíků čekají na přístavním molu u velkého trajektu. Zatím jich je uvnitř asi 500. Celková kapacita lodi bude až pětinasobná. Šanci dostat se dovnitř ale mají jen Syřané, které řecké úřady automaticky považují za humanitární uprchlíky kvůli syrské občanské válce. „Nepustí mě tam jen proto, že nejsem ze Sýrie, ale z Iráku, a tam je prý bezpečno. Přitom nikdo netuší, co se v Iráku vlastně děje.“ Říká jeden z uprchlíků ve frontě. Řecké úřady chtěly ubytováním Syřanů na palubě zabránit konfliktům mezi uprchlíky různých národností. O víkendu se strhla bitka mezi běženci z Afghánistánu, Pákistánu a Iráku před jednou z policejních stanic na Kosu, kde uprchlíci čekali na registraci. Vojtěch Berger, Radiožurnál.

ČRo Radiožurnál, 18. 8. 2015, „Hlavní zprávy ve 12:00“

Moderuje: anonymní žena

Mluvčí: Michal Hašek (ČSSD)

Téma: Jihomoravský kraj se chystá na uprchlíky

8:04 moderátorka:

Jihomoravský kraj se připravuje na možnou migrační vlnu. Dnes se sešla bezpečnostní rada kraje se zástupci obcí. Dostali za úkol prověřit možnosti případné pomoci uprchlíkům. Podle jihomoravského hejtmána Michala Haška z ČSSD se připravuje také policie, která by v budoucnu mohla povolát další síly.

8:21 Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Tak aby lidé neměli obavu, že ta věc bude řešena na úkor běžné práce policie a aby se obávali třeba nějakého zhoršení bezpečnostní situace sekundárně díky tomu, že se jako číslo jedna, prioritní číslo jedna řeší migrace.

ČRo Radiožurnál, 18. 8. 2015, „Hlavní zprávy ve 12:00 – rozhovory a komentáře (ozvěny dne)“

Hejtman Hašek svolal v souvislosti s migrační vlnou bezpečnostní radu

Moderátorka: Karolína Koubová

Komentátor: Petr Nováček

12:22 Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Od pátku do pondělního rána zadržela cizinecká policie v Česku 152 nelegálních migrantů. Podle policistů jsou nyní skupiny běženců početnější a je v nich více žen a dětí. Jak zvládat tuto vlnu v oblasti, která je jí vystavena zřejmě víc než řada jiných, o tom dnes jednala bezpečnostní rada Jihomoravského kraje, kterou svolal hejtman Michal Hašek. Na jižní Moravě policisté zadrželi zhruba čtyřikrát více běženců než v minulých letech, dosud 800. Do vysílání jsme zvali právě i hejtmána Haška, ale z časových důvodů se omluvil. Já v tuto chvíli vítám našeho komentátora Petra Nováčka. Dobrý den.

12:57 Petr NOVÁČEK, komentátor Českého rozhlasu:

Hezký den.

13:00 Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Petře, jak si vykládáte tu mimořádnou aktivitu jihomoravského hejtmana? Zdá se pochopitelná vzhledem k poloze tohoto regionu?

13:09 Petr NOVÁČEK, komentátor Českého rozhlasu:

Tak ano, samozřejmě jižní Morava je takřkajíc první na ráně, protože tam tudy to je jeden ze vstupů do republiky, kde, kterého používají emigranti, to ano. Na druhé straně nepůjde jistě jenom o toto, protože jsou i další kraje, kam přichází imigranti nebo kde s nimi jsou potíže a tam se podobná, abych tak řekl, cvičení bezpečnostní, protože tohle to je taková vlastně ohromná prověrka, jak jsou všichni připraveni, počínaje zdravotníky a všemi možnými složkami na mimořádný příliv migrantů, tam se nekonají.

13:50 Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Je, bylo by tedy záhodno, aby se tak stalo i v ostatních krajích?

13:55 Petr NOVÁČEK, komentátor Českého rozhlasu:

Já vám si myslím, že to samozřejmě nemusí být na škodu. Ale na druhé straně, to je přeci celostátní problém a ten řeší, jak známo, dvě ministerstva zejména. Ministerstvo vnitra ve spolupráci s ministerstvem obrany, protože se počítá s tím, že kdyby ten příliv velmi zesílil, tak že by na hranice šli vypomoci také příslušníci armády. Mimochodem ta, jak jsem se dočetl v dnešních novinách, diskrétně obesílá své dobrovolníky s dotazem, zdali by mohli nastoupit na hranice. Ti by samozřejmě nastoupili, dostali by dovolené ve svých zaměstnáních, jsou vyzýváni, aby o tom nikde nehovořili, ale to víte, jsme v Čechách. Čili takovéto přípravy se dají dělat i méně okázale, než jak to dělá pan hejtman Hašek.

14:52 Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Čili myslíte si, Petře, že na jednu stranu mohou být legitimní i ty úvahy, že hejtman Hašek tímto krokem sleduje i své vlastní politické zájmy?

14:59 Petr NOVÁČEK, komentátor Českého rozhlasu:

Ale to víte, že ano. Michal Hašek je zkušený politický borec, sociální demokrat, který v posledních letech nemá zrovna štěstí, protože jak víme, potom hned po tom ukoptěném vítězství sociální demokracie ve volbách do Poslanecké sněmovny patřil k té skupince, která se postavila proti Bohuslavu Sobotkovi a chtěla ho jaksi vyměnit. Takže od té doby upadl v nemilost, a tak se musí velmi snažit, aby zcela nevypadl z kola. On je hejtmanem a to je významná funkce a předsedou jaksi té jejich organizace sdružení krajského, ale to nestačí. Jaksi lze zaslechnout v kuloárech sociální demokracie, že lidé Sobotkovi a ti jsou také v jihomoravské organizaci, protože Bohuslav Sobotka patří, pochází z jižní Moravy, že ti vyvíjejí velkou aktivitu, aby způsobili Michalu Haškovi potíže při nominacích na stranické kandidátky pro krajské volby. Jinými slovy, že se možná dočkáme určitého pokusu, který asi bude mít přátele i tady v Praze v Lidovém domě, jak Michala Haška odsunout. A tohle to, co se děje, je možné vnímat i tak, že Michal Hašek jako zkušený borec činí protiútok a dává se ve známost, aby veřejnost věděla, že je, že je potřebný, užitečný člověk, který je na svém místě. Takové lidi ani jejich stranická vedení neskolí snadno.

16:45 Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Petře, poprosím jen o stručný komentář k tomu, co řekl mluvčí prezidenta Jiří Ovčáček, když zkritizoval výzvu stovek českých vědců k toleranci vůči uprchlíkům. Podle Jiřího Ovčáčka text podle něj prohlubuje příkop mezi českou společností a takzvanými elitami.

17:01 Petr NOVÁČEK, komentátor Českého rozhlasu:

Já nevím, jestli jsou to elity. Já když jsem ten dopis, když jsem tu výzvu přečetl, tak kdybych nebyl redaktorem veřejnoprávního Českého rozhlasu, tak bych ji podepsal, protože to je přesně to, co je podle mě zapotřebí. Nevyvolávat zbytečné dusno, zbytečnou hysterii, snažit se na věci dívat se normálně. Mimochodem všechny takovéhle mimořádné akce i ta dnešní v tom Jihomoravském kraji znamená, že zase několik desítek, stovek lidí bude vyděšenější a řekne si: to přece pan hejtman Hašek nesvolává jen tak, to se něco děje, o čem my nevíme a co nám bezprostředně hrozí. Jsou to opravdu opatrné kroky.

17:47 Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Upozorňuje komentátor Českého rozhlasu Petr Nováček. Děkuji, na shledanou.

17:54 Petr NOVÁČEK, komentátor Českého rozhlasu:

Děkuji za pozvání.

ČRo Radiožurnál, 19. 8. 2015, „Hlavní zprávy ve 12:00 – rozhovory a komentáře (ozvěny dne)“

Moderátorka: Karolína Koubová

Hosté: Ilona Švihlíková, Radka Maxová

Téma: V Česku se zlepšila sociální situace nejchudších skupin obyvatelstva

0:28 Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

V Česku se s koncem ekonomické krize a díky některým krokům vlády zlepšila sociální situace nejchudších skupin obyvatelstva. Zesílilo ale napětí ve společnosti, i kvůli projevům antiislamismu a odporu proti přílivu migrantů. Vyplývá to z výroční zprávy koalice neziskových organizací, která působí v rámci mezinárodní sítě Social Watch. Na zprávě za loňský rok se podílela ekonomka Ilona Švihlíková z pražské Vysoké školy mezinárodních a veřejných vztahů. Dobrý den.

Ilona ŠVIHLÍKOVÁ, ekonomka, pražská Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů:
Dobrý den.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

A zdravím také místopředsdkyni sněmovního sociálního výboru Radku Maxovou z hnutí ANO. Dobrý den.

Radka MAXOVÁ, místopředsdkyně sněmovního sociálního výboru /ANO/:

Dobrý den.

1:05 Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Paní docentko Švihlíková, jaký závěr nebo řekněme 1, 2 body byste především zmínila, co se týče snah o potírání chudoby v Česku, respektive vládních kroků na tomto poli?

Ilona ŠVIHLÍKOVÁ, ekonomka, pražská Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů:
Já si myslím, že jeden z těch nejdůležitějších kroků se týká minimální mzdy a samozřejmě také toho, že současná vláda si mnohem intenzivněji než ta předchozí uvědomuje důležitost tematiky sociálního bydlení. To jsou, myslím, že témata, která z toho trošku vyčnívají.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Minimální mzda by mohla růst od ledna o 700 korun, čili byste kroky současné vlády v tomto směru pochválila?

Ilona ŠVIHLÍKOVÁ, ekonomka, pražská Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů:
Já si myslím, že rozhodně ten růst minimální mzdy je nutný, protože ono skutečně není normální a je i ekonomicky nesmyslné, aby byla minimální mzda velmi hluboko pod hranicí chudoby. Já když se podívám na mezinárodní srovnání, tak zjistíme právě třeba u samoživitelů, samoživitelek, což jsou velmi ohrožené skupiny chudobou, že v tom evropském srovnání musí pracovat nejdelší počet hodin, aby se prostě dostali nad hranici chudoby. A docela s velkým odstupem. Nedávno k tomu vyšel velmi kritický článek v německém Die Zeit, který vyznívá pro Českou republiku poněkud posměšně v tomto ohledu.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Paní poslankyně Maxová, co v tomto směru dělat? Souhlasíte s tím, že tady má vládní koalice rezervy?

Radka MAXOVÁ, místopředsdkyně sněmovního sociálního výboru /ANO/:

No, já si nemyslím, že má rezervy vládní koalice. Já souhlasím s tím, že pro to, abychom vlastně snížili ten počet lidí, kteří by nám mohli spadnout do chudoby, je důležité se zabývat minimální mzdou. Já myslím, že se jí zabýváme intenzivně už jenom ve vztahu k vyplácení sociálních dávek, protože vlastně lidem by se mělo vyplatit pracovat. Takže myslím si, že to je dobrý krok. A co se týká vlastně, jak zmínila předchůdkyně, těch samoživitelů, samoživitelek, tak i když to tak nevypadá, tak samozřejmě i tímto tématem se intenzivně zabýváme. A souvisí to zároveň i se sociálním bydlením, takže bohužel to jsou velmi těžká témata, která samozřejmě musíme hodně prodiskutovat, protože ani v koalici není na tom shoda, ale chtěli bychom to samozřejmě do konce funkčního období nějakým způsobem dostat do konce.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Paní docentko Švihlíková, to jsou právě ta témata, o kterých jste mluvila. Tak vyplývá z té vaší zprávy nějaký podnět, apel směrem k vládě, co se podmínek pro nejchudší vrstvy obyvatel týče?

Ilona ŠVIHLÍKOVÁ, ekonomka, pražská Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů:
Řekněme, že bezesporu se týká jak té minimální mzdy, to už bylo řečeno. Problematika sociálního bydlení je něco, co se těmi zprávami táhne už řadu let. To je bohužel taková stálice, i když samozřejmě to není nijak snadné,

protože řada obcí a měst se dostala do situace, kdy vlastně svůj bytový fond privatizovala a nyní má jen velmi malý manévrovací prostor, i když právě ze stavby sociálních bytů by mohl vzrůst další velice zajímavý impuls. Ale taková ta, řekněme, větší národohospodářská otázka, které také, musím říct, že nově vláda, respektive úřad vlády věnoval pozornosti vůbec to, že máme, celkově máme nízkou mzdovou úroveň ve srovnání s naší ekonomickou výkonností. A pravděpodobně jedním z těch důvodů, proč tomu tak je, je to postavení České republiky v té mezinárodní dělbě práce, tedy to, že trpíme velmi vysokým odlivem zisků ze země podstatně vyšším než třeba okolní země Visegrádu. A tady opět musím říct, že říkám, je velmi dobře, že úřad vlády už se tímto začal poněkud zabývat a zvažovat to, že potřebujeme jinou národohospodářskou strategii, že ten růst založený na přílivu přímých zahraničních investic je zkrátka a dobře vyčerpaný.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Pokud jde, paní poslankyně Maxová, o samotnou zprávu neziskové koalice Social Watch, má dostatečnou výpovědní hodnotu pro vás? Je fundovaná, užitečná pro politickou scénu, jak ji vidíte?

Radka MAXOVÁ, místopředsdkyně sněmovního sociálního výboru /ANO/:

Tak určitě jednoznačně jak pro mě ze sociálního výboru, tak pro komisi pro rodinu a rovné příležitosti a národnostní menšiny, já jsem ji teda nestačila přečíst úplně celou, já jsem stačila přečíst jenom tiskovou zprávu, ale v každém případě musím říci, že ten tlak nebo ten vývoj je pozitivní z té zprávy. A že kdybychom takhle pokračovali, tak možná se nám bude dařit srovnávat vlastně rozdíly i v těch mzdách oproti Evropě, snižovat počet lidí v chudobě a vlastně i narovnávat platy mezi muži a ženami. Takže já si myslím, že tato zpráva by se určitě měla promítnout minimálně v nějaké diskusi jak na ministerstvu práce a sociálních věcí, tak u nás v sociálním výboru nebo na komisi pro rodinu.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Paní docentko, jak vlastně vychází Česko ze srovnání s jinými unijními státy, co se míry chudoby týče? Ono se to také dá různými způsoby měřit. Ale jestli se nemýlím, často zaznívá, že patříme mezi relativně jaksí bohaté země.

Ilona ŠVIHLÍKOVÁ, ekonomka, pražská Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů: No, já bych rozhodně nepoužila to slovo bohaté. Možná bych použila, že podle některých ukazatelů, a máte pravdu, že skutečně můžeme měřit různými způsoby, vyznívá ta Česká republika dobře. Jenže ten pohled přece jenom trochu zkresluje. Ono zaprvé je úplně něco jiného být chudý někde v Lucembursku a být chudý v České republice. Takže na to je skutečně potřeba dávat pozor. A ta druhá věc a to se týká hlavně té příjmové chudoby, která se často používá, je to takové jedno číslo a vypadá to velmi srozumitelně. Náš problém je, že i když to oficiální číslo příjmové dlouhodobě je velmi nízké v tom evropské srovnání, tak my máme velmi vysokou hustotu lidí, kteří jsou těsně, ale opravdu velmi těsně nad tou hranicí. Já jsem dneska na té tiskové konferenci dávala příklad zvýšení té hranice o 1 procentní bod a tam je rozdíl 165 korun. A okamžitě vám to číslo začne velmi dynamicky naskakovat, ano? To znamená, že ta chudoba ano, ta oficiální čísla vypadají dobře, ale skutečně je potřeba vnímat ten kontext a hlavně to, jak velký počet lidí se nám tlačí těsně nad tou hranicí.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Upozorňuje ekonomka Ilona Švihlíková. Děkuji vám, na shledanou.

Ilona ŠVIHLÍKOVÁ, ekonomka, pražská Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů: Děkuji, na shledanou.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

A děkuji také místopředsdkyni poslaneckého výboru pro sociální politiku Radce Maxové z hnutí ANO. Na shledanou.

Radka MAXOVÁ, místopředsdkyně sněmovního sociálního výboru /ANO/:

Děkuji, na shledanou.

ČRo Radiožurnál, 20. 8. 2015, „Hlavní zprávy ve 12:00“

Moderátorka: Tereza Tomášková

Redaktor: Viktor Daněk

Téma: Do Atén připul trajekt s tisíci běženci

5:55 Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Do Atén připulo z řeckých ostrovů v Egejském moři bezmála 2,5 tisíce uprchlíků. Trajekt vypravila řecká vláda, aby ulevila místům, kam míří nejvíc běženců. Lod' měla původně směřovat na sever do Soluně, odkud měli běženci pokračovat dál do Evropy. Úřady ale nařídily změnu trasy.

6:12 Viktor DANĚK, redaktor:

150 běženců na palubě totiž podle deníku To Vima nemělo vyřízené potřebné cestovní dokumenty. Loď proto musela zamířit do Atén, kde je imigrační úřad. Chyby úředníků v cestovních dokumentech komplikují běžencům odchod z Řecka dále na sever. Bez jídla a bez vody na hranicích s Makedonií čeká i Hosam Alali ze syrského Aleppa se svou ženou a se synem. Jako většina dalších se i on snaží dostat do Německa nebo do Švédska. Ze Sýrie je naprostá většina uprchlíků v Řecku. Od začátku roku jich tam přicestovalo přes 100 tisíc. Viktor Daněk, Radiožurnál.

ČRo Radiožurnál, 20. 8. 2015, „Hlavní zprávy – rozhovory a komentáře“

Moderátorka: Karolína Koubová

Host: Ivan Netík – mluvčí slovenské vlády

Téma: Do Atén připlul trajekt s tisíci běženci

13:03

Slovensko chce nabídnout útočiště jen křesťanským uprchlíkům

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Slovensko chce pomoci Evropské unii zvládnout nynější migrační vlnu a v rámci unijního relokačního plánu přijme 200 křesťanských rodin ze Sýrie. Křesťanských proto, že mají velký potenciál integrovat se bez problémů do slovenské společnosti. Stojí mimo jiné v oficiálním vyjádření slovenského ministerstva vnitra, které také upozorňuje, že v této zemi momentálně žije jen velmi malá skupina muslimů. Není tam pro ně potřebná infrastruktura a nemají k dispozici ani žádnou mešitu. Proto prý mnozí migranti z muslimských zemí nemají důvod začít na Slovensku nový život a jejich cíl je jinde. Tato pozice slovenského ministerstva vyvolala značný zájem předních světových médií. A já zdravím mluvčího tohoto úřadu Ivana Netíka. Dobrý den.

Ivan NETÍK, mluvčí slovenského ministerstva vnitra:

Dobrý den.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Vy jste v téhle souvislosti poskytl taky několik rozhovorů. Vysoko ve zpravodajství vás citovala britská BBC. Dostali jste se do titulku na webu listu Washington Post. Psal o vás i o renomovaný Wall Street Journal. Vykládají si správně vaše slova, že Slovensko se nechystá přijmout žádné muslimské uprchlíky, ale výhradně běžence křesťanského vyznání?

Ivan NETÍK, mluvčí slovenského ministerstva vnitra:

/Nesrozumitelně/ můžu říct, že Slovensko odmítlo rozdělení běženců tak, jak to navrhovala Evropská komise, protože si myslíme, že to nebyl dobrý nápad, ani správný nápad.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Ano.

Ivan NETÍK, mluvčí slovenského ministerstva vnitra:

Protože ta, ta, celá ta problematika není o 400 tisících běžencích, které si máme nyní rozdělit z Itálie, z Řecka, ale hlavně o tom, že ta migrační vlna stále postupuje a zatím se ji nepodařilo zastavit.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Promiňte, pane Netíku, ano, to jsou známé informace. A teď prosím k tomu, jestli skutečně budete přijímat výhradně běžence křesťanského vyznání.

Ivan NETÍK, mluvčí slovenského ministerstva vnitra:

Slovensko nabídlo Evropské komisi v rámci tohoto programu tři možnosti, jak můžeme pomoci. Ta první je opravdu ta, že Slovensko přijme 200 uprchlíků ze Sýrie, převážně se chceme skutečně soustředit opravdu na křesťanské rodiny kvůli tomu, že ten integrační potenciál vidíme na Slovensku větší než v případě, řekněme, muslimské komunity.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Ovšem mluvčí Evropské komise a zástupce Úřadu vysokého komisaře pro uprchlíky sice nepřímou, ale přece jen v souvislosti s tímto vaším stanoviskem upozornili, že jednotlivé státy by neměly přijímat uprchlíky na základě jakékoliv diskriminace. Nepřipouštíte, že právě tak se dá vykládat vaše pozice, váš požadavek?

Ivan NETÍK, mluvčí slovenského ministerstva vnitra:

My si myslíme, že nechceme nikoho diskriminovat, ale v první řadě chceme opravdu integrovat lidi, kteří by na Slovensku skutečně chtěli začít nový život. Vzhledem ke zkušenostem, které máme s imigranty, kteří přicházejí na Slovensko, pro mnoho migrantů je to tranzitní země. To znamená, jenom zatím přecházejí a chtějí začít život někde úplně jinde, kde mají nějaké příbuzné, kde mají nějaké blízké přátele, kteří jim v tomto můžou pomoci. To znamená, my pro ně nejsme jako země zajímavá, proto chceme opravdu radši namísto toho, abychom tu /nesrozumitelné/, řekněme, téměř tisíc lidí, tak jak nám to přikazovaly kvóty, /nesrozumitelné/ v naší společnosti, protože možno těch tisíc lidí, které bychom vlastně dostali v rámci kvót, by drtivá většina odtud odešla. To znamená, že byla by to falešná /nesrozumitelné/, opravdu bojují s migračními vlnami.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Ten ohlas v médiích zaskočila nebo rozladila vaši pozornost, jakou mělo právě stanovisko slovenského ministerstva vnitra? Protože ten ohlas nevyzníval příliš lichotivě.

Ivan NETÍK, mluvčí slovenského ministerstva vnitra:

Určitě, to možná nevyznělo lichotivě, ale myslíme si, že není třeba před touto problematikou zavírat oči. Jednoduše je třeba řešení, které by pomohlo nejen teda zemím, které mají problémy s migrační vlnou, ale celé Evropě, protože se bude muset rychle připravit na další migrační vlnu, která může být daleko větší než ta, s kterou momentálně Evropa bojuje.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

A skutečně slovenské ministerstvo vnitra vidí tedy řešení v tom, že bude vybírat běžence podle vyznání?

Ivan NETÍK, mluvčí slovenského ministerstva vnitra:

My nechceme vysloveně vybrat běžence podle víry vyznání. My chceme skutečně vybrat lidi, kteří si umí představit začít život na Slovensku. A právě křesťané ze Sýrie mají tento potenciál, máme s nimi zkušenosti i v rámci humanitárních /nesrozumitelné/. Jako jediná země Evropské unie to děláme od roku 2008, kde se snažíme vlastně 300, minimálně 300 obyvatelům Sýrie takto pomoci najít svůj nový život. V tomto případě nejde ale o ubytování na Slovensku, ale o to, že tyto lidi připravíme na svůj život v jiné zemi, která je dopředu dána.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Děkuji. To byl mluvčí slovenského ministerstva vnitra Ivan Netík. Na slyšenou.

Ivan NETÍK, mluvčí slovenského ministerstva vnitra:

Na shledanou.

ČRo Radiožurnál, 21. 8. 2015, „Hlavní zprávy ve 12“

Moderátorka: Jana Petrová

Redaktor: Zdeněk Novák

Host: Přemysl Rosůlek

Čas: 3:24

Téma: Do Atén připlul trajekt s tisíci běženci

Střety mezi makedonskou policií a migranty na hranici s Řeckem

Jana PETROVÁ, moderátorka:

Nejméně osm lidí je zraněno po střetech mezi makedonskou policií a migranty na hranici s Řeckem. Asi tři tisícovky lidí se násilně pokusily překročit hraniční plot poté, co strávili noc na území nikoho mezi Makedonií a Řeckem, a to bez přístřeší a bez zásob. Makedonská policie je rozháněla mimo jiné slzným plynem.

Zdeněk NOVÁK, redaktor:

Napětí v Makedonii se v posledních týdnech stále stupňovalo. Za poslední dva měsíce přes zemi prošlo směrem na sever a dál do zemí Evropské unie asi 44 tisíc běženců. Vláda proto na ochranu svých obyvatel v pohraničí vyhlásila výjimečný stav. Proč, to vysvětluje Přemysl Rosůlek ze Západočeské univerzity v Plzni.

Přemysl ROSŮLEK, Západočeská univerzita v Plzni:

V tom prvním městě mezi řeckou a makedonskou hranicí se shromáždilo natolik migrantů, že nemohli putovat vlaky dále na sever do Srbska. A Makedonie to přestala zvládat.

Zdeněk NOVÁK, redaktor:

Asi padesátikilometrový úsek hranice mezi Řeckem a Makedonií by proto měla hlídat vedle policie i armáda. Zdeněk Novák, Radiožurnál.

ČRo Radiožurnál, 21. 8. 2015, „Hlavní zprávy ve 12“

Moderátorka: Jana Petrová

Reportér: Viktor Daněk

Čas: 4:12

Téma: Střety mezi makedonskou policií a migranty na hranici s Řeckem Ministři zahraničí Česka a Rakouska se dohodli na společných policejních hlídkách u hranic

Jana PETROVÁ, moderátorka:

Ministři zahraničí Česka a Rakouska spolu jednali o narůstajícím problému nelegálního překračování hranic. Počet lidí procházejících přes Rakousko dál sílí. Ministři podepsali v rakouském Linci společné prohlášení. A přímo v Linci máme i reportéra Viktora Daňka. Viktoro.

4:35 Viktor DANĚK, redaktor:

Jednání se kromě Lubomíra Zaorálka z ČSSD a Sebastiana Kurze účastnili i hejtmani krajů a spolkových zemí, které leží podél česko-rakouské hranice. Jejich diskuse se o půl hodiny proti původnímu programu protáhla právě kvůli diskusi o problému nelegálních přechodů hranic. Drtivá většina uprchlíků z Blízkého východu, kteří míří do Německa a dále na sever, využívají totiž takzvanou balkánskou trasu, která vede také přes Rakousko. Podle rakouského ministra zahraničí Evropská unie nevěnuje tomuto problému dostatečnou pozornost, protože se příliš soustředí na Středozemní moře. Oba šéfové diplomacie se shodli, že je potřeba posílit kontrolu na vnější hranici schengenského prostoru, hlavně v Maďarsku, a shodli se na pokračování společných policejních hlídek na česko-rakouské hranici. Z Lince Viktor Daněk, Radiožurnál.

ČRo Radiožurnál, 21. 8. 2015, „Hlavní zprávy ve 12 – rozhovory a komentáře“

Moderátorka: Karolína Koubová

Reportér: Viktor Daněk

Čas: 25:27

Téma: Schůzka ministrů zahraničí ČR a Rakouska o uprchlících

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

V rakouském Linci se sešli ministři zahraničí České republiky a Rakouska, aby tam spolu mluvili o narůstajícím problému nelegálního překračování hranic. Spolu s hejtmany pohraničních spolkových zemí a krajů tam podepsali společné prohlášení, ve kterém se dohodli na prohloubení spolupráce. Jejich jednání přímo v rakouském Linci sleduje reportér Viktor Daněk. Zdravím.

Viktor DANĚK, reportér:

Dobrý den.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Na čem tedy se ministři a hejtmani dopoledne přesně dohodli?

Viktor DANĚK, reportér:

Oni tady společně podepsali prohlášení o prohlubování spolupráce v různých oblastech, jako je výstavba přeshraniční infrastruktury. Ale pokud jde o problém s uprchlíky, tak to prohlášení hlavně potvrzuje to, na čem se Rakousko a Česko dohodlo už v červenci a to se osvědčilo. To znamená, pokračování smíšených policejních hlídek podél česko-rakouské hranice, které se soustřeďují na potírání kriminality a pašování lidí. Společně třeba policisté kontrolují mezinárodní vlaky a podobně. Podobná spolupráce se už v minulosti osvědčila, protože v posledních 10 letech klesla pohraniční kriminalita na česko-rakouské hranici zhruba o pětinu.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Jak velký problém tedy má momentálně Rakousko s nelegálními přechody hranic?

Viktor DANĚK, reportér:

Ten problém stále roste. Stěžují si na něj hlavně v sousedním Bavorsku, kam uprchlíci z Rakouska pokračují. Bavorská policie zadržela jen v červenci u hranic přes 1300 lidí, kteří se do země dostali přes Rakousko nelegálně. Na bavorské straně rakouských hranic se ozývá značná nevole tamní policie a politici dokonce volají nejen po posílení pohraničních hlídek, ale pokud se to bude dál zhoršovat, tak dokonce i o možnosti dočasného obnovení stálých hraničních kontrol, jako by vlastně schengenský prostor vůbec nebyl. A to je případ třeba bavorského ministra vnitra Joachima Herrmanna, který o této možnosti mluvil právě směrem k rakouské policii, která se podle něj, která si podle něj neumí s proudem migrantů poradit. Rakousko takovou možnost pochopitelně odmítá, protože podle Sebastiana Kurze by to znamenalo konec schengenské spolupráce.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Rakousko patří mezi země, které aktivně prosazuje přerozdělování uprchlíků do dalších evropských zemí. Jen stručnou odpověď prosím, v jakém stavu jsou kapacity rakouských detenčních center?

Viktor DANĚK, reportér:

Ona jsou naprosto přeplněná a lidé musí přespávat i v nouzových prostorách, jako jsou různé tělocvičny nebo stany, což rozhodně nebude stačit, až přijde zima. Mnoho rakouských obcí jsou sice k uprchlíkům vstřícné, ale některé z nich nebo dokonce většina z nich žádné běžence nepřijímá, což by měl změnit nový zákon, který právě vláda připravuje. A mimochodem v této souvislosti směrem k té solidaritě ven dnes spolu ministři v tom prohlášení zmiňují na prvním místě nikoli náhodou vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa přesně před 47 lety. Rakousko po něm tehdy otevřelo hranice a přijalo desítky tisíc uprchlíků z Československa a právě to se na začátku prohlášení v této souvislosti připomíná.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Z Lince reportér Viktor Daněk. Děkujeme, na slyšenou.

Viktor DANĚK, reportér:

Hezký den.

ČRo Radiožurnál, 23. 8. 2015, „Víkendový polední Radiožurnál“

Moderátorka: Jana Petrová

Reportér: Petr Vavrouška

Čas: 0:55

Téma: Dobrovolná pomoc

Jana PETROVÁ, moderátorka:

Tisícům lidí, kteří se snaží přes Balkán dostat dál do Evropy, pomáhají taky Češi. Na řecko-makedonské hranici jim rozdávají jídlo, pití, anebo třeba i boty.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Jedním z Čechů, který dobrovolně pomáhá migrantům, je Richard Souček. Ze své dodávky jim denně rozdává stovky baget a základních potravin na cestu.

Richard SOUČEK, dobrovolník:

Ted' zrovna je den po tom, co začali pouštět přes hranice, takže je tady plno, plno lidí, plno vyhladovělých lidí, který byli nucený bejt až tři dny někdy i víc v mezi hraniční zóně, kde vlastně není ani jídlo, ani voda, vůbec nic.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Richard Souček chtěl na vlastní oči vidět, jací lidé do Evropy přicházejí. Kromě rozdávání pomoci zaznamenává i jejich osudy.

Richard SOUČEK, dobrovolník:

To nejsou teroristi, to není invaze Islámskýho státu. Zrovna tady ty lidi, co jsou na cestě, potřebujou naši pomoc, určitě.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Z makedonsko-řecké hranice Petr Vavrouška, Radiožurnál.

ČRo Radiožurnál, 25. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátorka: Tereza Tomášková

Redaktor: Petr Vavrouška

Čas: 6:45

Téma: Tisíce migrantů proudí přes maďarskou hranici dál do Evropy

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Tisíce migrantů proudí přes maďarskou hranici dál do Evropy. Jenom část z nich se maďarské policii daří zadržet. Migrační vlnu nepomáhá tlumit ani plot, který Maďaři na hranici stavějí.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Maďarská vláda sice ve zrychleném tempu buduje podél hranice se Srbskem plot, ten ale není pro migranty žádnou překážkou. Já teď stojím přímo u metr a půl vysoké bariéry žiletkového plotu a kolem mě přechází co hodinu desítky migrantů, kteří tak nelegálně vstupují do schengenského prostoru. Využívají velmi slabě hlídanou

železniční trať. Na jiných místech jako třeba tady přede mnou jen přehodí přes plot tlusté deky anebo se nůžkami prostříhají. Některé z nich ale nakonec maďarská policie zadrží a převezve do záchytného azylového tábora tady v blízkosti hranice, většina z nich ale pokračuje dál do Evropy. Nejčastěji tvrdí, že míří za příbuznými nebo známými do Německa. Z maďarsko-srbské hranice Petr Vavrouška, Radiožurnál.

ČRo Radiožurnál, 25. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“ (publicistika – rozhovory a komentáře)

Moderátorka: Helena Šulcová

Reportér: Petr Vavrouška

Host: Jiří Nováček – první náměstek ministra vnitra

Čas: 21:08

Téma: Do Maďarska proudí tisíce migrantů

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Do Evropy dál proudí tisíce běženců denně. Migrační vlna rozhodně nepolevuje, největší nápor teď zažívají balkánské státy, které příliv migrantů zvládají jen s obtížemi. A problémy má také Maďarsko, které sice buduje na hranici plot, ale pro běžence není překážkou. Přímo na místě je náš zpravodaj Petr Vavrouška, který teď s migranty absolvoval celou balkánskou trasu z Řecka až do Maďarska. Petře, zdravím.

Petr VAVROUŠKA, zpravodaj Českého rozhlasu:

Dobré odpoledne.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Dá se teď říct, kolik migrantů denně do Evropy přichází?

Petr VAVROUŠKA, zpravodaj Českého rozhlasu:

No já si myslím, že jsou to určitě tisíce lidí denně. Jak říkáš, já jsem strávil několik dní na řecko-makedonské hranici a k ní opravdu neustále, ráno, v noci, přicházely větší či menší skupiny migrantů. Jak víme, makedonská policie nejdříve tu hranici uzavřela, ale když po pár dnech zjistila, že ta migrační vlna je tak velká a není možné ji v podstatě zastavit, tak hranici opět otevřela. Já jsem pak absolvoval celou tu balkánskou cestu až k hranicím s Maďarskem a po celé té trase, hlavně tedy na hranicích, ve větších městech, třeba v centru Bělehradu, ve Skopje, tak jsou skutečně tisíce lidí.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Maďarsko se snaží migrační vlnu zbrzdit plotem, který buduje podél hranice se Srbskem, je to funkční opatření? Pomáhá nějakým způsobem?

Petr VAVROUŠKA, zpravodaj Českého rozhlasu:

Já si myslím, že ten plot není pro migranty žádnou překážkou. Já jsem teď přímo u toho žiletkového plotu, a co chvíli, skutečně co 10 minut, ho překonávají skupiny migrantů. Někdy je to 10 lidí, ale někdy i třeba 100. Navíc si našli i železniční trať, která spojuje Srbsko s Maďarskem. Na té není žádná bariéra a pro ty lidi není vlastně to ilegální překročení hranice do Maďarska, do toho schengenského prostoru jakýmkoliv problémem. Maďarská policie nemá tolik lidí, které by mohla nasadit účinně sem na hranici a ten plot skutečně není funkční překážkou.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

To znamená, ale nějaká opatření maďarská policie patrně dělá. Snaží se tedy chytat migranty, kontrolovat, jakým způsobem to probíhá, nebo zkrátka většina se dostane přes Maďarsko dál?

Petr VAVROUŠKA, zpravodaj Českého rozhlasu:

Tak napůl. Já jsem viděl situace, kdy je nechá volně přejít tu hranici, jen se na ně nečinně dívá. Někdy je ale zadrží nebo spíše požádá, aby dál v cestě tedy na území Maďarska nepokračovali. Shromáždí je na jednom místě, většinou je to někde na poli u hranice, zavolá autobus, ten migranty převezve do záchytného tábora, tam musí tito lidé odevzdat otisky prstů, z čehož mají největší obavy a mohou tu tedy požádat o azyl. Většina z nich ale, z těch lidí, pokračuje dál do Evropy, nejčastěji opravdu zaznívá nebo tvrdí, že míří za příbuznými do Německa.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Také často zaznívá názor, že sem proudí jen mladí muži, je to pravda? Protože ty jsi s nimi cestoval.

Petr VAVROUŠKA, zpravodaj Českého rozhlasu:

No já myslím, že to platilo před několika měsíci, ale to, co já jsem viděl na vlastní oči na celé té balkánské trase, tak to byl jiný obrázek. Rodin s malými dětmi je opravdu obrovské množství. Já si troufnu říct, že tvoří třetinu

Analýza reprezentace tématu migrace

těch migrantů. Dneska jsem třeba viděl jenom rodiče s dětmi. Těch dětí, zejména ze Sýrie a Afghánistánu, jsou tisíce. Překvapilo mě také, kolik starých lidí absolvuje tu nelegální, ale určitě pro ně strastiplnou cestu do Evropy. Ale na druhou stranu vidíš taky velké množství běženců, kteří s tou migrační vlnou se takzvaně svezou, jsou ze zemí, které aktuálně netrpí žádným válečným konfliktem. Třeba dnes ráno jsem potkal skupinu zhruba 100 mladých kluků z Bangladéše a Pákistánu, kteří také míří do Evropy, a ti rozhodně, nebo ty rozhodně nemůžeme považovat za válečné uprchlíky.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Petr Vavrouška, zpravodaj toho času v Maďarsku, na maďarsko-srbské hranici. Petře, děkuju, na shledanou.

Petr VAVROUŠKA, zpravodaj Českého rozhlasu:

Hezký den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Naším dalším hostem je první náměstek ministra vnitra Jiří Nováček, zdravím, dobrý den.

25:01 Jiří NOVÁČEK, první náměstek ministra vnitra:

Dobrý den přeji.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Pane náměstku, jak dalece sledujete to, co se děje na maďarsko-srbské hranici? Chystáte v souvislosti s tím také posílení třeba kontroly českých hranic?

Jiří NOVÁČEK, první náměstek ministra vnitra:

My to dění sledujeme velmi intenzivně, protože se projevuje u nás následně. Jsme připraveni na větší pohyb migrantů, zejména nelegálních, pro které slouží ta zajišťovací zařízení.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Rakouský kancléř Faymann dnes prohlásil, že bez kvót nebude možné stabilizovat situaci na vnějších hranicích Unie, které právě překračují tisíce uprchlíků. Neměla by i touto optikou Česká republika svůj postoj ke kvótám přehodnotit a souhlasit s nimi?

Jiří NOVÁČEK, první náměstek ministra vnitra:

Já jsem se zúčastnil jednání pana premiéra Sobotky o kvótách i našeho pana ministra vnitra. To není o kvótách, ale o řešení na vnější hranici. Kvóty řeší sekundární problém a my jsme vymohli to, že se můžeme účastnit toho procesu, pokud budou ti relokování či přesídlování k nám předáváni. Nejedná se o povinné kvóty, ale o dobrovolnost státu s ohledem na jeho schopnosti a možnosti tyto uprchlíky přijímat.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Pojďme ještě otevřít jedno téma, německý deník Frankfurter Rundschau dnes napsal, jak ... nebo popsal praktiky, jak se Česko chová k uprchlíkům. Napsal, že jsou zde zadržováni jako zločinci. Připouštíte to, že se Česká republika k přistěhovalcům chová hůř než jiné státy Evropské unie?

Jiří NOVÁČEK, první náměstek ministra vnitra:

Ne, to opravdu nemohu připustit. To je nějaká mediální zkratka, protože my máme zákon o pobytu cizinců a velmi striktně jej dodržujeme. Tam jsou popsána zařízení, je popsán jejich režim a také si musíme uvědomit, že jsou to nelegální migranti, kteří porušují české cizinecké právo. A z 80 % my v podstatě neznáme jejich totožnost, to znamená proto to ...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Dobře, ale je běžné, že jsou jim zabavovány mobily, že je jim zabavována hotovost, že se nemohou volně pohybovat, toto jsou podle vás věci, které jsou běžné i třeba v jiných státech Evropské unie? Ano, nebo ne?

Jiří NOVÁČEK, první náměstek ministra vnitra:

Záleží, jak ty standardy jiné země dodržují. My máme tento standard, který je dáno zákonem, a mám za to, že je velmi omezení na osobní svobodě vyváženo k tomu, jaké řízení s těmito osobami máme provést.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Takže na tom nechcete nic měnit i za cenu toho, že by třeba Česká republika z toho mohla mít jakousi mezinárodní ostudu.

Jiří NOVÁČEK, první náměstek ministra vnitra:

Já se domnívám, že nikoliv. Spíš bych řekl, že můžeme být pokládáni za vzor, jak dodržujeme právo. A navíc rozsudky, které ti zadržení nebo zajištění dostali, tak jsou naprosto nejednoznačné. Jedny svědčí pro a druhé zase proti tomuto postupu.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

První náměstek ministra vnitra Jiří Nováček byl hostem publicistiky hlavních zpráv. Díky za to, na shledanou.

Jiří NOVÁČEK, první náměstek ministra vnitra:

Na shledanou.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Pomoc uprchlíkům zvažují třeba české univerzity. Karlova univerzita chce uprchlíkům, kteří získají azyl, nabídnout možnost zdarma studovat v anglickém jazyce některé studijní programy. A podobné úvahy se vedou i v Brně. Zdravím rektora Masarykovy univerzity Mikuláše Beka, dobrý den.

28:04 Mikuláš BEK, rektor Masarykovy univerzity v Brně:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Vy jste vyzval, pane rektore, studenty a také zaměstnance vaší univerzity k vnitřní diskusi o tom, jak pomoci uprchlíkům. Jak by ta pomoc měla podle vás ideálně vypadat?

Mikuláš BEK, rektor Masarykovy univerzity v Brně:

No, já si myslím, že ta pomoc musí mít několik fází, a to studium je až někde ve vzdálené budoucnosti. V první chvíli bychom rádi státu pomohli s řešením toho problému tam, kde máme nějakou odbornou expertizu. Naše univerzita se dlouhodobě angažuje například v Zastávce u Brna, kde pomáháme azylantům jak v oblasti právního poradenství, tak třeba v oblasti tlumočení, jazykové přípravy, a to jsou věci, kde můžeme poměrně rychle nabídnout pomoc, takže potom někteří ...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A je o tu pomoc zájem? Už třeba o ni projevil stát zájem?

Mikuláš BEK, rektor Masarykovy univerzity v Brně:

My v tuto chvíli děláme inventuru toho, co můžeme státu nabídnout. Já předpokládám, že v příštím týdnu se obrátíme na ministerstvo vnitra s konkrétní nabídkou toho, co bychom mohli státu pomoci řešit.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

O tom, že by časem mohli uprchlíci zdarma studovat na vaší univerzitě, mluvíte tedy jako o vzdálené budoucnosti, jak vzdálená je ta budoucnost? Kdy by to mohlo být?

Mikuláš BEK, rektor Masarykovy univerzity v Brně:

No, to já nedokážu úplně odhadnout, protože nejsem odborník na imigraci, ale předpokládám, že ti, kteří teď právě přicházejí, nejdříve stráví nějaký čas v těch zařízeních, o kterých byla před chvílí řeč, někteří z nich se možná rozhodnou požádat o azyl v České republice, a teprve ti budou moci potom nějakým způsobem přejít do normálního režimu a mohli by se stát jednoho dne studenty univerzity. Já nevím, jak dlouhá doba to je, ale myslím si, že v tuto chvíli neřešíme problém, jak využít příležitosti ke studiu těch lidí, teď řešíme spíše humanitární problém toho, že sem přichází větší množství lidí, kteří nejsou tak úplně připraveni na tu situaci, a tady nepochybně může univerzita pomoci mnohem rychleji, než je to studium. To studium je důležité a myslím si, že i naše univerzita bude nabízet příležitosti, ostatně to už dělá. Máme celou řadu různých stipendijních programů, které podporují studium cizinců na univerzitě, ale já si myslím, že teď je důležitější pomoci státu zvládnout tu uprchlickou vlnu.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Mikuláš Bek, rektor Masarykovy univerzity, byl také naším hostem. Díky za to, na shledanou.

Mikuláš BEK, rektor Masarykovy univerzity v Brně:

Na shledanou.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A hostem Karolíny Koubové v publicistických Dvaceti minutách Radiožurnálu bude krátce po páté předseda zastupitelského klubu Pirátů na pražském magistrátu Jakub Michálek. Helena Šulcová přeje dobrý poslech, teď jsou tu zprávy a Tereza Tomášková.

ČRo Radiožurnál, 26. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátorka: Tereza Tomášková

Redaktor: Gregor Martin Papucsek

Čas: 4:12

Téma: Maďarská policie použila slzný plyn proti uprchlíkům

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Maďarská policie použila slzný plyn proti uprchlíkům. Zasáhla tak proti nepokojům v oblasti Röszke na jihu země. Maďarský parlament by měl v nejbližších dnech kvůli uprchlické krizi jednat o zpřísnění některých zákonů, tvrdě by se mělo trestat převaděčství, nelegální překročení hranice nebo poškozování nového pohraničního plotu.

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:

V zákulisních politických diskusích se v posledních dnech nadhodila i možnost nasazení armády na tento úsek hranic. Experti, hlavně ústavní právníci, však takoveto řešení označují za nezákonné, za to policisté můžou jít na hranice, jako dnes před polednem informoval maďarský policejní ředitel Károly Papp. Kromě pohotovostních policejních oddílů budou tvořit tyto rotы takzvaných pohraničních lovců studenti druhého ročníku policejních středních škol. Samozřejmě příkaz střílet tyto nové oddíly nebudou mít, zdůraznil osobně generál Papp. Z Budapešti Gregor Martin Papucsek, Radiožurnál.

ČRo Radiožurnál, 26. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátorka: Helena Šulcová

Komentátor: Milan Slezák

Čas: 14:36

Téma: Evropa dál řeší dopady uprchlické krize

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Evropa dál řeší dopady uprchlické krize. Maďarská policie použila slzný plyn během nepokojů, které nakrátko propukly v přijímacím středisku pro uprchlíky přicházející do země přes Srbsko. No a co dál s uprchlickou vlnou, o tom se samozřejmě mluví také tady v České republice. Podle Andreje Babiše by řešením bylo uzavření vnější hranice Evropské unie a zapojení NATO do řešení uprchlické krize. I prezident Miloš Zeman řekl, že Evropě chybí společná ochrana hranice a vyzval k vytvoření společné armády Evropské unie. Se mnou ve studiu komentátor Českého rozhlasu Milan Slezák. Vítejte, Milane.

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Je naivní představa to uzavření nebo okamžité uzavření vnější hranice Evropské unie?

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

Možná že bych neřekl naivní, ale podle mého názoru nerealistická, protože to by znamenalo peníze, armádu a už vůbec si nedovedu představit, že by se armáda nasazení ve velkém počtu, už vůbec si nedovedu představit, že by se do toho zapojila Severoatlantická aliance, ta v té věci nemá co do činění. A pak bych ještě chtěl říci dvě věci. Za prvé, že žádné uzavření hranic tu situaci nevyřeší.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Co ji tedy vyřeší?

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

Přinejmenším, přinejmenším ne na dlouho, protože podívejte se na Římskou říši, ono se často mluví, že se ..., o tom, že se dnes dostáváme do situace podobné, v jaké byla Římská říše. A když se toho přirovnání přidržíme, tak Římská říše měla na hranicích velice pevné zátaras, umně vyrobené, vystavěné a Římané po dlouhý čas ty hradby opravdu dobře hájili, jenže neuhájili proti náporu těch, kteří chtěli nový život. A stejné poučení nám skýtá čínská historie s její obdivuhodnou čínskou zdí, která stejně nakonec nezarazila ty ze severu, kteří chtěli jít na jih, takže ...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Dobře, Milane, ale měl byste nějaké řešení tedy?

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

A to druhé, a to právě k tomu směřuji, že ta druhá věc, kterou jsem chtěl říci, je, že uzavření hranic nemůže být jediným opatřením. Může být třeba přechodné, můžeme přes ty hranice propouštět menší počet lidí, než propouštíme nyní do Evropské unie, ale pak jsou zapotřebí ještě další opatření, aby to všechno dobře fungovalo dohromady. Za prvé vytvořit někde nějaké tábory, rozhodně ne jediný velký sběrný tábor mimo území Unie a řešit hlavně situaci v těch zemích, odkud lidé odcházejí, a to všechno se dobře řekne a špatně udělá mimo jiné proto, že to bude velmi náročné na peníze a že to bude otázka dlouhého času.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A druhá, druhá věc je, že ti lidé jsou už prostě tady a teď už se musí také řešit vlastně, jakým způsobem se bude ta věc řešit tady v Evropské unii.

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

Samozřejmě, samozřejmě, samozřejmě, ale myslím ...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Já narážím na Německo, protože Německo očekává letos 800 tisíc lidí, že přijde k nim, právě v těchto chvílích je Angela Merkelová v saském Heidenau, kde byly v minulých dnech násilné protesty proti běžencům. Jak moc rostou v Německu tady ty protiuprchlické nálady?

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

Tak to víte, že rostou a nejenom na severu, ale také na jihu, kde někdo zapálil už připravený, už připravené uprchlické středisko. A od politiků potom vyžaduje velkou odvahu postavit se tomu tlaku, jako to právě udělali němečtí politici nedávno, kteří rozhodli, že v této situaci, kterou zmiňujete, kdy tolik lidí bude chtít letos žádat v Německu o azyl, v situaci, kdy se z toho stává velký vnitropolitický problém, Německo řeklo, že nevyužije svého práva a nebude vracet ty uprchlíky do zemí, kde prvně přestoupili hranice Evropské unie. Ale zároveň Německo apeluje na další země, aby projevíly větší míru solidarity, a když si vezmete, kolik lidí u nás třeba požádalo o azyl a kolik v Německu, tak je jasné, že všechna ta opatření, která jsem zmínil v úvodu a která předpokládají, to znamená řešení v zemích původu těch uprchlíků, nebo nějaké tábory mimo území Unie, předpokládají jednotnou politickou vůli celé Evropské unie, aby se na něčem shodla, i co se týká financování takových projektů. A za druhé také samozřejmě větší míru solidarity, než které jsme nyní svědky, protože není prostě možné, aby jedna země, byť jakkoliv bohatá, přijímala 800 tisíc uprchlíků a druhá říkala, že nepřijme více než několik stovek.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Což narážíte na Českou republiku, která ...

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

Ale nejen na Českou republiku.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Která říká, že přijme 1500 lidí /nesrozumitelné/.

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

Ale myslíme třeba také na Maďarsko, které je v podobné situaci jako my, ale má těch uprchlíků na svém území daleko více. A další řešení je samozřejmě, Helene, vracet ty, kteří jsou nelegální přistěhovalci, kteří nemají nárok na statut politického uprchlíka.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Milan Slezák, komentátor Českého rozhlasu, byl hostem publicisty hlavních zpráv Radiožurnálu. Milane, díky.

Milan SLEZÁK, komentátor Českého rozhlasu:

Na slyšenou.

ČRo Radiožurnál, 26. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Hankou Shánělovou“

Moderátorka: Jana Petrová

Redaktorka: Tea Parkanová

Host: Aleksander Vučić

Čas: 2:44

Téma: Srbsko nebude kvůli přílivu uprchlíků zavírat hranice

Jana PETROVÁ, moderátorka:

Srbsko nebude kvůli přílivu uprchlíků zavírat hranice. Před summitem zástupců Evropské unie a západobalkánských zemí ve Vídni to řekl srbský premiér Aleksandar Vučić. Dlouho plánovaná schůzka se původně měla zabývat hlavně budoucí integrací balkánských států do Unie. Téma uprchlické krize ale dostalo přednost.

Aleksandar VUČIĆ, srbský premiér:

Žádné ploty nebo zdi stavět nebudeme. Ti lidé jsou zoufalí, nejde o zločince a teroristy. V Srbsku ale většina z nich zůstat nechce. Potřebujeme proto od Evropské unie vědět, co s nimi máme dělat.

Tea PARKANOVÁ, redaktorka:

Zdůraznil srbský premiér Aleksandar Vučić. Bělehrad podle něj podporuje pětibodový plán na společnou evropskou azylovou politiku navržený rakouským ministrem zahraničí. Kromě uprchlické krize se má ve Vídni mluvit také o spolupráci na Balkáně, ekonomické situaci v regionu i náboženské toleranci v šestici zemí, které by se v budoucnu chtěly připojit k Evropské unii. Tea Parkanová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 27. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Hankou Shánělovou“

Moderátorka: Helena Šulcová

Host: Jiří Šedivý

Čas: 10:22

Téma: Velvyslanec Šedivý: Babišova výzva prošla v NATO bez povšimnutí, není aktuální

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Severoatlantická aliance odmítá požadavek, aby se kvůli nynější uprchlické krizi zapojila do ochrany hranic některých evropských států. Podle mluvčího aliance neexistuje žádné vojenské řešení problémů, které silná migrační vlna s sebou přináší. O možném zapojení NATO mluvil v úterý vicepremiér Andrej Babiš, podle kterého by se měl okamžitě uzavřít schengenský prostor. Do Evropy letos po moři připlulo kolem 240 tisíc migrantů. Po telefonu zdravím českého velvyslance při NATO Jiřího Šedivého, dobrý den.

Jiří ŠEDIVÝ, velvyslanec ČR při NATO:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Je to vyjádření NATO přímou reakcí na slova Andreje Babiše, nebo bylo takových výzev více?

Jiří ŠEDIVÝ, velvyslanec ČR při NATO:

Tak za prvé NATO neodmítlo žádnou žádost, protože žádná žádost nepřišla. To vyjádření je odpovědí na dotaz, novinářský dotaz a je to odpověď z úrovně tiskového odboru, nicméně to vše, co v té odpovědi stojí, totiž že toto není vojenská krize, která by měla vojenské řešení, NATO není příslušné řešit otázky, které, které jsou v kompetenci Evropské unie a orgánů činných v oblasti vnitra, justice, vnitřní bezpečnosti a tak dále, čili to je samozřejmě ten hlavní a naprosto logický důvod k té odpovědi.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

To znamená, za jakých podmínek by třeba NATO přehodnotilo tuto věc? Kdyby šlo NATO chránit vnější hranice Evropské unie?

Jiří ŠEDIVÝ, velvyslanec ČR při NATO:

O tom se vůbec, vůbec nebavme. NATO bude bránit hranice Evropské unie nebo respektive Aliance ve chvíli, kdy bude některý ze členů Aliance napaden.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A to není samozřejmě tento jaksi nebo ta vlna, kterou sledujeme, to není ten případ. Ale přesto, rozvinula se ta debata po slovech Andreje Babiše nebo takových výzev je víc? Zaznívají od řady politiků, slyšíte je i odjinud.

Jiří ŠEDIVÝ, velvyslanec ČR při NATO:

Ne. Já jsem zatím nezaznamenal žádnou takovou výzvu typu, kterou pronesl pan místopředseda vlády Babiš v úterý, v úterý.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Musel jste to vysvětlovat v NATO tato slova?

Jiří ŠEDIVÝ, velvyslanec ČR při NATO:

Nemusel. Ne, nemusel, prošlo to bez povšimnutí.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Takže je to téma, které teď v tuto chvíli vůbec není aktuální podle vás.

Jiří ŠEDIVÝ, velvyslanec ČR při NATO:

Je to tak.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak to byl ...

Jiří ŠEDIVÝ, velvyslanec ČR při NATO:

Není to aktuální téma pro debaty v Atlantické alianci.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak to byl český velvyslanec při NATO Jiří Šedivý. Děkuju, na shledanou.

Jiří ŠEDIVÝ, velvyslanec ČR při NATO:

Na shledanou.

Moderátorka: Jana Petrová

Redaktor: Vojtěch Berger

Čas: 0:52

Téma: V odstaveném kamionu na rakouské dálnici zemřelo celkem 71 uprchlíků

Jana PETROVÁ, moderátorka:

V odstaveném kamionu na rakouské dálnici zemřelo celkem 71 uprchlíků, potvrdila to rakouská policie, podle které šlo s největší pravděpodobností o skupinu běženců ze Sýrie. Zřejmě se uvnitř nákladního prostoru udusili. V Maďarsku mezitím policie zatkla 3 lidi, mezi nimi údajného řidiče kamionu.

Vojtěch BERGER, redaktor:

Uvnitř kamionu našla rakouská policie těla 59 mužů, 8 žen a 4 dětí. Podle jejich cestovních dokladů se vyšetřovatelé domnívají, že šlo o uprchlíky ze Sýrie. Auto mělo dočasnou maďarskou poznávací značku, 2 ze 3 podezřelých zatčených kvůli neštěstí v Maďarsku, mají bulharské státní občanství. Rakouská ministryně vnitra Mikl-Leitnerová znovu vyzvala k nulové toleranci vůči pašerákům lidí. Už včera oznámila, že Rakousko posílí kontroly v pohraničních oblastech nebo v mezinárodních vlacích. Vojtěch Berger, Radiožurnál.

Radiožurnál, 28. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátorka: Jana Petrová

Redaktor: Věra Masopustová

Čas: 1:53

Téma: Ministr Chovanec se radil s vedením policie o opatřeních kvůli přílivu uprchlíků do Evropy

Jana PETROVÁ, moderátorka:

Ministr vnitra Milan Chovanec z ČSSD se radil s vedením policie o opatřeních kvůli přílivu uprchlíků do Evropy. Schůzka skončila před malou chvilí a na ministerstvu máme reportérku Věru Masopustovou.

Věra MASOPUSTOVÁ, redaktorka:

České úřady monitorují situaci v okolních státech a veškeré informace průběžně vyhodnocují. V tuto chvíli se podle ministerstva vnitra nedá říci, jakou trasu uprchlíci zvolí a jestli vůbec půjdou a v jakém počtu dál přes Českou republiku. Vnitro a bezpečnostní složky mají připravených několik scénářů, jak situaci řešit. O těch se zřejmě víc dozvíme už za chvíli. Z ministerstva vnitra Věra Masopustová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 29. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátorka: Kateřina Causidisová

Redaktor: Gregor Martin Papucsek

Čas: 5:18

Téma: Maďarský soud právě v tuto chvíli rozhoduje o osudu čtyř převaděčů

Kateřina CAUSIDISOVÁ, moderátorka:

Maďarský soud právě v tuto chvíli rozhoduje o osudu čtyř převaděčů. Úřady je viní z podílu na tragické smrti jednadsmesáti běženců, které objevili v pátek v Rakousku. Uprchlíci se nejspíš udusili v dodávce, odstavené na dálnici mezi Budapeští a Vídní.

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:

Okresní prokuratura v Kecskemétu navrhla soudu nařít předběžnou vazbu pro tři Bulhary a jednoho Afghánce. Vyšetřování prokázalo, že tito čtyři lidé, členové rozvětveného mezinárodního gangu, utečenců, kteří přišli do Maďarska ze Srbska, převzali v Kecskemétu a odtud převezli do Rakouska. Pašeráky obviňují z týrání lidí se smrtelnými následky a s konání v organizované zločinecké skupině. Soud má rozhodnout, jestli pachatelé zůstanou v Maďarsku ve vazbě, anebo je vydají do Rakouska, jak to žádají rakouské justiční orgány. Z Budapešti Gregor Martin Papucsek, Radiožurnál.

Radiožurnál, 30. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátorka: Jana Gulda

Redaktor: Vojtěch Berger

Čas: 4:20

Téma: *Východní Rakousko se chystá na další nápor uprchlíků z Maďarska*

Jana GULDA, moderátorka:

Východní Rakousko se chystá na další nápor uprchlíků z Maďarska. Tři dny poté, co se na rakouské dálnici našel kamion s jednadsmesáti mrtvými běženci, zesílila policie na trase Budapešť-Vídeň kontroly nákladních aut. Maďarsko sice vzalo do vazby pět podezřelých, kteří mají mít neštěstí na svědomí, proud pašeráckých aut ale neustává.

Vojtěch BERGER, redaktor:

Nejvýchodnější rakouská spolková země Burgenland očekává v příštích desítkách hodin až sedm tisíc uprchlíků. Maďarsko sice oznámilo, že plot bránící běžencům v cestě přes jeho jižní hranici je kompletní, ale ti uprchlíci, kteří už v Maďarsku jsou, se budou snažit dostat do Rakouska nebo dál na západ. Mluvčí Červeného kříže v Rakousku Thomas Horvath televizi ORF potvrdil, že jsou na nárazovou uprchlickou vlnu připravené všechny logistické zálohy, včetně mobilních ubytovacích stanů, lékařských a policejní týmů. Na opačném konci Rakouska, u hranic s Německem, včera policie našla v pašeráckém autě tři děti na pokraji smrti žízni, ty jsou teď v nemocnici. Vojtěch Berger, Radiožurnál.

Radiožurnál, 30. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Petr Král

Mluvčí: Bohuslav Sobotka

Čas: 1:38

Téma: *Ochranu českých hranic teď zajišťuje policie*

Petr KRÁL, moderátor:

Ochranu českých hranic teď zajišťuje policie, nasazení armády podle premiéra Bohuslava Sobotky z ČSSD nutné není, řekl to Televizi Prima s tím, že jde o první stupeň nasazení bezpečnostních složek.

Bohuslav SOBOTKA, premiér /ČSSD/:

Druhý stupeň by znamenal stoprocentní mobilizaci všech dostupných policejních sil, do toho druhého stupně jsme se zatím ještě nedostali a teprve ve třetím stupni, pokud by nestačili policisté, tak je připravena armáda, čili v tuto chvíli se dopřesňují plány mezi policií a armádou, identifikují se místa, kde by armáda měla být v tom třetím stupni nasazena, ale nasadíme ji pouze tehdy, pokud to bude nezbytné a pokud to skutečně bude efektivní. Takže nechceme dělat žádné demonstrační akce.

Radiožurnál, 31. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Jana Gulda

Redaktor: Vojtěch Berger

Čas: 4:20

Téma: *Rakousko zveřejnilo první bilanci po zesílení silničních kontrol proti pašerákům*

Jana GULDA, moderátorka:

Rakousko zveřejnilo první bilanci po zesílení silničních kontrol proti pašerákům lidí na hranicích. Od včerejška policie zadržela 5 pašeráků, z jejich aut vyzvedla asi dvě stovky běženců. Kontroly Rakousko spustilo poté, co se minulý týden na dálnici u hranice s Maďarskem našlo v kamionu 71 mrtvých uprchlíků.

Vojtěch BERGER, redaktor:

Rakouská ministryně vnitra Johanna Mikl-Leitnerová tvrdí, že nejde o hraniční, ale o silniční kontroly, které neporušují schengenskou dohodu. Vídeň nová opatření konzultovala i s Bavorskem, Maďarskem a Slovenskem. Právě na oblast u maďarských a slovenských hranic se kontroly zaměřují. Podezřelé je prakticky každé nákladní auto nebo dodávka, která by mohla uprchlíky převážet. Prověřování aut zpomaluje provoz na hlavních tazích a na dálnici M1 v Maďarsku směrem do Rakouska se dnes kvůli nim vytvořila asi 20kilometrová kolona. Vojtěch Berger, Radiožurnál.

Radiožurnál, 31. 8. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Petr Dudek

Mluvčí: Jaroslav Foldyna, Lukáš Jelínek

Čas: 10:44

Téma: Očekávané setkání prezidenta s premiérem

Petr DUDEK, moderátor:

Prezident Miloš Zeman má téměř za sebou první polovinu svého mandátu. Dosavadní průběh jeho funkčního období ukazuje, že se Miloš Zeman nerozpakuje se vyslovovat zásadním způsobem k aktuálním politickým tématům. Opakovaně se přitom dostává do rozporu s vládou či jednotlivými ministry. Takovým tématem může být i otázka migrace. Prezident v neděli ve vysílání Frekvence 1 mimo jiné řekl, že islámští imigrantů by pro naši společnost mohli představovat trojí riziko. Za prvé, vznik takzvaných vyloučených zón, za druhé rozšíření infekčních nemocí a za třetí vznik spících buněk, které se mohou stát zárodkem budoucích teroristických organizací. O migraci a také o rozpočtu bude dnes prezident mluvit s premiérem na odpolední schůzce na Hradě. Prvním hostem publicistické části hlavních zpráv je poslanec sociální demokracie, člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Jaroslav Foldyna, dobrý den.

Jaroslav FOLDYNA, poslanec; člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny /ČSSD/:

Dobré odpoledne.

Petr DUDEK, moderátor:

Pane Foldyno, jak vnímáte prezidentovy výroky, týkající se rizik spojených s migranty z islámských zemí. Souhlasíte s nimi?

Jaroslav FOLDYNA, poslanec; člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny /ČSSD/:
Já se přiznám, že samozřejmě role prezidenta je poněkud jiná jak role pana premiéra. A proto můžeme trochu vidět i tu disproporci v tom vyjadřování. Nicméně ta podstata toho problému, pan prezident v řadě věcí má pravdu a ta obava je na místě.

Jaroslav FOLDYNA, poslanec; člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny /ČSSD/:
V této konkrétní věci si myslíte, že prezident upozorňuje na něco, co třeba vláda podceňuje?

Jaroslav FOLDYNA, poslanec; člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny /ČSSD/:
Já myslím, že vláda samozřejmě celou řadu těchto věcí ví. Nicméně ona je v určité jiné roli než pan prezident a v jiném prostředí, myslím tím prostředí Evropské unie a vláda prostě má poněkud omezený prostor v tom se vyjádřit v té věci a samozřejmě má zase jiné nástroje tu věc řešit.

Petr DUDEK, moderátor:

Prezident také opakovaně říká, že Evropská unie musí chránit svoje vnější hranice, a pokud to nefunguje a to, zdá se, nefunguje aspoň v některých případech, je třeba zastavovat imigranty na českých hranicích a vracet je. Souhlasíte s tímhle prezidentovým stanoviskem?

Jaroslav FOLDYNA, poslanec; člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny /ČSSD/:
Tak já si myslím, že celá řada těch imigrantů nemíří do České republiky. A já si myslím, že bychom se měli spíše zamýšlet na to, jakým způsobem umožnit jejich průchod tam, kam ti imigranti míří. Já jsem poněkud překvapen

Analýza reprezentace tématu migrace

tím, že celá řada těch imigrantů je zadržovaná na našem území jakou si dobu, a potom jsou propouštěni na cestu dál. Já, přiznám se, vidím tu racionalitu v tom, kdybychom těm lidem pakliže míří do nějaké jiné země, umožnili průchod do té země a zbavili bychom se spousty problémů.

Petr DUDEK, moderátor:

Jestli jsem vám dobře rozuměl, tak vy byste tedy za tím prezidentovým stanoviskem nestál, myslím za tím stanoviskem je třeba vracet uprchlíky z české hranice zpět a ani je nepouštět dovnitř.

Jaroslav FOLDYNA, poslanec; člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny /ČSSD/:
Ne, já bych za ním nestál, já bych spíše obráceně umožnil těm uprchlíkům průchod tou Českou republikou do země, kam oni míří.

Petr DUDEK, moderátor:

Česká vláda se rozhodla, že v blízké budoucnosti přijme 1500 uprchlíků, je to rozumný počet, podle vás?

Jaroslav FOLDYNA, poslanec; člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny /ČSSD/:
Tak těžko se dá říkat, jestli je to rozumný, je to počet, který skýtá naše možnosti. Já si myslím, že česká vláda v tomto se tak nechová, řekněme, vulgárně jako eurohujerí, ale snaží se zaujímat postoj, který odpovídá možnostem České republiky, proto pan premiér také nechce přistoupit na to, abychom my Česká republika přijímali nějaké kvóty. My prostě můžeme přijmout jen to, co přijmout můžeme a nemůžeme se zavazovat k něčemu, co nejsme schopni plnit.

Petr DUDEK, moderátor:

Tolik poslanec ČSSD Jaroslav Foldyna. Děkuji a na slyšenou.

Jaroslav FOLDYNA, poslanec; člen zahraničního výboru Poslanecké sněmovny /ČSSD/:

I já děkuji a na shledanou.

Petr DUDEK, moderátor:

A připomínám, že o imigraci má prezident republiky mluvit i na tiskové konferenci, jejíž přenos uslyšíte na Radiožurnálu už po půl jedné. Jaroslava Foldynu spolu se mnou poslouchal také politolog a odborník na ČSSD Lukáš Jelínek z Masarykovy demokratické unie, dobrý den.

14:52 Lukáš JELÍNEK, politolog; Masarykova demokratická unie:

Dobrý den.

Petr DUDEK, moderátor:

Do jaké míry si podle vás budou premiér a prezident dnes rozumět, pokud jde o přístup k migrační krizi, pokud to tak můžeme nazvat.

Lukáš JELÍNEK, politolog; Masarykova demokratická unie:

Jsem zvědavý. Já jsem zvědavý, jestli nějaké výstupy potom půjdou také na veřejnost, protože mám pocit, že politici často jinak hovoří mezi čtyřma očima a jinak na veřejnost a to je samozřejmě staré známé pravidlo, ale v té současné době a při těch současných tématech je to obzvláště cítit, že jinak se hovoří k veřejnosti, nechci to říci teďka pejorativně, ale k davu, a jinak se hovoří na odpovědných politických jednáních, ale myslím si, že protože mezi prezidentem Zemanem a premiérem Sobotkou zjevně existuje rozdíl mezi vnímáním k té uprchlické krizi, tak budou mít, co řešit.

Petr DUDEK, moderátor:

A ten rozdíl je tedy skutečný nebo je to jen rozdíl v té rétorice, v tom co říkají navenek?

Lukáš JELÍNEK, politolog; Masarykova demokratická unie:

Ten rozdíl je podle mě skutečný. To co pan poslanec Foldyna nazval tak lehce rozdílnými rolemi, tak já si myslím, že to můžeme dopovědět do důsledků, prezident je u nás ústavně neodpovědný a v okamžiku, když to tedy vezmeme při tom krajním možném výkladu, si může skutečně říkat, co chce a plavat na hladině veřejného mínění, protože jediné, co ho zajímá je, jestli bude, pokud bude příště kandidovat, jestli bude znovu v přímé volbě zvolen. Zatímco vláda má jinou odpovědnost. Vláda má odpovědnost problémy řešit a vláda má také odpovědnost jednat s evropskými partnery o těch věcech. Myslím si, že právě v tomto ten hlavní rozdíl mezi prezidentem Zemanem a premiérem Sobotkou spočívá, protože výroky Miloše Zemana se týkají především národního rámce, co by měla Česká republika udělat, kam by měla poslat vojáky. O evropský rozměr se příliš nestará, protože tuší, že ten v té české společnosti není až tak detailně sledovaný a není až tak populární. Zatímco premiér se musí stýkat se svými evropskými partnery, a proto také on hovoří o potřebě společného evropského přístupu k imigrační politice o společné ochraně evropských hranic a podobně. On si vytvořil takový celkem zajímavý nástupní prostor, protože na začátku toho tématu on se vyhranil proti kvótám, takže si získal určitou náklonnost veřejného mínění, ale dneska, zdá se, že už se snaží co nejvíce ladit své kroky s evropskými partnery, byť ti, jak jsme se dozvěděli i o víkendu, často politiku české vlády a dalších východo- a středoevropských zemí kritizují, to byla ta vyjádření rakouského kancléře nebo francouzského ministra zahraničí, přestože zástupci obou dvou těchto vlád nedávno v Praze nebo respektive s českými politiky také měli možnost jednat.

Petr DUDEK, moderátor:

A jak byst dekódoval to, že si prezident poměrně často bere do úst muslimské džihádisty, jak jim říká, mluvil o nich teď o víkendu, před časem varoval, že džihádisté mohou také vyhodit do povětří Pražský hrad a tak podobně.

Lukáš JELÍNEK, politolog; Masarykova demokratická unie:

To je možná spíš otázka pro experta na politický marketing nebo komunikaci, protože si myslím, že Miloš Zeman rád pracuje s obrazy, které jsou co nejemocionálnější, které co nejvíce působí na první signální soustavu a pochopitelně ti islámští teroristé, které nám budou plenit Prahu a ubližovat našim lidem, tak vlastně ta hlavní věc, vůči níž on se může vymezit a ukázat, jak vlastně je důsledným zastáncem českých národních zájmů. Ovšem kdybychom byli důslední, tak popravdě řečeno, právě ta rétorika Miloše Zemana a slyšeli jsme to často už v minulosti od diplomatů arabských zemí, je to, co je vlastně na České republice v tom arabském nebo muslimském světě vnímáno jako to nejkontroverznější. To znamená, pokud by něco mohlo provokovat zájem teroristických skupin o Českou republiku, která jinak z hlediska arabského světa není nijak zvlášť atraktivní, tak jsou to právě ty ostré výroky Miloše Zemana, takže si myslím, že ani tady v tom to není úplně konsistentní.

Petr DUDEK, moderátor:

Lukáš Jelínek z Masarykovy demokratické akademie, děkuji za návštěvu.

Lukáš JELÍNEK, politolog; Masarykova demokratická unie:

Děkuji za pozvání, hezký den.

Radiožurnál, 1. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Martin Křížek

Redaktorka: Kateřina Pichalová

Čas: 0:47

Téma: Policisté dnes v Břeclavi zadrželi zhruba 200 migrantů

Martin KRÍŽEK, moderátor:

Policisté dnes v Břeclavi zadrželi zhruba 200 migrantů. Rozvezli je do několika policejních tělocvičen v okolí a teď ověřují jejich totožnost. Pak běžence čeká přejezd do uprchlických táborů. A na breclavském nádraží, kam vlaky s uprchlíky dorazili, je i naše reportérka Kateřina Pichalová.

Kateřina PICHALOVÁ, redaktorka:

Tady v Břeclavi na nádraží už není vůbec poznat, že by se v noci konaly takové manévry. Nádraží je vylidněno a zadržení uprchlíci v prozatímních zařízeních, kde kontrolují jejich zdravotní stav a také výslechy. Policejní

kontroly migrantů ze zahraničí ovlivní cestující jedině tak, že vlaky nabírají zpoždění, ale dochází k nim většinou v noci. Kvůli tomu musí zůstat otevřená například i hala, která se běžně zavírá o půl jedné v noci. Aktuálně má zpoždění vlak z Maďarska asi 40 minut. Ten by měl být v Břeclavi ve 13 hodin. A jaká další zpoždění vlaky nabírají, se zatím uvidí podle situace kolem policejních kontrol běženců v zahraničí. Z Břeclavi Kateřina Pichalová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 1. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Martin Křížek

Redaktorka: Gregor Martin Papucsek

Čas: 1:43

Téma: V Budapešti na Východním nádraží vládne napětí

Martin KŘÍŽEK, moderátor:

V Budapešti na Východním nádraží vládne napětí. Na rozdíl od včerejška už policie nenechává uprchlíky nastoupit do vlaků směřujících na západ. Nádraží kvůli tomu dnes dopoledne na skoro 3 hodiny zcela uzavřela.

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:

Masy uprchlíků, které stály na lístky dlouhé hodiny, nechápou, proč nemůžou odcestovat do Vídně či Mnichova, když včera je na tyto vlaky pouštěli i bez víz či pasů. Úřady se rozhodly po deváté hodině celou stanicí uzavřít. Během vyprazdňování staniční haly pohotovostní policie nenarazila na odpor. Menší bitka vypukla pouze mezi uprchlíky. Ti potom před stanicí na Širokém náměstí zorganizovali asi tisícové shromáždění a skandovali hesla jako - We want to go, chceme odejít. Před jedenáctou stanicí opět otevřeli, ale uprchlíky dovnitř nepouštěli a vlak do Mnichova odjel bez nich. Z Budapešti Gregor Martin Papucsek, Radiožurnál.

Radiožurnál, 1. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Karolína Koubová

Redaktorka: Gregor Martin Papucsek

Čas: 15:48

Téma: Maďarské úřady řeší spory s migranty

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

V Budapešti demonstrovaly dopoledne stovky migrantů před uzavřeným východním nádražím. Skandovali: Německo, Německo. A žádali, aby jim úřady povolily nástup do vlaků mířících právě tam. Asi hodinu před polednem bylo nádraží znovu otevřeno, ale ne pro migranty. Včera jich stovky v několika vlakových soupravách přejely hranice do Rakouska a většinou pokračovaly dál do Německa. Někteří ovšem využili i spojů, které vedou přes jižní Moravu a zdejší cizinecká policie zadržela v noci na dnešek přes dvě stovky migrantů, většinou ze Sýrie. Několik desítek dorazilo před půlnocí z Vídně a přes 170 pak z Maďarska. V Budapešti je náš spolupracovník Gregor Martin Papucsek, dobrý den. Jaká je momentální situace?

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:

No, situace, momentálně je taková, že utečenci nadále obléhají nakonec už několik dní v Budapešti východní stanicí, ale dnes dopoledne se to vyhroutil v tom smyslu, že stanicí museli až na 2,5 hodiny uzavřít. Utečence měli vyhnat i na náměstí před východní stanicí, demonstrovali a žádali volný odchod do Německa, a to si tedy vyvzpomenuli. Tato akce byla pokojná. Vzrušení nastalo po 11 opět, když stanicí zase otevřeli, ale utečence dovnitř nepustili. Vlak do Mnichova odešel bez nich, takže stanicí otevřeli ale jen z boku pro domácí pasažéry, utečenci momentálně zhruba už jen 400 až 500 lidí postávají před hlavním vchodem, kde se v šikách, to je nový vývoj, vystřídala policejní jednotka a tato nová má i helmy a slzný plyn.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Jak chtějí místní úřady postupovat dál v příštích hodinách?

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:

To se neodvážím odhadnout, jak se to bude vyvíjet následující hodiny. Ale napětí rozhodně je zde a trvá.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:
Panuje tam chaos?

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:
Jak jsem naznačil, ano, ale musím říci, že to zvládají policisté bez incidentů. Sami se povzbuzují, že pokoj, žádné unáhlené reakce a podobně. Evidentně mají příkaz za každou cenu zachovat tento relativní pokoj.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:
Mají maďarské úřady nějakou dohodu s rakouskými, po včerejší zkušenosti, kdy odjel z Budapešti několik vlaků plných migrantů?

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:
Podle mě z vývoje v posledních dvou dnech vyplývá, že nemají. Když je Maďaři pouštěli, a dnes už ne, nemají tedy jasnou dohodu s rakouskou stranou, respektive se stanoviska zřejmě mění. Určitě se intenzivně jedná na lince Budapešť - Vídeň i na lince Budapešť - Berlín, anebo Budapešť - Mnichov. Vzpomínám si, protože právě bavorský ministr vnitra vyjádřil počet nad včerejším náhlým uvolněním do té doby tvrdého odmítavého /výpadek signálu/.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:
Tolik budapešťský spolupracovník Gregor Martin Papucsek, kterému poděkuji, omlouvám se za špatné telefonní spojení. Na shledanou.

Radiožurnál, 1. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Kateřina Koubová

Redaktorka: Kateřina Rendlová

Čas: 18:53

Téma: Situace s řešením uprchlíků na jižní Moravě

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:
Mluvčí cizinecké policie Kateřiny Rendlové jsem se zeptala, jaká je momentální situace na jižní Moravě, co se zadržených migrantů týče.

Kateřina RENDLOVÁ, mluvčí cizinecké policie:
V posledních hodinách k žádnému dalšímu zjištění nelegálních migrantů na našem území nedošlo, ani v jižní Moravě ani nikde jinde.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:
V noci na dnešek dorazilo do Břeclavi více než 200 uprchlíků nebo migrantů. Byly to z velké části spíš jednotlivci nebo celé rodiny?

Kateřina RENDLOVÁ, mluvčí cizinecké policie:
Bylo tam velmi mnoho matek s dětmi, i celých rodin, ano v té velké skupině byly spíš velké rodiny než jednotlivci. V tomto případě tomu tak bylo.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:
Kolik z nich by mohlo u nás požádat o azyl, když míří zřejmě dál na Západ nebo do Německa?

Kateřina RENDLOVÁ, mluvčí cizinecké policie:

V naší zemi cizinci, o kterých se v poslední době bavíme, o azyl nežádají téměř vůbec. Za celou tu dobu, kdy už jsme zajistili na našem území od začátku opatření více než 2300 nelegálních migrantů, tak těch cizinců, kteří požádali u nás o azyl, jsou skutečně jednotlivosti, není to možná ani do deseti.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

To znamená, že se těchto více než 200 uprchlíků si myslíte, nebude žádný, který by žádal o azyl?

Kateřina RENDLOVÁ, mluvčí cizinecké policie:

Nikdo tak do této chvíle neučinil a ani to nepředpokládáme, že se to stane.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Ona se v tomto čase dramaturgizuje situace na nádraží v Budapešti, které bylo uzavřeno. Stovky rozčilených uprchlíků žádají, aby je pustili do vlaků. Jste připraveni na to, že by případně mohli dorazit i na jih Moravy další spoje plné těchto cizinců?

Kateřina RENDLOVÁ, mluvčí cizinecké policie:

My jsme připraveni na to, že mohou dorazit na naše území další velké skupiny cizinců. Byly vytvořeny nějaké typové plány, podle kterých i v tuto chvíli postupujeme pro ujištění 300 cizinců plus další 300. Navýšená kapacita, takže my jsme v tuto chvíli schopni přijmout další cizince ke zpracování a dalšímu procesování jejich záležitosti a budeme potom postupovat podle aktuální situace, ale připraveni na to v tuto chvíli jsme.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Jak ta příprava právě probíhá, do jaké míry třeba komunikujete s maďarskými nebo rakouskými úřady?

Kateřina RENDLOVÁ, mluvčí cizinecké policie:

My tyto pohovory vedeme zejména v rámci mezinárodní policejní spolupráce, máme své styčné důstojníky v okolních státech i v Maďarsku, takže cestou těchto lidí probíhá předávání informací a máme své protějšky, se kterými komunikujeme, takže předávání informací v tomto případě probíhá velmi dobře.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Tolik mluvčí cizinecké policie Kateřina Rendlová.

Radiožurnál, 2. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Reportér: Jan Šmíd

Čas: 3:54

Téma: Provoz v tunelu pod kanálem La Manche v noci znovu narušili migranti

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Provoz v tunelu pod kanálem La Manche v noci znovu narušili migranti. Pokusili se proniknout do tubusu a zastavili dopravu na několik hodin. Některé vlaky čekaly na nádraží, jiní cestující se museli vrátit do Londýna nebo Paříže. Do cílových stanic nedorazily asi 2 tisíce pasažérů. Provoz se podařilo obnovit dopoledne.

Jan ŠMÍD, redaktor:

Stovky cestujících zažily těžkou noc. Ve vlaku strávili dlouhé hodiny, v důsledku výpadku elektrického proudu nešla klimatizace a mnozí zůstali bez vody. Teprve k ránu se podařilo situaci zvládnout i díky tomu, že pro cestující byl vypraven zvláštní vlak, který je dostal zpět do stanice, odkud vyjeli. Ráno byl zrušený jeden spoj z Londýna a jeden z Paříže. Migrantům se podařilo dostat se do tunelu navzdory dalším bezpečnostním opatřením, které vyhlásil premiér Valls. Podle některých svědků dokonce běhali cestujícím nad hlavou na střeše vagonů. Z Francie Jan Šmíd, Radiožurnál.

Radiožurnál, 2. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 4:43

Téma: Stovky migrantů protestují před budapeštským nádražím

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Stovky migrantů protestují před budapeštským nádražím. Dožadují se cesty do Německa. Běženci se bouří proti policii, která je nechce pustit na nástupiště. Dopravu na Východním nádraží Keleti se po několikahodinovém přerušení podařilo sice obnovit, uprchlíci ale cestovat nemohou. Maďarská vláda se brání tím, že se po území Evropské unie mohou pohybovat pouze migranti s platnými doklady.

Radiožurnál, 2. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Redaktorka: Kateřina Pichalová

Čas: 5:05

Téma: V Poštorné vzniklo nové záchytné zařízení pro uprchlíky

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

V Poštorné u Břeclavi za jediný den vzniklo nové záchytné zařízení pro uprchlíky. Ještě v noci pracovali hasiči na jeho dostavbě a vybavení. Nové stanové městečko pojme asi tři stovky uprchlíků. Včera ve městě cizinecká policie zadržela přes 200 migrantů. Jestli je umístí právě v Poštorné, ale zatím není jasné.

Kateřina PICHALOVÁ, redaktorka:

V 10 dopoledne z areálu bývalé věznice v Poštorné odjízděly hasičské jednotky, které dostavěly provizorní stanoviště pro zadržené migranty, upřesnila jejich mluvčí Nicole Zaoralová.

Nicole ZAORALOVÁ, mluvčí hasičů:

Všech 25 stanů byly vybaveny hygienickými vložkami, lehátky, spacáky, dekami a osvětlením.

Kateřina PICHALOVÁ, redaktorka:

Co ještě budou uprchlíci potřebovat, ví Diana Kosinová z brněnské charity, která pořádá sbírku.

Diana KOSINOVÁ, brněnská charita:

Hygienické potřeby, zejména dětské pleny, vložky, mýdla, zachovalé oděvy, podzimní teplejší věci. Velmi akutní jsou příkrývky, karimatky, spacáky, deky, boty.

Kateřina PICHALOVÁ, redaktorka:

Sbírka brněnské charity pokračuje až do 25. září. Kateřina Pichalová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 2. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Karolína Koubová

Host: Michal Hašek

Čas: 10:49

Téma: Řešení uprchlické krize

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Před polednem oznámil mluvčí české vlády, že se premiér Bohuslav Sobotka sejde v pondělí na Slovensku s rakouským a slovenským ministerským předsedou, aby diskutovali o dalším postupu vůči nynější migrační vlně. Včera večer začal v areálu věznice v Břeclavi-Poštorné výstavba stanového detenčního zařízení. Poslouží zatím jen jako záloha pro případ mimořádné uprchlické vlny. V noci z pondělka na úterý zadržela policie na

břeclavském nádraží celkem 214 migrantů, převážně Syřanů a dnes opět budapešťské východní nádraží obléhají stovky uprchlíků, ti se dožadují přístupu k vlakům mířících do Rakouska a Německa. To jim ale maďarská policie nedovoluje, rakouská policie zase včera večer osvobodila ve Vídni z nákladního vozu se svařenými dveřmi 24 Afghánců, údajně putovali z Maďarska. Naším hostem je jihomoravský hejtman Michal Hašek z ČSSD. Dobrý den.

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:
Dobrý večer z Poštorné.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Zadržela dnes policie v Břeclavi nebo jinde v Jihomoravském kraji nějaké další migranty? Já zatím nemám informace od policie týkající se dnešního dne. Co mohu sdělit posluchačům Českého rozhlasu je to, že k dnešní 12 hodině byla dokončena výstavba toho dočasného detenčního stanového zařízení v areálu poštorenské věznice. Čili na základě nařízení státu to provedl Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje a také dobrovolní hasiči. Přes noc se na výstavbě podílelo celkem 90 profesionálních a dobrovolných hasičů. Teď odpoledne si to zařízení převezme Správa uprchlických zařízení ministerstva vnitra a my vyčkáme samozřejmě dalšího vývoje situace a případných požadavků vlády a ministerstva vnitra směrem ke kraji a také k městu Břeclavi.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Čili na případnou migrační vlnu jste připraveni?

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Tak na případnou migrační vlnu musí být v první řadě připraven stát. A jeho bezpečnostní složky. To znamená cizinecká policie na hranicích.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Ale vy jako region, který je opravdu exponovaný, tak zcela evidentně se také připravujete.

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Musíme vycházet z platných kompetencí. Za bezpečnost státu na prvním místě odpovídá vláda, ministerstvo vnitra a policie. Oni si budou plnit svoje úlohy, kraj má přesně definované úkoly v typových plánech Integrovaného záchranného systému a já jsem nařídil už v červenci jeho prověrku, krizové řízení samozřejmě neustále aktualizuje ty údaje a úkoly, které jsou stanoveny pro Jihomoravský kraj, jsme připraveni zabezpečit.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Vy jste právě i v souvislosti s tou přípravou na případnou migrační vlnu mluvil o tom, že kraj požaduje bezpečnostní garance. Už vám byly poskytnuty, máte například jistotu navýšení policejních složek?

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Tak to je opět otázka směrem na policejního prezidenta, nikoliv na hejtmana Jihomoravského kraje. Nicméně při jednáních tady v Břeclavi, kterého se účastnil první náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost, který vlastně řídí ten krizový štáb týkající se migrace, tak ano, bylo tam jasně sděleno, že po dobu fungování toho dočasného zařízení tady bude zajištěna adekvátním způsobem bezpečnost, to znamená, budou nad rámec toho stávajícího početního stavu policistů na obvodním oddělení v Břeclavi, nasazení policisté, mám na mysli Policii České republiky a to samotné zařízení tady v poštorenské věznici pak bude hlídat cizinecká policie.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Když mluvíte o té hlavní odpovědnosti vlády, tak premiéra Bohuslava Sobotku teď čekají dvě schůzky, v pátek Visegrádské čtyřky, v pondělí se slovenským a rakouským premiérem. Co tedy hlavního by měl podle vás řešit, na co odpovědět, na co dát nějaké řešení?

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Tak já předpokládám, že ty schůzky pana premiéra Sobotky s jeho kolegy tady z teritoria střední Evropy jsou především koordinačními schůzkami tak, aby se sladily výstupy všech těchto zemí. Já v regionální úrovni mohu říci, že jsme s panem premiérem Sobotkou v kontaktu, stejně tak s ministrem Chovancem a dalšími zainteresovanými vládními činiteli. Já samozřejmě na základě výsledků jednání pana premiéra Sobotky s jeho rakouským a slovenským protějškem jsem připraven jednat stejným způsobem také na regionální úrovni, to znamená, to co bude dohodnuto mezi vládami, aby následně vzniklo také jako koordinace mezi příhraničními regiony České republiky, Rakouska a Slovenska.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Když mluvíte právě o koordinaci těch jednotlivých zemí, tak jak třeba vnímáte krok maďarské policie, která uzavřela budapeštské nádraží a na rozdíl od pondělka, tedy už nedovoluje uprchlíkům nastoupit do spojů směrem na Západ, přičítáte třeba i tomuto, že do dnešní 12 hodiny nebo kdy spolu mluvíme, ještě nemáte žádné informace o tom, že by třeba byly další uprchlíci ve vašem regionu?

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Za prvé Maďarsko není sousedem České republiky a tudíž, i když logicky tím uprchlíci jdou přes Maďarsko a tam se ten proud potom dělí směrem do Rakouska nebo na Slovensko a přes Českou republiku, vždycky tou cílovou zemí je Německo. Tak samozřejmě takovéto kroky jednostranné kroky v těch státech podél té migrační trasy pak samozřejmě mají za následek nějaký další vývoj v těch navazujících zemích.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Posílujete tedy tento krok maďarské policie nebo ne?

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Proto je dobře, že se sejdou premiéři V4 a budou ty kroky komunikovat a koordinovat. Určitě není možné, aby jeden členský stát Evropské unie svým postupem překvapoval svoje sousedy nebo partnery. My tady dneska v Poštorné de facto musíme řešit to, že je průchodná schengenská hranice. Kdyby fungovala ostraha schengenské hranice v přístupu do Evropské unie, v Řecku, Itálii a dalších členských státech, tak podle mého názoru bychom tady nemuseli řešit takové složité bezpečnostní problémy a nemuseli bychom například v Poštorné tady stavět ve věznici tábor pro 300 migrantů.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

A podle vás Maďaři by tedy neměli pouštět migranty dál?

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

To není teď věcí jihomoravského hejtmána. Tohle to musí řešit pan premiér, eventuálně ministři vnitra.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Já se ptám i v souvislosti s tím jestli třeba souhlasíte s postupem českých úřadů, že migranti, které policie zadrží, jsou umístěny v detenčních zařízeních, což třeba teď je dopad i do vašeho regionu a musíte toto řešit?

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Já znovu říkám, my tady řešíme to, že by měla existovat koordinovaná politika uvnitř Evropy a jeden členský stát by neměl překvapovat ty ostatní. Čili věřím, že i větší koordinace včetně postupu bezpečnostních složek bude obsahem těch schůzek, které v příštích dnech budou absolvovat premiéři, případně ministři vnitra.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Věřím jihomoravský hejtman Michal Hašek z ČSSD. Děkuji vám, na shledanou.

Michal HAŠEK, hejtman Jihomoravského kraje /ČSSD/:

Také vám děkuji a hezké odpoledne

Radiožurnál, 3. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Martin Příček

Reportér: Gregor Martin Papucsek

Čas: 00:47

Téma: Chaos na nádraží v Budapešti

Martin KRÍŽEK, moderátor:

Na Východním nádraží v Budapešti, kde se shromáždily tisíce uprchlíků, dopoledne panoval chaos. Vlaky směrem do Rakouska, na Slovensko a do České republiky sice vypravují, ale dál, než na hranice, žádný z nich nedojede. A na nádraží v maďarské metropoli je i náš spolupracovník Gregor Martin Papucsek.

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:

Dobry den přejeme. Stále je tu výrazný chaos. V nádražní hale se tlačí stovky uprchlíků a desítky bezradných pasažérů, železnice se ráno rozhodly vlaky na západ i přes maďarské hranice nevypravovat. Vzápětí policie uvolnila vchody do budovy stanice, no, a uprchlíci čekající na náměstí a chystající se na další den protestů, jako to bylo včera a předevírem, okamžitě obsadili halu a některé přistavené vlaky, začínali je opouštět až potom, co bylo jasné, že je neodvezou do Německa, ale masy nadále postávají teď v nádražní hale, kam je policie včera vůbec nepouštěla. Jeden vlak vypravili asi před půl hodinou, ale bez jakéhokoliv oznámení, takže nikdo z uprchlíků se na něj nedostal. Vývoj je hektický, vládne spíš bezradnost, neboť uprchlíci nemají dostatek informací.

Z Budapešti Gregor Martin Papucsek, Radiožurnál.

Radiožurnál, 3. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Martin Příček

Redaktor: Tomáš Jelen

Čas: 01:58

Téma: Uprchlíká zařízení v Česku začnou propouštět některé běžence ze Sýrie

Martin KRÍŽEK, moderátor:

Uprchlíká zařízení v Česku začnou odpoledne propouštět některé běžence ze Sýrie. Podle mluvčí cizinecké policie Kateřiny Rendlové jde asi o 230 lidí, kteří už dřív požádali o azyl v Maďarsku.

Kateřina RENDLOVÁ, mluvčí cizinecké policie:

Se všemi bude proveden pohovor, následně budou informováni o možnosti požádat Českou republiku o mezinárodní ochranu, a pokud této možnosti nevyužijí, pak jim cizinecká policie vydá rozhodnutí o povinnosti opustit naše území do 7 dnů a následně je doprovodí na nádraží.

Martin KRÍŽEK, moderátor:

A jedním ze středisek, odkud budou Syřané odcházet, je zařízení v Zastávce u Brna. Právě tam je reportér Tomáš Jelen.

Tomáš JELEN, redaktor:

Uvnitř uprchlického zařízení tady v Zastávce i v jeho okolí je zatím klid. Ještě jsem neviděl, že by jeho brány někdo opustil. Vevnitř jsou více než dvě stovky uprchlíků a většina z toho právě zadržena na českém území bez povolení k pobytu. Zatím to tedy vypadá, že migranty policisté nepustí jenom tak, ale že je převezou policejními dodávkami přímo na vlakové nádraží, takže by si cizinci neměli přijít do kontaktu s lidmi tady v okolí. Zařízení tady v Zastávce je totiž přímo uprostřed zástavby bytových domů. A podle mých informací by první utečenci měli zdejší zařízení opustit dnes po obědě. Tomáš Jelen, Radiožurnál.

Radiožurnál, 3. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Martin Příček

Redaktor Martin Karlík

Čas: 03:12

Téma: Ministerstvo vnitra: Označování běženců čísly není běžný postup

Martin KRÍŽEK, moderátor:

Označování běženců čísly není běžný postup - oznámilo to ministerstvo vnitra v reakci na záběry z Břeclavi, kde policisté fixou popisovali uprchlíky, kteří přijeli vlakem. Některé zahraniční organizace pak takové označování lidí přirovnávali k dobám holocaustu.

Martin KARLÍK, redaktor:

Mluvčí cizinecké policie Kateřina Rendlová vysvětluje, že značení uprchlíků fixem není běžnou praxí.

Kateřina RENDLOVÁ, mluvčí cizinecké policie:

My jsme k tomuto kroku přistoupili zcela výjimečně při zajištění té obrovské dvěstčlenné skupiny cizinců, kdy situace na nádraží byla velmi chaotická.

Martin KARLÍK, redaktor:

Další důvod přidává Lucie Nováková z ministerstva vnitra.

Lucie NOVÁKOVÁ, ministerstvo vnitra:

Policisté tak postupovali především proto, aby v takto velké skupině nebyly odděleny děti od svých rodičů.

Martin KARLÍK, redaktor:

Policejní prezidium dnes upřesní pravidla, jak zajistit identifikaci uprchlíků. Martin Karlík, Radiožurnál.

Radiožurnál, 3. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Karolína Koubová

Host: Magda Faltová

Čas: 18:08

Téma: Označování zadržovaných migrantů fixem

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Označování zadržovaných migrantů fixem se už nebude opakovat. Oznámilo dnes ministerstvo vnitra. Reagovalo tak na kritiku, kterou si česká cizinecká policie vysloužila zato, že v Břeclavi na nádraží psala cizincům čísla na ruku a mnohým tak připomněla chování nacistů z dob holocaustu. Podle ministerstva nejde o běžný postup, policisté prý jednali v časové tísní, a během dneška mají dostat přesnější pravidla, jak se k zadrženým cizincům chovat. Do vysílání zvu ředitelku Sdružení pro integraci a migraci Magdu Faltovou. Dobrý den. Dobrý den, slyšíme se, paní Faltová?

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

Ano. Dobrý den.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Jak vnímáte tu dnešní reakci ministerstva vnitra, že popisování zadržovaných lidí bylo nestandardním jednáním, nebude se opakovat?

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

Tak já to vnímám pozitivně a zároveň se domnívám, že ten postup měl být zvolen trochu jinak. Bylo by fajn, kdyby třeba měly připravené pásky k označování nebo k tomu, aby byli schopni tedy ty lidi registrovat.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Máte tedy pochopení pro ten argument, že zkrátka na tom nádraží byl chaos, bylo to jediné nejrychlejší řešení, že šlo hlavně o to, aby rodiny zůstaly pohromadě, aby se neztratily děti?

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

Mám pro to pochopení. Ale domnívám se, že mnohem problematičtější je vůbec to, že tedy rodiny s dětmi zajišťujeme, že je omezujeme na svobodu a že to děláme dlouhodobě. Samozřejmě to rozhodnutí ze věřejška vítám, že už se to dít nebude. Ale obecně ten přístup k těm uprchlíkům vidím mnohem problematičtější právě v tom zajišťování než v tom označování.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Podle vás by tedy česká policie měla uprchlíky nechat projet do cílových zemí?

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

Ano, případně tedy by Česká republika jim měla nabídnout možnost požádat o mezinárodní ochranu u nás, a to aby tedy mohli setrvat na území České republiky.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

To se tedy neděje?

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

To se neděje. Až do teď vlastně v případě, kdy syrští uprchlíci požádali o mezinárodní ochranu již v Maďarsku, anebo se prokázalo, že tranzitovali přes Maďarsko, tak byly vrácení zpátky nebo byla snaha o to je vrátit zpátky do Maďarska. Byli zadrženi, omezeni na svobodu a po 6 týdnech propuštění, protože Maďarsko je nepřijalo a oni tedy pokračovali dále.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Policie se ale brání, že v podstatě, jakmile zjistí na našem území, že je cizinec bez dokladu, podle zákona ho zkrátka musí zadržet, identifikovat a pakliže už požádal o azyl někde jinde, musí tedy se pokusit o návrat do té země.

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

Oni ho musí zadržet a identifikovat. Nicméně ho nemusí omezit na svobodu. A v případě, že projeví úmysl požádat v České republice, tak Česká republika může podle toho dublinského rozhodnutí se rozhodnout, že tu žádost posoudí a nebude tedy lidi vracet zpátky do Maďarska.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Celé to jaksi s tím psaním fixem na ruce číslováním, neukazuje zkrátka na to, že policie není na takové situace připravená?

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

Já myslím, že částečně ano. Není na to připravena. Zároveň je samozřejmě velmi problematičné proškolení lidí na to právě, protože ty počty jsou prostě velké a v minulosti vlastně nebyly. Takže je to trochu o tom, že policie zaspala. Zároveň si musíme uvědomit, že mají opravdu hodně práce a je to spíše o tom, že tedy i policie i pan ministr Chovanec se dlouhodobě vyjadřují, že jejich role je tedy chránit české občany před tím nebezpečím, a ne až tak citlivě přistupovat k lidem, kteří sem přicházejí k těm uprchlíkům. Takže si myslím, že to s tím souvisí.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

V této rétorice vidíte velký problém.

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

Ano.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Ředitelka Sdružení pro integraci a migraci Marta Faltová. Děkuji vám za rozhovor. Na shledanou.

Magda FALTOVÁ, ředitelka Sdružení pro integraci a migraci:

Já také děkuji. Na shledanou.

Radiožurnál, 4. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Kateřina Causidisová

Redaktorka: Lenka Jansová

Čas: 2:15

Téma: Premiéři zemí Visegrádské čtyřky budou v Praze řešit migrační krizi

Kateřina CAUSIDISOVÁ, moderátorka:

Premiéři zemí Visegrádské čtyřky budou v Praze řešit migrační krizi. Všechny čtyři země Česko, Slovensko, Polsko i Maďarsko odmítají unijní kvóty na přijímání běženců. Předsedové vlád Visegrádu by měli mluvit také o tom, jak posílit vnější hranici Schengenu.

Lenka JANSOVÁ, redaktorka:

Česko chce na summitu prosadit vznik přijímacích středisek pro uprchlíky mimo schengenský prostor. Premiér Sobotka z ČSSD vysvětlil, proč trvá na odmítnutí kvót.

Bohuslav SOBOTKA, premiér /ČSSD/:

I kdybychom v rámci Evropské unie přerozdělili uprchlíky, tak většina z nich stejně směřuje do těch nejvyspělejších států, do Německa nebo do Skandinávie.

Lenka JANSOVÁ, redaktorka:

Také podle maďarského premiéra Viktora Orbána je cílem pro uprchlíky Německo. Maďarsko je dokonce připraveno prodloužit plot podél hranice se Srbskem.

Viktor ORBÁN, maďarský premiér:

Pokud začnou pašeráci lidí pro ilegální převádění migrantů používat ve velkém i maďarskou hranici s Chorvatskem, budeme muset postavit bariéru také tam.

Lenka JANSOVÁ, redaktorka:

Polsko se bojí, že bude migrantů nekontrolovaně přibývat, proto je třeba řešit příčiny této krize a nenařizovat kvóty. S tím souhlasí i slovenský premiér Fico. Lenka Jansová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 4. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Kateřina Causidisová

Redaktor: Gregor Martin Papucsek

Čas: 3:20

Téma: Odhodlání utečenců v maďarském městečku Bicske odporovat policii nadále trvá

Kateřina CAUSIDISOVÁ, moderátorka:

Odhodlání utečenců v maďarském městečku Bicske odporovat policii nadále trvá. Asi 500 lidí zůstalo v noci ve vlaku a odmítalo jídlo i nápoje. Napětí polevilo až ráno, situace se ale nezměnila. Na jiném místě blízko města Dor protestující rezignovali.

Gregor Martin PAPUCSEK, redaktor:

Utečenci ve stanici v Bicske se cítí být oběťmi policejního podvodu, neboť je nechali nastoupit na vlak směrem na západ, ale u uprchlického tábora je zastavili. V této pasti si zvolili pasivní odpor, ale ráno si už vzali jídlo a nápoje. Policie proti nim nezasahuje. Zvolila si taktiku tyto lidi unavit. Tento přístup pomohl u obce Nagyszentjános, kde se v noci podvolili i poslední protestující, a tak odtud odvezli do tábora ve Vámosszabadi u slovenských hranic celkem 120 lidí. Na budapeštském Východním nádraží se mezitím trochu rozpačitě organizuje pěší pochod utečenců do Rakouska. Z Budapešti Gregor Martin Papucsek, Radiožurnál.

Radiožurnál, 4. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Kateřina Causidisová

Čas: 4:13

Téma: Stále více humanitárních organizací pomáhá uprchlíkům i v Česku

Kateřina CAUSIDISOVÁ, moderátorka:

Stále více humanitárních organizací pomáhá uprchlíkům i v Česku. Například Český Červený kříž jim rozdává potravinové balíčky a základní hygienické potřeby. Kromě peněz vybírají charitativní organizace také deky, oblečení, hračky, balenou vodu anebo trvanlivé potraviny. Sbírkou uspořádalo v Praze i například sociální centrum Klinika. Věci do ní věnovala i Vendula Čulíková.

Vendula ČULÍKOVÁ:

Já jsem přivezla hlavně věci pro děti, zejména obuv, hračky, oblečení i nějaký dospělácký. Vybrali jsme to i s kolegyněma v práci a přišla jsem, protože ať se to člověku líbí nebo ne, tak na konci tragédie je pak vždycky jenom člověk, kterej někde sedí prostě a potřebuje pomoc.

Kateřina CAUSIDISOVÁ, moderátorka:

A ještě doplním, že k uprchlické krizi vysílá Radiožurnál speciál. Uslyšíte ho po sedmnácté hodině.

Radiožurnál, 4. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem – ozvěny dne „

Moderátor: Karolína Koubová

Redaktor: Ondřej Houska

Čas: 10:44

Téma: Evropa řeší uprchlickou krizi

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Partneři Česka v Evropské unii chtějí, aby Česko a další země střední a východní Evropy přijímalo více uprchlíků. Před dnešním mimořádným summitem premiérů Visegrádské čtyřky to zdůrazňují Německo, Rakousko, Francie nebo Evropská komise. Podle nich by se státy střední a východní Evropy neměly tvářit, jakože se jich uprchlická krize netýká. Téma pro bruselského zpravodaje Českého rozhlasu Ondřeje Housku.

Ondřej HOUSKA, redaktor:

Příchod stovek tisíců uprchlíků je problémem celé Evropy, a proto vyžaduje společnou evropskou odpověď. Tvrdí mluvčí Evropské komise Nataše Bertoldová, Podle komise není možné, aby zátěž nesly hlavně státy na hranici, jako je Itálie a Řecko, nebo Německo, Švédsko či Rakousko, kam uprchlíci po překročení hranic dominantně směřují. Víc než 70 % žádostí o azyl musí vyřizovat pouhých pět zemí Evropské unie, připomíná první místopředseda Evropské komise Franz Timmermanz a dodává, že ostatní země osmadvacítky musí udělat víc. Komise proto na jaře navrhla systém povinných kvót, tedy aby každá země Unie musela přijmout část uprchlíků, to ale státy pod vedením členů Visegrádské čtyřky odmítly.

Bohuslav SOBOTKA, český premiér /ČSSD/:

Já se domnívám, že to skutečně musí být věcí dobrovolného rozhodnutí jednotlivých států. Každý stát má jiné ekonomické podmínky, má jiné demografické a kulturní podmínky.

Ondřej HOUSKA, redaktor:

Řekl český premiér Bohuslav Sobotka z ČSSD. Země Unie se dohodly, že přijmou uprchlíky dobrovolně podle vlastního uvážení. Vždy se má jednat pouze o migranty, kteří mají jasný nárok na azyl, protože prchají před válkou nebo jinými vážnými hrozbami. Nikdo tedy státy Unie nenutí přijímat takzvané ekonomické migranty, kteří do Evropy míří za vyšší životní úrovní. Česko oznámilo, že přijme celkem 1500 lidí. Předseda Evropské rady, tedy summitu evropských lídrů Donald Tusk upozorňuje, že dobrovolné přijímání uprchlíků může fungovat jen tehdy, když i všechny země Unie nabídnou přijmout dostatečně vysoký počet. Češi chtějí proporčně přijmout výrazně víc běženců než Poláci, Slováci nebo některé další země Unie. Zvláštní postavení má v rámci Visegrádské čtyřky Maďarsko, které je hraniční zemí schengenského prostoru a tak do něj už zamířily desítky tisíc migrantů. Uprchlíká krize je podle maďarského premiéra Viktora Orbána problémem Německa. Protože právě do něj chce nakonec drtivá většina běženců odejít. Orbán tvrdí, že jim odchod umožní i protože migrace do Maďarska je podle něj nežádoucí. Němci ty uprchlíky, kteří mají nárok na azyl, neodmítají, ale zároveň chtějí, aby jim ostatní státy Unie ulehčily. Jen letos Německo čeká, že v něm o azyl požádá 800 tisíc lidí. Německá kancléřka Angela Merkelová varuje: „Když se nedohodneme na spravedlivém rozdělení uprchlíků, bude ohrožen volný pohyb osob v rámci Schengenu.“ I proto Merkelová chce, aby země střední a východní Evropy ohledně přijetí uprchlíků nabídly větší příspěvek.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Uzavírá bruselský zpravodaj Českého rozhlasu Ondřej Houska. Ve spojení jsme teď s redaktorem Lidových novin Robertem Šusterem, dobrý den. Německo se ohrazuje proti tomu tvrzení, že viníkem současné situace v Maďarsku je jeho politika. V každém případě není úplně ten postoj zcela jasný. Jak tomu rozumíte vy? Chystá se Německo skutečně přijmout všechny uprchlíky ze Sýrie bez ohledu na to, jestli se už registrovali v jiné zemi?

Robert SCHUSTER, redaktor Lidových novin:

Tak faktem je, že tedy tohle to obvinění, které zaznělo včera i od maďarského premiéra Viktora Orbána.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

To že je to německý problém.

Robert SCHUSTER, redaktor Lidových novin:

Ano, přesně tak, souvisí vlastně s tím, že Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky, což je instituce, která práv registruje všechny žadatele o azyl a kde se odehrává celé to řízení, vydala už před několika týdny jakousi vlastně interní nebo spíše je to doporučení, to nebyla nějaká směrnice svým zaměstnancům, aby lidé, kteří mohou doložit, že pochází ze Sýrie, že prostě budou mít to řízení zjednodušené a že s největší pravděpodobností splní kritéria pro to, aby mohli v Německu zůstat. To se vlastně rozšířilo do toho Maďarska nebo i do jiných částí Evropy, které cítí, že ta migrační krize nebo kde vlastně jsou ty tábory uprchlíků a v podstatě to způsobilo tu lavinu toho, co teďka vidíme prostě ty přeplněné vlaky směřující do Německa. Takže je to vlastně, to co řekl Viktor Orbán.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Angela Merkelová v pondělí připustila, že právě toto vyjádření Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky mohlo způsobit určité nedorozumění, a podle ní tím právním základem pro přístup k běžencům zůstává dublínská úmluva. Co tedy jinými slovy říká? Pakliže už budou jaksi ti, kteří by chtěli žádat o azyl v Německu, registrování v jiné zemi, bude je Německo vracet nebo nebude?

Robert SCHUSTER, redaktor Lidových novin:

Právě že ne. To je to, co vlastně mělo zaznít hned na samém začátku ze strany tedy německých nejvyšších představitelů a to je to, že ten Dublin platí i nadále. Ten vlastně ten princip toho Dublinu je, že vlastně pokud někdo bude registrován vlastně v rámci Evropské unie, je jedno, jestli vstoupí na území Unie v Maďarsku nebo nějaké jiné části Unie, tak vlastně už po tomto řízení probíhá v Maďarsku. Nicméně Němci vlastně to původně mysleli tak, že oni de facto ulehčí právě Maďarsku v tom smyslu, že ti Syřané, kteří jsou už v Německu, už jsou a mají vlastně nějaký ten papír, když to zjednoduším, že vkročili na území Evropské unie přes Maďarsko, prostřední Maďarska, tak v tom Německu mohou zůstat, protože pokud by to azylové řízení nedopadlo v jejich prospěch, tak by zase se vrátili do Maďarska a Maďarsko by potom muselo řešit jejich návrat zpátky do Sýrie. To znamená, že

by se vlastně celý ten problém zase vrátil zpátky do Maďarska. Ono koneckonců to bylo třeba i ze strany Evropské komise hodnoceno velmi pozitivně tento německý přístup v tom smyslu, že to je projev solidarity, že to vlastně neznámá, že ty odmítnutí žadatelé o azyl zase budou vráceni zpátky do zemí, kam vkročili jako poprvé na území Unie, kde by zase potom, přispělo ke zhoršení té tamní situace.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Z Německa v těchto dnech přicházejí většinou zprávy o tom, že tamní obyvatelé migranty vítají. Veřejné mínění podporuje jejich přijetí. Na kolik silné jsou tam podle vás hlasy, které se vyslovují pro omezení imigrace.

Robert SCHUSTER, redaktor Lidových novin:

Tak ty hlasy samozřejmě jsou, netroufnu si říct, jestli silné nebo slabé, ale ozývají se, pochopitelně. Vedle těch zpráv, které přicházejí z Německa, objevuje se to v německých novinách, o tom, že jsou uprchlíci vítáni, že se prostě o ně třeba i obce nebo různé neziskové organizace starají, tak se tam stále objevují také zprávy i o tom, že tu někde se zase někdo pokusil zapálit nějaké azylové centrum v Německu. To znamená, že to napětí v té společnosti tam je a hlavně vlastně to zase pramení z toho, že nikdo neví, jak výrazně to promění tvář Německa tahle ta emigrační vlna za předpokladu, že velká část těch imigrantů v Německu zůstane, tak to samozřejmě bude mít nějaký dopad na německou společnost. A teď jak se ta společnost s tím vlastně popere nebo nepopere. To je vlastně ta otázka, kterou si právě mnozí kladou.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Kladete si ji i vy, máte na ni nějakou odpověď?

Robert SCHUSTER, redaktor Lidových novin:

Nemám odpověď, ale samozřejmě je třeba vycházet z toho, že ti lidé přicházejí z jiného kulturního prostředí, to znamená, vlastně muslimského světa, přináší si tam sami i své konflikty a už v minulosti Německo v minulých desetiletích udělalo vlastně takový dost významný poznatek, že pokud ti lidé, kteří přicházejí, řekněme z toho jiného kulturního prostředí, neumí jazyk, to znamená, Němčinu, tak vlastně ta jejich integrace do té společnosti se nepovede a nemůže se povést a naopak to vede k riziku paralelních společností, kdy prostě si tam žijou desítky tisíc lidí ve světě, který je sám o sobě a s tím okolím vůbec nekomunikuje a naopak je vůči němu často i nepřátelsky zaměřený. Já si myslím, že půjde hlavně o tu jazykovou integraci.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Uzavírá redaktor Lidových novin Robert Schuster. Děkuji vám, na shledanou.

Robert SCHUSTER, redaktor Lidových novin:

Také děkuji, na shledanou.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

A s překvapivým oznámením ohledně uprchlické krize přišel britský premiér David Cameron, známý kritik vstřícného azylového systému. Británie podle něho zvažuje přijetí několik tisíc syrských běženců. Mnozí si to vykládají jako snahu zalíbit se veřejnému mínění, které se obrátilo ve prospěch uprchlíků. Po zveřejnění snímků utopeného tříletého syrského chlapce. Do Londýna zdravím našeho spolupracovníka Jana Jůna. Dobrý den.

Jan JŮN, redaktor:

Dobré odpoledne, dobré ráno u nás ještě.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Ještě předevčírem, u nás tedy ještě po poledni. Ještě předevčírem David Cameron odmítl, aby Británie přijímala stále více a více migrantů, jak překvapivý obrat to tedy je?

Jan JŮN, redaktor:

On to je obrat a není to obrat. Jednak Cameron tedy ještě se nevyslovil nějak konkrétně, protože momentálně je na jednání se Španěly a Portugalci, kteří zastávají velmi podobná stanoviska jako on a na druhé straně on. Učinil velice z britského hlediska obezřetný tah tím, že oznámil, že tedy Británie jich přijme více, protože je to humanitární krize a podobně. Ale zároveň, že přijme nikoliv ty statisíce běženců i oprávněných či neoprávněných žadatelů o azyl, kteří se pohybují Evropou, ale přímo ze syrských uprchlických táborů v Jordánsku. Takže tím vlastně se vyhne tomu, s čím si Evropa neví vůbec rady, jak tedy rozlišit mezi těmi oprávněnými žadateli o azyl, například ze Sýrie a neoprávněnými ekonomickými migranty, ať již jsou třeba z Albánie nebo z Pákistánu a podobně.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Vaším pohledem, může jít o snahu tedy zalíbit se veřejnému mínění, či třeba jaksí slyšet i na tlak petice, kterou podepsalo už 333 tisíc lidí a upozorňuje na to, že Británie nepřijímá dostatečný počet žadatelů o azyl?

Jan JŮN, redaktor:

No, tak jednak to je docela sporné, protože do této chvíle nebo tedy do chvíle před dvěma měsíci, tak Británie už přijala pět tisíc Syřanů, mezi asi 26 tisíci žadatelů o azyl, ze kterých přijala 11 tisíc. Takže to, že jich přijímá málo, není tak zcela jasné. Na druhou stranu, je třeba říci, že možná Cameron podcenil mínění ve společnosti, které tedy Britové tradičně zastávali, to znamená, že žadatelům o azyl, kteří se po tom, až se ta situace v jejich zemi se zase uklidní a zlepší a skončí ta válka a okupace a podobně, že se zase do té země vrátí a to, že koluje petice, to je na dané situaci zcela asi oprávněná nebo očekávatelná, očekávatelný fenomén. Na druhou stranu je třeba říci, že mnoho Britů neví, co si má o celé záležitosti myslet, protože tvrdí, že například Německo, které tady chce vzít těch 800 tisíc, což úplně není zcela jasné, jak to chce udělat, tak co bude, jak si bude počínat se třemi hlavními problémy a to je tedy nalézt v krizi, co se týče bydlení, dostatečný počet bytů a domů pro nově příchozí. Zajistit jim školní docházku, když jejich děti neumí jazyk, a tedy postarat se o ně, co se týče rozšíření a většího financování zdravotnického systému země a to jsou otázky.

Karolína KOUBOVÁ, moderátorka:

Doplňuje spolupracovník Českého rozhlasu v Londýně Jan Jůn. Děkuji, na shledanou.

Jan JŮN, redaktor:

Také děkuji, na shledanou.

Radiožurnál, 5. 9. 2015, „Víkendový radiožurnál“

Moderátor: Kateřina Causidisová

Redaktor: Petr Vavrouška

Čas: 0:44

Téma: Německá policie očekává až deset tisíc migrantů

Kateřina CAUSIDISOVÁ, moderátorka:

Německá policie očekává až deset tisíc migrantů, kteří do země dorazí přes Rakousko z Maďarska. To začalo s velkou logistickou operací v noci na dnešek. Zatím Maďarsko-rakouské hranice překročily asi čtyři tisíce běženců, které Maďaři převážejí v autobusech. Přímo na místě situaci sleduje náš zpravodaj Petr Vavrouška.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Ve tři hodiny ráno dorazil sem na maďarsko-rakouské hranice první autobus s migranty, od té doby přijíždí další desítky vozů. Migranti se bez jakékoliv kontroly dostanou na rakouské území, kde je velmi dobře organizovaně posílá policie do speciálních vlaků, nebo autobusů. Ty pak pendlují mezi Vídní a příhraniční obcí Nickelsdorf. V silách rakouské policie není možné registrování běženců, ti tvrdí, že stejně míří do Německa. O stovky lidí se starají rakouští dobrovolníci a Červený kříž, rozdávají jídlo, pití, deky, nabízí také základní lékařské ošetření. Rakouská policie očekává, že příjezd migrantů z Maďarska a jejich další transit zvládne během dneška. Z rakousko-maďarské hranice Petr Vavrouška, Radiožurnál.

Radiožurnál, 5. 9. 2015, „Víkendový radiožurnál“

Moderátor: Kateřina Causidisová

Redaktor: Ondřej Houska

Čas: 1:43

Téma: Maďarsko obviňuje z uprchlické krize na svém území západní politiky

Kateřina CAUSIDISOVÁ, moderátorka:

Podle Maďarska můžou za uprchlickou krizi na jeho území nezodpovědné výroky některých západoevropských politiků. V Lucemburku to řekl maďarský ministr zahraničí Péter Szijjártó. Budapešť už předtím kritizovala Německo za to, že slíbilo samo posoudit nárok migrantů na azyl, to podle Maďarů běžence láká k cestě do Německa.

Ondřej HOUSKA, redaktor:

Uprchlíci a migranti se podle maďarského ministra zahraničí začali chovat agresivně a odmítli snahu policie převést je do utečeneckých táborů, kde by byli v souladu s předpisy zaregistrováni. Místo toho chtěli rovnou odejít směrem na Západ, což jim Maďarsko nakonec umožnilo. Řada evropských zemí naopak kritizuje Maďarsko za to, že podle nich nechce přijmout svou část zodpovědnosti za současnou krizi a část uprchlíků přijmout. Z Lucemburku Ondřej Houska, Radiožurnál.

Radiožurnál, 6. 9. 2015, „Víkendový radiožurnál“

Moderátor: Jana Gulda

Redaktor: Petr Vavrouška

Čas: 2:38

Téma: Na maďarsko-rakouské hranici ustal příliv migrantů

Jana GULDA, moderátorka:

Rakouská policie hlásí, že největší nápor běženců na maďarsko-rakouské hranici už má za sebou, dnes je na místě klid. Podle rakouských drah odjelo do Německa během včerejška zhruba jedenáct tisíc migrantů, dnes asi dva tisíce.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Od páteční půlnoci překročilo až deset tisíc migrantů bez jakékoliv kontroly a identifikace hranici do Rakouska. V příhraniční obci Nickelsdorf pro ně policie zajistila autobusy a vlakové spoje, které je odvezly do Vídně. Odtud naprostá většina lidí pokračovala dál do Německa především do Mnichova. Rakouská policie nechala otevřené hranice s Maďarskem i dnes. Maďarsko už oznámilo, že transport tisíců lidí k hranicím byl zcela ojedinělý a nebude se opakovat. V podobném duchu se vyjadřují i rakouské a německé úřady. Už zítra budou v Bratislavě o migrační krizi jednat premiéři Slovenska, Česka a Rakouska. Z Bratislavy Petr Vavrouška, Radiožurnál.

Radiožurnál, 6. 9. 2015, „Víkendový radiožurnál“

Moderátor: Jana Gulda

Redaktor: Kateřina Pichalová

Čas: 3:28

Téma: V České republice zatím požádalo o azyl šedesát Syřanů

Jana GULDA, moderátorka:

V České republice zatím požádalo o azyl šedesát Syřanů, oznámil to ministr vnitra Milan Chovanec z ČSSD. Ten je spolu s premiérem Bohuslavem Sobotkou z ČSSD na jižní Moravě, a to na návštěvě několika zařízení pro uprchlíky. Kde jsou právě teď, to ví reportérka Kateřina Pichalová.

Kateřina PICHALOVÁ, redaktorka:

Dobré poledne. Kolona s politiky právě dorazila na vlakové nádraží v Břeclavi, kde policisté nedávno zadrželi rekordní počet uprchlíků. Chtějí se na vlastní kůži přesvědčit, jak fungují policejní kontroly mezinárodních vlaků, jeden z nich by měl už za chvíli dojet přímo sem na nádraží. Doprovází je i policejní prezident Tomáš Tuhý, který řekl, že situaci mají plně pod kontrolou. Od června bylo sedm set řadových policistů vyčleněno právě na pomoc s uprchlickou krizí. Někteří pomáhají střežit i uprchlická zařízení. No a řady policistů chtějí ještě posílit, mají slíbeny peníze na další nábor. Z Břeclavi Kateřina Pichalová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 6. 9. 2015, „Víkendový radiožurnál“

Moderátor: Jana Gulda

Redaktorka: Tea Parkanová

Čas: 4:19

Téma: Australská vláda by měla během týdne rozhodnout, jestli vyšle své letectvo do Sýrie

Jana GULDA, moderátorka:

Austrálie je ochotná přijmout další uprchlíky z táborů vybudovaných kolem syrských a iráckých hranic. Řekl to australský premiér Tony Abbott. Zdůraznil taky, že v regionu, odkud lidé prchají, je nutné zasáhnout silou.

Tea PARKANOVÁ, redaktorka:

Australská vláda by měla během týdne rozhodnout, jestli vyšle své letectvo do Sýrie. Připojilo by se k vzdušným silám mezinárodní koalice, která tam ostřeluje pozice radikálů z Islámského státu. Ve vzdušném prostoru sousedního Iráku už Australané operují od loňska. Austrálie dlouhodobě zastává přísnou azylovou politiku. Podle premiéra Tonyho Abbotta se tato strategie vyplácí, díky ní teď země může přijmout uprchlíky, kteří pomoc opravdu potřebují, a mají nárok na azyl. Tea Parkanová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 7. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Redaktor: Jan Šmíd

Čas: 4:19

Téma: Plány Francie v uprchlické krizi

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Francouzští vojáci zahájí v Sýrii průzkumnou misi. Paříž kromě toho zvažuje letecké údery na pozice radikálů z Islámského státu na syrském území. Pozemní operaci ale prezident Francois Hollande vyloučil. Řekl také, jaké má plány Francie, pokud jde o uprchlíky. Slovo má náš zpravodaj Jan Šmíd.

Jan ŠMÍD, redaktor:

Hollande před chvílí potvrdil, že jeho země akceptuje plán, který představil předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker a přijme 24 tisíc uprchlíků. Řekl, že je povinností Francouzů postavit se k této krizi čelem. Zároveň vysvětlil, proč je stále proti termínu kvót a vyjádřil naději, že se uprchlickou krizí podaří dostat pod kontrolu. Francouzský prezident oznámil přijetí uprchlíků v době, kdy je podle průzkumů většina proti tomuto kroku, i když se zvětšuje počet lidí, kteří jsou ochotni vzít si uprchlíky individuálně do svých rodin. Z Francie Jan Šmíd, Radiožurnál.

Radiožurnál, 7. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Redaktor: Lubomír Smatana

Čas: 1:37

Téma: Situace před nádražím v Keleti v Budapešti

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Asi 300 syrských uprchlíků odjelo během rána a dopoledne z budapešťského nádraží Keleti na rakouskou hranici. Tu přecházejí pěšky a jejich další transport do Německa řeší rakouské úřady. V Budapešti pomáhají uprchlíkům

především zahraniční dobrovolníci a humanitární organizace.

Lubomír SMATANA, redaktor:

Situace na nádraží už dostává jakýs takýs řád. Působí tu hodně dobrovolníků, kteří rozdávají jídlo, přikrývky, kupují lidem jízdenky na vlak. Už tu normálně teče natažená voda z kohoutků, takže se lidé omývají. Teď tady stojím u jedné docela početné rodiny, která má hodně dětí. Děti tu dostávají i nějaké hračky. Hlavně se tady snaží všichni odjíždět, ty vlaky celkem fungují. Jediné, co dobrovolníci nevědí, jak a rozhodně by chtěli vědět, tak kdy dorazí další skupina ze Srbska a kolik jich bude. Tady se šušká něco o 2 až 5 tisících lidí. Z Budapešti Lubomír Smatana, Radiožurnál.

Radiožurnál, 7. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 2:28

Téma: Polští duchovní se připojují k výzvě papeže Františka

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

K výzvě papeže Františka, aby evropské farnosti přijímaly rodiny uprchlíků, se připojují i polští duchovní. Oficiálně je ale země podle vlády připravená přijmout jen asi 2 tisícovky běženců.

Stanislaw GADECKI, poznaňský arcibiskup:

Naši krajané našli pohostinnost jak v Evropě jejich zemích, stejně jako v obou Amerikách a v Austrálii, a teď přichází čas na naši pohostinnost.

Vít POHANKA, redaktor:

Připomněl Polákům poznaňský arcibiskup Stanislaw Gadecki. Podle průzkumu IBRS pro list Rzecz Pospolita ale veřejnost uprchlíky nechce. Bez jakýchkoli podmínek by je přijalo jen 16 % Poláků. Ostatní jediné v případě, že to zaplatí Evropská unie nebo OSN, případně by brali jen křesťany. Z Varšavy Vít Pohanka, Radiožurnál.

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

A jak se k výzvě papeže Františka postaví čeští duchovní, na to se budeme ptát v publicistice hlavních Zpráv už za chvíli.

Radiožurnál, 7. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Helena Šulcová

Redaktor: Jan Šmíd

Čas: 15:49

Téma: Řešení uprchlické krize

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A začínáme ve Francii. Francouzský prezident Francois Hollande nařídil průzkumné lety nad Sýrií a připustil možnost francouzských náletů na síly Islámského státu v Sýrii. Pozemní operaci ale vyloučil. My jsme teď ve spojení s naším zpravodajem ve Francii Janem Šmídem. Zdravím tě.

Jan ŠMÍD, redaktor:

Přeji hezké poledne.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Jak vlastně by vše mělo probíhat, za jakých okolností je Francie připravena se do těch náletů zapojit?

Jan ŠMÍD, redaktor:

Tak Francie oznámila kroky, které by vedly k případnému bombardování. To znamená, že Hollande řekl, že budou zahájeny průzkumné lety. Ty mají samozřejmě jeden důležitý cíl, zjistit přesně postavení jednotek Islámského

státu a teprve na základě těch vyhodnocených výsledků bude rozhodnuto o tom, jakým způsobem vlastně a kde se bude přímo bombardovat. Jenom připomínám, že je to debata, která tady probíhá už nějaký čas. Je to přesně rok poté, co Francouzi zahájili útoky v Iráku. Mluví se o tom, že je nutné bombardovat pozice islámských jednotek v Sýrii, protože právě odtud chodí džihádisté zpátky do Francie. V každém případě, co je důležité je, že Hollande vyloučil poměrně nekompromisně nasazení pozemních jednotek v Sýrii. Takže vše se bude odehrávat pouze ve vzduchu.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Jak hodlá Francie vlastně řešit uprchlickou krizi? Alespoň podle představ Françoise Hollanda?

Jan ŠMÍD, redaktor:

Tady ve Francii je poměrně vážné téma z toho důvodu, že na rozdíl od Německa se veřejnost vyslovila proti přijímání uprchlíků. Což je do určité míry překvapení. Nicméně Hollande potvrdil, že Francie přijme 24 tisíc uprchlíků. Dále řekl, že věří, že tu krizi se podaří vyřešit, že nechce používat ten termín kvóty, ale že se jeho země postaví k této problematice čelem. Já bych možná měl dodat v této souvislosti ještě to, že tady se množí snahy jednotlivých lidí, kteří oznamují, že přijmou uprchlíky do svých rodin, že tady probíhá poměrně velká vlna solidarity a že řada Francouzů víceméně je připravena řešit tento problém individuálně. To znamená, že si jednoho nebo dva uprchlíky vezmou k sobě. To samozřejmě neřeší celou tu problematiku. V každém případě Hollande oznámil tedy 24 tisíc uprchlíků nebo migrantů, že jeho země přijme.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Zpět na tu tiskovou konferenci. Půlroční tisková konference probíhá v době, kdy průzkumy ukazují, že by se v prezidentských volbách nedostal Françoise Hollande do druhého kola. Má to vliv na atmosféru této konference?

Jan ŠMÍD, redaktor:

Má to samozřejmě velký vliv, protože ty průzkumy vyšly zrovna v těchto dnech a ukazují, že Hollande nejen, že by se nedostal do druhého kola, ale že vlastně v případě, že by tam postoupil Alain Juppé za republikány, tak ten rozdíl je 10 % v porovnání s Le Penovou. Takže Le Penová by ho v současnosti porazila o 10 %, což je vysoké číslo. Takže určitě to na tu konferenci vliv má. V každém případě pro Hollanda je v tuto chvíli dobré, že veškerá pozornost se soustřeďuje na zahraniční témata, v nichž je daleko lepší než v těch domácích, může v nich být méně kritizován a možná, že mu to nějaké body získá. V každém případě nepochybně je cítit, že v těch průzkumech se mu nedaří.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak to byl z Francie náš zpravodaj Jan Šmíd. Díky. Na shledanou.

Jan ŠMÍD, redaktor:

Na slyšenou.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Se mnou ve studiu zakladatel Institutu 2080 a politolog Petr Robejšek. Vítejte.

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak jsme to slyšeli. Francie se připravuje k náletům na pozice jednotek Islámského státu v Sýrii. Mohly by se přidat i další země Evropské unie?

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

No určitě. Já se jenom divím, že pan prezident, který je zřejmě v Elysejském paláci hodně oddělen od světa, už něco takového nepřikázal před 3 měsíci. To by bylo na místě. Ale...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Je otázka, jestli by to pomohlo ale, aby vlastně jsme neviděli podobnou situaci, která je třeba dnes vyčítána v souvislosti s Libyí, že se to...

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

Ted'ko se bojuje, ted'ko se bojuje. Ted' už nejde jenom o to, jestli se etabluje nový systém. Ted'ko se bojuje proti nepříteli, který vytlačuje občany Sýrie ze země a vytlačuje je směrem do Evropy. To je úplně jiná konstelace než tenkrát.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Takže to zapojení Evropy, ať už to bude Francie či další země, je nutné?

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

Ve vlastním zájmu, včetně samozřejmě útočení na lodě pašeráků lidí.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak my se ted' podíváme do Německa. Německo stojí před největší výzvou od sjednocení země. Alespoň se to říká. Letos tam požádá o azyl podle odhadů až 800 tisíc uprchlíků. Špičky koaličních stran se večer sešly v Berlíně, aby se domluvily na opatřeních, jak uprchlickou krizi zvládnout. Závěry nočního jednání představila dnes dopoledne kancléřka Angela Merkelová, šéfka CDU a také vicekancléř a zároveň šéf SPD Sigmar Gabriel. Do Berlína zdravím zpravodaje Českého rozhlasu Pavla Poláka. Vítej, Pavle, dobrý den. Slyšíme se v Berlíně?

Pavel POLÁK, redaktor:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

S naším zpravodajem se slyšíme. Tak německý stát uvolní příští rok 6 miliard eur...

Pavel POLÁK, redaktor:

Ano, já slyším velmi dobře.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

My taky slyšíme. Na co se použijí ty peníze? Mluvím ted' o oněch 6 miliardách eur, které se chystá německý stát uvolnit příští rok?

Pavel POLÁK, redaktor:

Polovinu by měly dostat obce a města, které nesou největší zátěž té uprchlické krize. Ať chybějí byty, chybějí ubytovny. Podle vládních odhadů chybí 150 tisíc míst pro uprchlíky. Musí se stavět, rekonstruovat, blíží se zima a Německo musí uprchlíky někam ubytovat. Německá vláda zaměstná navíc 3 tisíce policistů, navýší se také personální a imigračním úřadě, kde leží čtvrt milionu nezpracovaných žádostí o azyl a pokud by německá vláda neuvolnila ted', a ty nejsou opravdu malé, tak by tu krizi výrazněji pocítila také německá veřejnost. Města a obce by potom braly ze svého rozpočtu, škrtilo by se, a to by mohlo změnit i společenskou náladu v Německu.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Další věc, o které mluvila německá kancléřka Angela Merkelová, to je zpřísnění pravidel pro získání azylu. Jak toho chce dosáhnout?

Pavel POLÁK, redaktor:

Pro Německo není podle kancléřky Merkelové udržitelné, aby rok co rok přijímalo tolik běženců. Kdo ochranu potřebuje, ten ji dostane, tohle pravidlo bude platit i nadále, a to se týká hlavně Syřanů, kteří utíkají před občanskou válkou. Neměl by ale vznikat mylný dojem, že Německo bude brát každého. Německo tedy zařadí na

seznam takzvaných bezpečných zemí i Kosovo, Albánie a Černou Horu, ze kterých přichází také hodně migrantů a tento vlastně úřední krok by měl umožnit rychlejší zamítní žádostí právě z těchto zemí a odsun státních příslušníků z těchto zemí z Německa. A také místo kapesného a nějakých finančních dávek by měli uprchlíci dostávat spíše věcné dary, věcnou pomoc, aby to odrazovalo ty uprchlíky, které láká hlavně německý sociální systém. To v náznaku na té tiskové konferenci padlo také.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Německo považuje uprchlickou krizi za evropský problém a od ostatních členských států unie očekává solidaritu. Podle kancléřky není možné, aby tíhu imigrační vlny nesly na bedrech jen některé státy. Jak chce ostatní země, a teď to platí i pro Českou republiku, k nějaké solidaritě přimět?

Pavel POLÁK, redaktor:

Solidaritě určitě nelze v rámci Evropské unie nějak vynucovat, to na té dnešní tiskové konferenci padlo také docela jasně. Nicméně z německého pohledu je solidarita nutná. Evropa prý funguje jako společenství hodnot a pokud by ostatní státy, a tedy i to Česko, Slovensko, Polsko a pobaltské státy nadále odmítaly nějaký fěrový podíl, nějakou pomoc, tak se tím může otevřít v Evropě úplně jiná diskuse. Podle vicekancléře Sigmara Gabriela by třeba uzavírání vnitřních hranic mělo negativní vliv na středoevropské ekonomiky. Zatím to můžeme vnímat jako takovou obecnou výhrůžku, ale zatím Německo stále doufá, že se evropské země dohodnou na nějakém fěrovém řešení té současné uprchlické krize.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak to byl z Německa náš zpravodaj Pavel Polák. Se mnou ve studiu stále politolog a zakladatel Institutu 2080 Petr Robejšek. Navažme hned na to, co jsme slyšeli od Pavla Poláka v té poslední odpovědi. Jak velký tlak tedy bude na země, jako je právě Česká republika, Slovensko, Polsko a tak dále, aby souhlasily nakonec s kvótami? Když už slyšíme, že se němečtí představitelé nechávají slyšet, že by mohlo docházet k uzavírání vnitřních hranic?

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

Tak ten tlak už teďko panuje a bude panovat nadále, bude neformální, za zavřenými dveřmi, o tom jaké argumenty budou používány, se nedozvíme, ale můžeme si samozřejmě domyslet, že budou používány argumenty ekonomické, které ovšem nejsou, ten první od pana Gabriela je víceméně, nechci říct směšný, ale naivní, protože tady jde o to, jestli se rozhodnou ekonomičtí aktéři, nikoliv vláda, obchodovat s Českou republikou. A uzavírání hranic, to znamená celní kontroly, mohou něco takového jako pro posuny zboží jenom zpomalit, ale nemohou ho zastavit. Takže to jistě není ten argument.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Dobře. Ale na druhou stranu faktem je, že Německo nemůže být jedinou zemí, nebo jednou z mála zemí, která vlastně je nejvíce dotčena tou imigrační vlnou. Jakým způsobem to řešit a do jaké míry si Německo za to může samo?

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

Německo si na to, za to, může samo jenom do té míry, že je tak úspěšnou společností a tudíž tak atraktivním cílem. To je ten pozitivní aspekt. Do značné míry si za to může i tím, že jeho vláda, myslím, nepřijímá správná rozhodnutí. Ten, to svolání kancléřky Merkelové, že přijmou každého ze Sýrie, byla fatální chyba, která se ukáže teprve v budoucnosti. Ona to udělala jako už několikrát ve své kariéře. Ta třeba ta známá energievide byla taky velmi spontánní záležitost a ukazuje se jako chybná. Totéž jako záchrana bank, velmi problematické rozhodnutí. Dobře, to se stalo. Německo si může za tyto problémy i samo také proto, že neiniciovalo v Evropě dostatečně rychle to, co jsme komentovali na začátku. To znamená masivní vojenské zákroky proti ISIS a i proti pašerákům lidí, kteří vlastně z toho všeho nejvíce profitují. I Německo se na tom mohlo zúčastnit třeba nepřímo, ale každopádně tomu nemělo bránit, nebo spíš to mělo iniciovat. To se obávám, že neudělalo.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Ale čelí Angela Merkelová kritice, anebo jen takové nepřímé kritice, kterou jsme třeba mohli zaznamenat částečně od Horsta Seehofera, šéfa bavorské CSU, který včera se vyjadřoval v tom smyslu, že by chtěl slyšet od Angely Merkelové jasné stanovisko k uprchlické krizi. Může ta kritika ještě přijít?

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

Ta už existuje. Ale je podprahová z toho jednoduchého důvodu, že každý premiér je v úřadu silný. To znamená, může pacifikovat a disciplinovat ty, kteří ho kritizují. Teprve, když opustí úřad, tak se ukáže, kolik kritiků vlastně celou dobu existovalo. To se stalo Helmutu Kohlovi. Co říkal Seehofer, bych nebral jako skutečnou kritiku, protože o něm je známo, že je to člověk, který hodně lavíruje, použije tu i onde silné slovo, ale nakonec z toho nezbyde praktické politice vůbec nic. Když třeba mluvíme o tom mýtu, nebo když mluvíme o politice vůči Řecku, tak Seehofer vždycky pronesl pár takových těch opravdu rurálních vět, ale nic z nich nebylo a nakonec podpořil kurz Merkelové.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

My vidíme to nadšení, jak řada Němců vítá na nádražích uprchlíky, ale právě šéf CSU Seehofer už varoval před možnými obraty v náladách občanů. Do jaké míry vy se obáváte těch obrátů nálad?

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

My, my vidíme skutečnost jenom z části. Je nám, v českých médiích to není tak výrazné, i když i tady to vnímám, je nám inscenována jiná realita, než je skutečně reálná. Zažíváme cosi jako určitý výchovný proces vůči společnosti, podle vzoru „uprchlíci, musíme je přijmout, humanismus“ a tak dále. A neukazuje se ta odvrácená strana..., tvář společnosti. Hovoří se jenom o těch, kteří podpalují uprchlické domy, což je samozřejmě absurdní a extrémní řešení a nepřijatelné, ale nemluví se o těch, kteří jsou takzvaná mlčící většina. Která mlčí, protože nemá, kde se projevit. A to mínění, které slyšíme ve veřejných míně..., médiích, je, je mínění zveřejněné. To znamená mínění určité elity, která má určitý záměr a, a používá podle toho určité informace. Takže já tomu nevěřím.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Zakladatel Institutu 2080, politolog Petr Robejšek byl hostem Radiožurnálu. Díky za to. Na shledanou.

Petr ROBEJŠEK, politolog, zakladatel Institutu 2080:

Prosím.

Radiožurnál, 7. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Helena Šulcová

Host: Miloslav Fiala

Čas: 24:47

Téma: Pomoc církví imigrantům

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Papež František vyzval evropské farnosti a náboženská sdružení, aby se každý ujal alespoň jedné uprchlické rodiny. Řekl to během modlitby na Svatopetrském náměstí. Česká katolická církev je na pomoc připravena. Musí ji ale o to požádat vláda nebo ministerstvo vnitra. Čeští biskupové nabídli pomoc vládě ohledně uprchlíků už v červenci. Naším hostem je teď páter Miloslav Fiala. Zdravím vás. Dobrý den.

Miloslav FIALA, římskokatolický kněz:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Proč čekat až...

Miloslav FIALA, římskokatolický kněz:

Ano?

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

O pomoc požádat stát? Neměla by být církev iniciativnější?

Miloslav FIALA, římskokatolický kněz:

No podívejte se, u nás už je, ano, u nás už je několik týdnů běží taková ta kampaň. Šlo nejdříve o pomoc křesťanským uprchlíkům z Iráku a takže farnosti už jsou a věřící jsou připraveni, rovněž je připravená katolická charita, která třeba brněnská charita konkrétně už teď jezdí do Poštorné a tam pomáhá sytít a lé..., eventuelně pomáhat těm, těm uprchlíkům.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Ale dobře, ale jak tedy chápete vyjádření České katolické církve, že je pomoc připravena, musí ji ale o to požádat vláda nebo ministerstvo vnitra. Měla by být církev závislá na tom, o co ji požádá stát, nebo by měla jaksí být víc iniciativní?

Miloslav FIALA, římskokatolický kněz:

Podívejte se, každá, každá takováhle pomocná akce, která se týká cizích státních příslušníků, kteří procházejí našim územím, tak pochopitelně pro nás je směřovat stanovisko těch vládních orgánů a Policie České republiky. Takže ono to nelze jaksí odtržení, odtržit, odtrhnout tady tyhle ty dvě aktivity. Takže vláda požádá, samozřejmě naši biskupové jsou ve stálém kontaktu s vládními orgány, /nesrozumitelné/ s, s, s ministerstvem vnitra a s ministerstvem práce a sociálních věcí a dalších státních, státních úřadů a pode toho se samozřejmě potom rozděluje ta povinnost pomáhat do těch jednotlivých diecézí a farností. Naše farnosti už se teď připravují, my tady máme třeba v Praze několik výstav o situaci v Sýrii a v Iráku, ty výstavy budou, ty panely budou putovat po dalších farnostech, už teď v našich farnostech od včerejška prakticky běží taková dotazníková akce ...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A co to přijetí alespoň jedné uprchlické rodiny? A jenom poprosím stručně. Jste i na toto připraveni?

Miloslav FIALA, římskokatolický kněz:

Ano, /nesrozumitelné/ jednak se hledá možnosti prostého ubytování aspoň na jeden rok bez dalších výdajů, které by byly hrazeny těm, těm hostitelským rodinám z jiných prostředků, potom samozřejmě se sbírají už peníze, pak se hledají dobrovolníci dejme tomu na výuku češtiny, anebo na pomoc nákupy, hlídání dětí, těch, těch domorodců, tedy z Asie a podobně, doprovody na úřady a tak dále. Čili to všechno teď probíhá, taková uvědomí..., uvědomovací akce, kampaň v těch našich jednotlivých společenstvích. No a potom, až vláda řekne, ano, teď to spustíme a půjde o tolik a tolik lidí...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak to spustíte v tu chvíli.

Miloslav FIALA, římskokatolický kněz:

Tak, tak potom to poběží. Čili my nejsme nepřipraveni, ale čekáme na možnosti, abychom uplatnili své...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Rozumím. Miloslav Fiala, římskokatolický kněz byl hostem Radiožurnálu. Také vám děkuji. Na shledanou.

Miloslav FIALA, římskokatolický kněz:

Na shledanou.

Radiožurnál, 8. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Jana Gulda

Čas: 2:52

Téma: Policie stále hledá uprchlíky na maďarsko-srbské hranici

Jana GULDA, moderátorka:

Policie stále hledá uprchlíky na maďarsko-srbské hranici a převáží je do improvizovaných táborů. Migranti se snaží přecházet hranice především u přechodu Rezske, kudy vedou železniční koleje. Podle našeho zpravodaje se teď žádni uprchlíci nepohybují po dálnici z jihu Maďarska směrem na Budapešť, jak o tom informovala v předchozích hodinách některá média.

Lubomír SMATANA, redaktor:

Maďarská policie právě sváží velkým zeleným antonem uprchlíky, které pochytila v lese. Tady přímo v Rezske je několik uprchlických táborů. Nejsou ale vůbec plné. Uprchlíci se snaží, aby se do nich vůbec nedostali. Velká skupina policistů hlídá přímo železniční koridor, kudy přecházejí uprchlíci do Maďarska. Je to vlastně jediné místo, kde není natažený žiletkový plot. Dálnice je v tuto chvíli prázdná, policie to má zřejmě pod kontrolou. Z Rezske v jižním Maďarsku Lubomír Smatana, Radiožurnál.

Radiožurnál, 8. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Helena Šulcová

Redaktor: Milan Slezák

Čas: 10:14

Téma: Řecká vláda společně s OSN posílá další lodě a úředníky na ostrov Lesbos

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Řecká vláda společně s OSN posílá další lodě a úředníky na ostrov Lesbos. Momentálně je tam 20 tisíc uprchlíků. Místní fotbalové hřiště se změnilo v improvizovanou úřadovnu, která funguje nonstop, aby pomohla běžencům odcestovat do Atén. Řecký ministr pro imigrační politiku řekl, že situace na ostrově hrozí výbuchem. Se mnou ve studiu zahraničně politický komentátor Českého rozhlasu Milan Slezák. Vítejte, Milane, dobrý den.

Milan SLEZÁK, redaktor:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Na ostrově Lesbos už mělo dojít také ke konfliktům mezi uprchlíky a policií. Může se tam ta situace ještě více vyhrotit?

Milan SLEZÁK, redaktor:

Sto procentně, těch lidí je tam opravdu hodně. Mají za sebou mnohé útrapy, jsou nervózní a v této situaci mnohdy začínají platit davové psychologické mechanismy a myslím si, že s tím má málo co dočinění, že jsou to lidé ze Sýrie nebo z Iráku. To samé by se mohlo stát v těchto podmínkách i Evropanům a není náhodou, že i na tom ostrově se začali ti uprchlíci prát stejně jako v Maďarsku, když se chtěli dostat do vlaku. Tady šlo tedy o to, dostat se co nejrychleji na loď, která je odveze na řeckou pevninu.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Mohly něco řecké úřady udělat lépe?

Milan SLEZÁK, redaktor:

To jistě. Ale ono se to tady ze středoevropského zákoutí, kde těch uprchlíků nemáme tolik, velice snadno kritizuje. To samé se říká o Maďarech. A přiznám se, že bych nechtěl být v kůži člena maďarské vlády.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak co se dá teď očekávat? Že ti lidé se přeci jen dostanou na pevninu, půjdou potom dál, patrně do Německa, zase tou známou balkánskou cestou?

Milan SLEZÁK, redaktor:

Sto procentně, jenom s tou výminkou, že ta cesta se začíná větvit v poslední době. Většina stále jde přes Makedonii a Srbsko do Maďarska, potom tedy přes Rakousko chce proniknout do Německa. Ale menšina volí cestu z toho Srbska přes Chorvatsko, přes Slovinsko a končí také v Rakousku.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Když se podíváme na aktuální čísla, tak i Makedonie hlásí rekordní příliv. Za včerejšek 7 tisíc syrských běženců. Jak to zvládá tato země?

Milan SLEZÁK, redaktor:

Velmi špatně. Ale ona je ve velmi nepohodlné situaci, protože to není členský stát Evropské unie, takže nemá ty možnosti, jaké mají některé členské země unie a nemá nárok na tak automatickou pomoc jako mají členské země unie. Ovšem stejně na případě Maďarska vidíme, že ta pomoc, alespoň prozatím není nijak výrazná. Ale pokud jde o Makedonii, jejím štěstím je, že uprchlíci, kteří přes ni proudí, tam nechtějí zůstat, že chtějí dále. Takže ona není v situaci země, která by se měla starat o nějaké dlouhodobě o desítky tisíc těch uprchlíků. Ti se tam chtějí zdržet co nejméně.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Mimochodem, Milane, vy jste zmínil Maďarsko. Včera nečekaně rezignoval maďarský ministr obrany a podle zpravodajů jeho krok souvisí s plotem na maďarsko-srbské hranici. Jak tento krok vlastně se dá chápat?

Milan SLEZÁK, redaktor:

No pro někoho by jistě mohla být lákavá představa, že rezignoval jediný liberální člen v konzervativně-národovecké vládě Viktora Orbána, který nesouhlasí s tím relativně ostrým protiuprchlickým kurzem, který Orbán volí a s tou jeho rétorikou. Skutečnost je ale jiná. Alespoň podle toho, co víme. Ten plot, který Maďarsko buduje na hranicích se Srbskem a má vzniknout i na jiných hranicích potom, nebyl dokončen včas. Ten měl stát už od srpna a zatím stojí jenom část z něj. A samozřejmě velká odpovědnost padá na ministra obrany, protože ten plot budovala armáda. Takže ministr obrany budou, rezignoval ne proto, že by nesouhlasil s politikou premiéra, ale proto, že nedostal svým povinností, které mu premiér uložil.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Ona je otázka, jaký smysl takový plot má, protože to řekl například rakouský ministr obrany. Lidé, kteří prchají před terorem, válku a smrtí se nějakým ostnatým drátem zastavit nenechají, takže neznamená to tedy, že ty ploty jsou vlastně zbytečné.

Milan SLEZÁK, redaktor:

No, Heleno, já jsem tu myšlenku ve vysílání vyjádřil před několika dny. Myslím, že minulý týden. Říkal jsem, že žádný plot nezadrží takové masy lidí, kteří se dali do pohybu, že to, které se daly pohybu, že to může být jenom jedno opatření z mnoha, která, která by si s tou vlnou dokázaly poradit a přímo na...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Takže to opsal rakouský ministr obrany možná od vás, Milane, s velkou nadsázkou. Ale...

Milan SLEZÁK, redaktor:

Sleduje vysílání Českého rozhlasu.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Ne, teď, teď vážně. Takže význam velký to nemá? Zastavit se nechají.

Milan SLEZÁK, redaktor:

Když víte, že stačí porazit strom nebo hodit na ten plot větve a strhnout ho vlastně k zemi na ten žiletkový plot a dostanete se přes něj velice snadno, no tak vám odpovím samozřejmě, že příliš velký význam to nemá, ale má to vnitropolitický význam. Protože samozřejmě na to se může premiér Orbán odvolávat před příštími volbami.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Milan Slezák, komentátor Českého rozhlasu. Milane, díky.

Milan SLEZÁK, redaktor:

Na slyšenou.

Radiožurnál, 8. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Helena Šulcová

Redaktor: Štěpán Macháček

Čas: 26:03

Téma: Projekt MEDEVAC v Jordánsku

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Čeští lékaři odoperují letos v Jordánsku asi 100 syrských pacientů. V Ammánu v těchto dnech působí tým z olomoucké fakultní nemocnice v rámci programu MEDAVAC. Špičkoví odborníci na úrazy končetin tu operují především uprchlíky, kteří během války v Sýrii utrpěli zranění. Přes půl milionu Syřanů žije v jordánském azylu. Jen s mezinárodní pomocí a složitě lékařské zákroky by v tamních nemocnicích nikdy nezaplátili.

Štěpán MACHÁČEK, redaktor:

Poradou před dnešními 4 operacemi začíná den olomouckých lékařů v jedné z Ammánských nemocnic. Anesteziolog Karel Axman už na sále uspal prvního pacienta. Komplikovanou zlomeninu stehenní kosti mu špatně operovali už v Sýrii.

Jaromír FEIWALD, chirurg:

Byl operován už jednou, kdy mu sešroubovali tu kost. Potom se to nehojilo, vznikal tam pakloub, takže ho operovali znova, ale to jeho tělo to nějak moc jako nepřijalo. A naše, naše ambice byla, mu, protože neměl hybnost v kolenu, že mu uvolníme tohle to, aby ohnul koleno.

Štěpán MACHÁČEK, redaktor:

Vysvětluje první dnešní případ chirurg Jaromír Freiwald. Zvuky na operačním sále připomínají spíš autodílnu a podobné jsou i používané nástroje. Lékaři teď pacientovi otevírají nohu, na řadu přicházejí kladívka, dláta. S místním zdravotním personálem si rozumějí docela dobře, občas to chce malé dovysvětlení, ale čeští lékaři si zdejší jordánské a syrské asistenty velice chválí.

Petr ŠPIROCH, chirurg:

Ten jeden z nich je Syřan, který je vděčný vůbec za péči, kterou tady tento projekt vlastně věnuje těmto uprchlíkům, kteří si péči nemůžou dovolit. Jsou hodně šikovní a spolehliví, prostě vědí, co dělají. Je vidět, že mají spoustu zkušeností pravděpodobně ještě ze Sýrie, no.

Štěpán MACHÁČEK, redaktor:

Cení si místních asistentů chirurg Petr Špiroch. Nálada na operačním sále je družná. Práce jde od ruky a první z dnešních případů je vyřešený.

Jaromír FEIWALD, chirurg:

No v podstatě jsme dosáhli toho, čeho jsme chtěli, že momentálně má hybnost v koleně do 90 stupňů a vyřešili jsme pakloub, který byl otázka času, kdyby došlo k selhání té dlahy a zlomila by se. Takže udělali jsme oboje a myslím, že bude spokojen.

Štěpán MACHÁČEK, redaktor:

Hodnotí zákrok doktor Jaromír Freiwald. Na odpolední vizitě už operovaný pacient vnímá. Představuje se jako Fuád a utekl pryč s rodinou z Damašku. U lůžka sedí jeho manželka a dvě děti. Do Jordánska utekli před rokem. Denně pryč na jejich čtvrt' dopadaly střely a právě jedna z nich rozdrtila Fuádovi nohu. Jako většina syrských uprchlíků by Fuád neměl na operaci peníze. Českým lékařům důvěřuje. A je vděčný, že na něj tato možnost vyšla. Na výběru vhodných pacientů spolupracuje Vátik Kusús. Je to jordánský ortoped, který vystudoval medicínu v Československu a je tady proto nepostradatelný i z jazykových důvodů.

Vátik KUSÚS, jordánský ortoped:

Tak výběr se dělá dvojím způsobem. První je, že máme kontakt na UNHCR, to jsou ty Spojené národy jako pro záležitosti uprchlíků. A oni, když mají pacienty, tak dohodnou se mnou a pošlou mi je do nemocnice sem na teď volbu. Druhá část je přes tu nemocnici, protože v nemocnici pracují i syrští lékaři, ale mají kontakty i v Zátari jako ten utečenecký tábor. Zároveň poznají ti utečenci, ale kteří jsou, se dostali do města prostě, v tom utečeneckém táboře je 85 tisíc lidí a další milion a půl je někde po státu.

Štěpán MACHÁČEK, redaktor:

Popisuje jordánský lékař Vátik Kusús. Koordinátor projektu MEDEVAC Lukáš Němec pak shrnuje letošní aktivity v Jordánsku.

Lukáš NĚMEC, koordinátor projektu MEDEVAC:

V tom prvním pololetí jsme vlastně provedli, nebo lékaři provedli ve spolupráci s partnery, s těma nemocnicema 58 úspěšných operací. Nikdo nezemřel, všem se podařilo tu kvalitu života razantně zlepšit.

Štěpán MACHÁČEK, redaktor:

Léčit přímo na místě se ukázalo mnohem efektivnější než přepravovat pacienty do České republiky. Z Ammánu Štěpán Macháček, Radiožurnál.

Radiožurnál, 9. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 26:03

Téma: Jean-Claude Juncker vyzval evropské země, aby přijaly dalších 120 tisíc uprchlíků

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker vyzval evropské země, aby přijaly dalších 120 tisíc uprchlíků z Itálie, Řecka a Maďarska. To by pro Česko znamenalo dohromady přijetí více než 4 tisíc lidí. Juncker také vyzval k rychlejšímu vracení neúspěšných žadatelů o azyl, kteří do Evropy přicházejí z ekonomických důvodů.

Viktor DANĚK, redaktor:

V Evropě jsou podle šéfa Evropské komise státy, které nejeví žádnou ochotu pomoci ostatním s přílivem uprchlíků z válečných zón. Jean-Claude Juncker od těchto zemí nechce výmluvy, ale činy. Evropa by si mezi sebe proto měla přerozdělit celkem 160 tisíc uprchlíků. Česká republika by tak ke slíbeným 1100 měla přidat další 3 tisíce lidí. S konkrétním návrhem by podle Junkera měli třídit ministři vnitra už na jejich pondělní schůzce. Šéf komise také odmítl, aby se země vybíraly mezi běženci, například jen křesťany. O návrhu komise rozhodnout členská země. Ze Štrasburku Viktor Daněk, Radiožurnál.

Radiožurnál, 9. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 4:24

Téma: Česká vláda znovu odmítla kvóty pro přijímání uprchlíků

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Česká vláda znovu odmítla kvóty pro přijímání uprchlíků. S takovým mandátem pojede ministr vnitra Milan Chovanec z ČSSD na summit evropských lídrů. Proti mandátu byl ministr spravedlnosti Robert Pelikán za hnutí ANO. Podle nejnovějších návrhů Evropské unie by Česko mělo přijmout další skoro 3 tisíce migrantů.

Radiožurnál, 9. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 4:43

Téma: Stovky uprchlíků se snažily proniknout ze srbsko-maďarské hranice do vnitrozemí

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Celou noc se stovky uprchlíků snažily proniknout ze srbsko-maďarské hranice do vnitrozemí. Hranici jich za poslední za posledních 24 hodin překročilo několik tisíc a maďarská policie se ocitla v těžko řešitelné situaci. Mnoho skupin přecházelo ve tmě kukuřičná pole, někteří běženci se pokusili jít pěšky po dálnici.

Lubomír SMATANA, redaktor:

Skupina asi 70, 80 lidí se snaží dostat po kruhovém objezdu na dálnici, tady stojí policejní vůz, několik bezradných mužů s nimi vyjednává. Tudy nemůžete projít, je to velice nebezpečné, říká policista. Policistům se podařilo uprchlíky přemluvit, aby se jakoby vrátili zpátky, ale snaží se zase někam odejít. Hledají zkrátka způsob, jak se odsud dostat pryč směrem na Budapešť. Z dálničního přivaděče Lubomír Smatana, Radiožurnál.

Radiožurnál, 9. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Helena Šulcová

Host: Tomáš Prouza

Čas: 19:45

Téma: Kvóty pro rozdělení uprchlíků

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Kvóty předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker dnes na zasedání Evropského parlamentu ohlásil návrh na povinné přerozdělení dalších 120 tisíc uprchlíků. Má jít o osoby, které se nyní nacházejí v Řecku, Itálii a v Maďarsku. Dohromady by si tedy státy 28 měly rozdělit 160 tisíc lidí. Dalším hostem je Tomáš Prouza, státní tajemník pro evropské záležitosti. Vítejte, dobrý den.

Tomáš PROUZA, státní tajemník pro evropské záležitosti:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Jak se díváte na to, že šéf Evropské komise opět mluví o povinném přerozdělení uprchlíků. Nepodlehne tomu nakonec i česká vláda, nezměníte názor?

Tomáš PROUZA, státní tajemník pro evropské záležitosti:

Kvóty byly od začátku vlajkovou lodí Jeana-Clauda Junckera. Je to něco, co se koncentruje a přitahuje pozornost, získávat pro Jean-Claude Junckerovi titulky v médiích. Dělá to z něho miláčka Evropského parlamentu. Čili chápu, že se tohoto tématu drží. Pro mě je mnohem důležitější, že konečně ve svém dnešním projevu Jean-Claude Juncker mluvil i o těch dalších věcech, které považujeme za mnohem důležitější při řešení toho...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Třeba otevřít legální cesty pro migraci do Evropy?

Tomáš PROUZA, státní tajemník pro evropské záležitosti:

Přesně tak, otevření legálních cest tak, aby...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A jak, jak, jak by to podle vás mohlo vypadat taková legální cesta pro migraci do Evropy?

Tomáš PROUZA, státní tajemník pro evropské záležitosti:

Měla by to být šance pro lidi, požádat třeba přímo v uprchlických táborech, v Jordánsku, v Kurdistánu, v Libanonu a rovnou si podat žádost tam, aby ti, kteří azyl získají, aby už potom je pomohlo přepravit jednotlivé zemi, kam lidé jdou, protože dneska největší problém je podle mě to, že umírá příliš mnoho lidí na cestě a to, že se dneska z uprchlictví stal obrovský byznys pašeráků a mafiánů, kteří na těch zoufalcích, kteří utíkají před válkou, přes smrti, tak na nich prostě bez skrupulí vydělávají. Čili ...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Ale tohle jsou všechno plány, které jsou do budoucna. Ty kvóty by se měly týkat lidí, kteří už jsou v tuto chvíli právě v Evropské unii. A tady je otázka, jestli si myslíte, že nakonec v tom nezůstane Visegrádská 4, když to tak řeknu, to znamená Česká republika, Slovensko, Polsko a Maďarsko samy v rámci Evropské unie a jestli nakonec nebudete muset souhlasit?

Tomáš PROUZA, státní tajemník pro evropské záležitosti:

Samozřejmě o věcech okolo migrace, azylu se hlasuje v Evropské unii většinou. Čili pokud by došlo k hlasování, tak by to samozřejmě bylo pro nás složité, ale zatím platila dohoda, že se o tak citlivých věcech vždycky rozhoduje jednomyslně a pevně věříme, že ta dohoda bude platit i dál. Navíc řada zemí vnímá nesmyslnost těch kvót v tom, že lidem, kteří dneska přichází do Evropy, tak mají jeden jediný cíl, a tím je Německo a že nepůjde přinutit násilím lidi, kteří nechtějí být v České republice...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Jak by se to vlastně dělalo? Je na to plán? Ať už teď by platily kvóty anebo nějaké dobrovolné přerozdělení lidí, kteří opravdu chtějí třeba do Německa, do Švédska, museli by jít třeba do České republiky, nebo na Slovensko? Jakým způsobem by se vlastně tohle řešilo? Jak by se donutili k tomu, aby šli k nám?

Tomáš PROUZA, státní tajemník pro evropské záležitosti:

Žádný plán na to není. A to je myslím největší slabina toho Junckerova plánu na kvóty, protože přesně tyhle ty otázky nikdy komise nedokázala odpovědět, nemá na ni odpověď ani dneska. My jsme v situaci, kdy pokud kdokoliv ze Syřanů dneska požádá o azyl v České republice, obratem ho získá. A požádalo v České republice o azyl 60 Syřanů...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

60, hm.

Tomáš PROUZA, státní tajemník pro evropské záležitosti:

60 z těch 60 azyl okamžitě získalo. Čili my rozhodně nejsme zemí, která by byla neotevřená. Ale jsme v situaci, kdy prostě většina lidí chce jít někam jinam.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tomáš Prouza, státní tajemník pro evropské záležitosti. Děkuju. Na shledanou.

Tomáš PROUZA, státní tajemník pro evropské záležitosti:

Hezký den.

Radiožurnál, 10. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor:

Redaktorka: Lenka Jansová

Čas: 19:45

Téma: Česká republika migrační krizi zvládá

moderátor:

Česká republika migrační krizi zvládá. To je výsledek dopoledního jednání předsednictva Bezpečnostní rady státu. Svolal ho premiér Bohuslav Sobotka z ČSSD. Evropská komise navrhuje, aby si unijní země rozdělily 160 tisíc běženců. Česko, které by jich mělo přijmout celkem 4300, povinné kvóty stále odmítá. Ve Strakově akademii máme reportérku Lenku Jansovou.

Lenka JANSOVÁ, redaktorka:

Podle šéfa vnitra Milana Chovance si členové předsednictva Bezpečnostní rady státu vyslechli informace od tajných služeb, a to jak o situaci ve světě, tak v Česku. Ani ministr vnitra, ani premiér Bohuslav Sobotka z ČSSD nemají informace o tom, že by mezi uprchlíky zadržnými v České republice byl člověk, který by mohl vážně ohrozit bezpečnost, tedy třeba terorista nebo bojovník Islámského státu. Česko má v současné době asi 300 volných míst pro uprchlíky a připravuje další. Lenka Jansová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 10. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor:

Redaktor: Petr Vavrouška

Čas: 1:37

Téma: Situace na maďarsko-rakouské hranici

moderátor:

Maďarská policie zadržela na hranicích se Srbskem přes 3300 migrantů. To je rekordní počet za jeden den. Další tisíce lidí ze Sýrie a dalších zemí ale pokračují dál do vnitrozemí a 2 tisíce z nich nad ránem dorazily až k hranicím s Rakouskem. Přicházejí pěšky do obce Nickelsdorf, odkud je vlaky odvážejí směrem na Vídeň. Na místě je zpravodaj Petr Vavrouška.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

V noci a nad ránem dorazili k maďarsko-rakouské hranici téměř 2 tisíce lidí. Rakouská policie je nechala bez jakékoli kontroly projít do nejbližší obce Nickelsdorf. Sem na vlakovou zastávku neustále míří pěšky skupinky migrantů. Rakouské dráhy pro ně zorganizovaly na dnešek celkem 4 speciální spoje, které odvezou běžence do Vídně. Jak mi řekl mluvčí policie, jen pár jedinců požádalo o azyl tady v Rakousku, drtivá většina lidí tak míří do Německa. I přestože tady v Nickelsdorfu se teď po obci pohybují už týden tisíce migrantů, místní nijak neprotestují, někteří běžencům dokonce pomáhají, rozdávají jim oblečení nebo jídlo. Z maďarsko-rakouské hranice Petr Vavrouška, Radiožurnál.

Radiožurnál, 10. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Helena Šulcová

Redaktor: Milan Slezák

Čas: 10:35

Téma: Dánsko obnovuje přeshraniční vlakové spojení s Německem

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Dánsko obnovuje přeshraniční vlakové spojení s Německem. To bylo zastaveno včera kvůli běžencům, kteří se snaží dostat z Německa přes Dánsko dál do Švédska. Dánsko není cílovou zemí. Tamní vláda zpřísnila podmínky pro získání azylu. Snížila také finanční podporu. Se mnou ve studiu je komentátor Českého rozhlasu Milan Slezák. Vítejte, Milane.

Milan SLEZÁK, redaktor:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Jak překvapivé bylo to přerušení spojení mezi Dánskem a Německem?

Milan SLEZÁK, redaktor:

Tak bylo to překvapivé, protože takový krok, k tomu sáhla vlastně jenom maďarská vláda v celé té krizi, ale jinak vy jste to perfektně vysvětlila v tom úvodu, protože Dánové si najednou nevěděli rady s tím přívalem, i když se s tím muselo počítat, protože od začátku se přece vědělo, že ti uprchlíci nechtějí do Evropy jako takové, ale že preferují tři evropské země, Rakousko, Německo, ale také Švédsko. A bylo jasné, že se budou chtít do Švédska dostat. A je tam ještě jeden důležitý moment, kromě toho, že Dánsko snížilo tu apanáž, kterou uprchlíkům vyplácí, že ten z uprchlíků, který se zaregistruje v Dánsku, už nemůže využít té nabídky, kterou běžencům dali Švédové, že ti, kteří se v Dánsku nezaregistrují, tak ty, že, ti, že ve Švédsku dostanou právo trvalého pobytu.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Jak vlastně Dánsko přistupuje k této migrační vlně? Vrací ty lidi zpět do Německa?

Milan SLEZÁK, redaktor:

Já bych řekl, že ten přístup, ne, nevrací, nevrací, ale ten přístup dánský se začal měnit v posledních letech. A tehdy také začala silit strana pravicová, která je proti nekontrolovanému přistěhovalectví. Je to Lidová strana. Ta skončila druhá ve volbách a ovlivňuje vládní politiku, mimo jiné právě tu přistěhovaleckou vládní politiku. I když není ve vládě, protože bez její podpory by ta konzervativní vláda padla. A součástí snahy o omezení nekontrolovaného přistěhovalectví před tím byli Dánové velice otevření a vstřícní vůči přistěhovalcům. Pak nastaly ty problémy s kreslířem, který namaloval proroka Muhammada například v turbanu a s bombou v tom turbanu a radikálové islámští se ho pokusili zabít. A to nebyla jediná věc, která Dány zarazila. Tak ta politika vůči přistěhovalcům se začala v posledních letech měnit. A součástí toho je právě ten nový zákon, na jehož základě od 1. září se zhruba o polovinu snižují dávky, které přistěhovalci v Dánsku dostávají.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Je vůbec v Dánsku v tuto chvíli nějaká politická síla, která by se migrantů zastávala?

Milan SLEZÁK, redaktor:

Je, je tam opoziční Aliance rudo-zelená. Mimochodem je pozoruhodné, že v Dánsku tak, jak by se to očekávalo a na Západě to tak bývá, je levice pro, propřistěhovalecká, můžeme se bavit o tom, že zda to není naivní přístup, zda dohlížejí všechny důsledky, ale každopádně tam to platí. U nás ale, když se podíváte na to, jak to vypadá, tak vidíte, že i levice je velmi obezřetná naše, pokud jde o přistěhovalectví. To se koneckonců odráží i v tom, v té debatě o těch dávkách.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Jak se vlastně daří...

Milan SLEZÁK, redaktor:

Pardon, o kvótách.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

O kvótách. To je samozřejmě ta známá debata. Ale mě ještě, zpět k tomu Dánsku. Jak se daří vlastně cizince integrovat?

Milan SLEZÁK, redaktor:

Do jisté míry výborně. A řeknu vám to na jednom konkrétním příkladě, který to ozřejmí. Ta konzervativní strana, která je dnes hlavní vládní silou, která se tedy drží s pomocí té protipřistěhovalecké Lidové strany, měla alespoň před několika lety mluvčího pro integraci, který byl napůl Syřan a napůl Palestinec. A právě tento muž říkal, že Dánsko bude samozřejmě uprchlíky přijímat, ale že chce takové, kteří Dánsku něco dají a ne takové, kteří budou přítěží pro tamní poplat..., daňové poplatníky. A uváděl příklady, které jistě dobře zná i sám, máje takový původ, o jakém jsem mluvil, že je řada lidí v Sýrii, která má nějaké bratrance, ať už ženského nebo mužského pohlaví v

Dánsku a přižení se do Dánska, nebo vdají se do Dánska, ale neznají jazyk, neuplatní se na tom trhu, zkrátka velmi dlouho jim trvá a než se na něm uplatní a někteří se třeba neuplatní vůbec. A to tento muž, toho syrsko-palestinského původu odmítl a říkal, že takoví lidé opravdu pro Dánsko přínosem nebudou.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Komentátor Českého rozhlasu Milan Slezák. Milane, děkuju.

Milan SLEZÁK, redaktor:

Na slyšenou.

Radiožurnál, 10. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Helena Šulcová

Redaktorka: Lenka Jansová

Čas: 15:21

Téma: Ministerstvo vnitra vysílá do zemí, které jsou nejvíce zasaženy uprchlickou krizí své lidi

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Ministerstvo vnitra vysílá do zemí, které jsou nejvíce zasaženy uprchlickou krizí své lidi. A ministerstvo zahraničí naopak svolává do Prahy k poradě velvyslance z těchto států. Vyplynulo to ze schůzky předsednictva Bezpečnostní rady státu, kde se projednávaly aktuální otázky migrace. Na Úřadu vlády máme reportérku Lenku Jansovou. Zdravím tě. Dobrý den.

Lenka JANSOVÁ, redaktorka:

Pěkný den. Tak kapacita zařízení pro uprchlíky zadržené v Česku není ještě naplněná. To je další výsledek předsednictva. Po jednání Bezpečnostní rady státu o tom informoval ministr vnitra Milan Chovanec z ČSSD. Volných míst jsou asi 300 a připravují se další. Začátkem září jich přibude zhruba 200, od ledna také tolik. České úřady teď nemají informace o tom, že by mezi uprchlíky v Česku byl někdo s kontakty na Islámský stát. Kromě premiéra a obou místopředsedů vlády jsou v předsednictvu Bezpečnostní rady státu ministři vnitra, zahraničí a obrany. No a vicepremiér a šéf ANO Andrej Babiš řekl, že uprchlíci vůbec nezajímají Severoatlantickou alianci, pokud podle něj NATO nezasáhne proti pašerákům lidí, měly by to udělat armády evropských členů aliance. Lenka Jansová, Radiožurnál.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A našimi hosty teď jsou poslankyně za TOP 09 Helena Langšádlová, která je mimo jiné předsedkyní sněmovního podvýboru pro migraci a azylovou politiku. Zdravím vás, paní poslankyně, dobrý den.

Helena LANGŠÁDLOVÁ, poslankyně /TOP 09/:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Na druhé lince je poslanec za ČSSD Roman Váňa, předseda výboru pro bezpečnost. Hezký den i vám, pane poslanče.

Roman VÁŇA, poslanec /ČSSD/:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Paní poslankyně, premiér Sobotka mimo jiné mluvil o tom, že je potřeba hledat způsoby, jak pomoci lidem, kteří jsou v těch velkých uprchlických táborech ve státech sousedících se Sýrií, v Turecku nebo třeba Libanonu. Jak by ta pomoc měla vypadat podle vás?

Helena LANGŠÁDLOVÁ, poslankyně /TOP 09/:

Já si myslím, že tam jsou možné konkrétní kroky. Jeden z těch kroků udělala Česká republika už tím, že zaplatila elektrifikaci například jednoho z těch táborů. Ale je to málo. Já jsem přesvědčena, že jak Česká republika, tak celá Evropská unie bude muset vynaložit podstatně více prostředků pro stabilizaci podmínek těch lidí v uprchlických táborech tak, aby byli méně motivováni k tomu se vydat na tu dobrodružnou cestu do Evropy.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Kolik by to stálo podle vás? Máte nějaký odhad?

Helena LANGŠÁDLOVÁ, poslankyně /TOP 09/:

Já jsem přesvědčená, že v tuto chvíli Evropská unie například vynakládá na řešení migrační krize 0,5 % rozpočtu Evropské unie. A to si myslím, že je mimořádně málo. Nemyslím si, že v tuto chvíli mají být prioritou stavby, stavby na...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Takže byste to zdvojnásobila tu, tu částku?

Helena LANGŠÁDLOVÁ, poslankyně /TOP 09/:

Minimálně zdvojnásobila. Já jsem přesvědčena, že všechny ty kroky, které jsou před námi, to znamená větší ostraha hranic, více peněz na návratovou politiku, více peněz na integraci těch, kterým, kteří už jsou v Evropě legálně, boj s organizovaným zločinem, bude stát určitě ještě více než dvojnásobek stávající částky.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Pane poslanče, Váňo, co o tom soudíte vy, nakolik se má Česká republika soustředit na pomoc v tureckých a jiných uprchlických táborech?

Roman VÁŇA, poslanec /ČSSD/:

Myslím, že je to správná cesta. Že skutečně pomoc na místě je tou správnou pomocí a bylo dobré slyšet ředitele jednoho z těch uprchlických táborů, kde Česká republika uhradila elektrifikaci, že Česká republika je jedna ze zemí, která zvyšuje svou pomoc na rozdíl od jiných zemí, které pomoc pomalu snižují. Takže to je určitě správná cesta. A je jisté, že pomoc na místě je výrazně levnější než starat se o uprchlíky potom na území Evropské unie.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Ona je otázka, jestli to pomůže, jestli stejně ti lidé se nebudou snažit do Evropské unie dostat.

Roman VÁŇA, poslanec /ČSSD/:

Určitě to pomůže. Určitě to pomůže zlepšit životní prostředí pro lidi, kteří nechtějí odejít, kteří se chtějí vrátit domů, kteří chtějí zůstat ve své zemi, nebo blízko své země, aby, až válka skončí, se do ní mohli vrátit. Představme si třeba poválečnou druhou, po druhé světové válce Evropu, lidé také se nedali na pochod, zůstali ve svých zemích a podíleli se na obnově těch zemí. Takže nepochybně i třeba Syřané budou se chtít vrátit po válce domů a budovat svou zemi znovu.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Na tiskové konferenci po jednání předsednictva Bezpečnostní rady států mimo jiné také zaznělo, že české úřady nemají žádné informace, že by mezi migranty zadrženými v Česku byl někdo napojený na hnutí Islámský stát. Paní poslankyně, jak vy vnímáte ty obavy, že by se mezi migranty mohli pohybovat teroristé?

Helena LANGŠÁDLOVÁ, poslankyně /TOP 09/:

Tak samozřejmě, že zcela vyloučit to nelze. Je dneska velká odpovědnost na, na všech evropských zemích, jejich zpravodajských a bezpečnostních službách, aby minimalizovaly toto nebezpečí. Ale on je problém, že tak, jak

zaznělo i na bezpečnostní konferenci minulý týden v Praze, že z velké části se radikalizují ti, kteří vlastně již v Evropě žijí již dlouhodobě, ale dokonce nepocházejí ani jenom z té muslimské komunity. Mnohdy jsou to zkrátka Evropané. A je to otázka, je to otázka samozřejmě velmi vážná a proto je také důležité, aby probíhala ta identifikace těch, kteří přicházejí. Proto je důležité za této situace dodržovat pravidla, dodržovat zákony a dodržovat závazky, které k sobě jako jednotlivé evropské země máme.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Pane poslanče, Váňo, jaké možnosti vůbec mají české úřady, pokud jde o získávání těchto informací?

Roman VÁŇA, poslanec /ČSSD/:

Je to samozřejmě komplikované, protože získat informace ze zemí, které jsou rozvráceny a kde není partner, kterého bychom se mohli zeptat, je velmi složité. U nás naštěstí je velice malé množství uprchlíků, takže se to určitým způsobem ještě dá řešit. Samozřejmě pomocí zpravodajských prostředků, pomocí výslechů, konfrontací a podobně. Nicméně pokud se jedná o velmi velké množství uprchlíků, tam už potom skutečně je velmi těžké zjišťovat o těch lidech jakékoliv relevantní informace. Navíc, když je sami aktivně utajují, byť třeba ne proto, že jsou teroristi, ale proto, že chtějí azyl v nějaké jiné zemi, nebo že předstírají, že pochází ze země, která má právo na azyl a oni jsou ve skutečnosti ze země jiné. Takže osoby bez totožnosti, bez dokladů, bez toho, že by přiznali třeba jen svůj věk, to je realita.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak to byl poslanec za ČSSD Roman Váňa, předseda výboru pro bezpečnost a mluvili jsme také s poslankyní za TOP 09 Helenou Langšádlovou, která je mimo jiné předsedkyní sněmovního podvýboru pro migraci a azylovou politiku. Vám oběma děkuju moc. Na shledanou.

Roman VÁŇA, poslanec /ČSSD/:

Na shledanou.

Helena LANGŠÁDLOVÁ; poslankyně /TOP 09/:

Na shledanou.

Radiožurnál, 11. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Jana Gulda

Čas: 0:50

Téma: Proud migrantů takzvanou balkánskou cestou neustává

Jana GULDA, moderátorka:

Proud migrantů, včetně uprchlíků ze Sýrie směrem do Evropy takzvanou balkánskou cestou neustává. Hranici mezi Maďarskem a Rakouskem na přechodu Nickelsdorf dnes v noci překročily asi 4 tisíce lidí. Rakouské dráhy oznámily, že vlaky mezi Budapeští a Vídní nebudou kvůli náporu pasažérů jezdit ani o víkend. Maďarsko se připravuje na přísnější režim u srbských hranic. Od příštího týdne budou migrantům, kteří nelegálně překonají, anebo poškodí hraniční plot, v Maďarsku hrozit přísnější tresty, dokonce i několikaleté vězení.

Radiožurnál, 11. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Jana Gulda

Čas: 1:21

Téma: Jednání ministrů zahraničí V4, Německa a Lucemburska o uprchlické krizi

Jana GULDA, moderátorka:

Ministři zahraniční visegrádské skupiny teď jednájí v Praze s kolegy z Německa a z Lucemburska právě o řešení migrační krize. Vyjasnit by si měli hlavně odlišné názory na navrhované povinné přerozdělení uprchlíků v Evropské unii.

Věra MASOPUSTOVÁ, redaktorka:

Německo jako cílová země většiny běženců požaduje větší solidaritu mezi členskými státy. Evropská komise navrhla povinné přesunutí celkem 160 tisíc běženců z Itálie, Řecka a Maďarska do ostatních států Unie podle stanového klíče. Česko, Slovensko, Polsko a Maďarsko ale s povinnými kvótami nesouhlasí a požadují zachování principu dobrovolnosti. Jsou ale připraveny poskytnout experty a vybavení pro ochranu vnějších hranic schengenského prostoru, zesílit boj proti pašerákům migrantů nebo podporovat boj proti Islámskému státu. Věra Masopustová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 11. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Helena Šulcová

Čas: 10:53

Téma: Během první půlky letošního roku přibylo v Česku 3 200 lidí

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Během první půlky letošního roku přibylo v Česku 3 200 lidí a republika tak měla ke konci července 10,5 milionů obyvatel. Přesto víc lidí umíralo, než se jich rodilo. V kladných číslech jsme díky tomu, že do země přicházejí cizinci. Vyplývá to z údajů, které dnes zveřejnil Český statistický úřad. Do vysílání teď zvu jeho demografku Michaelu Němečkovou. Dobrý den.

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Čekáte, že se už pořád bude rodit méně lidí, než kolik jich umírá?

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Ano, v následujících letech, nebo desetiletích je očekáván takzvaný přirozený úbytek obyvatel, tedy bude se více, bude více zemřelých než narozených dětí. Generace, které se narodily ve 20. století, jsou totiž výrazně početnější než ty současné a tedy počet zemřelých bude přirozeně růst.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Ze kterých krajů mizí nejvíce lidí?

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Tradičně nejvíce obyvatel ztrácí Moravskoslezský kraj, co se týče tedy absolutního počtu a dále kraj Karlovarský, co se týče relativního vyjádření na počet obyvatel. Svou roli zde jistě hraje ekonomická situace, dostupnost zaměstnání, podmínky životního prostředí, ale také aktuální skladba obyvatel, tedy opět kolik je osob v tom seniorském věku. Obyvatel ubývá přirozenou změnou i stěhováním.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A nejvíce jdou do Prahy ti lidé?

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Nejvíce obyvatel získává Praha a Středočeský kraj.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Dobře. Takže jak to bude do budoucna? Bude čím dál víc lidí právě žít hlavně v Praze, může to být jednou, jak, jak procentuálně vyjádřeno, kolik?

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Tak tyhle ty dva kraje tradičně získávají i nejvíce obyvatel. A jsou také dvěma nejlidnatějšími kraji České republiky. V současné době nejvíc obyvatel žije ve Středočeském kraji, kam, kde získávají obyvatele jak stěhováním, tak tedy tou přirozenou měnou a Praha má aktuálně 1,26 milionů, je druhým nejlidnatějším krajem a opět zde počet narozených dětí jednak převyšuje počet zemřelých a také získává obyvatele zahraničním stěhováním.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Je něco z těch údajů, které dnes zveřejnil Český statistický úřad, co vás překvapilo?

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Tak překvapilo bych to nenazvala. Potvrdil vlastně výsledky, které jsme měli již za první čtvrtletí letošního roku a ty, ty nám říkají, že tedy počet narozených dětí zůstává na úrovni loňského roku, což je jistě pozitivní, neboť v loňském roce poprvé po 20 letech úhrnná plodnost, což je ukazatel, který říká, kolik dětí připadá na jednu ženu, tak opět převýšil hranici 1,5 dítěte, která je považována za hranici nízké plodnosti. Takže očekáváme, že v letošním roce by opět mohla být plodnost v Česku nad touto úrovní. V letošním roce je také výrazně vyšší počet zemřelých. Ovšem je nutno podotknout, že v loňském roce byl výjimečně nízký, neboť nebyly zaznamenány žádné velké epidemie chřipkových onemocnění.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Čekáte, že do budoucna s těmi čísly více zahýbá příchod cizinců, kteří se rozhodnou do Česka přijít a usadit se zde?

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Tak Česká republika má tradičně kladné saldo stěhováním, to není nic nového. A je prokázáno, že ani její výrazně vyšší počet by neměl být schopen v tom dlouhodobém horizontu udržet počet obyvatel České republiky na dnešní úrovni. Takže otázkou nakolik ti cizinci se v České republice usadí, budou mít své rodiny a budou tedy podporovat vyšší počet narozených dětí.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

To se nedá samozřejmě v tuto chvíli odhadnout.

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Přesně tak.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Demografka Michaela Němečková byla hostem publicistiky hlavních zpráv. Děkuju za to. Na shledanou.

Michaela NĚMEČKOVÁ, demografka, ČSÚ:

Na shledanou.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A po telefonu teď zdravím Jana Schrotha z české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci. Zdravím vás. Dobrý den.

Jan SCHROTH, česká kancelář Mezinárodní organizace pro migraci:

Dobrý den.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Když se zastavím u těch cizinců, odkud vlastně nejčastěji přicházejí do Česka a kde se nejčastěji usazují?

Jan SCHROTH, česká kancelář Mezinárodní organizace pro migraci:

Cizinci přichází nejčastěji ze Slovenska, z Ukrajiny, potom jsou tam země jako je Vietnam, což je zajímavé z hlediska toho, že v České republice v podstatě k těm 10 milionům Čechů ta vietnamská diaspora je s těmi asi 60 tisíci jedna z největších vlastně dá se říct i na světě. Je tady potom přes asi 20 tisíc Poláků, samozřejmě Rusové, ty v poslední době rostou velmi dynamicky. Zase je to jedna z největších dynamik...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

A nejčastěji jdou do Prahy také, nebo do jak, do jakých částí?

Jan SCHROTH, česká kancelář Mezinárodní organizace pro migraci:

Nejčastěji jdou tam, nejčastěji jdou do Prahy a tam, kde je práce. Když se podíváte právě na statistiky toho, kde je nejvyšší nezaměstnanost a kde jsou cizinci, tak cizinci jsou právě v nikoli, nikoliv v těch regionech, kde ta práce není, to znamená, někdy ty názory o tom, že cizinci vlastně berou práci a že kvůli nim respektive jsou Češi nezaměstnaní, tak to přesně tyto, tyto statistiky vyvrací. Cizinci jdou tam, kde se mohou uplatnit a kde mají takzvané migrační sítě. To znamená, kde mají nějakou komunitu, na kterou, za kterou přichází další.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Dá se obecně zhodnotit, jak se v Česku daří integrace?

Jan SCHROTH, česká kancelář Mezinárodní organizace pro migraci:

Integrace se daří relativně dobře. Samozřejmě nejsme, nejsme i v těch mezinárodních srovnáních úplně na špičce, jako třeba Skandinávie, ale dá se říct, že i vzhledem k tomu, co se teď diskutuje, tak je paradoxní, že se Češi tolik migrace obávají, protože ta situace opravdu nenahrává tomu, že by u nás cizinci mohli vyvolat nějaké problémy, vlastně máme ideální podmínky k tomu, aby ta migrace byla přínosem i do budoucna. Jakože i už...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tak ten problém je spíš v tom, že, že, pardon, že vám do toho skáču, že třeba teď jak se mluví o té migrační vlně, že ti lidé nechtějí do České republiky, že chtějí, mají cílové země Německo, Švédsko. Tak touto optikou možná je potřeba se na to také dívat. Může se to změnit.

Jan SCHROTH, česká kancelář Mezinárodní organizace pro migraci:

Česká republika na jednu stranu je atraktivní, máme více cizinců než Maďarsko, Polsko, Slovensko, ale má to právě třeba i historické právě konotace vzhledem ke Slovensku, jinak bysme nebyli tak zase atraktivní. Na druhou stranu my rozhodně nejsme atraktivní pro ty nejlepší mozky a měli bychom dělat více. I Ukrajinci, kteří nám přichází, nejsou ty ukrajinské elity. Já znám spoustu Ukrajinců, kteří v České republice nějakou dobu byli, ale ti nejschopnější odchází dál. To znamená, měli bychom dělat více pro to, abychom byli atraktivní a i v současné době, pokud přichází uprchlíci, jsou to zase lidé ti, kteří v podstatě jsou nejchudší, ti nemigrují, ti zůstávají někde v okolních zemích, v uprchlických táborech, to platí o Africe, to platí o Blízkém východu. Ti, kteří jsou schopni dojet až do Evropy, tak mají nějaké ambice, nějaký potenciál, nějaký kapitál a i proto my bychom v podstatě se neměli uzavírat. A to vidíme právě i na té chytré německé politice, že oni vědí, že vzhledem k tomu, že právě Němci...

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Tam nejde o to, jestli my se uzavíráme, ale že, že oni sem nechtějí. Víte? I, i, že to třeba stojí v příručkách.

Jan SCHROTH, česká kancelář Mezinárodní organizace pro migraci:

To je přesně to, že my tvrdíme, oni sem nechtějí, ale pokud nikdo s nimi přímo nemluví o tom, jaké jsou tady podmínky, že ty podmínky můžou být do budoucna třeba i lepší, perspektivnější pro jejich rodiny než v Německu. Oni mají informace spíše od převaděčů, nebo od svých komunit, nikoliv přímo tady odtad. Tak je otázka říci, oni sem opravdu nechtějí ani do budoucna. A to se teprve ukáže, ale rozhodně my bychom měli být, když to řeknu až pateticky, jako Česká republika rádi za každého cizince, který sem přichází s dobrými úmysly. Protože z demograficky-, že jo, ekonomického důvodu cizince potřebujeme a budeme je potřebovat i do budoucna.

Helena ŠULCOVÁ, moderátorka:

Jan Schroth z Mezinárodní organizace pro migraci. Díky. Na shledanou.

Jan SCHROTH, česká kancelář Mezinárodní organizace pro migraci:

Děkuju. Na shledanou.

Radiožurnál, 13. 9. 2015, „Víkendový polední Radiožurnál“

Moderátor:

Redaktor: Dalibor Zíta

Čas: 3:11

Téma: Přes Balkán do Maďarska míří stále víc běženců

moderátorka:

Přes Balkán do Maďarska míří stále víc běženců. Jenom během soboty překročili maďarsko-srbskou hranici rekordní čtyři tisíce lidí. Většina z nich směřuje přes Rakousko dál do Německa. Jenom do Mnichova jich včera dorazilo přes dvanáct tisíc. Situaci na maďarsko-srbské hranici sleduje náš reportér Dalibor Zíta.

Dalibor ZÍTA, redaktor:

Stojím přímo u plotu s ostnatým drátem, který se táhne po srbsko-maďarské hranici. Jediné místo, kde je dosud přerušeno, je trať železnice, po té proudí stále lidé. Podle odhadů by jich dnes mohlo přijít na pět tisíc. Němečtí dobrovolníci mi řekli, že na srbské straně čeká na přechod deset tisíc lidí. Jsou vidět i skupiny, které se ale vrací zpět do Srbska, nechtějí totiž nastoupit do připravených autobusů a být odvezeni do maďarských uprchlických táborů, bojí se dát otisky prstů ze strachu, že budou nuceni žádat o azyl v Maďarsku. Už tu proběhla dokonce demonstrace, kdy si skupiny sedly před autobusy a protestovaly proti odebírání otisků prstů. Lidé jsou tu v zuboženém stavu, chybí jim základní potřeby jako je jídlo, pití, oblečení - o to se tu snaží starat humanitární organizace a dobrovolníci. O víkendu jich mnoho odjíždí a jsou tu nutně zapotřebí noví lidé. Nikdo neví, co se stane po patnáctém září po uzavření hranic, je pravděpodobné, že se tisíce uprchlíků nakupí u srbské hranice a mnoho z nich se pravděpodobně bude vracet a hledat cestu ze Srbska přes Chorvatsko.

moderátorka:

Tolik živě reportér Dalibor Zíta.

Radiožurnál, 14. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Mluvčí: Houska, Zaorálek

Čas: 0:56

Téma: Česko opět odmítne zavedení povinných kvót pro přijímání uprchlíků

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Slovensko zavádí dočasné kontroly na svých hraničních přechodech s Maďarskem a Rakouskem. Na hranice také vyslalo dalších 220 policistů. Česko dnes opět odmítne zavedení povinných kvót pro přijímání uprchlíků. V Bruselu to na schůzce ministrů vnitra zemí Evropské unie zopakuje Milan Chovanec z ČSSD. Bude se svými kolegy z ostatních zemí 28 jednat o návrhu Evropské komise, aby uprchlíky povinně přijímaly všechny země Unie.

Ondřej HOUSKA, redaktor:

Návrh má silnou podporu Německa. Jak říká jeho ministr vnitra Thomas de Maiziére, všechny země Unie by měly ukázat solidaritu. Německo otevřeně říká, že kontroly na hranicích s Rakouskem včera obnovilo i proto, aby dalo ostatním státům najevo, že od nich očekává přijetí části uprchlíků. Česko to ale podle ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka z ČSSD nechce dělat povinně.

Lubomír ZAORÁLEK, ministr zahraničí /ČSSD/:

Aby to bylo rozhodnutí, které činíme sami, dobrovolně a není to tak, že by vznikl nějaký povinný mechanismus dlouhodobý, který by fungoval.

Ondřej HOUSKA, redaktor:

Většina zemí Unie zavedení povinných kvót podporuje. Z Bruselu Ondřej Houska, Radiožurnál.

Radiožurnál, 14. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 2:15

Téma: Rakousko kvůli přílivu uprchlíků nasadí armádu

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Rakousko kvůli přílivu uprchlíků nasadí armádu. Podle kancléře Wernera Faymanna zatím vojáci nebudou kontrolovat hranice, ale hlavně pomáhat s humanitární akcí ve vnitrozemí.

Radiožurnál, 14. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 2:05

Téma: Česká cizinecká policie kvůli uprchlíkům posílila hlídky na hranicích s Rakouskem

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Česká cizinecká policie kvůli uprchlíkům posílila hlídky na hranicích s Rakouskem. Zatím je tam asi o 200 policistů víc než obvykle. Na hraničním přechodu v Dolním Dvořišti, tedy na hlavním tahu z Českých Budějovic do Lince, máme reportéra Martina Pokorného.

Martin POKORNÝ, redaktor:

Tady na hranici hlídá momentálně 7 policistů, kontrolují každé auto, které jede směrem do Čech. U nákladních aut kontrolují i přívěsy, otevírají každý přívěs, prohlížejí náklad, u osobních aut a dodávek kontrolují kufry. Když přijede autobus, projdou se mezi cestujícími a podívají se do zavazadlového prostoru. Provoz je tu celkem plynulý, i když teď v tuto chvíli se tady vytvořila poněkud delší kolona, chvílemi se tu udělá až několik stovek metrů dlouhá fronta, ale několik, většinou auta projíždějí bez čekání. Na hranici směrem do Rakouska takové kontroly nejsou, hranice je průjezdná, ale rakouští policisté kontrolují dnes dál od hranic ve vnitrozemí většinou na odpočívadlech. Z Dolního Dvořiště Martin Pokorný, Radiožurnál.

Radiožurnál, 14. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Redaktor: Pavel Polák

Čas: 10:09

Téma: Evropa řeší uprchlickou krizi

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Slovensko krátce před polednem oznámilo, že obnovuje kontroly na hranicích s Maďarskem a Rakouskem a posílá na přechody dalších více než 200 policistů. Reakci na rozhodnutí německé vlády zavést kontroly na hranici s Rakouskem, Berlín k tomu přikročil po několika dnech, kdy do Německa proudily další desetitisíce migrantů. Dnes dopoledne rakouská vláda povolala také armádu, aby pomohla s přísnější ostrahou hranic. Česká cizinecká policie poslala do několika míst na hranici s Rakouskem dalších 200 policistů. Podle ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka ale není nutné obnovovat na české straně klasické hraniční kontroly. V noci na dnešek zadržela zdejší policie pouhých 12 migrantů. Na německé hranici s Rakouskem máme zpravodaje Pavla Poláka, dobrý den.

Pavel POLÁK, redaktor:

Pavle, je v místech, kde se pohybuješ, na první pohled patrné, jak německé kontroly komplikují přechod hranice?

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Je to velmi patrné, kdybych mluvil o dvou hlavních dálničních tazích, a na dálnicích A3 a A8, tak tam jsou několikakilometrové kolony pouze na německé straně, ale na té rakouské straně se ty kolony táhnou dál a týká se to i drobných menších hraničních přechodů mezi jednotlivými příhraničními obcemi. Tam se ty kolony táhnou dále do Rakouska, projížděl jsem i rakouskou stranu a tam jsou kamiony a nákladní vozy odstavené při krajnicích, čekají, až na ně přijde řada, protože němečtí policisté kontrolují na dálnicích namátkově, ale na těch menších hraničních přechodech kontrolují každé auto a to, že se doprava na hranicích mezi Rakouskem a Německem, takříkajíc štosuje, tak to je vidět na první pohled.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Zastihlo rozhodnutí německé vlády Rakušany nepřipravené nebo Berlín varoval partnery ve Vídni s předstihem, co chystá?

Pavel POLÁK, redaktor:

Rakousko bylo informováno krátce předtím, než Německo kontroly zavedlo. Nicméně pro Rakousko je to samozřejmě velká komplikace, protože tisíce uprchlíků, kteří míří z Maďarska do Německa, tak zůstávají v Rakousku. Rakouský tisk psal v titulcích na předních stranách dne, že Rakousko se stalo slepou uličkou, že Německo uzavřelo hranice a problém zůstává teď na rakouské straně. Jak už jsi říkala, Rakousko povolalo i armádu, zejména teď do Salcburku, aby armáda pomáhala zvládnout tamější uprchlický problém, kdy na nádraží, vlakovém nádraží je teď více než tisíc uprchlíků bezprizorních, kteří měli namířeno do Německa a teď neví, kterým směrem a co se s nimi bude dít.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

V Německu má postup spolkové vlády bezvýhradnou podporu nebo se ozývají kritické hlasy?

Pavel POLÁK, redaktor:

Pochopitelně opoziční strany jako levice, dealing a zelení kritizují rozhodnutí spolkové vlády, tím vysvětlením, že uzavření hranic nebo kontrola hranic nic neřeší, že uprchlíci, kteří by měli být přijímáni do uprchlických táborů, tak zůstávají na hranicích, kde se o ně musí jednotlivé státy dále starat, tudíž že kontroly na hranicích nic neřeší, nicméně Bavorsko, které v posledních dnech přijímalo nejvíce uprchlíků, do Mnichova o tomto víkendy přijelo několik tisíc uprchlíků, tak ty samozřejmě Bavorsko samozřejmě zavedení kontrol vítá, protože si od toho slibuje jistý odpočinek několikadenní, kdy kupříkladu na nádraží v Mnichově nebudou přijíždět uprchlíci v následujících hodinách a město se může věnovat tomu, jak připravit další ubytovny pro uprchlíky, kteří bezesporu budou v následujících dnech opět do Německa přijíždět.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Dodává z německo-rakouské hranice zpravodaj českého rozhlasu Pavel Polák, děkuji, na shledanou. Na druhé lince je Vladimír Handl, analytik pražského Ústavu mezinárodních vztahů a odborník na německé záležitosti, dobrý den.

Vladimír HANDL, odborník na německé záležitosti, Ústav mezinárodních vztahů, Praha:

Dobrý den.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Dalo se, myslíte, už nějakou dobu předpokládat, že Němci zakročí tímto způsobem, aby zvládli příliv migrantů alespoň zčásti?

Vladimír HANDL, odborník na německé záležitosti, Ústav mezinárodních vztahů, Praha:

Skutečně bylo vidět, že ta kapacita jaká je k dispozici v Německu, byla momentálně v tom rychlém čase nebo v tom rychlém sledu událostí poněkud přeplněná a zejména právě v tom Bavorsku pan Polák právě říká, že v Mnichově v tom víkendu přišlo několik tisíc uprchlíků. Bylo to třináct tisíc v sobotu, přitom má probíhat přerozdělování uprchlíků do jednotlivých zemí. Ten systém v podstatě je funkční, ale vyžaduje určitý čas, takže když přijelo 13 tisíc uprchlíků v sobotu, tak jenom 400 z nich bylo odvezeno dál do dalších zemí. Čili skutečně Mnichov se stal takovým typickým bodem a bylo třeba ten příliv zpomalit nebo dočasně zastavit.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Řekl byste, že unijní partneři Německa, hlavně sousední státy na jihovýchodní a jižní hranici mají důvod k vážnějším výhradám nebo Berlín jen uplatňuje něco, na co má jednoznačně právo?

Vladimír HANDL, odborník na německé záležitosti, Ústav mezinárodních vztahů, Praha:

Schengenský systém takový zákrok nebo postup umožňuje, ten kodex v případě ohrožení bezpečnosti a pořádku umožňuje zavedení nebo obnovení, dočasné obnovení kontrol na hranicích my to známe i z loňského roku, když v Bavorsku probíhala schůzka G7 v Elbigu, tak také Německo dočasně zavedlo kontroly hranic. Čili tam to není neznámá situace. Jde skutečně o to, aby spíš znovu se obnovila platnost toho dublinského systému, to znamená, že přicházející uprchlíci jsou registrováni v té první zemi a s nimi je zahájeno řízení a poté následuje přerozdělování podle nějakého systému, nějakých těch kvót. A právě ty kvóty jsou tedy samozřejmě konfliktním tématem a to v celé Evropské unii.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Takže vy jste řekl, že postup německých úřadů nemůže znamenat první krok k pozastavení schengenského systému volného pohybu osob, také to totiž zaznělo i na české politické scéně?

Vladimír HANDL, odborník na německé záležitosti, Ústav mezinárodních vztahů, Praha:

Zastaven byl na té jižní hranici. Teďka se uvažuje skutečně, že ministr vnitra Saska Ulbig hovoří o tom, že by bylo dobré a potřebné po dohodě s českou a polskou stranou obnovení kontrol zavést i na české a na polské hranici, čili to by se potom týkalo opravdu už i našich občanů. Ale tahle ta situace je skutečně jen pozastavení, jak říkám, to pozastavení samo o sobě schengenský systém umožňuje v krizových situacích a myslím si, že ta situace v té rychlosti, ve které nastala a v tom objemu osob skutečně do určité míry jako krizová se jeví.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Já se ptám i proto, že hraniční kontroly, to je zpráva z dopoledne, dočasně obnovili i Slovinci a nabízí se tedy, jestli to vše nemůže mít dominový efekt i v jiných zemích?

Vladimír HANDL, odborník na německé záležitosti, Ústav mezinárodních vztahů, Praha:

Především všichni víme a všichni o tom hovoříme, že musí se hledat evropské řešení. Německá strana, francouzská a další opravdu evropská řešení se snaží nějakým způsobem protlačit nebo iniciovat. Zatím by ta Evropa nedospěla k nějakému jednotnému přístupu. Dneska dopoledne se o tom bude jednat znovu. Čili spíše je to tlak, rostoucí tlak nikoliv na ty sousední země, ale na to, aby konečně se Evropa dopracovala k nějakému společnému postupu a samozřejmě, aby se tedy, o čemž také Německá politika od samého počátku hovoří, aby se řešily důvody té krize, že jo, takže i ta situace samozřejmě v Sýrii, situace v těch táborech a tak dále.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Upozorňuje analytik Ústavu mezinárodních vztahů Vladimír Handl, díky za rozhovor, na shledanou.

Radiožurnál, 15. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Jana Gulda

Čas: 2:51

Téma: Německo: EU by měla omezit přístup k fondům zemím odmítajícím běžence

Jana GULDA, moderátorka:

Německo chce zemím odmítajícím běžence omezit přístup k penězům ze strukturálních fondů Evropské unie. Německý ministr vnitra Thomas de Maizière tak podpořil návrh předsedy Evropské komise Jean-Clauda Junckera. Podle jeho mluvčí ale žádný takový návrh neexistuje, jak uvedla Česká televize. Kvóty pro rozdělování běženců v 28 odmítá Česko a taky další země Visegrádské čtyřky. Podle premiéra Bohuslava Sobotky z ČSSD není možné takto vydírat jednotlivé země.

Radiožurnál, 15. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Jana Gulda

Čas: 3:20

Téma: Maďarsko vyhlásilo na jihu země krizový stav

Jana GULDA, moderátorka:

Maďarská vláda vyhlásila kvůli sílící migrační vlně na jihu země krizový stav. Na hranice se Srbskem tak může vyslat armádu. Zároveň začala platit přísná protiimigrační opatření. Ilegální překročení hranic anebo jejich poškození je nově trestným činem. A situaci přímo na srbsko-maďarském pomezí sleduje náš zvláštní zpravodaj Petr Vavrouška.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Zatímco v minulých dnech proudily denně do Maďarska tisíce lidí, dnes je situace zásadně odlišná. Na místech, kde tábořili migranti, je pusto, prázdno. Plot, který Maďaři dokončili podél hranice se Srbskem, a tvrdé postihy za ilegální překročení odradily drtivou většinu migrantů. Ti se tak začínají scházet na oficiálních přechodech na srbské straně. Některé policie posílá do improvizovaných regulačních míst, ale ty, stejně jako hraniční přechody zůstávají zatím zavřené. Policie také neoznámila, jestli bude některé z migrantů pouštět legálně do Maďarska. Někteří se pokusili už ráno o přechod přes plot, ale policie je zdržela, předvedla před soud a ode dneška jim za to hrozí až tři roky vězení. Z maďarsko-srbské hranice Petr Vavrouška, Radiožurnál.

Jana GULDA, moderátorka:

A uprchlické krizi se podrobněji budeme věnovat za několik minut v publicistice hlavních zpráv.

Radiožurnál, 15. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Čas: 10:54

Téma: Přerozdělování uprchlíků

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Už koncem srpna navrhla rakouská ministryně vnitra Johanna Miklová-Leitnerová, aby se snížila finanční pomoc z evropských fondů těm členským zemím, které odmítají přistoupit na povinné přerozdělení přicházejících migrantů. Dnes tuto možnost zopakoval německý ministr vnitra Thomas de Maizière, když uvedl: myslím, že bychom měli mluvit o nátlakových prostředcích. Často jsou to státy, které dostávají mnoho prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie a předseda Juncker navrhl, což považuji za správné, abychom mluvili o tom, že tyto země dostanou z fondů méně prostředků. Tolik de Maizière v rozhovoru pro televizi ZDF. Do studia přišel komentátor Českého rozhlasu Milan Slezák, dobrý den. Česko, jak známo, patří mezi ty státy, které odmítají povinné přerozdělování uprchlíků. Znamená to, že se mám vážně obávat toho, že přijdeme o některé z peněz Evropských fondů?

Milan SLEZÁK, zahraničně politický komentátor:

Víte, to je strašně složitá otázka, technicky je to zřejmě proveditelné, více by jistě řekl třeba státní tajemník Tomáš Prouza nebo náš velvyslanec při Evropské unii.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Mimochodem, pardon, Tomáše Prouzu jsme samozřejmě zvali do našeho pořadu, ale neodpověděl zřejmě kvůli časové zaneprázdněnosti.

Milan SLEZÁK, zahraničně politický komentátor:

Já mohu dát k lepšímu pouze své osobní spekulace. Je pravda, že o důležitých věcech se v Unii rozhoduje ne už tak jako postaru, jednomyslně, ale stačí v mnoha případech kvalifikovaná většina, která se získá tak, že se získá buďto 55 % členských států v Unii anebo státy, kteří představují 55 % obyvatelstva v Unii, ale to by se jistě nyní dohromady dalo. Protože většina zemí je pro kvóty. Těch, kteří jsou proti kvótám, je méně. Ale byl by to velký zásah do toho, co se děje v Unii, ale je pravda, že běžecká krize je naprosto bezprecedentní. Je to nejen jak se říká dnes s oblibou, velká výzva, ale také velká hrozba. Pro ty principy, na nichž je Unie založena, protože jedním z těch principů je solidarita, a v rámci té solidarity také se kdysi přistoupilo k tomu, že ty bohatší země odvádí do společného fondu nějaké prostředky navíc a ty chudší potom dostávají. Tady právě mluvíme o tom společném jmenovateli obou těch věcí a to je právě ta solidarita.

Milan SLEZÁK, zahraničně politický komentátor:

Mimochodem právě o tom, že státy jsou nesolidární, tedy budu citovat německého ministra vnitra. On mluvil o nesolidární menšině států, ... se vyjadřují různí politici západních evropských zemí. Jsme opravdu nesolidární?

Milan SLEZÁK, zahraničně politický komentátor:

V této krizi je nesolidární kdekdo, nebo řekl bych to jinak, postupuje tak, aby to vyhovovalo jemu. A postupuje separátně. Ale to se týká i Německa. Vždyť kancléřka Merkelová tím, že kdysi prohlásila, minulý měsíc, že do Německa mohou přijít všichni Syřané, protože jsou to političtí uprchlíci. Vlastně mohla mnohé problémy i v sousedních zemích, ale i doma v Německu, protože za ten jak se jim zdá nesolidární postoj jí kritizují představitelé jednotlivých německých zemí a také místních komunit, protože ti se o ty uprchlíky potom mají postarat. A je pravda, že do Německa těch uprchlíků proudí nebo běženců, abych byl přesnější, mnoho. Jenom o sobotě tam přišlo 20 tisíc lidí a země už na to prostě není připravena. Špatně to zvládá. Kdyby se to třeba dalo alespoň rozfázovat, ale to nelze, když včera zase přišlo do Rakouska nových 20 tisíc lidí. Takže ta krize, jak už jsem naznačil, je takových rozměrů, že každý je nyní v pokušení starat se hlavně sám o sebe. To koneckonců dokládají i ty přísněji střežené hranice a kontroly na hranicích, které zavedly některé Evropské státy.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Poznamenává náš komentátor Milan Slezák, díky, na shledanou.

Radiožurnál, 15. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Redaktor: Petr Vavrouška

Čas: 14:49

Téma: Maďarská vláda vyhlásila dnes kvůli napjaté situaci krizový stav

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Maďarská vláda vyhlásila dnes kvůli napjaté situaci krizový stav. Opatření mimo jiné umožňuje vyslat armádu ke střežení hranic, které v minulých dnech překračovaly pěšky tisíce uprchlíků směřujících ze Srbska, takzvanou balkánskou cestou do zámožných států Evropské unie, zejména do Německa. Po posledních opatřeních maďarské vlády se zdá, že je hranice pro běžence nepostupná. Na místě je náš zpravodaj Petr Vavrouška, dobrý den. Petře, jak to tedy vypadá na maďarsko-srbské hranici. Stále platí, že je cesta zablokovaná pro uprchlíky?

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Já myslím, že si to, Veroniko, řekla velmi trefně, že ta hranice je neprostupná, protože dnes nám tady ta situace nabízí zcela jiný obrázek, než který tady panoval včera, protože ještě včera přes ty ilegální přechody, hlavně tedy po železniční trati spojující Srbsko a Maďarsko proudily opravdu stovky lidí. Dokonce tisíce, ale večer maďarské úřady společně s policií a armádou, ten legální přechod přes ty koleje zablokovaly a od půlnoci platí vlastně ta nová přísnější protiimigrační opatření, ilegální překročení hranice, narušení toho plotu těch bariér je ode dneška trestným činem, který se trestá až třemi lety vězení a myslím si, že ti běženci, migranti to velmi dobře vědí, alespoň ti, se kterými jsem mluvil, takže samozřejmě si tyto informace předali a předávají je také dál. Opravdu ten

proud těch lidí polevil. Vlastně nikdo, skoro nikdo už kolem toho plotu nechodí. Dnes ty davy lidí vyhledávají jedinou oficiální cestu a to je přes ty klasické pozemní hraniční přechody. Já teď stojím v Horgoši, což je hraniční přechod mezi Srbskem a Maďarskem, takový malinký, tady bylo ráno, když se měl ten přechod otevírat, v sedm hodin, zhruba tisíc, 1500 lidí, ale teď už tady není nikdo, protože maďarská a srbská policie odklonila tyto lidi zhruba takových 300 metrů dál do jakéhosi tranzitního centra, kde by mělo sloužit k registraci, ale to je také zavřené. Jediné, co je tady velkým problémem už vlastně dlouhodobě několik týdnů, tak to je jakýsi informační chaos, informační vakuum, nikdo těm lidem vlastně nedokáže říct, co se bude dít dál, jestli ta hranice zůstane pro ně uzavřená, jestli je nějakým legálním způsobem pustí dál nebo je odmítnou, takže myslím, že to je největší problém dneška, to je ten nedostatek informací.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Organizuje někdo pohyb běženců i vzhledem k tomu, že mají málo oficiálních informací, třeba placení převaděči?

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Já si myslím, že ta situace, která panuje od toho dnešního, od té půlnoci, protože ilegální překročení hranice je trestným činem, právě nahrává převaděčům a pašerákům lidí, kteří můžou přijít s touto nabídkou služeb a říct za 200, za 300, za 500 euro vám ukážeme cestu, jak to jde. Známe místo, kde se dá ten plot poměrně snadno překročit, ale zatím je brzo na tyto spekulace. Ale jestli se ptáš na to, jestli někdo organizuje ten proud lidí, tak ne. Vždycky se najde nějaký dobrovolník, který má v sobě tolik entusiasmů a nadšení, že prostě těm lidem řekne, já vám ukážu cestu, jak se dostanete z jedné části dálnice. Tam je nějaké transitní centrum, ale že by tady stál policista nebo nějaký úředník, který by to korigoval, tak to tady nevidím. Nedá se to absolutně srovnat třeba s tím, co jsem zažíval na rakouské straně, kde vždycky je přítomný nějaký operační důstojník, který koordinuje jak práci lidí, tak i médií. Myslím, že pro média je toto velmi nepříjemná situace, protože z maďarské strany opravdu nemáme žádné relevantní informace.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Popisuje ze srbsko-maďarské hranice Petr Vavrouška. Díky na shledanou.

Radiožurnál, 16. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Redaktor: Viktor Daněk

Čas: 2:48

Téma: Uprchlíci zkouší cestou do Německa novou trasu přes Chorvatsko

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Uprchlíci po uzavření maďarsko-srbských hranic hledají novou cestu dál do Evropy přes Chorvatsko. Od rána už srbsko-chorvatské hranice překročilo nejméně 150 běženců. Chorvatská policie je zaregistrovala a přepraví je dál do vnitrozemí. Další stovky uprchlíků je zřejmě budou následovat.

Viktor DANĚK, redaktor:

Chorvatsko běžencům umožní podle premiéra Zorana Milanoviče volný průchod a poskytne jim také pomoc. Milanovič už v reakci na přicházející uprchlíky svolal bezpečnostní radu státu. Do příhraničního města Šid v Srbsku lidé přijeli autobusy. Někteří běženci agentuře AFP řekli, že je už na makedonských hranicích do Chorvatska nasměrovala srbská policie. Tisíce lidí mezitím zůstávají mezi srbskou a maďarskou hranicí. Tu maďarské úřady uzavřely mobilními zátarasy a za jejich překročení hrozí od úterka tvrdé tresty. Policie tam už zatkla přes 30 lidí. Viktor Daněk, Radiožurnál.

Radiožurnál, 16. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Host: Lucie Sládková

Čas: 9:54

Téma: Pohyb migrantů přes Balkán na západ a sever Evropy

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Do Chorvatska dorazilo v noci na dnešek 150 migrantů, kterým se nepodařilo přejít srbsko-maďarskou hranici poté, co ji maďarské úřady fakticky uzavřely. Chorvatský premiér naopak slíbil běžencům volný průchod do západních zemí Evropské unie. Na srbsko-chorvatskou hranici pak dnes ráno přijely první autobusy s migranty. Naším hostem je Lucie Sládková, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci. Dobrý den. Paní Sládková, co může podle vás následovat, jestli Chorvatsko opravdu umožní migrantům volnou cestu dál na sever, potažmo západ Evropy?

Lucie SLÁDKOVÁ, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci:

Upřímně řečeno, je iluzorní si myslet, když už migranti vážili takovou obrovskou cestu, to znamená, že svých domovských států a dostali se vlastně až na pomezí Schengenu, takže by se vrátili. To je nesmysl. Na druhé straně je potřeba říct, že Chorvatsko není státem schengenského prostoru, i když je státem Evropské unie, tedy členským státem Evropské unie a pokud umožní volný průchod, tak jednak tedy se nechová podle jakoby všech těch důležitých smluv mezi Evropskou unií.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Myslíte dublinská ujednání například?

Lucie SLÁDKOVÁ, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci:

Například. Ale v každém případě to hrozně závisí na tom, jestli budou migranti přijati v těch státech, kam jsou nasměrováni, to znamená, zejména teďka mluvím o Německu a o těchhle těch zemích jako je Švédsko, Velká Británie a tak, tam mají cestu ještě hodně daleko.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Co když ale ten proud migrantů narazí na kontroly na rakouské hranici?

Lucie SLÁDKOVÁ, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci:

To je v pořádku. Rakousko jako stát Schengenu naopak dodržuje všechny věci, který má, všechny ujednání, které ten Schengen před nás postaví, nebo postavil a musí se chovat stejně. To znamená, pokud migranti nebudou chodit přes zelenou, půjdou přes hraniční přechod, nechají se zaregistrovat, tak pak ta cesta pro ně může být volná. Já myslím, že v 21. století bychom neměli být Evropskou unií s ploty.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

To znamená, že v takovém případě, pokud by se v Rakousku zaregistrovaly, tak by tam také musel požádat o azyl. Už by je nečekala cesta do Německa.

Lucie SLÁDKOVÁ, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci:

Měly by požádat o azyl, ano v Rakousku, upřímně řečeno, pokud mají silné nároky nebo silné důvody pro udělení azylu a ten azyl by jim byl přidělen, nebo přiznán, tak pak v tom případě můžou pracovat a žít v jakékoliv jiné zemi Evropské unie, což je úplně podle pravidel.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Za těchto okolností je podle vás nepravděpodobné, že by migranti přicházeli ve větších počtech k českým hranicím?

Lucie SLÁDKOVÁ, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci:

Jednak má Česko takovou image jako státu, který je velmi přísný a jednak si myslím, že za tím zvolili tuhle tu, řekněme severnější cestu. To znamená, přes české území. Já si myslím, že je dobré, že se na to Česká republika připravuje. Ovšem na druhé straně si tedy neumím představit, že bychom všechno zvládli takzvaně silnou. To znamená, jen bezpečnostními opatřeními.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Tedy, že bychom se měli připravit i co se týká zařízení pro uprchlíky a tak dále?

Lucie SLÁDKOVÁ, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci:

Přesně tak.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Nehrozí, myslíte, v oblasti, kde by mohly uvíznout stovky nebo tisíce uprchlíků, humanitární krize?

Lucie SLÁDKOVÁ, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci:

Já myslím, že humanitární krizi už právě procházíme. Rozhodně všichni ti lidé, kteří jsou na cestě, by vám řekli, že ano, že to pro ně už humanitární krize dávno je. Ale pokud se budeme chovat jako lidi, to znamená, pomůžeme jim po cestě s různými hygienickými věcmi, pomůžeme jim, co se týče jídla, pití, a takových věcí, tak pak si myslím, že nemusí docházet k humanitární krizi.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Předpokládá Lucie Sládková, ředitelka české kanceláře Mezinárodní organizace pro migraci. Děkuji za rozhovor. Na shledanou.

Radiožurnál, 16. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Čas: 14:33

***Téma:** Pašeráci v Rakousku se dostávají k soudu*

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

U hranic s Rakouskem mají německé soudy v posledních týdnech nejvíce práce s převaděči, které zadržely policejní hlídky. Vyšetřovací věznice jsou plné a soudy proto povolávají posily, aby dokázaly v podobných případech rozhodovat rychleji. Na místě natáčel reportér Pavel Polák.

Giano SIEPEL, mluvčí bavorské policie:

V pondělí jsme během kontrol zajistili 43 převaděčů, kteří se dopustili trestného činu.

Pavel POLÁK, redaktor:

Českému rozhlasu to řekl mluvčí bavorské policie Gianos Sipel. I během dneška chytili policisté na hranicích další převaděče, které kontroly evidentně neodradily.

Karl BÖSENEKER, soudce ve městě Laufen:

Naprostá většina převaděčů pochází z Rumunska a Maďarska. Měli jsme ale také ojedinělé případy s bulharskými, polskými nebo ukrajinskými převaděči.

Pavel POLÁK, redaktor:

Karel Böseneker je soudce v příhraničním městě Laufen. Tamní soud má na starosti hraniční oblast kolem dálnice A8 ze Salcburku do Mnichova. Což je trasa, kterou převaděči často používají.

Karl BÖSENEKER, soudce ve městě Laufen:

V naší vazbě skončili také občané Rakouska, kteří jsou zpravidla arabského původu.

Pavel POLÁK, redaktor:

V Laufenu měli největší nápor v srpnu, kdy vydali více než 120 zatykačů. Od červnového summitu G7 v Elmau, kdy Bavorsko posílilo ostrahu země, začali policisté chytat více pašeráků. Pro místní soudy to představuje nezvyklou zátěž.

Karl BÖSENEKER, soudce ve městě Laufen:

V běžném provozu nám stačí pro vyšetřovací vazbu dvě věznice. Ty jsou ale v současnosti úplně plné a proto musíme posílat zadržené pašeráky do Mnichova. Ale i tam už mají kapacitní problémy.

Pavel POLÁK, redaktor:

Německé soudy převaděče rozlišují na ty, kdo uprchlíky převázejí v humánních podmínkách a na ty, kteří je při převozu ohrožují na životě. Jedná se o řidiče dodávek, kteří uprchlíky vozí v nákladovém prostoru. Jaké jsou nejčastější výmluvy pašeráků?

Karl BÖSENEKER, soudce ve městě Laufen:

Často říkají, že si mysleli, že v schengenském prostoru je to povolené nebo že uprchlíky nabrali na benzince nebo že si mysleli, že je vezou do Německa na práci.

Pavel POLÁK, redaktor:

Karl Böseneker už podobných zdůvodnění slyšel hodně. Podle něj není vůbec složité je vyvrátit. Líčení potom zpravidla netrvaly dlouho.

Karl BÖSENEKER, soudce ve městě Laufen:

Do 15 nebo 30 minut je líčení u konce. Obžalovaný se většinou na radu obhájce přizná, protože tak může dostat mírnější trest. Nejvyšší trest, který jsme v Laufenu vynesli, byly tři roky odnětí svobody bezpodmínečně. Jednalo se o převaděče s dodávkou.

Pavel POLÁK, redaktor:

Kdo vozí uprchlíky v autě, odchází většinou s podmínkou. Taxikáři v Salcburku dostávali peněžní pokuty, stejně jako Syřané nebo Iráčané s německým občanstvím, kteří se pokoušeli své blízké propašovat do Německa. Z Laufenu Pavel Polák, Radiožurnál.

Radiožurnál, 16. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Host: Anna Hofschneiderová

Čas: 17:45

Téma: Přístup k migrantům v českých uprchlických táborech

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Aktivisté i nevládní organizace kritizují situaci v tuzemských záchytných zařízeních pro uprchlíky. O tom, že správa těchto ubikací odebere migrantům mobily i peníze, ze kterých pak strhává částky za poskytnuté ubytování, se psalo už v minulosti, dnešní tisková konference věnovaná tématu se zaměřila hlavně na porušování práv dětských běženců a vystoupila tak na ní Anna Hofschneiderová z vládního Výboru pro práva dítěte, dobrý den. Paní Hofschneiderová, na jakou praxi českých uprchlických zařízení chcete hlavně upozornit. Co se vám nelíbí především?

Anna HOFSCHNEIDEROVÁ, vládní Výbor pro práva dítěte:

Nám se především nelíbí ta samotná skutečnost, že nezletilé děti a rodiny s dětmi jsou vůbec do těchto těchto zařízení umisťovány a tímto způsobem nezákonně zbavovány osobní svobody. Opravdu o tom už dneska z hlediska mezinárodního práva neexistuje spor, že nezletilé děti z těchto migračních důvodů nelze zajišťovat, protože je to v rozporu s jejich nejlepším zájmem. Ale zároveň k čemu u nás dochází dlouhodobě a teď ještě se ta závažnost celé situace prohloubila v souvislosti s uprchlickou krizí, je že nejenže tyhle ty zranitelné skupiny jsou zadržovány, zajišťovány, ale že jsou vystaveny v rámci toho zadržení a zajištění takovým podmínkám, které vyústí v nelidské ponižující zacházení, což konstatovala i veřejná ochránkyně práv v nedávné zprávě a to ona tu zprávu nebo to šetření konala v době, kdy ta situace zdaleka nebyla tak palčivá, tak alarmující. Tehdy tam bylo asi 60 lidí, dnes je tam asi 600 lidí. Jsou tam hrozné hygienické podmínky, není tam dostatek jídla, ty děti a jejich

rodiny jsou tam omezeny. Vlastně i v rámci toho zařízení jsou velmi omezeny na osobní svobodě. Ty děti nemají moc jakým způsobem.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Chodí do školy třeba ty děti?

Anna HOFSCHNEIDEROVÁ, vládní Výbor pro práva dítěte:

Do školy, to si myslím, že zajišťováno je, ale není tam pro ty děti v rámci toho zařízení třeba jakoby ten čas, jakým způsobem můžou trávit, tak to je opravdu minimální, jestli je tam strašný nedostatek odborného personálu, vlastně většina toho personálu jsou příslušníci soukromé bezpečnostní agentury, kteří jsou jakoby oděni a mají ty represivní prvky na sobě a zároveň oni nemají žádné odborné vzdělání. Zoufale tam chybí sociální pracovníci, zoufale tam chybí psychologická pomoc. Právní pomoc je tam dnes poskytována čistě na základě dobrovolnosti, těch organizací, kterým vlastně ještě.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

A stát je povinný zajistit něco takového jako právní nebo psychologická pomoc?

Anna HOFSCHNEIDEROVÁ, vládní Výbor pro práva dítěte:

Je povinný. O té právní pomoci to je diskuse. To vyplývá i z evropských směrnic, ale i u té psychologické pomoci i ta ostatně vyplývá z evropských směrnic, ale zároveň u těch dětí ještě to právní postavení je tím silnější, že opravdu oni mají právo na tu sociální ochranu a tu sociální ochranu ten stát je povinen zajišťovat všem dětem na svém území bez ohledu na tu státní příslušnost a na legálnost či nelegálnost pobytu těch lidí u nás.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Snažíte se jednat s příslušnými úřady nebo s ministerstvem vnitra o nápravě, případně s jakými výsledky?

Anna HOFSCHNEIDEROVÁ, vládní Výbor pro práva dítěte:

Snažíme se apelovat, ptáme se. My jsme poradní orgány, poradního orgánu vlády, takže v tomhle tom je to naše postavení komplikované, ale přijali jsme teď aktuální usnesení s deseti základními body, které my spatřujeme jak nejzásadnější práva nebo služby, které musí být dětem a rodinám s dětmi zajištěny. S tímto materiálem se obracíme na příslušné resorty a zároveň na Radu vlády pro lidská práva, což je poradní orgán vlády, a pokud vlastně my voláme po tom, aby byla přijata komplexní meziresortní instrukce, ale instrukce, která bude založena na lidskoprávním přístupu k těmto dětem a jejich rodinám a které nebude, jako jsou ty stávající.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Uprchlíká zařízení, mělo by to být tedy prosím už jen několika slovy, vypadat jak. Mělo by to být s volným pohybem nebo nemělo by to být zařízení, které je obehnané ostnatým drátem, nebo respektive mohli by se tam ti lidé pohybovat bez problémů, jak to má být?

Anna HOFSCHNEIDEROVÁ, vládní Výbor pro práva dítěte:

Rozhodně by tam nemělo docházet ke zbavování osobní svobody a ten pohyb by tam měl být opravdu volný a zároveň by tam měla být zajištěna opravdu ta odborná pomoc, protože ti lidé přichází z války, přichází ze strašných podmínek, zažili to, co my si možná nedokážeme představit. A my tady ta jejich traumata nejenže neošetřujeme, ale ještě prohlubujeme.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Varuje Anna Hofschneiderová z vládního Výboru pro práva dítěte. Já vám děkuji, že jste přišla do studia. Na shledanou.

Radiožurnál, 17. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 0:51

Téma: Němci zavedli hraniční kontroly na dálnici z ČR do Drážďan

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Německá policie zavedla hraniční kontroly na dálnici spojující Drážďany s Českou republikou, a to kvůli obavám z rostoucího počtu převaděčů uprchlíků. U hraničního přechodu Breitenau je právě teď naše reportérka Gabriela Hauptvogelová.

Gabriela HAUPTVOGELOVÁ, redaktorka:

Kontrola je na prvním odpočívadle na německé straně hranice zhruba jeden kilometr před sjezdem na město Bad Gottleuba. Provoz je tu sveden do jednoho pruhu a rychlost snižená na dvacetikilometrovou rychlost, aby řidiči kolem policistů projížděli. Některé, některá vozidla odklánějí právě sem na odpočívadlo. Zaměřují se především na dodávky. Viděla jsem tu auta třeba s estonskou, rumunskou nebo bulharskou značkou. Kontrolují ale i osobní vozy, například kromě dokladů musí ukázat i zavazadla. Mluvila jsem se dvěma řidiči, kteří jeli do Německa v takových menších nákladních autech. Jeden z nich říkal, že by podobné kontroly chtěl zavést i na české straně hranice, že je to v pořádku a vlastně moc se ani nezdrží, nicméně česká policie zatím kontroly u nás neplánuje a jenom k té situaci, zatím se žádné kolony ve směru do Německa tady právě u toho odpočívadla netvoří. Z Německa Gabriela Hauptvogelová, Radiožurnál.

Radiožurnál, 17. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 2:05

Téma: Migranti opouští srbsko-maďarskou hranici, míří k Chorvatsku

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Do Chorvatska dorazilo za 2 dny už přes 5 tisíc běženců. Oznamila to tamní policie. Chorvatsko se pro uprchlíky stalo novou branou do Evropské unie, když Maďarsko de facto uzavřelo hranice se Srbskem. A na srbsko-maďarské hranici, kde včera zasahovala maďarská policie proti běžencům vodním dělem a slzným plynem, máme zpravodaje Petra Vavroušku.

Petr VAVROUŠKA, redaktor:

Dá se říct, že srbsko-maďarská hranice se pomalu vyliďňuje. Pořád tady sice zůstávají stovky lidí, převažují rodiny s malými dětmi, ale rozhodně tady není tolik migrantů jako včera. Ten tvrdý zásah maďarské policie proti běžencům, kteří se snažili prorazit brány na hraničním přechodu, byl natolik přesvědčivý, že migranti už to rozhodně opakovat nebudou. Maďarská policie navíc ještě posílila ostrahu hranice. Na hraniční čáře teď přibyl žiletkový plot a také mobilní ocelové bariéry. I proto běženci odtud odjíždí autobusy nebo taxíky směrem k hranicím s Chorvatskem, které už za poslední den, dva registruje několik tisíc migrantů. Ze srbsko-maďarské hranice Petr Vavrouška, Radiožurnál.

Radiožurnál, 17. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 3:05

Téma: Europoslanci velkou většinou podpořili zavedení kvót pro přijímání uprchlíků

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Evropský parlament jasnou většinou podpořil zavedení povinných kvót pro přijímání uprchlíků. Evropská komise navrhla, aby si země Evropské unie mezi sebou rozdělily dalších 120 tisíc běženců. Europoslanci se k návrhu podle pravidel museli vyjádřit, státy Unie se ale jejich hlasováním nemusí řídit.

Ondřej HOUSKA, redaktor:

„Evropa stojí kvůli uprchlické krizi před historickou zkouškou, kterou může zvládnout jen společně,“ tvrdí předseda Evropského parlamentu Martin Schulz. Návrh na kvóty získal mezi europoslanci jasnou podporu. O tom, jestli návrh začne platit, ale nerozhodnou europoslanci, ale členské země Unie. Návrh má podporu velké většiny

států. Česko nebo Slovensko s ním nesouhlasí, ale nemají dost spojenců na to, aby ho zablokovaly. Z Bruselu Ondřej Houska, Radiožurnál.

Radiožurnál, 17. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Veronika Sedláčková

zpravodaj: Pavel Polák

Čas: 10:39

Téma: Návrh EU na rozdělení běženců

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Evropský parlament před polednem jasnou většinou podpořil návrh Evropské komise, aby si unijní státy přerozdělily na 120 tisíc běženců, žadatelů o azyl, kteří jsou teď na území Řecka, Itálie a Maďarska. O takzvaných migračních kvótách mají znovu jednat také unijní ministři vnitra. Proti zmíněnému plánu se přitom dál staví několik zemí, hlavně Visegrádská čtyřka včetně Maďarska. To navíc počátkem týdne uzavřelo přechod, kterým do země proudili migranti ze Srbska, po včerejších srážkách běženců s policisty jich stále víc v řádu tisíců míří do Chorvatska ve snaze dostat se na rakouské území, odkud stále přicházejí ve velkých počtech do Německa. Tamní vláda dnes ovšem s ohledem na migrační vlnu oznámila, že od středy zavedla hraniční kontroly na dálnici A17 ze sasko-české hranice do Drážďan. Zdravím našeho zpravodaje v Německu Pavla Poláka, dobrý den. Pavla, jak přesně německá policie toto opatření zdůvodnila a v jakém režimu ho uplatňuje?

Pavel POLÁK, redaktor:

To rozhodnutí zdůvodnila tím, že události v Srbsku a v Maďarsku a také události na rakousko-německé hranici mohou mít vliv na převaděče uprchlíků, tudíž že převaděči a pašeráci budou volit jiné cesty než dosud a že by mohly uprchlíky pašovat právě přes Českou republiku, tudíž potom přes česko-saskou hranici. Ty kontroly byly už od pondělního odpoledne, nicméně byly namátkové. Byly také na dálnici A17 a ještě na dalších přechodech na Cínovci v Marienbergu a v Barakalu, a to byly ale kontroly jen namátkové. Teď zvolila saská policie kontroly kontinuální a podle informací kontrolují každé auto, zejména dodávky, nákladní vozy a auta, kde není vidět do prostoru, co převázejí.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Dnes před polednem oznámil rezignaci šéf německého úřadu pro migraci a uprchlíky, odchází pryč z osobních důvodů. To je oficiální vysvětlení. Faktem ale je, že jeho úřad byl vystavený kritice kvůli pomalému zpracovávání žádostí o azyl, které podávají běženci. Jak vlastně zvládají Němci proud uprchlíků z Rakouska?

Pavel POLÁK, redaktor:

V Německu není žádná humanitární katastrofa nebo krizová situace, na základě které bych mohl říci, že to Německo nebo Němci nezvládají. Nicméně pravdou je, že ta situace v Německu je napjatá, města, obce, spolkové země si stěžují, že nemají dostatečné množství ubytovacích kapacit pro uprchlíky, kteří přicházejí. Já připomenu, že to odhadované číslo bylo pro letošní rok 400 tisíc a teď už i ty odhady pohybují mezi 800 tisíc až 1 milionem uprchlíků. Tudíž pro Německo, německé obce, města je to velká zátěž a není to lehké, nicméně bych řekl, že to Německo má stále ještě pod kontrolou.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Dodává zpravodaj Českého rozhlasu v Německu Pavel Polák, díky, na shledanou.

Radiožurnál, 17. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem - publicistika“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Host: Petr Kostohryz

Čas: 13:54

Téma: Norwegian Refugee Council spravuje uprchlické tábory

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Sýrii opustilo od začátku občanské války několik milionů lidí, přes půl milionu z nich našlo útočiště i v uprchlických táborech v sousedním Jordánsku. Dva z nich celkem se zhruba stovkou tisíc Syřanů spravuje norská nevládní organizace Norwegian Refugee Council a její jordánskou misi s rozpočtem přes 1 miliardu korun vede v Amánu český manažer humanitárních operací Petr Kostohryz. Zeptala jsem se ho krátce před polednem na kolik do míst, kde působí, doléhá současná dramatická situace v Evropě?

Petr KOSTOHRYZ, český manažer humanitárních operací, Norwegian Refugee Council:

Snažíme se kolektivně vlastně zjistit, co se doopravdy děje, z jakých důvodů se lidé rozhodují odejít, jakými cestami putují, do jaké míry se jedná o krátkodobé, střednědobé či dlouhodobá rozhodnutí, je pravda, že z Jordánska příliš lidí neodchází, zatím proto, že vlastně ta cesta z Jordánska je nejobtížnější vlastně většina lidí, kteří se snaží dostat do Evropy, buď byla uprchlíky v Turecku, nebo žili v Iráku nebo chodí přímo ze Sýrie přes Libanon, případně sami uprchlíci z Jordánska. Zatím vnímáme asi stovky lidí, kteří se rozhodli odejít do Evropy a je to tedy relativně malé číslo, protože i to rozhodnutí je samozřejmě velmi, velmi obtížné. Lidé nemají dokumenty, nemají peníze, máme informace o lidech, kteří se vrací do Sýrie, kde stále zuří válka, aby tam prodali nemovitosti nebo nějak majetek, aby se mohli dostat dál. Většinou odcházejí vlastně jen nejsilnější nebo nejschopnější členové rodiny. Ne většinou, ale z velké části, protože ti lidé nemají peníze, aby se dostali do Evropy všichni. Odcházejí vlastně jeden člověk jako jakýsi pionýr, aby zjistil, jestli se tam dá dostat nebo ne.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Jaké poměry panují v jordánských táborech?

Petr KOSTOHRYZ, český manažer humanitárních operací Norwegian Refugee Council:

Život uprchlíků tady, bohužel, se stává obtížnější a obtížnější, protože jednak není příliš mnoho ekonomických možností, jak si vydělat. Většina uprchlíků už spotřebovala veškeré nebo většinu úspor, které si do Jordánska přivezli. Podle nedávných průzkumů OSN 86 % uprchlíků v Jordánsku žije pod úrovní chudoby nebo jordánského minima. Stejně procento lidí má problémy se zajištěním základní potravin pro své rodiny. Je to velmi obtížná situace. 90 tisíc dětí nechodí do škol buď proto, že pro ně není místo nebo proto, že zameškali několik let docházky, případně i proto, že pracují, aby nějakým způsobem zabezpečili své rodiny.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Kdo jsou ve většině případů lidé, kteří opouští Sýrii. Dá se to zobecnit, jestli utíkají nejčastěji z oblastí, kde se opravdu válčí nebo třeba i z klidnějších míst, ale v obavách před boji?

Petr KOSTOHRYZ, český manažer humanitárních operací Norwegian Refugee Council:

Ten se samozřejmě pohybuje a má několik dimenzí, několik rovin od takzvaného Islámského státu, který vlastně terorizuje část území až po území, kde sice není Islámský stát, ale které mohutně bombarduje Asadova vláda. Vlastně momentálně největším bezpečnostním rizikem je Asadova vláda, která má na svědomí asi 80 % civilních obětí, a takovou nejhorší praktikou je shazování barelových bomb, které je velmi nepředvídatelné. Barelové bomby, to jsou takové plechové bubny, nebo zásobníky naložené výbušninou a železem a hřebíky a padají prostě na civilním území. Takže většina lidí víceméně co dneska odchází ze Sýrie, tak odchází právě kvůli barelovým bombám, které jsou nevyzpytatelné. Momentálně třeba v rámci Sýrie těch barelových bomb padá tak 140 denně. Ale byla i období, kdy vláda shazovala klidně sto barelových bomb denně na různá území, to znamená, že vlastně lidé primárně žijící na území, které kontroluje takzvaná opozice, vlastně žije v neustálém strachu, co jim spadne na hlavu.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Je na místě tedy ptát se, jestli řada i syrských běženců nepatří k takzvaným ekonomickým migrantům? Jak hodně zaznívá v české diskusi?

Petr KOSTOHRYZ, český manažer humanitárních operací Norwegian Refugee Council:

Já maličko tu debatu v České republice, nebo jestli se to dá nazvat debatou, tedy sleduju. Zatím žádného ekonomického migranta jsem nepotkal. Pracoval jsem v Sýrii a v Turecku, tak momentálně v Jordánsku, kde lidé

utíkají před válkou. Utíkají proto, že chtějí zabezpečit normální život pro své děti, pro své rodiny. V momentě, kdy se rozloží infrastruktura a kdy přestanou fungovat základní funkce, které normálně splňuje stát. Kdy vám neustále hrozí, že vás někdo zabije nebo zraní, tak mi přijde vcelku legitimní, že se lidi rozhodnou z té země odejít a hledat zázemí někde jinde.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

A ještě jedna otázka, jak se jeví z Jordánska postup unijní osmadvacítky v migrační krizi. Dá se říct, kam to celé směřuje?

Petr KOSTOHRYZ, český manažer humanitárních operací Norwegian Refugee Council:

My nemáme právo úplně hodnotit nebo já sám nemám právo úplně hodnotit. Vypadá to, že Evropa nepatrně zaspala. Migrace nezačala před týdnem nebo měsícem, vlastně podobné migrační toky byly například loni v létě, akorát třeba bez takové mediální pozornosti a dejme tomu v menším měřítku. Jako Evropa nám připadá mírně nepřipravená a spíš se Evropští politici snaží získat z dané situace body než opravdu se podívat, jakým způsobem se ta situace dá řešit.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Uvádí z Jordánska Petr Kostohryz, vedoucí humanitární mise Norwegian Refugee Council na pomoc syrským uprchlíkům.

Radiožurnál, 18. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 0:49

Téma: Vojáci a policisté chystají kvůli uprchlické krizi společné cvičení

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Vojáci a policisté chystají kvůli uprchlické krizi společné cvičení. Při jednodenní akci si mají vyzkoušet spolupráci při zásahu proti přívalu uprchlíků. Cvičení má prověřit i možnost uzavření hranic České republiky.

Martin KARLÍK, redaktor:

Společné cvičení 300 vojáků a několika set policistů se uskuteční ještě do konce září. Policisté budou mít možnost poznat vojenskou techniku, se kterou běžně nepracují, a společně se připravit na možné stresové situaci, říká ministr obrany z hnutí ANO Martin Stropnický.

Martin STROPNICKÝ, ministr obrany /ANO/:

Kolikrát ten policista potřebuje, i ten voják přesně vědět, co smí, jaký je ten prostředek a musí si v tu chvíli věřit.

Martin KARLÍK, redaktor:

Ministr vnitra Milan Chovanec z ČSSD dodává, že nápor uprchlíků teď Česko nezažívá. Dnes jich přišlo zatím jen 5.

Milan CHOVANEC, ministr vnitra /ČSSD/:

Na druhou stranu nelze usnout na vavřínech a je potřeba se připravovat.

Martin KARLÍK, redaktor:

Místem cvičení bude terén u česko-rakouských hranic. Martin Karlík, Radiožurnál.

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

A už za několik minut budeme ve vysílání mluvit s ministrem obrany Martinem Stropnickým.

Radiožurnál, 18. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem“

Moderátor: Tereza Tomášková

Čas: 1:43

Téma: Do Chorvatska už proniklo přes 13 tisíc běženců

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Do Chorvatska už proniklo přes 13 tisíc běženců. Snaží se obejít zablokovanou srbsko-maďarskou hranici. Část z nich pokračuje autobusy do přijímacích center v chorvatském vnitrozemí. Někteří ale vyrazí pěšky dál do Slovinska nebo Maďarska. Kvůli přílivu uprchlíků zůstává zavřených 7 z 8 chorvatských hraničních přechodů se Srbskem.

Viktor DANĚK, redaktor:

Starostka pohraničního města Tovarnik Ruža Šijakovićová chorvatské televizi řekla, že od vládních úřadů dostává jen kusé informace. Obec má kapacity pro registraci pár set lidí. V Tovarniku je prý už ale víc běženců než místních. Obyvatelé města ale sami nabízejí uprchlíkům pomoc. Přinášejí jídlo, vodu i oblečení. Část běženců se přes Chorvatsko snaží jen obejít maďarský pohraniční plot ze žiletkového drátu. Maďaři jej už ale začali prodlužovat od srbské hranice směrem k Chorvatsku. Viktor Daněk, Radiožurnál.

Tereza TOMÁŠKOVÁ, moderátorka:

Hostem publicistiky bude český velvyslanec v Chorvatsku Martin Košatka.

Radiožurnál, 18. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem – publicistika (12:10)“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Host: Martin Košatka

Čas: 11:00

Téma: Chorvaté se snaží zastavit příliv uprchlíků

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Chorvaté zavřeli sedm z osmi přechodů se Srbskem. Od středy hranice překročilo 11 tisíc běženců a další do země putují mimo oficiální přechody. Chorvatská prezidentka vyzvala armádu, aby byla připravena k ochraně hranic. Uprchlíci míří do Chorvatska poté, co Maďarsko v úterý uzavřelo své hranice a zpřísnilo postihy za její nelegální překročení a za pašování lidí našim prvním hostem je český velvyslanec v Chorvatsku Martin Košatka, dobrý den.

Martin KOŠATKA, český velvyslanec v Chorvatsku:

Hezký den ze Záhřebu.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Pane velvyslanče, jak byste řekl, že Chorvatsko zvládá ten příliv uprchlíků?

Martin KOŠATKA, český velvyslanec v Chorvatsku:

Tak ta situace skutečně je velmi obtížná, protože do Chorvatska nadále proudí velké množství uprchlíků a ty počty k dnešnímu ránu již byly nad 14 tisíc osob, což je za dva dny, od kdy proudí do Chorvatska, skutečně velmi vysoké číslo. Tudíž pro chorvatskou vládu a chorvatské úřady je velmi obtížné tuto situaci zvládat.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Ti lidé zůstávají, jak jsem se alespoň dočetla v světových agenturách i v těch tuzemských na ulicích některých měst. Mají alespoň základní prostředky, stará se o ně v tomhle směru stát Chorvatsko?

Martin KOŠATKA, český velvyslanec v Chorvatsku:

Chorvaté se o ně snaží starat co nejlépe. Snaží se zajišťovat převoz do těch uprchlických center. Jejich kapacity byly poměrně naplněny. Na druhou stranu jiná místa, která začala vznikat improvizovaně, nebyla zcela naplněna. Problém je v tom že ti lidé často odmítají v těchto centrech zůstat a i na vlastní pěst se vydávají dále

směrem na západ, respektive severozápad a to samozřejmě způsobuje velké problémy a znesnadňuje to tu pomoc, kterou mohou dostávat od chorvatského státu.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Jak to vypadá v těch zařízeních, která jste zmínil?

Martin KOŠATKA, český velvyslanec v Chorvatsku:

V některých místech dávají uprchlíci jasně najevo, že nechtějí v Chorvatsku zůstat a chtějí také odcházet a také skutečně odcházejí a pokoušejí se překonávat na vlastní pěst hranici Slovinska a Maďarska.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Proč Chorvaté nakonec hranice uzavřeli? Byli jsme přeci svědky toho, že chorvatský premiér sliboval uprchlíkům volný průchod na západ Evropy?

Martin KOŠATKA, český velvyslanec v Chorvatsku:

Ono to zase až tak, ono to vyznělo možná jako úplně volný průchod Chorvatskem, ale nebylo to tak zcela myšleno. O skutečném uzavření hranice se mluvit nedá. Je pravda, že byl přerušen provoz na v podstatě všech silničních a hraničních přechodech a v provozu je pouze jen ten dálniční přes Bajakovo. Ale ti lidé proudí pěšky buď přes ně, nebo kolem nich, takže vlastně spíše se jednalo o takové technické opatření, aby se ti příslušníci pohraniční policie mohli spíše soustředit na ty uprchlíky a zůstává tady takový politický signál, že ta cesta přes Chorvatsko není zas až tak otevřená, jak by se mohlo zdát.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Dodává z Chorvatska český velvyslanec Martin Košatka. Děkuji za rozhovor, na shledanou.

Radiožurnál, 18. 9. 2015, „Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem – publicistika (12:10)“

Moderátor: Veronika Sedláčková

Host: Martin Stropnický (ANO)

Čas: 14:21

Téma: Společné cvičení armády a policie

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Na eventuální zhoršení situace se připravuje i česká armáda a policie. Do konce září se má uskutečnit jednodenní společné cvičení, které prověří ochranu hranice. I když zatím, jak řekl ministr vnitra za ČSSD Milan Chovanec, zůstává Česko mimo současné migrační trasy. Namísto prý je ale ověřit, jak by se zachovaly bezpečnostní složky státu, kdyby bylo nutné uzavřít hranice a zavést na nich dočasné kontroly. Podrobnosti zná ministr obrany za ANO Martin Stropnický. Dobrý den. Pane ministře, můžete prosím blíže popsat, jak by mělo vypadat to zmíněné jednodenní cvičení, tedy jaké armádní složky, technika by se do něj měly zapojit?

Martin STROPNICKÝ, ministr obrany /ANO/:

Mohou to popsat jen v základním obrysu, protože první schůzka specialistů, ať už Policie České republiky anebo Armády České republiky, tak ta zkouška bude probíhat v pondělí, tam už dojde k nějakému zpřesnění, ať už jde o počty mužů, ať už jde o jednotlivé činnosti a tak dále. Ale chci říct, že se jedná výhradně o preventivní, řekněme, rozhodnutí nebo preventivní krok. Složky policie, armády, hasičů a dalších spolu cvičení v rámci Integrovaného záchranného systému pravidelně. Za poslední tři roky to bylo tuším 11 cvičení. Tohle to je samozřejmě specifické. Tady jde především o to, že především je to situace, která není běžná, na kterou není, takříkajíc natrénováno, takže jde o to si přesně rozdělit úkoly, nasimulovat tu situaci co nejlépe a připravit se na případnou akci, kterou nelze úplně vyloučit po těch zkušenostech. Je to trošku nepředvídatelné, jak vidíme na samotném Chorvatsku.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

A teď ještě konkrétně, na jakou situaci se tedy teď připravuje armáda a policie nebo bude připravovat?

Martin STROPNICKÝ, ministr obrany /ANO/:

Ano, bude se připravovat na ostrahu hranice. To znamená, pokud já vím, tak za armádu se toho cvičení zúčastní zhruba 300 mužů, chci zdůraznit, že pokud je nasazena armáda na území České republiky, tak je to všechno pod gescí policie České republiky, čili jako jakási partnerská nebo dopingová složka, ale je to pod tedy velením policie České republiky. Budou se patrně zvyšovat společné hlídky, ale také jde o rozsah a rozhodnutí vyzkoušen použití techniky, kterou armáda na rozdíl od Policie České republiky má, ať už to mohou být vrtulníky nebo letadlo L410 patrně by to byl typ určený k pozorování toho terénu, vytipování těch případných míst a tak dále. Těch činností je celá řada.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

A zvažuje Česko úplné uzavření hranice, jak bychom si to měli představit? Třeba drát žiletkový, jako vidíme v Maďarsku?

Martin STROPNICKÝ, ministr obrany /ANO/:

Já myslím, že takové ty řekněme. Ne, neuvažujeme o takové variantě v tuhle tu chvíli, my nejsme vnější schengenská hranice, to je zásadní rozdíl. Čili tohle to je potřeba od sebe jednoznačně rozlišovat. Já chápau, že ty otázky vznikají, ale celé to vlastně pramení z toho, že pokud Evropa v něčem zaspala a bohužel musíme asi konstatovat, že ano, tak vlastně v té ochraně vnějšího schengenského prostoru. Určitě nejsem první, kdo to říká. Ona to neví ani bohužel teď přesně. Ono na jednu stranu se říká, že ten prostor by měl být střežen, na druhou stranu Maďaři, kteří, myslím si, že v dobré víře postaví plot, tak jsou ze všech možných stran kritizováni. A já se tedy k té kritice nepřipojuji. Je naivní představa, že se zelená hranice, to znamená, běžný ten terén, celý ten prostor dá v 21. století spolehlivě hermeticky uzavřít. To prostě je vyloučeno. To by se musely opravdu k tomu postavit všechny možné fyzické, řekněme, prostředky a to je věc, kterou si v tom celém objemu třeba té periferie.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Neumíme představit. Pane ministře, není teď spíše třeba uvažovat o tom, jak se domluvit v rámci Evropy na tom, jak se postarat o uprchlíky, kteří už jsou na starém kontinentě, jestli třeba opravdu vyhovět požadavku na přijetí určitého procenta těch běženců?

Martin STROPNICKÝ, ministr obrany /ANO/:

Těch otázek, které by bylo třeba urgentně vyřešit na poli Evropské unie, je celá řada. Tohle to je jedna z nich, kterou vy teď citujete. Já se přiznám, že i trochu mě vadí, že summit je myslím až příští středu. Nevím, proč nemělo být zítra, dneska, v neděli, to je úplně jedno. Ale ne že bych nedělal paniku, ale prostě je potřeba tím rozhodnutím dospět co nejrychleji. Samozřejmě je tam celá řada těch aspektů, kromě té vnější hranice, ale ta vnější hranice nemůže být plot jenom, ta vnější hranice musí být také záchytné tábory a už já zase cítím určité pokrytectví. Vymyslelo se slovo hods pods, aby se neřeklo prostě uprchlický tábor.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Takže by to mělo být komplexní, abych shrnula tento rozhovor.

Martin STROPNICKÝ, ministr obrany /ANO/:

Samozřejmě. A obávám se, že Evropa je bohužel ještě trochu daleka, protože se ještě asi bude muset stát něco víc, aby se konečně tedy všechny pomazané hlavy rozhoupaly k nějakému činu. Ale my můžeme udělat něco sami, například cvičení s policií a armádou.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka:

Ministr obrany za ANO Martin Stropnický, díky. Na shledanou.

Martin STROPNICKÝ, ministr obrany /ANO/:

Na shledanou.

8. VÝZKUMNÝ TÝM

Mgr. Renáta Sedláková, Ph.D.

Autorka působí na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Specializuje se na metodologii sociálních věd a oborovou metodologii mediálních studií a na výzkum mediální reprezentace (především) menšin a marginalizovaných skupin, jakými jsou v českém mediálním prostředí Romové či senioři.

Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.

Autor působí na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Zabývá se metodologií sociálních věd a mediálních studií zejména, a to s důrazem na kvalitativní výzkumné postupy. Dlouhodobě se věnuje teorii zpravodajství a možnostem jeho analýzy, úzce se zaměřuje také na teorii diskursu a diskursivní analýzu.

Mgr. Zdenka Burešová

Autorka působí na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci jako studentka doktorského stupně studia. Dlouhodobě se zajímá o zpravodajství a reprezentaci světa v něm, do oblasti jejího zájmu ale patří i metody a techniky výzkumu médií s důrazem na mediální obsahy a kvantitativní výzkumné postupy.